

ISSN 2810 – 3165

ISSN – L 2734 – 5661

ORIZONTURI DIDACTICE (ONLINE)

ARTICOLE DE SPECIALITATE

Editura Educația Azi

Coordonatori:

- prof. înv. primar Elena-Loredana TĂBĂCARU (Școala Gimnazială „Ștefan Luchian” Moinești, Bacău);
- prof. înv. primar Maria BOTEZATU (Școala Gimnazială „George Enescu” Moinești, Bacău);
- prof. Daniela-Simona ANIȚOIU (Liceul Tehnologic „Victor Frunză” Rm. Sărat, Buzău);

Referenți științifici:

- prof. dr. Alina PISTOL (Școala Gimnazială „George Enescu” Moinești, Bacău);
- prof. dr. Mirela DUMITRU-SAVIN (Colegiul Național Militar „Alexandru Ioan Cuza” Constanța);

Colectivul de redacție:

Prof. înv. primar Elena-Loredana TĂBĂCARU, prof. înv. primar Maria BOTEZATU, prof. Elena LUPAȘCU, prof. Corina-Mihaela MIHĂIȚĂ, prof. Alina OBREJA

Tehnoredactare: prof. înv. primar Elena-Loredana TĂBĂCARU

2021 © pentru prezenta ediție *Editura Educatia Azi*

Site: <https://edituraeducatiaazi.ro/>

Site revista: <https://noiorizonturididactice.wgz.ro/>

Adresa editurii: Suceava, str. Nicolae Iorga, nr. 14

Consideratii introductive

„Meseria de dascăl este o mare și frumoasă profesiune care nu seamănă cu nici o alta, o meserie care nu se părăsește seara odată cu hainele de lucru; o meserie aspră și plăcută, umilă și mândră, exigentă și liberă, o meserie în care mediocritatea nu este permisă, unde pregătirea excepțională este abia satisfăcătoare, o meserie care epuizează și înviorează, care te dispersează și exaltă, o meserie în care a ști, nu înseamnă nimic fără emoție, în care dragostea e sterilă fără forța spirituală; o meserie când apăsătoare, implacabilă, ingrată, dar plină de farmec...”

Profesia de dascăl este una de neegalat. Acesta trebuie să fie original, creativ și inventiv, mereu preocupat de reușita demersului didactic și dezvoltarea competențelor cheie, în vederea formării profilului absolventului.

Factorul esențial în stimularea spiritului creator al copilului este cadrul didactic (educator, învățător, profesor) prin caracteristicile personalității sale, prin conduita sa profesională, prin atitudinile manifestate în clasă sau în afara ei, față de personalitatea și comportamentul elevilor. Profesorul creativ asigură climatul favorabil pentru exprimarea ideilor proprii, creează oportunități pentru autoînvățare, încurajează gândirea divergentă. El îi stimulează pe copii să caute noi conexiuni între fenomene, să imagineze noi soluții pentru probleme care se pot rezolva în manieră rutinieră („rutină-ruină-rugină”), să asocieze imagini și idei, să formuleze ipoteze îndrăznețe, neuzuale și să dezvolte ideile altora.

Un dascăl creativ stăpânește arta de a pune întrebări, are o inteligență lingvistică specială, competențe de comunicare, este empatic, prietenos, neobosit, disponibil să-i ajute și să-i asculte pe copii. Fiecare act creativ începe cu o întrebare. Aceste întrebări trebuie să fie deschise, să aibă sens, să nu aibă răspunsuri predeterminate.

Un dascăl creativ iese din rutinele didactice, diversifică solicitările, valorifică potențialul creativ al elevilor, creează competențe specifice.

Pentru a avea elevi creativi trebuie să ne străduim noi înșine să evităm rutina, să fim creativi, să producem „noul” în toate domeniile vieții noastre, fiind cunoscut rolul de formator pe care îl are cadrul didactic în mediul său social. Întotdeauna oamenii, în general, și copiii, în special, au fost atenți și sensibili la exemple. Puterea exemplului are un impact pozitiv asupra copilului.

O maximă americană consideră că „munca învățătorului are efect asupra eternității și nu se poate spune niciodată unde se sfârșește influența sa” și, atunci, avem datoria să ne străduim mai mult, în mod consecvent să fim creativi.

În acest sens, trebuie să fim adepții *ÎNCREDERII, PROGRESULUI, NOULUI ȘI EXPERIMENTULUI* prin:

- a investi încredere în oameni;
- a evita rutina;
- a face totul cu mult entuziasm;
- a-i face mai importanți pe cei din jur;
- a presta munca de voluntar;
- a fi agreabili;
- a zâmbi, pentru că :

Surâsul nostru luminează viața celor din jur.

Nu costă nimic, dar oferă mult ...

Îi îmbogățește pe cei care îl primesc , fără a-i sărăci pe cei ce-l oferă.

Lucrarea de față este un ghid,cu exemple de bune practici, ale unor dascăli creativi, care au dorit să ne împărtășească din experiența profesională. Ea se adresează cadrelor didactice din învățământul preuniversitar, invitând la reflecție profundă, în scopul identificării celor mai bune strategii pentru dezvoltarea personalității elevilor, crearea cadrului în care copiii se pot modela armonios, în funcție de interesele și aptitudinile proprii, se pot descoperi pe sine, își pot contura o imagine realistă despre propria persoană și își vor dezvolta încrederea în sine.

Coordonatorii

INSTRUMENTE ȘI RESURSE EDUCATIONALE DIGITALE ÎN PROCESUL EDUCAȚIONAL

Prof. Daniela ACHIM
Prof. Cătălin BĂRBURAȘ-PĂCURAR
Școala Gimnazială „ Lucian Blaga”- Jibou, jud. Sălaj

Societatea contemporană este permanent supusă mai multor schimbări rapide și într-un ritm tot mai alert ca urmare a exploziei cunoașterii, a noilor descoperiri tehnologice și a adoptării unor decizii rapide, determinând mutații și în domeniul educațional. Competența digitală, conform documentului Comisiei Europene, reprezintă este una dintre cele opt competențe cheie care trebuie să fie însușite de un absolvent din spațiul intracomunitar. De asemenea, și UNESCO susține ideea familiarizării fiecărui elev cu tehnologiile și cu mijloacele multimedia tocmai prin dezvoltarea abilităților privind selectarea instrumentelor adecvate, operarea cu echipamente și aplicații și utilizarea acestora într-o varietate de forme. Integrarea tehnologiilor informatice și comunicaționale (TIC), în procesul de predare –învățare – evaluare, a devenit în ultimele două decenii o prioritate a politicilor educaționale pe toate meridianele lumii.

Introducerea în școală a Internetului și a noilor tehnologii a determinat schimbări importante în procesul de învățământ , iar rolul profesorului din învățământul tradițional, de transmițător al informației, se schimbă în învățământul modern în cel de facilitator al învățării. Actul învățării nu mai este văzut ca fiind rezultatul demersurilor și muncii profesorului, ci rodul interacțiunii elevilor cu calculatorul și al colaborării cu profesorul. În sistemul de învățământ schimbarea vizează creșterea eficienței activităților de învățare, dezvoltarea competențelor de comunicare și studiul individual, însă realizarea acestor obiective depinde de gradul de pregătire a profesorului în utilizarea calculatorului, de stilul profesorului, de numărul de elevi, de interesul, cunoștințele și abilitățile acestora, de timpul cât se integrează mijloacele TIC în lecție, de metodele de evaluare și de fișele de lucru elaborate.

Modernizarea procesului educațional în contextul unei societăți informaționale este imposibilă fără utilizarea instrumentelor digitale moderne. Acestea din urmă pot fi divizate în următoarele categorii mari:

Instrumente hardware – echipamentele digitale universale sau specializate, utilizate pentru asigurarea procesului de instruire.

Instrumente software – resurse digitale de diferite tipuri: *resurse pasive, obiecte de învățare standardizate, aplicații de simulare, aplicații pentru evaluare , sisteme de management al învățării (Learning management system), sisteme de management al conținutului (Learning content management system)*

Instrumente de comunicare – instrumentele software și hardware folosite pentru organizarea procesului de comunicare, atât sincron, cât și asincron. Dintre instrumentele universale pentru comunicare sincronă individuală sau în grup, cele mai cunoscute sunt: Skype, Google talk, Yahoo messenger, Zoom, Google Meet, Teams sisteme specializate pentru videodifuzare și videoconferințe etc. Numărul și varietatea lor crește continuu. Din instrumentele pentru comunicarea asincronă cele mai des utilizate sunt: email, forumuri, bloguri, grupuri de discuții, RSS, repozitorii pentru imagini,

texte și video (Slideshare, Google albums, YouTube etc). Specificul instrumentelor comunicaționale software este posibilitatea de a transmite informația în timp real și a o stoca practic fără restricții de volum. Instrumente hardware în aspect comunicațional sunt serverele de date, internet, canalele de comunicații și dispozitivele de rețea, care asigură transmiterea fizică a informației.

Resursele educaționale digitale –materiale didactice care pot fi prezentate cu ajutorul tehnicii de calcul de către profesori pentru a atinge obiectivele educaționale. Aceste resurse permit organizarea procesului de instruire, a spiritului de autodezvoltare, autocunoaștere a elevilor.

Folosirea noilor tehnologii în cadrul orelor de istorie permite prezentarea lecțiilor de istorie într-un format multimedia atrăgător, care să faciliteze achiziția de cunoștințe, ancorarea și orientarea elevilor în timp și spațiu și exprimarea ideilor în diferite moduri. Modalitățile de integrare TIC la disciplina istorie sunt nelimitate și se pot concretiza prin inserarea în momentele lecției a unor surse istorice, informații, imagini, fișe de lucru utilizând calculatorul care să susțină activitatea de învățare, parcurgerea unor sarcini de învățare individuale sau de grup utilizând internetul, realizarea feed-backului sau realizarea unor teste interactive. Profesorul trebuie să înțeleagă potențialul pedagogic al folosirii noilor tehnologii și să aibă capacitatea de a le integra în procesul didactic de predare – învățare-evaluare, fără a exclude demersurile tradiționale, de la proiectare până la desfășurare și la realizarea feed-back-ului.

Modalitățile de integrare a instrumentelor și resurselor digitale la disciplina istorie sunt nelimitate și concretizează în introducerea în unele momente ale lecției a unor surse istorice, informații, imagini, hărți, fotografii, fișe de lucru utilizând calculatorul sau videoproiectorul care să susțină activitatea de învățare, parcurgerea unor sarcini de învățare individuale sau de grup utilizând internetul sau realizare unor teste interactive.

Pentru a nu-i lăsa doar cu aceste informații primite în clasă, profesorul le cere elevilor să pregătească pentru fiecare concept cheie o scurtă descriere, folosind versiunea românească a *Wikipedia* și alte câteva site-uri tematice. Profesorul de istorie pentru a-i atrage înspre domeniul istoriei îi împarte în grupuri de câte trei persoane și îi pune să caute pe Internet informații despre cultura greacă. Pe unii îi desemnează să caute informații despre arhitectură, pe alții să găsească imagini cu zeitățile romane, iar o altă grupă va căuta informații despre marii istorici, filosofi, matematicieni și să-și salveze link-urile către paginile sursă. Cu ajutorul programului *Paint*, se poate realiza *digrama Venn* privind asemănările și deosebiriile ATENA și SPARTA.

Tehnica modernă și învățământul centrat pe nevoile, dorințele și posibilitățile elevului impune desfășurarea de activități diferențiate pe grupe de nivel. Elevul poate parcurge materialul avut în ritmul propriu și numai este nevoit să rețină cantități uriașe de informație de care are nevoie. Trebuie să știe doar să gândească logic și să localizeze informația de care are nevoie.

Prezentarea materialelor pe module cu grade diferite de dificultate permite elevului să cunoască exact la ce nivel este situat, să își recunoască limitele și posibilitățile. Astfel se dezvoltă conștiința de sine și dorința de a reuși. Va cerceta, va învăța motivat devenind astfel o ființă capabilă de autoinstruire.

Pentru a realiza evaluarea profesorul poate realiza diverse teste iar din dorința evitării subiectivității umane se poate apela realizarea unor teste cu ajutorul calculatorului care poate transmite itemilor, receptarea răspunsurilor, analizarea și compararea răspunsului cu răspunsul corect, punctarea performanțelor relevante și calcularea și afișarea notei școlare. Profesorului îi

rămâne sarcina formulării itemilor, a răspunsurilor corecte și a regulilor de notare. În funcție de gradul de obiectivitate oferit în corectare, itemii se împart în: obiectivi, semiobiectivi și subiectivi

Utilizarea la întâmplare, fără un scop precis, pentru un timp prea lung, la un moment nepotrivit a calculatorului în timpul lecției duce la plictiseală, monotonie, ineficiența învățării prin neparticiparea unor elevi la lecție, nerealizarea obiectivelor lecției și poate produce repulsie față de acest mijloc modern de predare-învățare-evaluare. De asemenea individualizarea excesivă a învățării duce la negarea dialogului elev-profesor și la izolarea actului de învățare în contextul său psihosocial. Materia se segmentează prea mult, iar activitatea mentală a elevilor este diminuată, ea fiind dirijată pas cu pas. Ajutând copiii să gândească în afara cadrului tradițional și rigid de învățare, prin instrumentele și metodele digitale, le este stimulată creativitatea și le oferă sentimentul de încredere în propriile capacități.

Bibliografie:

1. Educația digitală/ coord: Ciprian Ceobanu, Constantin Cucuș, Olimpiu Istrate, Ion- Ovidiu Pânișoară- Iași, Polirom,2020
2. Instruirea asistată de calculator și platformele educaționale on-line, Dobrițoiu Maria, Corbu Corina, Guță Anca,Urdea Gheorghe, Bogdanffy Lorand- Petroșani, Universitas, 2019
3. Școala online – elemente pentru inovarea educației, Petre Botnariuc, Cătălin Glava, Constantin Cucuș, Daniel Iancu, București, Editura Universității din București,2020
4. Practici pedagogice și resurse digitale utilizate în proiectele școlare de cooperare europeană , Ghid pentru profesori , învățători și educatori, PIM, Iași , 2015
5. Liliana-Violeta Constantin, Eficiența utilizării TIC în procesul instructiv-educativ, Conferința Națională de Învățământ Virtual, ediția a VI-a, 2006,
6. https://reflectiididactice.files.wordpress.com/2016/02/revista_confluente.pdf
7. www.google.ro

ACTIVIZAREA – FACTOR IMPORTANT ÎN ÎNSUȘIREA NOTIUNILOR **MATEMATICE**

Prof. Claudia Maricica ADĂMESCU
Liceul Tehnologic „Transilvania” Deva- Hunedoara

Unul din domeniile cele mai atenționate ale cercetării psihopedagogice din ultimele decenii este cel al învățării școlare. Rezultatele multiplelor investigații efectuate în acest domeniu oferă soluții teoretice și practice, mijloace și tehnologii de implicare a unor modalități de cultivare a spiritului participativ, de pregătire a elevilor pentru o învățare creativă.

Conceptul de activizare se referă la ” acțiunea de educare și instruire de dezvoltare a personalității elevului prin stimularea și dirijarea metodică a activității lui, deșteptarea interesului pentru cunoaștere și acțiune, exercitarea simțurilor, a inteligenței și a celorlalte funcții psihice, prin activitate proprie, cultivarea atitudinii de cercetare, a capacității de dobândire a cunoștințelor prin descoperire proprie (și nu prin receptare pasivă), formarea capacității și deprinderilor de orientare autonomă în problemele ridicate de practică și în rezolvarea lor justă, științifică, formarea

comportamentului social-moral prin muncă în colectiv cu finalități sociale, prin participare activă la organizarea , conducerea și efectuarea muncii în școală și a activităților extrașcolare”³.

Activizarea înseamnă ” mobilizarea / angajarea intensă a tuturor forțelor psihice de cunoaștere și de creație ale elevilor, în scopul obținerii în procesul de învățământ a unor performanțe maxime, însoțite constant de efecte instructiv- educative cu rol pozitiv pentru dezvoltarea tuturor componentelor personalității.”⁴

Având în vedere considerațiile de mai sus, activizarea presupune solicitarea efortului propriu al elevului, dar ea nu se poate realiza în mod exclusiv prin activitatea proprie a acestuia, ci prin toate formele de muncă didactică - frontală, de grup și individuală. Munca independentă a elevului, inițiativa și creativitatea presupun însușirea în prealabil de către acesta a unor tehnici de muncă intelectuală.

La orice obiect de învățământ, munca independentă se sprijină în mare măsură pe însușirea unor algoritmi specifici disciplinei respective. Acești algoritmi sunt însușiți de către elevi de la profesor, în cadrul muncii frontale. Fără stăpânirea lor, munca independentă individuală sau pe grupe ar avea efecte cu totul neînsemnate.

---

³ Anghel Manolache și colab., *Dicționar de pedagogie contemporană*, E.D.P., București, 1979, p. 10

⁴ Miron Ionescu, Ioan Radu (coord.), *Didactica modernă*, Ediția a II-a, revizuită, Ed. Dacia, Cluj-Napoca, 2001, p.136

“Însușirea de către elevi a cunoștințelor de bază și a tehnicilor de muncă intelectuală este o cerință pentru desfășurarea cu succes a muncii independente, iar activitatea creatoare începe numai după stăpânirea acestora. Procedând astfel, școala îl ajută pe elev să se autoinformeze și îl face apt pentru o educație permanentă”.⁵

Fiecare dintre formele de activitate didactică este aptă să declanșeze, să susțină, să intensifice și să valorifice eforturile individului sau (și) ale grupului, inclusiv ale clasei. Deoarece, la aceeași perioadă de vârstă sau clasă, elevii prezintă din cauze de natură diferită sensibile diferențe de pregătire, de aptitudini și atitudini, se impune adaptarea și diferențierea activizării lor, respectiv dozarea intensității, a duratei și a naturii efortului pe care ei trebuie să-l efectueze în diferite etape ale unei activități școlare.

Dezvoltarea intelectuală optimă a elevului presupune folosirea, cu intensități crescânde, a forțelor lui de cunoaștere în așa fel și măsură încât la nivelul tensiunilor limită ale activității de învățare, fiecare copil să obțină, în etapa de evoluție respectivă, performanțe cognitive maxime, să realizeze, pe ansamblul personalității, o anumită perfecțiune sau desăvârșire stadială, optimală, corespunzătoare posibilităților vârstei, fără ca prin exces de solicitare și încordare să-i fie periclitată evoluția mintală, sănătoasă și echilibrată.

Participarea este considerată ca o complementară a anticipării, o trăsătură cheie a învățării inovatoare, iar creșterea participării la lecții este o necesitate. Pornind de la valoarea formativă amplă a conversației, activizarea înseamnă dialog continuu, exclusiv, cât mai mulți elevi anunțându-se la răspuns, la cât mai multe întrebări să răspundă și în ritm cât mai rapid. ”Conversația euristică, ca formă calitativ superioară a metodei conversației, cu un mare potențial activizator, îi determină pe elevi să își mobilizeze achizițiile dobândite, să le înțeleagă și să opereze cu ele .”⁶

Activizarea elevilor vizează în primul rând procesele și mecanismele gândirii precum și o motivație puternică pentru învățare și acțiune. Învățământul activ folosește metode activ-

participative, punând accent în primul rând pe dezvoltarea personalității și nu pe acumularea de cunoștințe.

---

⁵ Paul Lengrand, *Introducere în educația permanentă*, E.D.P. , București, 1973, p.55

⁶ Mușata Bocoș, *Instruire interactivă*, Ed. Presa Universitară Clujeană, 2002, p. 191

”Metodele active/activ-participative sunt modalități de acțiune educativă centrate pe elev și, mai exact, pe activitatea de învățare a acestora, pe operațiile mintale și practice pe care le realizează acesta. Ele vizează și asigură antrenarea și activizarea structurilor cognitive, operatorii și afective ale elevului în direcția utilizării potențialului său fizic, psihic și afectiv, al transformării lui într-un co-participant implicat profund în propria instruire și formare, într-un constructor al propriei cunoașteri, prin activități și sarcini de lucru individuale și/sau cooperative, independente și interdependente”.⁷

Aceste metode, în activitățile matematice, pun accent pe dezvoltarea gândirii logice, ceea ce conferă învățării o motivare interioară stimulată de satisfacții proprii, obținute în urma rezolvării unor exerciții și probleme.

Utilizarea eficientă a metodelor active (conversația euristică, învățarea prin descoperire, problematizarea,) îmbinată cu metodele tradiționale (conversația, algoritimizarea), sunt doar câteva dintre modalitățile de activizare în lecțiile de matematică.

Esența problematizării constă în situația conflictuală care apare între necesitatea rezolvării unei probleme și experiența elevului nesatisfăcătoare, aceasta generând în mintea lui o stare conflictuală care declanșează curiozitatea și interesul și îl determină să continue încercările de rezolvare.

Punerea situațiilor problematice necesită din partea profesorului măiestrie pedagogică. Sesizarea și formularea problemelor, rezolvarea și verificarea soluțiilor reprezintă principalele momente ale procesului învățării problematizate. Participarea elevului la aceste momente poate fi diferită, în funcție de posibilitățile sale și în primul rând de gradul de familiarizare cu metoda problematizării.

Activizarea se realizează prin exerciții și probleme variate, prin calcul mintal, jocuri matematice, rebusuri, prin operare cu algoritmi în situații variate. Activ este elevul care gândește, care depune un efort personal, care întreprinde o acțiune mintală de căutare, de descoperire.

Pentru realizarea unei activizări reale, se impune cunoașterea și respectarea unor condiții, deoarece posibilitățile de antrenare ale elevului sunt în funcție de vârstă, experiență, atitudinea față de îndatoririle școlare și scopul activității propuse. Pregătirea psihologică pentru activizare printr-o structură motivațională puternică, crearea și cultivarea unui climat de încredere, organizarea rațională a procesului cunoașterii pe

---

⁷ Mușata Bocoș, *Instruirea interactivă*, Ed. Presa Universitară Clujeană, 2002, p. 145

toată durata activității de instruire, folosirea adecvată a modalităților de activizare sunt câteva exigențe generale pentru o activizare reală.

METODELE TRADIȚIONALE ȘI MODERNE UTILIZATE ÎN PROCESUL DE PREDARE-ÎNVĂȚARE

Prof. înv. preșcolar Anca DUMITRU

Prof. înv. preșcolar Crina ACIU

G.P.P. Nr. 7 Satu Mare

Activitatea instructiv-educativă se desfășoară în baza unor finalități. Ea este pusă în practică prin intermediul unui sistem de metode și procedee, apelează la o serie de mijloace tehnice de realizare, iar rezultatele sunt verificate și evaluate prin strategii specifice. Curriculum-ul preșcolar integrează toate aceste componente, dintre care o poziție centrală revine metodelor care fac posibilă atingerea finalităților educaționale.

Etimologic, termenul metodă provine din grecescul „methodos”, care înseamnă „drum spre”. Metodele de învățământ pot fi definite ca „modalități de acțiune cu ajutorul cărora, elevii, în mod independent sau sub îndrumarea profesorului, își însușesc cunoștințe, își formează priceperi și deprinderi, aptitudini, atitudini, concepția despre lume și viață”.

Copiii prezintă particularități psihoindividuale, astfel încât se impune utilizarea unei game cât mai ample de metode de predare care să le valorifice potențialul. Semnificația metodelor depinde, în cea mai mare măsură, de utilizator și de contextul în care este folosită.

Metodele didactice pot fi clasificate în:

1. Tradiționale: expunerea didactică, conversația didactică, demonstrația, lucrul cu manualul, exercițiul;
2. Moderne: algoritmizarea, modelarea, problematizarea, instruirea programată, studiul de caz, metode de simulare(jocurile, învățarea pe simulator), învățarea prin descoperire.

Metodele tradiționale, expositive ori frontale lasă impresia că nu ar mai fi în conformitate cu noile principii ale participării active și conștiente a elevului.

Metodologia didactică actuală este orientată către implicarea activă și conștientă a copiilor în procesul propriei formări și stimularea creativității acestora. Diversitatea metodelor este impusă de complexitatea procesului de învățare, fiecare metodă trebuie să fie aleasă în funcție de registrul căruia i se raportează. Amplificarea caracterului formativ al metodelor presupune punerea accentului pe relațiile sociale pe care le are copilul în procesul de culturalizare și formare a personalității. Reevaluarea permanentă a metodelor tradiționale vizează adaptarea lor în funcție de necesități și raportarea lor la evoluția științei.

Principala metodă de educare a gândirii în învățământul tradițional o constituie expunerea profesorului. Această metodă a fost criticată, susținându-se că ea nu favorizează legătura cu practica. Lipsa de legătură cu realitatea vine de la atitudinea copiilor: ei asistă pasiv la expunere, pe care știu că trebuie să o repete. Cealaltă metodă tradițională, convorbirea cu întreaga clasă, antrenează mai mult participarea copiilor, dar aceștia sunt ghidați, nu știu ce se urmărește. Așadar, forma clasică a învățământului dezvoltă puțin gândirea elevilor.

Metodele activ-participative pun accent pe învățarea prin cooperare, aflându-se în antiteză cu metodele tradiționale de învățare. Educația prin metodele moderne îi ajută pe copii să-și exprime opțiunile în domeniul educației, culturii, timpului liber, pot deveni coparticipanți la propria formare. Copiii nu sunt doar un receptor de informații, ci și un participant activ la educație. În procesul instructiv-educativ, încurajarea comportamentului participativ înseamnă pasul de la „a învăța” la a „învăța să fii și să devii”, adică pregătirea pentru a face față situațiilor, dobândind dorința de angajare și acțiune.

Principalul avantaj al metodelor activ-participative îl reprezintă implicarea preșcolarilor în actul didactic și formarea capacității acestora de a emite opinii și aprecieri asupra fenomenelor studiate. În acest mod, copiilor le va fi dezvoltată o gândire circumscrisă abilităților cognitive de tip superior, gândirea critică. Aceasta reprezintă o gândire centrată pe testarea și evaluarea soluțiilor posibile într-o situație dată, urmată de alegerea rezolvării optime pe baza argumentelor.

A gândi critic înseamnă a deține cunoștințe valoroase și utile, a avea convingeri raționale, a propune opinii personale, a accepta că ideile proprii pot fi discutate și evaluate, a construi argumente suficiente propriilor opinii, a participa activ și a colabora la găsirea soluțiilor. Principalele metode de dezvoltare a gândirii critice sunt:

- metoda Ciorchinelui;
- metoda Cubul;
- metoda Turul Galeriei;
- metoda Lotus;
- metoda Pălăriile gânditoare;
- metoda Schimbă perechea;
- metoda Explozia stelară;
- diagrama Venn;
- metoda Cauză-efect.

Pentru ca învățarea prin cooperare să se bucure de un real succes, se impune respectarea unor reguli. Literatura de specialitate relevă faptul că, pentru ca și copiii să fie dispuși să lucreze în echipă, se impune respectarea a două condiții: asigurarea unui climat pozitiv în clasă; formularea unor explicații complete și corecte asupra sarcinii de lucru, astfel încât aceasta să fie înțeleasă de toată lumea.

În vederea asigurării unui climat pozitiv în sala de clasă, este necesar ca preșcolarii să aibă impresia că au succes în ceea ce fac. Factorii care asigură succesul într-o clasă sunt: formularea de expectanțe pozitive față de copii; utilizarea unor strategii de management educațional eficient; stabilirea de obiective clare și comunicarea acestora copiilor; valorificarea la maxim a timpului destinat predării; evaluarea obiectivă.

Eficiența muncii în grup depinde de claritatea explicației pentru sarcinile de lucru. Profesorii trebuie să ofere explicații cât mai clare și să se asigure că ele au fost corect înțelese de către copii.

Literatura de specialitate oferă o imagine fidelă asupra **antitezei care se creează între metodele tradiționale și cele moderne** utilizate în predare. Metodele tradiționale au următoarele caracteristici:

- pun accentul pe însușirea conținutului, vizând, în principal, latura informativă a educației;
- sunt centrate pe activitatea de predare a profesorului, copilul fiind văzut ca un obiect al instruirii, așadar comunicarea este unidirecțională;
- sunt predominant comunicative,;
- sunt orientate, în principal, spre produsul final, evaluarea fiind de fapt o reproducere a cunoștințelor;
- au un caracter formal și stimulează competiția;
- stimulează motivația extrinsecă pentru învățare;
- relația profesor-elev este autocratică, disciplina școlară fiind impusă.

Aceste metode generează pasivitate în rândul elevilor. La polul opus, metodele moderne se caracterizează prin următoarele note:

- acordă prioritate dezvoltării personalității copiilor, vizând latura formativă a educației;
- sunt centrate pe activitatea de învățare a preșcolarului, acesta devenind subiect al procesului educațional;
- sunt centrate pe acțiune, pe învățarea prin descoperire;
- sunt orientate spre proces;
- sunt flexibile, încurajează învățarea prin cooperare și capacitatea de autoevaluare la elevi, evaluarea fiind una formativă;
- stimulează motivația intrinsecă;
- relația profesor-elev este democratică, bazată pe respect și colaborare, iar disciplina derivă din modul de organizare a lecției.

Prin metodele moderne, se încurajează participarea activă a copiilor, inițiativa și creativitatea.

Din toate cele menționate, rezultă faptul că profesorul trebuie să-și schimbe concepția și metodologia instruirii și educării, să coopereze cu copiii, să devină un model real de educație permanentă, să se implice în deciziile educaționale, să asigure un proces didactic de calitate.

Pregătirea managerială a profesorului, însușirea culturii manageriale, nu numai cea tradițională psihopedagogică și metodică, pot asigura înțelegerea și aplicarea relației autoritate-libertate, ca nou sens al educației, prin predare-învățare și rezolvarea altor situații din procesul educațional școlar.

Bibliografie:

1. Gluiga Lucia, Spiro Jodi – Învățarea activă, Ghid pentru formatori și cadre didactice, București, 2001;
2. Ghid de bune practici pentru educația timpurie a copiilor de la 3 la 6/7 ani;
3. Curriculum pentru educația timpurie, 2009.

ASERTIVITATEA ÎN ACTIVITATEA DIDACTICĂ

prof. înv. primar Elvira Ioana ANDREIANU
Școala Gimnazială Slivilești, Gorj

Asertivitatea reprezintă calitatea de a fi sigur de sine și de a avea încredere fără a fi agresiv. Este esențială în formarea personalității individului, în obținerea armoniei și satisfacției în activitatea profesională, precum și în stabilirea relațiilor interumane. Asertivitatea a fost introdusă de către unii specialiști în terapia comportamentală, fiind preluată apoi și folosită în relațiile de muncă, în tehnicile comerciale, în învățământ și în pedagogie.

În cadrul preocupărilor pentru definirea conceptului, este momentul să menționăm că unii autori consideră asertivitatea capacitatea de a-i influența pe alții, alții o definesc ca fiind acel comportament ce îi permite unei persoane atingerea intereselor personale, apărarea propriului punct de vedere, exprimarea sinceră a sentimentelor, apărarea propriilor drepturi fără a le încălca pe ale altora.

În multe situații, și mai ales copiii simt inabilitatea de a se afirma, de a-și susține punctul de vedere, de a-și apăra drepturile, de a-și expune nemulțumirile, etc. Atunci când ei interacționează cu adulții, și în special cu adulți care au autoritate asupra lor, există riscul ca intervenția lor să fie respinsă sau dezaprobată. În funcție de forma de exprimare, o astfel de intervenție poate fi etichetată ca impolitețe sau sfidare. Dar dacă vom considera afirmarea de sine ca având valoare în contextul potrivit și ca fiind un aspect important al independenței, încrederii în sine, stimei de sine și al eficienței sociale, atunci promovarea asertivității își va găsi locul potrivit în programele educaționale. Copiii trebuie să fie îndrumați cum să dezvolte afirmarea de sine și cum să decidă când este momentul potrivit de a o manifesta.

Dacă li se induce copiilor sentimentul de vinovăție doar pentru faptul că doresc să se afirme, atunci ei rămân cu sentimentul că nu au nici un drept la propriile puncte de vedere sau la propriul spațiu social. Așa se poate ajunge la inabilitatea de a susține propriile păreri sau chiar la inabilitatea de a avea o imagine pozitivă despre sine.

Asertivitatea înseamnă siguranță de sine, satisfacție de sine și duce în final la realizarea atât a intereselor proprii cât și ale celorlalți.

Asertivitatea nu trebuie înțeleasă ca transformarea unei persoane timide într-o persoană permanent agresivă, egocentrică, ci dimpotrivă ea se opune agresivității, dar și comportamentului pasiv. Răspunsul asertiv presupune alegere conștientă, decizie clară, flexibilitate, curaj și încredere în procesul comunicării. Un sistem care vizează observarea unor categorii ale comunicării implicate în sfera asertivității, este sistemul lui Flanders, sistem ce urmărește timpul și atenția acordate de profesor fiecăreia din cele zece categorii componente și poate fi adaptat pentru a evalua mai corect măsura în care cadrul didactic utilizează și antrenează asertivitatea elevilor în desfășurarea orelor de curs.

Categoriile lui Flanders pentru analiza interacțiunii se referă la participarea profesorului și răspunsul dezirabil al elevului putând fi:

1. Acceptă sentimentele: acceptă și clarifică nuanța sentimentelor elevilor într-o manieră deloc amenințătoare; sentimentele pot fi pozitive sau negative; anticiparea sau reactualizarea sentimentelor sunt incluse.

2. Laudă și încurajează: laudă și încurajează acțiunea sau comportamentul elevilor; întărirea pozitivă este o cale de eliberare a tensiunii, de exprimare a sentimentelor și de creștere a stimei de sine.

3. Acceptă și utilizează idei ale elevului: clarifică, utilizează și dezvoltă idei sugerate de elevi.

4. Pune întrebări: pune o întrebare utilizând idei proprii despre conținut și procedură cu intenția ca elevul să răspundă.

Comportamentul asertiv se promovează printr-un ansamblu de tehnici specifice asertivității, cât și tehnici folosite în comunicare sau în dezvoltarea empatiei. Acestea diminuează blocajele ce intervin în relaționare și mijlocesc atingerea competenței.

Profesorul competent, trebuie să sprijine și să dezvolte relația de comunicare, să faciliteze curgerea liberă a informației, nedistorsionată, transmiterea argumentelor în mod clar, logic, și cu siguranță de sine și să fie pregătit să asculte elevul și să răspundă adecvat.

Câteva tactici pentru a deveni asertiv, a căror utilizare trebuie învățată și antrenată, sunt:

- Tehnica discului zgârâiat, tehnică folosită frecvent în afirmarea de sine și constă în repetarea unei acțiuni ori de câte ori este necesar, dar devenind de fiecare dată mai amabil și mai politicoși.

- Tehnica normandului constă în evitarea unei discuții într-un asemenea mod încât interlocutorul să nu fie jignit.

- Sprijinul acordat în găsirea unei alternative: propunerea unei alternative la solicitarea celuilalt este benefică atunci când situația ne impune să refuzăm, dar dorim să acordăm sprijinul în rezolvarea problemei solicitantului.

- Exprimarea pozitivă a părerilor, urmărind stingerea conflictelor sau chiar retragerea dintr-o situație fără ieșire.

Cadrul didactic trebuie să cunoască și totodată să folosească aceste strategii ale asertivității, având astfel posibilitatea de a oferi la rândul său îndrumare în ceea ce privește abordarea situațiilor sociale.

EVALUAREA ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREȘCOLAR

Prof. înv. preșc. Daniela ANGHEL
Grădinița CASTEL, sector 2, București

Viața stă sub semnul valorii și valorizării. Nimic din ceea ce se petrece în acest spațiu nu scapă exercițiului axiologic, de atribuire a unor valori. Învățământul preșcolar se află, ca și celelalte trepte de învățământ, într-un dinamic proces de restructurare și revalorizare, de racordare la nivelul mondial în acest domeniu. Dar cum orice reformă trebuie să se încheie cu o evaluare a rezultatelor, această componentă este și ea reconsiderată și reglementată pe criterii noi.

În vederea conceperii și aplicării adecvate ale evaluării în activitățile preșcolare, ar trebui să se țină cont de câteva mutații de accent, constatate în ultimul timp, având drept consecințe redimensionarea și regândirea strategiilor evaluative, în consens cu o serie de exigențe:

- extinderea acțiunii de evaluare de la verificarea și aprecierea rezultatelor, la evaluarea procesului, a strategiei care a condus la anumite rezultate; evaluarea nu numai a elevilor, ci și a conținutului, a metodelor, a obiectivelor, a situației de învățare
- luarea în calcul și a altor indicatori, alții decât achizițiile cognitive, precum conduita, personalitatea elevilor, atitudinile etc.
- centrarea evaluării asupra rezultatelor pozitive și nesancționarea în permanență a celor negative
- transformarea copilului într-un permanent partener al educatorului prin autoevaluare, interevaluare și evaluare controlată
- raportarea rezultatelor la obiectivele definite și la evoluția societății

Privite din punctul de vedere al educatorului, funcțiile evaluării vizează:

- culegerea de informații cu privire la măsura în care au fost realizate obiectivele stabilite
- controlul asupra activității desfășurate
- stabilirea eficienței organizării, structurării, accesibilizării conținutului, a alegerii strategiei adecvate grupei sau indivizilor din grupă
- descoperirea unor lacune, dificultăți, rămânări în urmă pentru ca pe baza lor să se elaboreze un program de recuperare (cu întreaga grupă, pe grupe mici sau individual)
- anticiparea, proiectarea, organizarea și conducerea științifică, eficientă a următoarelor secvențe de instruire

Strategii de evaluare în grădiniță

Activitatea educativă în grădiniță este complexă și solicită forme de evaluare variate, multiple, adaptate la particularitățile preșcolarilor. Diversitatea situațiilor didactice, precum și multitudinea de obiective ale evaluării presupun conceperea și aplicarea unor strategii diferite care să mijlocească procesul evaluativ. Astfel, în grădiniță sunt utilizate următoarele strategii și forme de evaluare:

Evaluarea formativă (continuă) este indispensabilă într-o pedagogie a formării centrate pe copil. Rezultatele se raportează, după fiecare secvență, la obiective, cu scopul de a înregistra lacune, greșeli sau a confirma eficiența învățării. Evaluarea formativă ajută la prevenirea unor distorsiuni în învățare, provenite din surse afective (nesiguranță, încredere nejustificată, indiferență).

Evaluarea formativă are implicații atât în activitatea educatoarei/institutorului, cât și în cea a copilului. Funcția diagnostică și prognostică sunt valorificate pentru copil în stabilirea caracteristicilor viitorului program instructiv-educativ. Copilul va învăța mai eficient dacă beneficiază de rezultatele evaluării, și le asumă parțial ca autoevaluare, dacă înțelege semnificația evaluării. Este o evaluare continuă, ea evită ruperea procesului de învățare sau reluarea unor trasee lungi (greșit parcurse), printr-o învățare conștientă de obiectivele, desfășurarea și rezultatele sale (feed-back). Continuitatea propriu-zisă nu este însă nici posibilă, nici necesară. Nu pot fi fixate

norme de timp sau cantitate de informații ce se evaluează, evaluarea depinde de amplitudinea proceselor cognitive implicate, complexitatea activității, posibilitățile celui educat. Evaluarea este necesară după fiecare secvență semnificativă a învățării, fără care nu se poate înainta în proces. Chiar dacă cere un consum mare de timp, frecvența evaluării nu poate fi prea mare.

Evaluarea formativă se mai caracterizează prin punerea în legătură a rezultatelor sale cu activitatea trecută și cu cea viitoare. Astfel, este o evaluare sumativă repetată, de sancționare a copiilor care nu obțin performanțe în timp, cu scopul de a cultiva încrederea în propriile capacități de reușită în învățare.

Evaluarea sumativă este tipul de evaluare prin care se constată nivelul de performanță atins în raport cu anumite exigențe de formare care au fost stabilite la începutul unei perioade lungi de învățare sau care se formulează abia în momentul evaluării. Constatările se exprimă în calificări atribuite copiilor, clasificări sau promovări ale acestora.

În grădiniță putem vorbi de *evaluare inițială* în momentul venirii copilului în instituție și *evaluare finală*, la părăsirea acesteia, când trebuie să i se completeze fișa psiho-pedagogică finală (profil de personalitate, inventar de cunoștințe, interese și posibilități de învățare) pentru a se recomanda înscrierea la școală.

Autoevaluarea este o formă de trecere la autonomie (de exemplu reconstituirea unei imagini din bucățele poate fi autoevaluată). Există activități pe care preșcolarul nu este capabil să le autoevalueze fără exercițiu prealabil. Pentru autoevaluare este necesară cunoașterea obiectivului și a căii de realizare. Atunci când preșcolarul se autoevaluează, rezultatele sunt superioare.

Evaluarea clinică se realizează pentru preșcolarii cu probleme în evoluție, de către un specialist (psihiatru, psiholog). Prescripțiile pentru activitatea ulterioară diagnosticării, vor ține seama nu numai de simptome, ci și de relațiile dintre factorii psihologici, sociali și educaționali care influențează performanțele copilului.

PRINCIPII DE ACȚIUNE PENTRU COPIII CU ADHD

Prof. Daniela Simona ANIȚOIU

Liceul Tehnologic „Victor Frunză” Râmnicu Sărat, Buzău

A avea grijă de un copil cu ADHD nu este o sarcină deloc ușoară, fiind un efort permanent, marcat deseori de frustrări și probleme care par la un moment dat copleșitoare.

Un principal aspect care nu ar trebui ignorat de cadrele didactice și părinți este că acești copii pot învăța foarte bine și depinde deseori numai de capacitatea adultului de a identifica soluțiile și metodele potrivite pentru a transforma simptomele și manifestările supărătoare în avantaje care să determine succesul școlar și stabilirea unui comportamentului prosocial.

Timpul alocat copilului este extrem de important, iar gestionarea activităților pe care acesta le desfășoară cu atât mai mult. Înlocuirea frecventă a părinților cu diferiți angajați care au grijă de copil (deseori alegându-se varianta comodă de a lăsa copilul în fața televizorului) și timpul redus alocat relaționării profunde cu el au efecte directe în plan comportamental și atitudinal. Relaționarea aproape accidentală și viața grăbită, nestructurată formează un șablon mental care favorizează

aparitia primelor semne de hiperactivitate si slabă capacitate de concentrare a atenției. Este esențial ca atunci când apar primele simptome, părinții să fie alături de copil, tratând cu calm și cu răbdare problemele cu care se confruntă și nevoile specifice ale acestuia.

Părinții pot elabora și impune discret un program de activitate organizat pentru copil care să îl ajute să atingă un echilibru și o siguranță pe care să le folosească și să le dezvolte ulterior.

Exemple de elemente care ajută copilul :

- Instalarea unui ceas mare, vizibil in camera copilului;
- Instalarea si utilizarea unui calendar de perete;
- Crearea unui spațiu destinat exclusiv sarcinilor de lucru.

Este necesar să se înțeleagă dificultatea încadrării copilului cu ADHD într-un program structurat, sprijinul constant acordat fiind absolut necesar. Se impune răbdarea și coerența deciziilor. Părinții trebuie să susțină de fiecare dată același punct de vedere, diferențele de opinii fiind rezolvate anterior abordării copilului, departe de el. De asemenea, nu este indicat să se renunțe la program, orice decizie de acest tip afectând logica și motivația copilului de a respecta în viitor programul stabilit.

Utilizarea unui sistem de recompense simbolice și sancțiuni pentru comportamentele dezirabile și indezirabile urmărește stimularea comportamentelor dorite și inhibarea simptomelor specifice și a efectelor lor. Nu este recomandată utilizarea recompenselor substanțiale. Este indicat să se ofere ca „premiu” lucruri corelate cu pasiunile și interesele constructive manifestate de copil. Sancțiunile nu trebuie să fie disproporționate, iar orice formă de pedeapsă fizică sau verbală trebuie să lipsească. Pentru a fi eficiente, sancțiunile trebuie să fie ferme, aplicate proporțional cu problema căreia i se adresează. Ideea de dreptate și justiție trebuie cultivată și prin acest sistem de recompense și sancțiuni.

Utilizarea unor formule clare de adresare reprezintă un alt element esențial pentru dezvoltarea copilului care are ADHD. Este obligatoriu ca în acest caz părintele să se asigure că atenția copilului este atrasă înainte de a i se transmite elementele importante privind sarcinile de lucru. Ignorarea deliberată și repetată a adultului trebuie sancționată prin eliminarea unor privilegii (ex.televizor, telefon, tabletă) și stabilirea clară a relației dintre comportament și consecințe. O sancțiune aplicată o dată ca urmare a unui comportament nedorit va fi aplicată identic în cazul repetării aceluiași comportament.

Dacă un comportament al copilului nu este dezirabil, este necesar ca în viitor să se evite contextul care îl stimulează. Limitarea timpului petrecut în fața televizorului, creșterea timpului petrecut în familie, controlul asupra programelor și conținuturilor vizionate de copil sunt doar câteva modalități prin care pot fi stopate comportamentele indezirabile și întărite cele dezirabile. În cazul în care se remarcă predominantă violenței și a conținuturilor nepotrivite vârstei, se va restricționa accesul în viitor la programul respectiv. Timpul petrecut în fața televizorului poate fi foarte ușor înlocuit cu jocuri în familie, familii putând fi implicată într-o suită de activități amuzante și educative de petrecere a timpului liber. Acest tip de activități facilitează și o relaționare mai profundă a copilului cu părintele și o evaluare realistă a nevoilor sale specifice.

Bibliografie:

Kieran Egan, Stefan Popenici, *Ghid pentru părinți și cadrele didactice din învățământul preuniversitar*, 2007

ROLUL FAMILIEI ÎN ACTIVITATEA DE ÎNVĂȚARE

Prof. înv. primar Ioana Maria BOB
Școala Gimnazială „Justin Ilieșiu” Anieș, Bistrița-Năsăud

Familia este matricea de viață fundamentală pentru existența și formarea personalității elevului. Alături de școală și organizațiile de tineret, familia este unul din factorii care se preocupă de educația omului.

Prin definiție, familia este nucleul elementar realizat prin căsătorie, care unește soții și pe descendenții acestora, (copiii) prin raporturi strânse de ordin biologic, economic și spiritual.

De-a lungul timpului viața în familie s-a schimbat, dar continuă să exercite o mare influență asupra vieții private a copiilor și tinerilor.

Famiiliile asigură sentimentul siguranței și îi ajută să depășească obstacolele, inerente vieții, este punctul lor de sprijin, educându-i să devină persoane responsabile, adaptate timpului în care trăiesc.

Acest nucleu este determinat, în primul rând prin condițiile economice, materiale, de hrană, îmbrăcăminte, locuință, de organizarea unui ritm al vieții, de nivel cultural și comportamental, de integrarea socială prin care își pune desigur amprenta pe existența și dezvoltarea copilului, a elevului, în mod hotărâtor.

Familia exercită o influență deosebit de adâncă asupra copiilor. O mare parte dintre cunoștințele despre natură, societate, deprinderile igienice, obișnuințele de comportament, elevul le datorează educației primite în familie. (Utilizarea în limbajul comun a expresiei: "A avea cei șapte ani de acasă").

Educația în familie, cei șapte ani de-acasă, influențează puternic întreaga existență a individului, indiferent dacă el recunoaște sau nu. Părinții sunt modele pe care copiii, conștient sau inconștient, le văd cu ochii minții și le urmează.

Familia înseamnă înțelegere, bucuria de a sta împreună, de a fi cu toții în diferite ocazii, de a pleca în vacanțe. Ea este cea care mediază comunicarea cu celelalte componente sociale. Școala este un factor care ajută copilul în desăvârșirea propriei personalități. Factorii determinanți în dezvoltarea personalității copilului sunt școala și familia.

Climatul educațional familial cuprinde ansamblul de stări psihice, modurile de relaționare interpersonală, atitudini ce caracterizează grupul familial o perioadă mare de timp. Acest climat poate fi pozitiv sau negativ. Școlarul are nevoie acasă de un mediu de viață în care să se simtă în siguranță. Într-un climat educativ bun părinții sunt calmi în raporturile cu copiii, fără a le satisface orice capriciu. Copilul simte că părinții se ocupă de el, că sunt interesați de necazurile și problemele lui, ca și de rezultatele școlare. Familia este un cadru ferm de disciplină, în care și copiii și părinții împărtășesc același nivel de exigență.

Climatul familial negativ este caracterizat prin lipsa de autoritate a mamei, rolul de părinte nu este îndeplinit cu calm și consecvență, părinții ajung deseori la divergențe în legătură cu disciplinarea copilului, copilului i se aplică pedepse corporale, este amenințat și admonestat.

Cauzele nerealizării școlare (eșecul școlar sau insuccesul școlar) sau a subrealizării determinate de condițiile de mediu familial sunt:

Atitudinea de neacceptare a dorințelor copilului de către părinți (include respingerea, supraprotecția acestuia și întreruperea sistematică a copilului în timpul jocului. Copilul respins este brutal, singuratic, necomunicativ, certăreț, etc.);

Așteptările exagerate și presiunile către învățare, fără a-i acorda încurajare și suport afectiv; Atitudine severă față de copil (climat hiperautoritar), copilul devine apatic, indiferent, protestează, se revoltă. Se conturează trei tipuri de copii: copilul-pitic-considerat ființă lipsită de valoare, care trebuie să fie mereu certată, copilul-marionetă-care trebuie să fie foarte cuminte, să corespundă exigențelor părinților și copilul-sălbatic, care are porniri neapărat urâte și de aceea trebuie „dresat” ;

Atitudini negative față de profesori, școală, activitatea intelectuală.

Rolul familiei este foarte important în dezvoltarea copilului, din următoarele puncte de vedere: fizic, intelectual, moral și estetic.

1. Familia se preocupă de dezvoltarea fizică a copiilor. Ea asigură hrana și îmbrăcămintea copiilor, îi ferește de pericole, le lasă timp de joacă, le creează condiții cât mai bune de odihnă și se îngrijește de sănătatea lor. Un regim rațional de viață nu poate avea decât urmări pozitive asupra dezvoltării sale fizice.

2. Dezvoltarea intelectuală este cea mai importantă. În cadrul familiei copilul își însușește limbajul. Volumul, precizia vocabularului și corectitudinea exprimării copilului depind de munca depusă de părinți în această direcție.

Ca prim factor educativ, familia oferă copilului aproximativ 90% din cunoștințele uzuale (ex: despre plante, animale, ocupațiile oamenilor, obiecte casnice etc.).

Familia se preocupă și de dezvoltarea proceselor intelectuale ale copiilor. Ea le dezvoltă spiritul de observație, memoria și gândirea. Părinții încearcă să explice copiilor sensul unor fenomene și obiecte pentru a le putea înțelege. Copilul obține rezultatele școlare în funcție de modul în care părinții se implică în procesul de învățare. Aceștia trebuie să-i asigure copilului cele necesare studiului: rechizite școlare, cărți de lectură, manuale școlare etc., cât și niște condiții bune de muncă: un birou, un computer și nu în ultimul rând liniște pentru a se putea concentra. Familia trebuie să-și ajute copiii la învățătură; ajutorul trebuie limitat la o îndrumare sau sprijin, nefiind indicat să efectueze temele copiilor. Cu timpul, părinții se vor limita la controlarea temelor de casă și a carnetului de note. Deci, atitudinea părinților trebuie să fie una de mijloc: să nu-l ajute prea mult pe copil, dar nici să nu se intereseze deloc de rezultatele acestuia.

3. Educația morală a copiilor. În familie se formează cele mai importante deprinderi de comportament: respectul, politețea, cinstea, sinceritatea, decența în vorbire și atitudini, ordinea, cumpătarea, grija față de lucrurile încredințate. În realizarea acestor sarcini, modelul parental ajută cel mai mult; părintele este un exemplu pentru copil. Părinții le spun copiilor ce e bine și ce e rău, ce e drept și ce e nedrept, ce e frumos și ce e urât în comportamente. Aceste noțiuni îl ajută pe copil să se orienteze în evaluarea comportamentului său și a celor din jur. Tot în sens moral, familia îl îndrumă să fie sociabil, să fie un bun coleg și prieten.

Ca o concluzie, modelele de conduită oferite de părinți-pe care copiii le preiau prin imitație și învățare-precum și climatul socioafectiv în care se exercită influențele educaționale constituie primul model social cu o influență hotărâtoare asupra copiilor privind formarea concepției despre viață, a modului de comportare și relaționare în raport cu diferite norme și valori sociale. Strategiile educative la care se face apel în familie, mai mult sau mai puțin conștientizate, determină în mare măsură dezvoltarea personalității, precum și rezultatele școlare ale copiilor, comportamentul lor

sociomoral. Familia este partenerul tradițional al școlii. Aceasta influențează atitudinea copilului față de învățatură, de aceea școlarizarea nu se poate realiza fără participarea activă a părinților.

Bibliografie:

ÎNVĂȚĂMÂNTUL PRIMAR, Revistă dedicată cadrelor didactice, Editura Discipol, București, Nr.1/2001

TRIBUNA ÎNVĂȚĂMÂNTULUI, Revistă națională de informație și atitudine.

COMUNICAREA, MIJLOC DE NEDISCRIMINARE ÎN SISTEMUL EDUCAȚIONAL

Prof. Ion Nicoleta BOGATU

Ca principiu legislativ, nediscriminarea presupune respectarea tuturor drepturilor omului, abstractizând coniderentele externe (naționalitate, religie, clasă socială, orientare politică, crez religios etc.) cu promovarea exclusivă a demnității umane, a valorilor intrinseci formatoare de conștiință morală, intelectuală și spirituală a individului integrat într-o societate.

Într-o societate concurențială, educația apare ca o lume în continuu proces de desăvârșire, în care se încearcă permanent restabilirea identității sociale și morale prin restituirea pentru fiecare individ în parte și pentru grupurile defavorizate, a dreptului de a-și clădi existența pe criterii nediscriminatorii, în scopul evoluției, prin șanse egale, la procesul de restaurare socială. Fără îndoială, acest principiu al egalității de șanse are efecte pozitive, acesta fiind adoptat de majoritatea sistemelor de învățământ. În spectrul educativ, rezultatele sunt cele așteptate: prin analiză comparativă, sociologii au constatat că imaginea de sine a elevului se dezvoltă dacă la baza consolidării acesteia se regăsesc factori care depind de egalitatea în șanse și drepturi: dreptul la viață, dreptul la exprimare, dreptul la educație, dreptul la libertate, conform reglementărilor internaționale.¹ Imaginea de sine se poate asimila unor fenomene precum „conștiința de sine”, încrederea în propria persoană, respectul față de sine, acestea fiind nuanțate de factorii externi care contribuie în timp la dezvoltarea viitorului adult.

Există, totuși o problemă a caracterului unitar al sistemelor de învățământ, aceea a autonomizării² pe criterii etnice și naționale, fapt care poate constitui o piedică în demersul unor sisteme de învățământ, nediscriminatorii, fără favorizarea unui grup aflat în minoritate sau majoritate. Deși un stat își formează propriul sistem de învățământ, acesta nu va putea oglindi în proporție maximă criteriile unitare, întrucât funcționează în plan intern, având în vedere conjunctura morală, socială, culturală, științifică, religioasă, ale comunității care și-l însușește.

Pentru aplicarea principiului nediscriminării, este necesară o comunicare eficientă, care să genereze încredere și suport afectiv, independent de conjunctura socială în care se află elevul. Nu doar că o comunicare eficientă este un progres în transmiterea unor mesaje, ci aceasta servește vădit la înlăturarea violenței, a agresivității fizice sau lingvistice. Ca să fie promovată demnitatea umană,

---

¹ Mădălina Tomescu, Nicoleta Elena Buzatu, Marcela Monica Stoica, *Exercitarea dreptului la nediscriminare și egalitate de șanse în societatea contemporană*, 2016, p. 159

² Florea Voiculescu, *Analiză resurse-nevoi și managementul strategic în învățământ*, Ed. Aramis, București, 2004, p. 136

cu toate valorile moștenite și dobândite, se recomandă apelul la o comunicare în expansiune, realizată pe baza iubirii și a respectului.³

Din punct de vedere sociologic, „Comunicarea este un proces de transmitere, prelucrare, interpretare a informațiilor, sub formă de mesaje simbolice, între două sau mai multe persoane, prin intermediul unor canale specifice.”⁴

Are rolul de a-l determina pe interlocutor să simtă, să gândească, să trăiască și să manifeste emoții, să transfere informații. De-a lungul vieții, de fiecare dată când întâlnim o altă ființă umană, are loc o interacțiune socială. Din considerentul nediscriminării, cadrul didactic adoptă un comportament adecvat, apelând la un sistem lingvistic și gestual orientat către elev: contact vizual, gesturi de aprobare, atitudine conformă contextului, crearea unei ambianțe liniștite, postura, spațiul potrivit pentru ascultare, expresii de încurajare, întrebări repetate, rezumare a esențialului, să se asigure că înțelege la ce se referă celălalt.

Din punct de vedere al sistemului educațional, o educație emoțională și o comunicare eficientă contribuie în mod considerabil la dezvoltarea personală a elevului. Emoțiile pozitive transmise, feedback-ul pozitiv, tonul moderat, asertivitatea, apropierea de elev, construiesc și susțin personalitatea, constituind și un fundament în procesul de învățare. Comunicarea și relația profesor-elev au un rol deosebit în eficiența nediscriminării. Psihologii pun accentul pe modalitatea în care profesorul interacționează cu elevii, considerând că acest lucru determină reușita în educație. „Elevii răspund cu mai multă atenție unui profesor care creează în clasă o atmosferă destinsă și pozitivă, bazată pe încredere reciprocă”⁵, pe o comunicare optimă, eficientă, bazată numai pe stimulare pozitivă chiar și atunci când elevul greșește. De câte ori se realizează un mic progres, laudele creează un mediu psiho-afectiv în care elevul își capătă încrederea în sine, sporește autoaprecierea, crește stima de sine. Astfel, elevul uită că s-a simțit diferit, uită că este „altfel”, simțind integrare și egalitate în raport cu cei din jurul lui.

Nediscriminarea contribuie în mod decisiv la dezvoltarea umanității, implicat la crearea unor legături optime între state, care să asigure confort existențial durabil, prin adoptarea parteneriatelor de prietenie, asertivitate, integrare, oferind astfel, egalitate de șanse la nivel global.

---

³ Cf. Samuel Smiles „O comunicare eficientă se poate realiza atunci când există iubire și respect.”- „Fii om de caracter!..., Este blândețea un semn de slăbiciune?”-www.citatepedia.ro

⁴ Irina Radu, Jean Badea, Suport de curs- *Comunicare eficientă și medierea conflictelor în mediul școlar*, A.D.D.E., p. 3

⁵ Carmen Maria Popa, *O școală orinetață spre elev*, Ed. Aramis, București, 2009, p. 29

EVALUAREA ÎNȚIALĂ, PUNCT DE PLECARE ÎN ACTUL EDUCATIV

Prof. înv. primar Georgeta BOGHEAN
Liceul Teoretic „Mihail Kogălniceanu” Mihail Kogălniceanu, Constanța

Indiferent de forma în care se utilizează, evaluarea, desfășurată în scopul de reglare și autoreglare a activității didactice, este un proces complex, firesc și normal, integrat procesului de învățare.

Cuvântul “a evalua” îndrumă spre multe alte cuvinte cu un rost asemănător: a estima, a aprecia, a judeca, a măsura, a examina, a considera, a constata, a cântări, a nota, a observa, a valida (sau invalida), a valoriza (sau devaloriza), a expertiza.

În opinia lui Ausubel, evaluarea este punctul final într-o succesiune de evenimente, care cuprinde următorii pași:

- stabilirea scopurilor pedagogice, prin prisma comportamentului dezirabil al copiilor;
- proiectarea și executarea programului de realizare a scopurilor propuse;
- măsurarea rezultatelor aplicării programei;
- evaluarea rezultatelor.

Evaluarea inițială se realizează la începutul unei activități de instruire (la începutul unui ciclu de învățământ, la începutul unui an școlar, dar și în condițiile în care cadrul didactic preia spre instruire și educare un colectiv de elevi al cărui potențial nu-l cunoaște) și are rol de a stabili nivelul de cunoștințe, priceperi și deprinderi, de a cunoaște capacitățile de învățare ale copiilor. Concluziile desprinse în urma evaluării inițiale ajută la realizarea predicției – stabilirea coordonatelor esențiale ale activității viitoare, a obiectivelor, alegerea strategiilor adecvate pentru obținerea performanței elevilor.

Datele oferite de evaluarea inițială conturează direcții clare în care trebuie să se acționeze privind întocmirea planificării activității didactice pentru etapa următoare:

- proiectarea activității viitoare din perspectiva adecvării acesteia la posibilitățile de care dispun elevii pentru realizarea sarcinilor noului program;
- conceperea modului de organizare și desfășurare a programului de instruire;
- aprecierea necesității de a iniția un program de recuperare pentru întreaga clasă, când se constata rămăneri în urmă la învățatură care ar putea împiedica desfășurarea eficientă a activității;
- adoptarea unor programe de recuperare individuale pentru anumiți elevi;
- cuprinderea altora în programul de pregătire suplimentară.

Pentru o evaluare clară și corectă, pot fi utilizate **metode și tehnici tradiționale** (probe scrise, probe orale și probe practice), dar și **alternative** (lucrări practice, portofoliile cu lucrările copiilor, aprecierile verbale, autoevaluarea, jocurile didactice, de rol și serbările; observările directe/sistematice în timpul activității și înregistrarea; discuții individuale;afișarea lucrărilor; consemnarea grafică a rezultatelor pe domenii experiențiale).

După aplicarea și analiza probelor, testelor inițiale, consider că o mare importanță o are realizarea planului ce cuprinde măsuri concrete de remediere necesare și derularea imediată a acestuia. Aceste modalități ar putea fi:

- Activitate diferențiată în cadrul orelor de curs, sub directă îndrumare a învățătorului;
- Vizite la domiciliul elevilor și informare asupra situației personale;

- Meditații, după terminarea orelor de curs, ori conform programului de recuperare și ameliorare (o oră/zi, ori conform nevoilor fiecărui copil);
- Aplicarea unor teste de inteligență și cognitive;
  - test de inteligență pentru determinarea IQ;
  - test psihologic pentru determinarea profilului de personalitate;
  - teste sociometrice pentru determinarea statusului fiecărui elev în grup;
  - teste de cunoștințe pentru determinarea nivelului de pregătire.
- Aplicarea unor metode interactive – centrate pe elev;
- Evaluarea continuă și periodică a tuturor elevilor prin fișe de evaluare care urmăresc mai multe categorii de itemi: subiectivi, obiectivi și semiobiectivi ;
- Implicarea elevilor cu deficiențe în activități extracurriculare:
  - realizarea unei expoziții de desene (în clasă / în școală);
  - atribuirea de roluri în activitățile clasei;
- Realizarea de activități extracurriculare (excursii, vizite, spectacole, etc.) conform planului activităților extracurriculare;
- Colaborare permanentă cu părinții elevilor și medicul de familie;
- Promovarea activităților în perechi și în grup;
- Stimularea comunicării verbale prin lărgirea sferei de reprezentări în plan literar/matematic specific: basme, povestiri, fabule, ghicitori, poezii;
- Corectarea exprimării și expresivității verbale prin activități specifice;
- Aprecierea unor comportamente pozitive: finalizarea sarcinilor de pe fișă (aplauze, afișarea lucrărilor corecte), jocuri didactice pe echipe cu recompense, aprecierea lucrărilor de către alții copii și autocorectare;
- Neacceptarea comportamentelor negative.

În orice program de instruire utilizarea formelor de evaluare, în mod corect și la momentul potrivit, dar și aplicarea măsurilor de recuperare sau implicarea elevilor într-un program de pregătire suplimentară, după caz, vor duce la reușita școlară a elevilor, la mulțumirea sufletească a cadrelor didactice și a părinților.

Bibliografie:

- Ausubel, P. D., Robinson, R. F.(1981) – „, Pedagogia secolului XX. Învățarea în școală”, București,EDP.;
- Chiriac, Maria-„, Evaluarea- ghid al activității din grădiniță”- studiu științific;
- Comenius, J., A. (1970) – „, Didactica Magna”m București, EDP;
- Cucoș, Constantin – „Pedagogie” ediția a II a revizuită și adăugită, - Iași, Polirom, 2006.

IMPORTANȚA VOCABULARULUI ÎN DEZVOLTAREA LIMBAJULUI COPILOR PREȘCOLARI

Prof. înv. preșcolar Elena Mihaela BUCURESCU
Grădinița „Căsuța Copilăriei” Buftea, Ilfov

Perioada preșcolară este o perioadă de progrese remarcabile pe toate planurile. Acum se formează toate conduitele adaptative de bază, se constituie structurile intelectuale și creative mai importante. Un rol determinant îl au schimbările esențiale din mediul social și educativ al copilului. Acesta imită ceea ce observă în jurul său și tinde să își însușească în mod activ felul de trai și de muncă al oamenilor prin intermediul jocului, care devine activitatea sa dominantă.

“Vârsta preșcolară este o perioadă a descoperirii “ 6

Perioada preșcolară poate fi subdivizată în trei subperioade: subperioada preșcolară mică (3-4 ani); subperioada preșcolară mijlocie (4-5 ani); subperioada preșcolară mare (5-6/7 ani).

Subperioada preșcolară mică (3-4 ani) – copilul devine, în genere, mai autoritar, mișcările sale sunt mai sigure dar și mai brutale, stângace în unele situații. El se caracterizează printr-o evoluție evidentă de la o stare de relativ echilibru general în procesul adaptării la condițiile mediului familial, la o stare de mare instabilitate și expansiune. La 4 ani, are loc un puseu de creștere. La această vârstă, se desfășoară procesul formării a noi și numeroase însușiri psihice dintre care mai semnificative sunt cele legate de creșterea capacității simbolice, a funcțiilor mentale imaginative și a celor de comunicare. Caracteristica este și creșterea gustului și a capacităților de fabulație. După 4 ani, copilul dezvoltă mult independența. El folosește o vorbire mai bogată, are atitudini de bravadă, unele tendințe de a atrage atenția asupra lui. Această vârstă este considerată de unii autori o vârstă de cristalizare primară a viitoarei personalități.

Subperioada preșcolară mijlocie (4-5 ani) este considerată de psihologi ca fiind „vârsta de aur a copilăriei”. Jocul devine activitatea de bază prin care se reflectă și se exersează în mod intuitiv-simbolic experiența de viață trăită și observată. Prin jocurile cu subiect și roluri în numeroase variante, se reconstituie episoade din realitatea înconjurătoare ca etapă de pregătire prealabilă pentru asimilarea ei ulterioară informațională și acțională. Scenariile jocurilor pregătesc copilul pentru integrarea afectivă și acțională în viitoarea activitate. Se manifestă progrese evidente atât pe linia motricității, cât și pe linia funcțiilor cognitive și a însușirilor de personalitate. Mișcările copilului devin mai precise și mai rapide, iar mersul mai sigur. Prin mișcare și prin manipularea obiectelor se îmbogățește materialul intuitiv cu care operează gândirea copilului în aprecierea situațiilor. De asemenea, se intensifică dezvoltarea conștiinței de sine, fapt care se explică prin dorința de a atrage atenția asupra sa. Percepția se desprinde treptat de acțiunea cu obiectele și începe să se desfășoare ca un proces independent, faptul manifestându-se prin sarcinile de observație pe

---

6

care le poate realiza copilul. Crește și durata de atenție a examinării independente a obiectelor sau a imaginilor lor, analizând o imagine nu prea complicată .

Subperioada preșcolară mare (5-6/7 ani) Nivelul de dezvoltare biofizică și psihointelectuală îi asigură copilului pregătirea pentru integrarea relativ ușoară în activitatea școlară. La această vârstă, alături de joc, învățarea sistematică ocupă un rol important în activitatea copiilor. Apar mai pregnant elementele conduitei voluntare, copilul își subordonează acțiunea unui scop anticipat, putând renunța uneori la activități mai atractive. Cuvântul capătă un rol important în organizarea comportamentului. Copilul poate asculta cu atenție explicațiile educatoarei. Și în manifestările emoționale devine mai controlat și se conformează cerințelor grădiniței.

Se diversifică relațiile sociale cu cei din jur. Preșcolarul mare începe să înțeleagă și să aprecieze conduita socială a celorlalți și a sa proprie în raport cu anumite reguli morale implicate în relațiile dintre oameni. Astfel, unele comportamente încep să fie valorizate sau apreciate ca fiind bune sau rele. Copilul își îndeplinește cu mai multă conștiințozitate sarcinile primite, trăiește emoția responsabilității în anumite situații și sentimentul de a fi util celor din jur. Pregătirea pentru școală capătă o importanță deosebită la preșcolarul mare. Aceasta vizează acumularea de cunoștințe, noțiuni și reprezentări despre realitatea înconjurătoare, dar și atingerea unui anumit nivel de dezvoltare a funcțiilor psihice: posibilitatea menținerii concentrării și atenției la lecție, capacitatea de observație, de memorare voluntară, un anumit nivel de dezvoltare a gândirii în cadrul povestirilor după imagini, al desenului, al jocului după construcție. La această vârstă se conturează pentru prima dată scopul și sarcinile memorării și reproducerii voluntare. Copilul este sensibil la aspectul sonor al poeziilor și forma limbii favorizează învățarea ușoară a versurilor și păstrarea lor în memorie. Limbajul se dezvoltă intens sub mai multe aspecte, atât din punct de vedere lexical (între 3-5 ani, copilul asimilează aproximativ 50 de cuvinte noi pe lună), dar și în ceea ce privește însușirea vorbirii corecte, gramaticale (însușirea declinării, conjugării, stabilirea unor relații mai complexe de subordonare și coordonare propozițională). Interesul pentru aspectul sonor al limbii, simțul limbii materne, perfecționarea auzului fonematic îi fac pe preșcolari să fie atenți la pronunție, să distingă sunetele izolate (anaiza și sinteza fonetică) și să se corecteze reciproc.

În plan psihologic, se produce dezvoltarea gândirii. La aceasta contribuie, într-o mare măsură, apariția limbajului interior care joacă un rol esențial în organizarea întregii activități psihice.

Caracteristic vârstei este dezvoltarea imaginației, manifestarea fanteziei în joc, desen, povestire, construcții, interesul pentru ficțiune și pentru realitate. În joc, acestea se amestecă, preșcolarul jucându-se cu partenerii imaginari, ca și cu cei reali. Încep să-și povestească visele nocturne, dovedind sensibilitate față de prezența imaginarului. Acum preșcolarul devine mai sensibil la evenimentele din jurul său, fiind capabil să facă aprecieri destul de corecte față de comportamentul altora și participă la activități de durată mai lungă, străduindu-se să îi fie de folos adultului, fapt care îi produce mari satisfacții.

În general, programele educative din grădiniță contribuie într-o mare măsură la dezvoltarea personalității copilului preșcolar. În colectivitate reproduce prin imitație acțiunile și modelele comportamentale ale adultului. Etapa preșcolară este o perioadă de importante achiziții, de intensă dezvoltare a funcțiilor psihice și de formare a unor elemente bazale ale personalității (deprinderi, abilități, interese, trăsături de caracter, creativitate). Dorințele, aspirațiile, interesele, tendințele de activitate vin în contrast cu restricțiile școlare impuse de programele educative și normele de comportare, ceea ce duce la modelarea comportamentelor, temperarea nerăbdării, călirea rezistenței la frustrare și a caracterului.

Bibliografie :

- ✚ Curriculum pentru invatamant preprimar (3-6/7 ani) 2008.
- ✚ Cucos C., Pedagogie, Editura Polirom, Iasi, 1996.
- ✚ Damsă i. si colaboratorii, Dezvoltarea vorbirii in gradinita de copii si clasele I-II-Ghid metodic, EdituraPRA, Bucuresti, 1996.
- ✚ Brebeen S., Gongea E., Ruiu G., Fulga M., Metode interactive de grup-Ghid metodic, Editura Arves, 2002.
- ✚ Dulama M., Metode, strategii si tehnici didactice activizate, Editura Clusium, 2002
- ✚ Preda V., Dumitrana M., Programa activitatilor instructive educative in gradinita de copii, Editura V&I Integral. Bucuresti, 2000
- ✚ GLAVA A, GLAVA C, (2000)*Introducere in pedagogia preșcolara*, Cluj-Napoca :Editura Dacia, pag 9

ÎNVĂȚĂMÂNTUL SIMULTAN

Prof. înv. primar Alina BULARCA
Școala Gimnazială „Andrei Șaguna” Barcani, Covasna

Învățământul simultan este o realitate a sistemului de învățământ românesc. O realitate tot mai des întâlnită în școlile din mediul rural. În școlile cu clase simultane, procesul instructiv-educativ se realizează după același plan cadru pentru învățământul obligatoriu primar și gimnazial. „Și în acest context întâlnim elevi cu aspirații cel puțin obișnuite susținute de potențiale cognitive-afective uriașe, care au același drept la educație ca și semenii lor care au avut șansa de a habita în orașe sau în localități mai populate,, spunea (Bâtiu,2010, p.25). Învățământul simultan constă în predarea concomitent la două sau mai multe clase de cicluri diferite în același timp.

„Aceste condiții fac ca munca simultană să aibă anumite particularități, un anumit specific : (Gârleanu –Costea,1996,p.13).

- învățătorul realizează programe diferite ale claselor cu care lucrează trecând de la o temă la alta, fapt care ridică dificultăți în predarea materiei;
- datorită timpului limitat pentru munca directă cu clasa, ritmul de muncă este mult mai alert (o clasă desfășoară activitatea directă iar cealaltă clasă activitatea indirectă);
- fiind vorba de alternarea muncii directe cu cea independentă, în același timp la clasele simultane, necesită din partea învățătorului o precizie, pricepere și coordonare suplimentară pentru o bună desfășurare a activității instructive;
- se cere ca învățătorul să aibă o atenție distributivă pentru ca atunci când lucrează cu o clasă, să continue supravegherea clasei care efectuează munca independentă, uneori chiar să intervină pentru a susține învățarea;
- „activitatea simultană cu elevii din clase diferite, diferiți ca vârstă, dezvoltare intelectuală și nivel de pregătire necesită creativitatea de a găsi influențe educative care să contribuie la închegarea colectivului clasei.,, Gârleanu –Costea(1996).

Munca simultană cu două clase prezintă și unele avantaje. Numărul mic de copii dă posibilitatea unui contact mai frecvent al învățătorului cu fiecare elev, de mai bună cunoaștere a personalității lor și de urmărire mai atentă a progresului școlar.

„Cunoscând îndeaproape personalitatea fiecărui elev, învățătorul are posibilitatea să alcătuiască colective omogene la fiecare clasă, care să se manifeste prin colaborare și cooperare și

care să fie integrate organic în colectivul mare al claselor care își desfășoară activitatea simultan ,, spunea Gârleanu-Costea(1996).

Didactica învățământului simultan/ Cuplarea claselor

În situația cea mai frecventă a învățătorului care lucrează simultan cu două sau mai multe clase , experiența a dovedit că gruparea cea mai avantajoasă este aceea a repartizării claselor astfel încât repartizarea să asigure continuitatea în activitatea instructiv educativă.

Având clase care aparțin ciclului curricular al achizițiilor fundamentale (clasa pregătitoare,clasa I și a II-a) și clase care aparțin ciclului curricular de dezvoltare.(clasa a III-a și a IV-a),, îi oferă posibilitatea cunoașterii particularităților individuale ale elevilor, condiție importantă în asigurarea accesibilității cunoștințelor și în raționala organizare a procesului instructiv -educativ, în optimizarea acestuia,, (Gârleanu-Costea,1996,p.15).

Alcătuirea orarului

La alcătuirea acestui,orarul, document de bază al învățătorului după care își desfășoară activitatea în școală, trebuie să țină cont de unele indicații pedagogice cum ar fi: respectarea curbei de efort al elevului în cadrul unei zile și al unei săptămâni ;cuplarea unor obiecte de studiu care să asigure posibilități optime de alternare a muncii independente a elevilor cu munca directă a învățătorului ;trecerea în orar, la începutul și sfârșitul săptămânii , a unor obiecte cu coeficient mai scăzut de oboseală; programarea orelor care aparțin aceleiași discipline la intervale egale de timp în cursul săptămânii.

Un bun orar la clase cu predare simultană se concretizează într-o bună planificare și proiectare didactică ,punând în evidență intenția de a asigura cea mai bună îmbinare a muncii directe cu munca independentă și se creează un cadru optim pentru formarea competențelor de comunicare,autoevaluare și interapreciere.

Organizarea sălii de clasă

În multe școli de la sate și unde sunt unul sau două posturi de învățător, activitatea didactică simultană are loc într-o singură sală de clasă .

Pentru că într-o singură sală de clasă învață concomitent două clase, este necesar ca activitatea uneia să nu fie atrasă de activitatea celeilalte .Aceste dificultăți ale activității desfășurate în condiții simultane pot fi diminuate prin organizarea cât mai corespunzătoare a sălii de curs. De aceea, se recomandă ca în aceeași clasă să existe două rânduri de bănci, depărtate ceva mai mult decât în sala de clasă obișnuită. Într-o astfel de clasă ar fi ideal ca băncile să fie așezate sub formă de potcoavă,deoarece vizibilitatea ar fi mai bună, dascălul îi vede pe toți elevii, care la rândul lor îi văd pe majoritatea colegilor. De asemenea ar fi bine ca pe peretele din fața elevilor să existe câte o tablă de scris pentru fiecare clasă .

„În învățământul simultan, prin gruparea sub alte forme decât în clasa tradițională, elevii pot:

- să învețe să se cunoască și să se respecte reciproc;
- să lucreze împreună pentru realizarea anumitor sarcini de lucru, proiecte etc.;
- să comunice eficient;
- să își exprime sentimente;

- să valorizeze diferențele individuale;
- să rezolve situații conflictuale;
- să-și asume responsabilități;
- să ia decizii etc.” (Modul – Predare simultană, p.47)

Specificul lecției desfășurate în condițiile muncii simultane.

Principala coordonată a modernizării lecției în sistemul activității simultane o reprezintă renunțarea la structuri prestabilite și adaptarea unei atitudini creatoare în conducerea actului de predare-învățare: integrarea cunoștințelor acumulate (transdisciplinaritate), continuitatea în învățare, dezvoltarea unor capacități, formarea abilităților se pot îmbina și succede în modalități foarte variate.

Astfel că, spunea Gârleanu –Costea, (1996) „nici nu s-ar putea încadra lecția simultană în restricții rigide, varietatea posibilităților de lucru fiind infinită”.

- Activitatea de învățare se realizează sub două forme: munca directă și activitatea independentă;
- „Secvențele lecției desfășurate în condițiile predării simultane sunt structurate pe timpi de alternare a activității directe a învățătorului cu activitatea independentă a elevilor. „(Gârleanu –Costea,1996,p.29),,
- Deprinderile de muncă independentă sunt mai bine formate și mai stabilizate la elevii din învățământul simultan;
- Condițiile de lucru continuu, rapid, intensiv în activitatea directă se manifestă pe un ton ponderat pentru a nu atrage atenția celeilalte clase.

Bibliografie:

1. Acatrinei, R. I., - Revista de pedagogie LXIV, « Învățământul simultan în Europa » , 2016 ;
2. Bătiu, E.,- Tratarea diferențiată în învățământul simultan, Editura Rosprint, Cluj-Napoca,2010 ;
3. Gârleanu-Costea, R., Alexandru, G., - Activitatea simultană la două sau mai multe clase în ciclul primar, Craiova, 1996 ;
4. Revistă dedicată cadrelor didactice- Învățământul primar, Editura Miniped, 2004.

METODE DE INTEGRARE A COPIILOR CU C.E.S.

Prof. înv. preșcolar Raluca-Iuliana CHIRICĂ
Școala Gimnazială Asău, Bacău

Educația specială este concept fundamental utilizat în cadrul procesului instructiv-educativ al copiilor cu deficiențe și care se desprinde tot mai mult de conținutul învățământului special. Principiile care stau la baza educației speciale:

- Toți copiii trebuie să învețe împreună indiferent de dificultățile pe care le întâmpină aceștia sau diferențele dintre ele;
- Societatea și școala trebuie să le acorde tot sprijinul suplimentar de care au nevoie pentru a-și realiza educația în școala publică;
- Formarea și dezvoltarea școlilor incluzive atât în mediul urban cât și în cel rural prin asigurarea resurselor umane cât și a celor materiale;

Educația egală se realizează prin acordarea sprijinului necesar pentru fiecare copil cu deficiențe în funcție de cerința individuală. Trebuie să existe un parteneriat cât mai strâns între părinții copiilor cu dizabilități și cadrele didactice bine pregătite și informate în legătură cu felul în care pot interveni pentru consilierea acestora. Copilul cu dizabilități trebuie considerat ca făcând parte din societate. Nu putem să-l ascundem, nu are nevoie de mila noastră, ci de sprijinul nostru, permițându-i să trăiască alături de ceilalți copii, ca parte integrantă a comunității. Pentru a socializa o persoană cu dizabilități este important: să beneficieze de intervenție individuală, să participe la activitățile de grup. Educația trebuie făcută posibilă pentru orice copil, pentru orice persoană cu dizabilități, atât în familie cât și în grădiniță, în școală, în grupuri sociale, în comunitatea locală. Fiecare copil trebuie să aibă șanse egale la educație. Educația atentă a acestor copii asigură o dezvoltare mai rapidă decât s-a considerat a fi posibil inițial, educația primită acasă și la școală/grădiniță are un rol hotărâtor în dezvoltarea și socializarea acestor copii. Putem să socializăm copiii cu dizabilități, indiferent dacă știm cauza dificultăților sale. Cel mai important lucru este ajutorul timpuriu dat copilului (în familie, grădiniță, școală). Atitudinea pozitivă zilnică a adultului față de copilul cu dizabilități îl poate ajuta efectiv în dezvoltarea capacităților de comunicare. Copilul va comunica mai ușor dacă dorește să o facă, dacă dorește să exprime lucrurile pe care le trăiește. Folosind eficient capacitățile noastre de comunicare, vom putea stimula modul de comunicare al copilului. Este foarte important ca un copil cu dizabilități să fie ajutat să devină cât mai independent posibil în toate acțiunile pe care le întreprinde.

Copiii, majoritatea timpului lor liber și nu numai, și-l petrec jucându-se. Jocul reprezintă pentru copii o modalitate de a-și exprima propriile capacități. Prin joc, copilul capătă informații despre lumea în care trăiește, intră în contact cu oamenii și cu obiectele din mediul înconjurător și învață să se orienteze în spațiu și timp. Putem spune ca jocul este „munca copilului”. În timpul jocului, copilul vine în contact cu alți copii sau cu adultul, astfel că jocul are un caracter social. Jocurile sociale sunt esențiale pentru copiii cu handicap, întrucât le oferă șansa de a se juca cu alți copii. În aceste jocuri sunt necesare minim două persoane care se joacă și comentează situațiile de joc (loto, domino, table, cuburi, cărți de joc etc.). În perioada preșcolară, activitățile se desfășoară mai ales în grup, asigurându-se astfel socializarea. Din acest motiv, copiii cu handicap trebuie să fie înscriși la grădinița din vecinătate, alături de copiii sănătoși. Copiii sunt curioși, dar

practici, astfel că ei vor accepta ușor un copil cu deficiență fizică, care se deplasează în fotoliu rulant sau în cârje. Ei sunt suficient de simpli și deschiși pentru a accepta ușor un coleg cu probleme de sănătate. Perioada de preșcolar este cea mai indicată pentru începerea socializării copiilor cu handicap. La această vârstă, socializarea se realizează ușor prin intermediul jucăriilor și al echipamentelor de joc. Jocurile trebuie să fie adaptate în funcție de deficiența copilului.

Integrarea școlară exprimă atitudinea favorabilă a elevului față de școala pe care o urmează, condiția psihică în care acțiunile instructiv-educative devin accesibile copilului, consolidarea unei motivații puternice care susține efortul copilului în munca de învățare, situație în care copilul sau tânărul poate fi considerat un colaborator la acțiunile desfășurate pentru educația sa, corespondența totală între solicitările formulate de școală și posibilitățile copilului de a le rezolva, existența unor randamente la învățătură și în plan comportamental considerate normale prin raportarea la posibilitățile copilului sau la cerințele școlare.

Educația incluzivă se adresează tuturor copiilor și promovează ideea că școala trebuie să se schimbe și să se adapteze nevoilor elevului și nu invers. Educația incluzivă garantează prin flexibilitatea sa pregătirea pentru viața socială și profesională a tuturor elevilor cu / fără deficiență. Beneficiul acestui tip de învățământ rezultă din: eliminarea barierelor de învățare; asigurarea șanselor egale tuturor elevilor, indiferent de: sex, rasă, condiție socială, etc.; soluțiile efective, adaptate nevoilor de învățare ale fiecărui elev; lucrul în echipă: cadru didactic de la clasă, cadru didactic de sprijin, psiholog, logoped, medic școlar, părinte, mediator școlar, comunitatea. Cu certitudine școala este cea care contribuie la formarea capacităților cognitive și de integrare socială dar tot școala ne-a demonstrat că acceptarea diferențelor poate fi un punct de pornire în valorizarea fiecăruia dintre noi.

Consilierea persoanelor cu insuficiențe, deficiențe sau dizabilități are caracteristici specifice. Consilierea elevilor cu CES are loc în colaborare cu medici, psihologi, psihopedagogi, asistenți sociali, cu familia. Consilierul obține de la specialiști informații despre conduita elevului și le pune la dispoziția acestuia, cu evidențierea aspectelor pozitive și posibilităților, oportunităților de integrare (școlară, profesională, socială). Perspectiva din care lucrează consilierul este de întărire a părților pozitive, de maximizare a potențialului copilului pentru asumarea de roluri sociale posibile și realiste, care oferă perspectiva unor performanțe bune.

Bibliografie:

1. Casantra Abrudan, Psihopedagogie specială, Ed Imprimeriei de Vest, Oradea, 2003;
2. Ștefan, C. „Dezvoltarea competențelor emoționale și sociale la preșcolari. Ghid practic pentru părinți. Editura ASCR, Cluj-Napoca, 2007;
3. Verza Emil „Educația integrată a copiilor cu handicap”, Unicef, 1998.

IMPORTANȚA EDUCAȚIEI LA VÂRSTELE TIMPURII

Prof. înv. preșcolar Ana Doina CÎMPIAN
G.P.P. „Floare de Iris”, Cluj-Napoca

Educația la vârstele timpurii reprezintă totalitatea experiențelor de care beneficiază copilul în primii ani de viață, cu rolul de a proteja, crește și dezvolta armonios copilul.

Educația timpurie include toate formele de sprijin sau suport necesare copilului foarte mic pentru a-și realiza dreptul la supraviețuire și protecție. Astfel, un copil sănătos, integrat social și stimulat continuu, dobândește abilități folositoare atât pe parcursul școlarizării cât și la vârsta maturității.

„Educația și îngrijirea timpurie a copiilor trebuie considerate drept baza sistemelor de educație și de formare, fapt care se traduce prin asigurarea condițiilor optime de dezvoltare în perspectivă a competențelor cheie. O educație timpurie coerentă în toate mediile implicate (familie, grădiniță, comunitate etc.) reprezintă contextul necesar unui echilibru între aspectele socio-emoționale, învățare și starea de bine.”
(https://www.edu.ro/sites/default/files/Curriculum%20ET_2019_aug.pdf)

Analiza pedagogică a demonstrat că educația timpurie reprezintă o primă treaptă a sistemului de învățământ. Aceasta asigură o dezvoltare optimă, integrală și armonioasă a personalității copilului, în funcție de ritmul și nevoile acestuia.

Educația timpurie vizează dezvoltarea globală a copilului, ceea ce îi va asigura acestuia un început bun în viață. Domeniile de dezvoltare ale copilului vizate în curriculumul pentru educație timpurie, cum ar fi dezvoltarea fizică, sănătatea, îngrijirea personală, dezvoltarea socio-emoțională, dezvoltarea cognitivă, dezvoltarea limbajului și comunicarea, dezvoltarea abilităților și atitudinilor în învățare sunt esențiale pentru realizarea unei educații individualizate, adaptată particularităților individuale ale fiecărui copil.

Principalele grupe de activități desfășurate cu copiii din unitățile care oferă servicii de educație timpurie, sunt:

- Activitățile pe domenii experiențiale;
- Jocuri și activități liber alese
- Activități de dezvoltare personală.

Activitățile tematice –AT (nivel antepreșcolar) sunt: Jocul (mijloace de realizare: jocul cu jucăria, joc simbolic, joc senzorial, joc de construcție, joc didactic, joc cu nisip și apă, jocul imitativ etc.), Activități artistice și de îndemânare (mijloace de realizare: desen, pictură, modelaj, activități practice și gospodărești), Activități de muzică și mișcare (mijloace de realizare: audiții, jocuri muzicale, jocuri cu text și cânt, jocuri cu instrumente de percuție, cântecele, exerciții euritmice), Activități de creație și de comunicare (mijloace de realizare: povestiri, memorizări, lucrul cu cartea, citire de imagini, jocuri de cuvinte, jocuri verbal-imitative, exerciții onomatopice), Activități de cunoaștere (mijloace de realizare: observări, lecturi după imagini, activități matematice cu jucării și obiecte concrete, convorbiri cu și fără suport intuitiv, jocuri didactice, microexperimente) și Activități în aer liber (mijloace de realizare: plimbări, jocuri la nisip, jocuri și întreceri sportive, utilizarea aparatelor de joacă adecvate vârstei).

În acest context, finalitățile educației timpurii, vizează o serie de aspecte, care se constituie în premise ale competențelor-cheie formate, dezvoltate și diversificate, pe traseul școlarizării ulterioare:

- Dezvoltarea liberă, integrală și armonioasă a personalității copilului, în funcție de ritmul propriu și de trebuințele sale, sprijinind formarea autonomă și creativă a acestuia.
- Dezvoltarea capacității de a interacționa cu alți copii, cu adulții și cu mediul pentru a dobândi cunoștințe, deprinderi, atitudini și conduite noi;
- Încurajarea explorărilor, exercițiilor, încercărilor și experimentărilor, ca experiențe autonome de învățare;
- Descoperirea, de către fiecare copil, a propriei identități, a autonomiei și dezvoltarea unei imagini de sine pozitive;
- Sprijinirea copilului în achiziția de cunoștințe, capacități, deprinderi și atitudini necesare la intrarea în școală și pe tot parcursul vieții.

(https://www.edu.ro/sites/default/files/Curriculum%20ET_2019_aug.pdf)

METODE TRADIȚIONALE ȘI MODERNE DE PREDARE ȘI ÎNVĂȚARE **ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PRIMAR**

Prof. învă. primar Simona Elena CIOTLOȘ
Școala Primară Popoiu, Palanca

**“Eu sunt copilul.
Tu ții în mâinile tale destinul meu.
Tu determini, în cea mai mare măsură, dacă
vei reuși sau vei eșua în viață! Dă-mi, te rog,
acele lucruri care să mă îndrepte spre fericire!
Educă-mă, te rog, ca să pot fi o
binecuvântare pentru lume! “
(din Child’s Apples, Mamie Gepe Cole)**

„Privită sub raport funcțional și structural, metoda poate fi considerată drept un model sau un ansamblu organizat al procedeelelor sau modurilor de realizare practică a operațiilor care stau la baza acțiunilor parcurse în comun de profesori și elevi și care conduc în mod planificat și eficace la realizarea scopurilor propuse.” (I. Cerghit).

„Înțelegând prin metodă de învățământ o cale, un drum de străbătut deopotrivă de elevi și profesori, prin care, conform unor principii (principii didactice) dar și unor legi (legile învățării) se îndeplinesc obiectivele instruirii, adică se însușesc de către elevi anumite cunoștințe de bază și se formează anumite capacități intelectuale și convingeri în vederea integrării progresive în societate.” (Ion Berca)

Activitatea instructiv-educativă se desfășoară în baza unor finalități, este pusă în practică prin intermediul unui sistem de metode și procedee, apelează la o serie de mijloace tehnice de realizare, iar rezultatele sunt verificate și evaluate prin strategii specifice. Curriculum-ul școlar integrează toate aceste componente, dintre care o poziție centrală revine metodelor care fac posibilă atingerea finalităților educaționale.

Etimologic, termenul metodă provine din grecescul „methodos”, care înseamnă „drum spre”. Metodele de învățământ pot fi definite ca „modalități de acțiune cu ajutorul cărora, elevii, în mod independent sau sub îndrumarea profesorului, își însușesc cunoștințe, își formează priceperi și deprinderi, aptitudini, atitudini, concepția despre lume și viață”.(M.Ionescu, V.Chiș, p.126).

Dacă în învățământul tradițional, principalele metode le constituie conversația, expunerea, demonstrația, metodele centrate pe profesor, transmiterea de cunoștințe, pasivitatea elevilor, învățământul modern solicită aplicarea metodelor active și interactive, a celor care dezvoltă gândirea critică. Fundamentul pentru un nou cadru de predare-învățare îl constituie proiectul „Lectura și Scrierea pentru Dezvoltarea Gândirii Critice” - proiect inițiat în România în anul 1996 prin fundația pentru o Societate Deschisă și devenit un program de perfecționare a cadrelor didactice din învățământul preuniversitar și universitar, care promovează metode activizatoare, cu rol esențial în dezvoltarea personalității beneficiarului prin învățarea acestuia să gândească critic. Aplicarea acestor metode care generează învățarea activă și prin care elevii sunt inițiați în gândirea critică nu este simplă ci necesită timp, răbdare, exercițiu și este de preferat să se facă de la vârste fragede, la toate disciplinele, însă cu măsură. Acestea trebuie să fie selectate și utilizate în mod riguros, creativ, în funcție de obiectivele propuse, de specificul grupului educațional și nu trebuie să constituie un trend sau un moft al cadrului didactic. Metodele active și interactive au multiple valențe formative care contribuie la dezvoltarea gândirii critice, la dezvoltarea creativității, implică activ elevii în învățare, punându-i în situația de a gândi critic, de a realiza conexiuni logice, de a produce idei și opinii proprii argumentate, de a le comunica și celorlalți, de a sintetiza/esențializa informațiile, se bazează pe învățarea independentă și prin cooperare, elevii învață să respecte părerile colegilor.

Metodele activ-participative pun accent pe învățarea prin cooperare, aflându-se în antiteză cu metodele tradiționale de învățare. Educația pentru participare și democrație face parte din gama noilor educații, care reprezintă cel mai pertinent și mai util răspuns al sistemelor educative la imperativele generate de problematica lumii contemporane. Prin participare, elevii își pot exprima opțiunile în domeniul educației, culturii, timpului liber, pot deveni coparticipanți la propria formare. Elevii nu sunt doar un receptor de informații, ci și un participant activ la educație.În procesul instructiv-educativ, încurajarea comportamentului participativ înseamnă pasul de la „a învăța” la a „învăța să fii și să devii”, adică pregătirea pentru a face față situațiilor, dobândind dorința de angajare și acțiune. Principalul avantaj al metodelor activ-participative îl reprezintă implicarea elevilor în actul didactic și formarea capacității acestora de a emite opinii și aprecieri asupra fenomenelor studiate. În acest mod, elevilor le va fi dezvoltată o gândire circumscrisă abilităților cognitive de tip superior, gândirea critică. Aceasta reprezintă o gândire centrată pe testarea și evaluarea soluțiilor posibile într-o situație dată, urmată de alegerea rezolvării optime pe baza argumentelor. A gândi critic înseamnă a deține cunoștințe valoroase și utile, a avea convingeri raționale, a propune opinii personale, a accepta că ideile proprii pot fi discutate și evaluate, a construi argumente suficiente propriilor opinii, a participa activ și a colabora la găsirea soluțiilor. Principalele metode de dezvoltare a gândirii critice sunt: Gândiți, lucrați în echipă, comunicați;

Termeni-cheie inițiali; Știu-vreau să știu-am învățat; metoda Sinelg; metoda Mozaic; Cubul; Turul Galeriei; Elaborarea unui referat/eseu; Jurnalul în trei părți; Tehnica predicției; Învățarea în grupuri mici; Turneul între echipe; Linia valorilor.

Pentru ca învățarea prin cooperare să se bucure de un real succes, se impune respectarea unor reguli. Literatura de specialitate relevă faptul că, pentru ca elevii să fie dispuși să lucreze în echipă, se impune respectarea a două condiții: asigurarea unui climat pozitiv în clasă; formularea unor explicații complete și corecte asupra sarcinii de lucru, astfel încât aceasta să fie înțeleasă de toată lumea.

În vederea asigurării unui climat pozitiv în sala de clasă este necesar ca elevii să aibă impresia că au succes în ceea ce fac. Factorii care asigură succesul într-o clasă sunt: formularea de expectanțe pozitive față de elevi; utilizarea unor strategii de management educațional eficient; stabilirea de obiective clare și comunicarea acestora elevilor; valorificarea la maxim a timpului destinat predării; evaluarea obiectivă.

Eficiența muncii în grup depinde de claritatea explicației pentru sarcinile de lucru. Profesorii trebuie să ofere explicații cât mai clare și să se asigure că ele au fost corect înțelese de către elevi.

V. Guțu oferă o imagine fidelă asupra antitezei care se creează între metodele tradiționale și cele moderne utilizate în predare. Metodele tradiționale au următoarele caracteristici:

- pun accentul pe însușirea conținutului, vizând, în principal, latura informativă a educației;
- sunt centrate pe activitatea de predare a profesorului, elevul fiind văzut ca un obiect al instruirii;
- sunt predominant comunicative, verbale și livrești;
- sunt orientate, în principal, spre produsul final;
- au un caracter formal, sunt rigide și stimulează competiția;
- stimulează motivația extrinsecă pentru învățare;
- relația profesor-elev este autocratică, disciplina școlară fiind impusă.

La polul opus, metodele moderne se caracterizează prin următoarele note:

- acordă prioritate dezvoltării personalității elevilor, vizând latura formativă a educației;
- sunt centrate pe activitatea de învățare a elevului, acesta devenind subiect al procesului educațional;
- sunt centrate pe acțiune, pe învățarea prin descoperire;
- sunt orientate spre proces;
- sunt flexibile, încurajează învățarea prin cooperare și capacitatea de autoevaluare la elevi;
- stimulează motivația intrinsecă;
- relația profesor-elev este democratică, bazată pe respect și colaborare, iar disciplina derivă din modul de organizare a lecției.

Din toate cele menționate rezultă faptul că profesorul trebuie să-și schimbe concepția și metodologia instruirii și educării, să coopereze cu elevii, să devină un model real de integrare socioprofesională și educație permanentă, să se implice în deciziile educaționale, să asigure un învățământ de calitate. Pregătirea managerială a profesorului, însușirea culturii manageriale, nu numai cea tradițională psihopedagogică și metodică, pot asigura esențial înțelegerea și aplicarea relației autoritate-libertate, ca nou sens al educației, prin predare-învățare și rezolvarea altor situații din procesul educațional școlar. Metodele și tehnicile active și interactive au avantaje și dezavantaje. Dezvoltarea gândirii critice, caracterul formativ și informativ, valorificarea experienței proprii a elevilor, determinarea elevilor de a căuta și dezvolta soluții la diverse probleme,

evidențierea modului propriu de înțelegere, climatul antrenant, relaxat, bazat pe colaborarea, încrederea și respectul dintre învățător-elev/elevi, elev-elev/elevi sunt câteva dintre avantajele metodelor și tehnicilor active care fac din lecție o aventură a cunoașterii în care copilul participă activ, după propriile puteri. Dintre dezavantaje putem menționa pe cele de ordin evaluativ, pe cele de ordin temporal, material, de proiectare, se creează agitație în rândul elevilor, necesită introducerea de elemente de creativitate pentru a evita monotonia, repetiția.

Bibliografie:

- Ioan Jinga, Elena Istrate, „Manual de pedagogie”, Ed. All, București, 2001 ;
Ioan Cerghit, „Metode de învățământ”, E.D.P., București, 1973 ;
Constantin Cucos, Pedagogie, Ed. Polirom, Iași, 1996 ;
Chereja Florica, „Dezvoltarea gândirii critice în învățământul primar”, Ed. Humanitas Educațional, București 2004 ;
Guțu, V., Dezvoltarea și implementarea curriculumului în învățământul gimnazial: cadru conceptual, Grupul Editorial Litera, Chișinău, 1999 ;
Ionescu, M., Radu I., Didactica modernă, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 2001.

METODELE TRADIȚIONALE ȘI MODERNE UTILIZATE ÎN PROCESUL
INSTRUCTIV-EDUCATIV

Prof. inv. primar Ancuța-Georgiana CIURUMEL
Școala Gimnazială Cotmeana, Argeș
Prof. inv. primar Gabriela-Corina NICOLESCU
Școala Gimnazială „Nae A. Ghica” Rucăr, Argeș

De-a lungul timpului distingem o serie de acțiuni care trag după sine societatea către evoluție. Acest proces se intensifică și în domeniul educației prin crearea mediului propice pentru învățare, predare, evaluare, regândind educația prin accentuarea relației dintre profesor și elev, dintre elev și elev, precum și a modalităților care să ducă la bun sfârșit actul didactic.

Învățarea reprezintă una dintre cele trei componente ale paradigmei triunghiulare: predare-învățare-evaluare și este abordată în mod diferit de mai multe ramuri. De exemplu, psihologia se axează pe particularitățile copiilor de învățare, în funcție de dezvoltare, de mediu. Pedagogia analizează actul învățării pentru a descoperi în mod continuu noi modalități de facilitare a acestui proces, astfel încât învățarea să fie eficientă. Când vine vorba de predare, se înțelege transmitere de cunoștințe și formare de tehnici de muncă, însă nu se rezumă doar la atât. Predarea informațiilor este o artă care se bazează pe creativitatea cadrelor didactice de a împărtăși cunoștințele prin moduri care să stârnească interesul elevului și astfel să îl atragă către învățare.

În zilele noastre, școala plasează elevul în centrul acțiunilor, fiind nucleul fiecărei instituții de învățământ. Acest lucru îndeamnă profesorii, ca prin evaluare, să analizeze trecutul predării, să observe care au fost punctele slabe și punctele tari, să intervină pentru a descoperi realele probleme cu care se confruntă și după aceea să caute soluții pentru a optimiza transmiterea de informații,

astfel încât efortul intelectual al copiilor să sporească creativitatea. În urma acestui demers, activitățile pentru copii vor căpăta un alt aspect. Cadrele didactice se vor angaja în acțiune și vor căuta diverse metode pentru viitoarele situații de învățare. Deși pare că aceste metode ne înconjoară viața, nu este lesne să le aplici, ci necesită o bună cunoaștere a caracteristicilor acestora pentru a le putea îmbina și a le adapta diverselor tipuri de copii (timizi, pesimiști, nerăbdători).

Metoda didactică reprezintă „calea comună între profesori și elevi care conduce la realizarea obiectivelor didactice urmărite” (Moise, în Cucuș, 1998, p. 143).

Conform analizelor din literatura de specialitate, metodele didactice sunt împărțite, din punct de vedere istoric, în:

- Metode „tradiționale” sau „clasice”: povestirea, conversația, exercițiul, demonstrația, jocul didactic;
- Metode „moderne”: problematizarea, brainstorming, circhinele, metoda cubului, metoda cadranelor.

Un aspect esențial în utilizarea metodelor, indiferent de tipul acestora, se remarcă prin acea expresie des întâlnită și aceea că nu tot ceea ce este „vechi” este neapărat și demodat și implicit, inutil, după cum nu tot ceea ce este „nou” este modern și extrem de benefic.

Alegerea și utilizarea metodelor de învățare depinde de mai mulți factori, dintre care amintim: vârsta elevilor, modul în care sunt educate pronunția, auzul.

Principala metodă de educare a gândirii în **învățământul tradițional** o constituie expunerea profesorului, completată cu studiul individual al elevului. Această metodă a fost criticată, susținându-se că ea nu favorizează legătura cu practica. Lipsa de legătură cu realitatea vine de la atitudinea elevilor: ei asistă pasiv la expunere, pe care știu că trebuie să o repete. Cealaltă metodă tradițională, convorbirea cu întreaga clasă, antrenează mai mult participarea elevilor, dar elevii sunt doar ghidați, nu știu ce se urmărește. Așadar, forma clasică a învățământului dezvoltă puțin gândirea elevilor.

Caracteristici ale **metodelor tradiționale**:

- se axează pe latura informativă a educației, pe însușirea conținutului;
- în contextul predării, elevii sunt obiect al instruirii;
- au caracter comunicativ;
- sunt orientate spre produsul final;
- stimulează competiția, având un caracter rigid, formal.

Deși s-a creat un zid înalt între cele două tipuri de metode de predare, metodele tradiționale stau la baza creării metodelor moderne.

Metodele moderne pun accent pe învățarea prin cooperare, aflându-se parțial în antiteză cu metodele tradiționale de învățare. În acest sens, “Activitățile pentru copii trebuie să aibă un caracter spontan, să contribuie la dezvoltarea independenței în gândire și acțiune.” (Breb, S, p. 12) .

În ceea ce privește metodele moderne, acestea se caracterizează prin următoarele note:

- vizează latura formativă a educației, cu accent pe dezvoltarea personalității elevului;
- pun accent pe activitatea de învățare a elevului, acesta devenind central în procesul educațional;
- se axează pe învățarea prin descoperire;
- încurajează învățarea prin cooperare și capacitatea de autoevaluare a elevilor;
- stimulează motivația intrinsecă.

Educația prin participare îi ajută pe elevi să-și exprime opțiunile în domeniul educației, culturii, timpului liber, pot deveni coparticipanți la propria formare. Profesorul modern este stimulatorul descoperirii adevărului, iar elevii nu sunt doar un receptor de informații, ci și un participant activ la educație. Urmând această cale, cadrul didactic se implică mai mult decât direct în procesul de predare-învățare, observând în timp real gradul de implicare al elevilor, putând interveni imediat pentru a nu dezechilibra întregul act al învățării. În procesul instructiv-educativ, încurajarea comportamentului participativ înseamnă pasul de la „a învăța” la a „învăța să fii și să devii”, adică pregătirea pentru a face față situațiilor, dobândind dorința de angajare și acțiune.

Principalul avantaj al metodelor activ-participative îl reprezintă implicarea elevilor în actul didactic și formarea capacității acestora de a emite opinii și aprecieri asupra fenomenelor studiate. Copiii sunt nevoiți să caute singuri informații, să le selecteze, să le discute în cadrul grupurilor și să identifice situațiile în care le pot aplica. În acest mod, elevilor le va fi dezvoltată o gândire circumscrisă abilităților cognitive de tip superior, gândirea critică. Aceasta reprezintă o gândire centrată pe testarea și evaluarea soluțiilor posibile într-o situație dată, urmată de alegerea rezolvării optime pe baza argumentelor.

Printre metodele moderne de dezvoltare ale gândirii critice amintim:

- metoda Ciorchinelui;
- metoda Mozaic;
- metoda Cubul;
- metoda Turul Galeriei;
- metoda 6/3/5;
- metoda Lotus;
- metoda Pălăriile gânditoare;

Analizând cele de mai sus concludem că profesorul trebuie să-și schimbe concepția și metodologia procesului instructiv-educativ, să aibă un spirit cooperant cu elevii, să devină un model real de integrare socioprofesională.

Din punct de vedere al procesului de evaluare, putem spune că și aici se formează o paralelă între metodele moderne și cele tradiționale. Dacă metodele tradiționale realizează evaluarea rezultatelor școlare obținute pe un timp limitat și în legătură cu o arie mai mică sau mai mare de informații, metodele moderne au cel puțin două caracteristici: realizează evaluarea rezultatelor în strânsă legătură cu învățarea și se axează pe rezultatele evaluării școlare dobândită pe o perioadă mai lungă de timp care urmărește formarea unor capacități, dobândirea de competențe și nu în ultimul rând, schimbări în planul intereselor, corelate cu activitățile de învățare.

După cum se observă spațiul clasei trebuie folosit conform cerințelor, astfel încât, în timpul aplicării unei metode, copiii să își gestioneze spațiul personal, să învețe să se accepte unii pe alții, să utilizeze adecvat materialele necesare pentru a duce la bun sfârșit sarcina de lucru. Acest mediu de învățare devine o casă a lor, pe care ei pun stăpânire și în acel moment se impun și o serie de reguli pentru a fi conștiincioși și ordonați. Deși materialele vii colorate atrag atenția celor mici, nu de fiecare dată ajută la reușita activității, ci personalizarea metodei didactice conduce la eficientizarea învățării.

Conform lui Baxton (1965) „nu se cunoaște nici o metodă care să fie cea mai bună în toate situațiile pentru toți elevii, la toate disciplinele și pentru toți profesorii” sau conform opiniei lui Probah „nu există o metodă care să fie cea mai bună; dacă ar fi ar duce la o predare mecanică. Dușmanul profesorului nu este metoda nepotrivită, ci automatizarea metodei bune. Căutarea

metodei celei mai bune trebuie înlocuită cu căutarea unor căi de interacțiune având ca obiectiv o predare și o învățare cât mai reală” (I. Cerghit, 2006, p.59). Așadar, eronată nu este gândirea cadrului didactic care aplică metode tradiționale și metode moderne, ci privirea către aplicarea unui singur tip de metode.

Pentru a putea crea o aventură a cunoașterii în care copilul să participe activ, cu ajutorul propriilor puteri, cadrele didactice trebuie să ia în calcul dezavantajele ambelor tipuri de metode, ce țin de extinderea timpului alocat unei secvențe didactice, de crearea unei agitații printre copii, necesitatea introducerii unor elemente creative care să evite monotonia. Intersecția celor două tipuri de metode reliefează caracteristicile ce ajută la crearea unui demers didactic remarcabil prin faptul că îmbină avantajele și sporesc diminuarea limitelor, valorificând în același timp potențialul fiecărui elev.

Bibliografie:

1. Breben, S., (2002), *Metode interactive de grup*, Editura Arves, Craiova;
2. Cerghit, I., (2006), *Metode de învățământ*, Ediția a IV-a revăzută și adăugită, Editura Polirom, Iași;
3. Dumitru I., (2001) *Dezvoltarea gândirii critice și învățarea eficientă*, Editura de Vest , Timișoara;
4. Guțu, V., (1999) *Dezvoltarea și implementarea curriculumului în învățământul gimnazial. Cadru conceptual* , Grupul Editorial Litera, Chișinău.

INFLUENȚA TULBURĂRILOR DE LIMBAJ ASUPRA
COMPORTAMENTULUI ȘI PERSONALITĂȚII COPILULUI

Profesor logoped Corina MÎNCU
Centrul Logopedic Interșcolar Buzău, C.J.R.A.E. Buzău

Comunicarea orală este o metodă cardinală în dezvoltarea personalității preșcolarilor, limbajul conferindu-i copilului preșcolar autonomie și posibilitatea de a se mișca cu ușurință în mediul înconjurător. Dobândind încă de la vârsta preșcolară capacitatea de a comunica cu cei din jur, de a-și exprima în mod inteligibil gândurile, ideile, impresiile, copilul își formează o baza pentru activitatea școlară și pentru viața socială de mai târziu.

În procesul instructiv-educativ limbajul reprezintă un mijloc de comunicare, dar și un mijloc de cunoaștere, deoarece prin intermediul lui se transmit cunoștințe și se lărgeste orizontul copiilor cu noi reprezentări.

Prin limbaj , copilul transmite propriile sale nevoi, cerințe, elaborează și comunică propriile gânduri, își manifestă bucuriile și supărările și își organizează activitățile sale. Imposibilitatea de a comunica prin limbaj atrage după sine stagnarea dezvoltării personalității copilului, ceea ce duce la modificarea relațiilor lui cu oamenii și cu realitatea înconjurătoare.

Cu cât își însușește mai bine vorbirea, cu atât copilul poate fi educat mai ușor. Prin intermediul cuvântului se contribuie la educarea și dezvoltarea lui intelectuală. Utilizând limbajul, copilul poate să gândească, să analizeze, să compare, să clasifice și să tragă concluzii asupra unor probleme care se cer rezolvate. Astfel își dezvoltă gândirea, vocabularul și modul de exprimare.

Orice abatere de la vorbirea standard reprezintă o tulburare de limbaj. Tulburarea de limbaj se agravează în timp, având repercursiuni asupra comportamentului și a personalității, dacă nu este corectată.

„Prin tulburările limbajului înțelegem toate abaterile de la limbajul normal, standardizat, de la manifestările verbale tipizate, unanim acceptate în limba uzuală, atât sub aspectul reproducerii cât și al percepției, începând de la dereglarea diferitelor componente ale cuvântului și până la imposibilitatea totală de comunicare orală sau scrisă.” (M. Guțu, 1975)

Apariția tulburărilor, de limbaj nu presupune automat existența unor tulburări intelectuale sau senzoriale, însă, atunci când se asociază acestora, deficiențele de limbaj sunt mult mai grave și se corectează mult mai greu.

Dintre aceste tulburări cele mai des întâlnite sunt dislaliile, tulburări de articulație-pronunție care se manifestă prin deformarea, omiterea, substituirea, înlocuirea și inversarea sunetelor. Cauzele tulburărilor de limbaj pot fi diverse, precum: deficiențe anatomice (leziuni ale urechii), anomalii ale aparatului osteo-muscular de articulare, insuficiențe la nivelul sistemului nervos central, deformările la nivelul cavității bucale sau simple perturbări ale activității organelor de vorbire, fără evidențierea unor leziuni organice vizibile.

Nivelul dezvoltării intelectuale a copilului are un rol important atât în stabilirea cauzelor tulburării, cât mai ales în procesul de recuperare. La cei întârziți din punct de vedere al dezvoltării intelectuale, tulburările de limbaj se pot datora unor pareze sau chiar paralizii ale mușchilor care asigură pronunțarea. La cei cu dezvoltare intelectuală normală, tulburarea de limbaj se poate datora unei dezvoltări incomplete a organelor articulatorii, insuficienței dezvoltării a atenției auditive, oferirea unui model greșit de pronunțare sau imitarea pronunțării defectuoase a copilului de către persoanele din anturajul acestuia, încurajând astfel copilul în pronunția greșită a sunetului.

Toate aceste tulburări pot fi înlăturate printr-un program specific de recuperare: terapia logopedică, procesul a cărui durată depinde de nivelul dezvoltării intelectuale a copilului, personalitatea acestuia, vârsta sa, colaborarea logopedului cu familia, cadrul didactic la clasa căruia este înscris copilul logopat, colaborarea cu alți specialiști implicați în procese de terapie și recuperare (acolo unde este cazul), existența altor tulburări, gradul de implicare a copilului în realizarea terapiei, depistarea și inițierea timpurie a procesului de terapie logopedică.

Cunoașterea deficiențelor de limbaj prezintă o importanță deosebită deoarece, în ultimii ani, au o frecvență relativ mare și cu repercursiuni asupra dezvoltării psihico-emotionale și sociale a copilului; ele influențează negativ randamentul școlar și în general integrarea în colectiv și activitate, trăsături caracteriale negative ca: negativismul, descurajarea, inertia, nepăsarea, teama de insucces, izolarea. De aceea limbajul necesită o permanentă stimulare, copilul necesitând o antrenare insistentă în activitățile școlare sau care se desfășoară în cadrul grădiniței.

Climatul afectiv, încurajările și crearea unui tonus psihic ridicat constituie factori deosebit de importanți pentru recuperarea copiilor cu handicap de limbaj (Verza, E. 1981).

Depistarea și corectarea tulburărilor de vorbire la preșcolar și școlarul mic sunt de maximă importanță pentru evoluția viitoare a copilului, atât în școală, cât și pe plan social. La această vârstă corectarea se face relativ ușor, mai ales că deficiența în sine, nu este resimțită de copil în aceeași măsură ca și la vârsta adultă.

În unele forme ale tulburărilor, se poate constata o rămânere în urmă a elevilor, începând chiar din primele clase de școală. Ca urmare a unor cauze obiective, manifestarea deficienței de pronunție, spre exemplu, atrage după sine apariția dificultăților de scriere. Dacă fenomenul nu se

înlătură la timp, decalajul față de ceilalți elevi va crește treptat, elevul respectiv ajungând să fie considerat slab dotat, din punct de vedere intelectual. În acest caz, însuși elevul va accepta acest calificativ, adoptând o atitudine de totală inactivitate. În anumite situații, pot interveni și alte aspecte: elevul poate avea un randament școlar mult mai scăzut decât posibilitățile lui, datorită unei integrări defectuoase în colectivul de elevi și a existenței unor relații anormale între familie și școală.

Integrarea logopaților într-un colectiv nepregătit pentru primirea unor astfel de elevi va fi dificilă; foarte repede, elevul va deveni ținta ironiilor colegilor săi, va fi imitat, va fi izolat de ceilalți copii, ceea ce va duce, treptat, la o închidere în sine, la slăbirea încrederii în capacitățile proprii, la trăirea unor stări penibile în fața clasei și a pedagogilor. Subiectul neintegrat, deși înzestrat cu posibilități intelectuale, va refuza să răspundă la lecții și, prin urmare, va fi apreciat ca slab sau foarte slab. Acest fapt va genera conflicte și tensiuni emoționale, cu consecințe imediate asupra activității de învățare, fiind afectată și motivația acestuia. Dacă toate acestea vor fi întreținute și de un dezinteres din partea familiei și de o lipsă de preocupare din partea școlii, randamentul scăzut al elevului va afecta întreaga sa personalitate.

Limbajul este un mijloc de comunicare și un schimb de idei între oameni. De asemenea, el este mijloc de formare a gândirii, de abstractizare și generalizare. Cu ajutorul limbajului, copilul își însușește experiența generalizată a oamenilor și totodată, să-și generalizeze propria experiență.

Dezvoltarea gândirii ramane în urma dacă, dintr-un motiv sau altul, limbajul nu se poate dezvolta: exemplu, copiii surdomuți, înainte de demutizare sau de învățare a comunicării prin limbaj dactil. O dată cu dezvoltarea limbajului la copil are loc și o dezvoltare rapidă a gândirii, manifestată mai ales în joc: copilul trece repede de la jocul fără subiect la jocul cu subiect, se dezvoltă preocuparea de a planifica, de a aprecia reușita jocului, compărându-se intenția cu realizarea.

Limbajul obligă la rationalizarea și socializarea gândirii. Pentru ca cei din jur să se înțeleagă, exprimarea trebuie să fie clară, precisă, trebuie să eliminăm elementele ce sunt prea individuale, afective, personale.

La nivelul personalității, limbajul, în toate formele sale, este un indicator cert al capacității intelectuale; bogăția vocabularului, corectitudinea gramaticală, cursivitatea logică, a flexivității și fluentei gândirii. În același timp, dovada înțelegerii, deci a funcționalității gândirii nu se poate face decât prin intermediul verbalizării, exteriorizării prin limbaj a ideilor.

În concluzie, unitatea în interacțiune (reciprocă) a gândirii și limbajului poate fi considerată un punct de pornire cu rol central în înțelegerea interdependenței tuturor fenomenelor în cadrul complexului sistem psihic uman și a integrării acestuia în mediul socio-cultural care îl condiționează.

Bibliografie:

1. Badea, Elena, *Caracterizarea dinamică a copilului și adolescentului*, E.D.P., București, 1993
2. Bocsoiu Emilia – *Prevenirea și corectarea tulburărilor de limbaj*, E.D.P., București, 1974
3. Cosmovici Andrei – *Psihologie generală*, Iași, Ed. Polirom, 1996;
4. Duțu Olga, Jinga Ioan – *Dezvoltarea comunicării orale*, Revista învățământului preșcolar, Nr. 1-2/1993

5. Ilica Anton, *Metodica limbii române*, Editura Universității „Aurel Vlaicu”, Arad, 2005
6. Ilica Anton , Dorin Herlo (coord), *O pedagogie pentru învățământul primar*, Editura Universității „Aurel Vlaicu”, Arad, 2006
7. Ionel Viorel, *Pedagogia situațiilor educative*, Editura Polirom, Iași, 2002
8. Jurcău, Emilia, Jurcău Nicolae, *Cum vorbesc copiii noștri*, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 1989
9. Morozova N. G. – *Studii de psihologie a copilului*, E:D:S:P:, 1983
10. Partenie Ancuța – *Logopedie* ,Ed. Excelsior, Timisoara, 1999
11. Popescu Mihăiești Alexandru– *Copilul, grădinița și școala*; Culegere metodică editată de Revista de Pedagogie; București, 1979
12. Păunescu Constantin - *Tulburări de limbaj la copii*, București , Ed Medicală, 1984
13. Păunescu Constantin - *Limbaj și intelect* , București , Ed Didactică și Pedagogică 1984
14. Piaget Jean ,Der Barbel Inhel, *Psihologia copilului*
15. Rosetti Alexandru – *Introducere in fonetică* ,București . Ed. Didactică și Pedagogică, 1963
16. Șchiopu Ursula- *Psihologia copilului* ,București, Ed Didactică și Pedagogică, 1996
17. Verza Emil – *Ce este logopedia?*, București , Ed. Științifică și Enciclopedică, 1982

INTERDISCIPLINARITATEA-CALITATE ȘI CREATIVITATE

Înv. Nadia Iustina CRIȘAN
Școala Gimnazială „Dr. Petru Șpan” Lupșa, Alba

În perioada contemporană reforma conținuturilor învățământului românesc a creat cadrul unor transformări la nivelul curriculumului, între care se distinge perspectiva interdisciplinară.

Societatea în care trăim și în care vor trăi copiii pe care îi pregătim are nevoie de oameni care să gândească interdisciplinar, care să treacă cu ușurință de la un domeniu la altul. Un învățământ interdisciplinar poate să-i ajute pe copii să dobândească o privire de ansamblu asupra vieții și universului, să asimileze mai temeinic valorile fundamentale și să distingă mai ușor scopurile de mijloace.

Abordarea interdisciplinară pornește de la ideea că nici o disciplină de învățământ nu constituie un domeniu închis, ci se pot stabili legături între discipline.

Interdisciplinaritatea se referă și la transferul metodelor dintr-o disciplină într-alta, transfer cu grade diferite de implicare sau finalizare. Ea apare ca necesitate a depășirii limitelor creatoare de cunoaștere, care a pus granițe artificiale între diferite domenii ale ei. Argumentul care pledează pentru interdisciplinaritate constă în aceea că oferă o imagine integrată a lucrurilor care sunt analizate separat. Predarea interdisciplinară pune accent simultan pe aspectele multiple ale dezvoltării copilului: intelectuală, emoțională, socială, fizică și estetică. Interdisciplinaritatea asigură formarea sistematică și pogresivă a unei culturi comunicative necesare elevului în învățare, pentru interrelaționarea cu semenii, pentru parcurgea cu succes a treptelor următoare în învățare, pentru învățarea permanentă.

În opinia lui G. Văideanu, interdisciplinaritatea „implică un anumit grad de integrare între diferitele domenii ale cunoașterii și între diferite abordări, ca și utilizarea unui limbaj comun permițând schimburi de ordin conceptual și metodologic”.

Interdisciplinaritatea presupune o intersecție a diferitelor arii disciplinare, în urma acestei intersecții putând lua naștere noi obiecte de studiu.

În abordarea interdisciplinară încep să fie ignorate limitele stricte ale disciplinelor, căutându-se teme comune diferitelor obiecte de studiu, care pot duce la realizarea obiectivelor de învățare de grad mai înalt; între aceste se numără și capacitățile metacognitive, cum ar fi luarea de decizii, rezolvarea de probleme, însușirea metodelor și tehnicilor de învățare eficientă etc.

Proiectarea interdisciplinară și integrată este o modalitate de organizare și dezvoltare a capacității, priceperilor, deprinderilor și este totodată o formă de dezvoltare a gândirii și a funcțiilor ei: analiza, sinteza, abstractizarea, generalizare, comparare. Această metodă de proiectare este în concordanță cu noile cerințe ale sistemului de predare – învățare - evaluare, care-l pune pe elev în situația de a învăța și de a aplica în cadrul diferitelor discipline cunoștințele acumulate.

La limba română, în cadrul unei lecții se îmbină noțiunile de teorie literară cu noțiunile de limbă. De exemplu un text se citește, se explică cuvintele necunoscute, se notează expresiile frumoase, se analizează părțile de vorbire și de propoziție, ortograme, semnele de punctuație, se organizează activități practice, jocuri de rol, se exprimă unele însușiri ale personajelor sau descrieri ale fragmentelor folosind elemente de limbaj plastic sau oglindirea lor în cântece.

Unele capitole de geometrie pot fi consolidate în cadrul orelor de abilități practice, educație plastică, astfel copiii li se întipăresc în minte unele noțiuni de geometrie și învățate cu plăcere.

De asemenea la consolidarea noțiunilor legate de unitățile de măsură se pot realiza activități practice de măsurare a clasei, a obiectelor din clasă, a curții, a clădirilor, a unor porțiuni de trotuar.

Pentru a realiza o desfășurare eficientă a procesului de învățământ este necesar ca metodele tradiționale de predare - învățare – evaluare să fie îmbinate cu metode moderne care să includă legături interdisciplinare care îi vor asigura elevului cunoștințe temeinice, aplicabile. Succesul acestor modalități depinde în mare măsură de măiestria cadrului didactic, de modul în care receptează noul.

În înfăptuirea unui învățământ modern, formativ, predarea – învățarea interdisciplinară este o condiție importantă. Corelarea cunoștințelor de la diferitele obiecte de învățământ contribuie substanțial la realizarea educației elevilor, la formarea și dezvoltarea flexibilității gândirii, a capacității lor de a aplica cunoștințele în practică. Corelarea cunoștințelor fixează și sistematizează mai bine cunoștințele, o disciplină o ajută pe cealaltă să fie mai bine însușită. Posibilitățile de corelare a cunoștințelor dintre diferitele obiecte de învățământ sunt nelimitate.

Important este ca predarea – învățarea să fie văzută ca o modalitate modernă de realizare a eficienței lecțiilor, iar învățătorul, pentru a-și atinge obiectivele propuse trebuie să se pregătească din timp și să apeleze la capacitatea sa creatoare. Predarea – învățarea prin corelarea obiectelor de studiu reprezintă noul în lecții, care activează pe elevi, le stimulează creativitatea și contribuie la unitatea procesului instructiv – educativ, la formarea unui om cu o cultură vastă.

Trebuie, așadar făcut pasul de la conținuturi la personalitatea celui cu care se lucrează. Astăzi, acest aspect se numește învățare centrată pe elev. Astfel, importante devin metodele cu care se prelucrează conținuturile și prin intermediul cărora este implicat educatul în procesul de dezvoltare a sa. Soluția este aceea de a regândi atât conținutul cât și metoda, plecând de la studiul educatului. Metafora lui John Dewey sugerează direct că elevul devine „ soarele în jurul căruia

gravitează,, dispozitivele pedagogiei. Educatul, cu toate resursele sale psihologice, este centrul în jurul căruia gravitează conținutul, metodele, mijloacele de învățământ, profesorul, spațiul clasei, organizarea clasei, organizarea instruirii.

Învățământul modern își pierde treptat caracterul reproductiv, orientat spre însușirea de cunoștințe, devenind din ce în ce mai creativ și activ, centrându-se pe dezvoltarea competențelor. Teoriile actuale ale personalității arată că nu există om fără calitate.

Pedagogia modernă a demonstrat eficiența utilizării metodelor interactive la lecție (conversația euristică, problematizarea, demonstrația, jocul de rol, dezbateră, metode și tehnici de lucru individual sau pe echipe). Educatorul trebuie să își adapteze conținuturile la specificul educatului și să găsească cele mai bune metode de valorificare a acestuia. Este un proces dificil dar merită a fi realizat pentru că cel mai important lucru în procesul instructiv-educativ este să contribuie la dezvoltarea educatului și să obții tot ce este mai bun la el. (Goodson, 1994)

Avantajele interdisciplinarității sunt:

- permite elevului să acumuleze informații despre obiecte procese, fenomene care vor fi aprofundate în anii următori ai școlarității;
- clarifică mai bine o temă făcând apel la mai multe discipline;
- creează ocazii de a corela limbajele disciplinelor școlare;
- permite aplicarea cunoștințelor în diferite domenii;
- constituie o abordare economică din punct de vedere al raportului dintre cantitatea de cunoștințe și volumul de învățare.

Predarea interdisciplinară pune accentul simultan pe aspectele multiple ale dezvoltării copilului: intelectuală, emoțională, socială, fizică și estetică. Interdisciplinaritatea asigură formarea sistematică și progresivă a unei culturi comunicative necesară elevului în învățare, pentru interrelaționarea cu semenii, pentru parcurgerea cu succes a treptelor următoare în învățare, pentru învățarea permanentă.

„Elevul viitorului va fi un explorator” – spune Marshall McLuhan. Pentru aceasta el trebuie să fie conștientizat de importanța învățării prin cercetare, prin descoperire, de importanța realizării conexiunilor între diferitele discipline.

Un curriculum centrat pe nevoile, posibilitățile, pe ritmul, rolurile și demersurile celui care învață ar putea reprezenta cadrul integrator care va înlocui curriculumul centrat pe disciplinele de învățământ. Formarea experienței și dezvoltarea competențelor nu trebuie să fie doar obiective scrise pe hârtie. Nouă dascălilor ne revine misiunea de a forma aceste competențe, de a ști cum să le implementăm în activitatea zilnică de predare, învățare și evaluare, de a descoperi valorile ce se ascund în fiecare din elevii noștri. Reușita va depinde mult de calitatea actului didactic și a parteneriatului educator-educat.

Bibliografie:

1. Bocoș, M., 2001, Curriculumul școlar. Conținutul învățământului, în „Pedagogie. Suporturi pentru formarea profesorilor”, M. Ionescu, V. Chiș, (coord.), Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca;
2. Crețu, C., 1998, Conținuturile procesului de învățământ, componentă a curriculumului în „Psihopedagogie – pentru examenele de definitivare și grade didactice”, C. Cucuș, (coord.), Editura Polirom, Iași;

3. Ștefan Pacearcă, 2012 „Competențele în școală-formare și evaluare,, ,Editura Aramis, București;
4. Niculescu, R.M., 2003, Teoria și managementul curriculum-ului ,Editura Universității „Transilvania”, Brașov.

SCRISOARE CĂTRE PEDAGOGUL TEMĂTOR DE DUMNEZEU, JAN AMO KOMENSKY (COMENIUS)

**Prof. înv. primar Elena-Andreea CROITORU
Școala Gimnazială Găgești, Bolotești, Vrancea**

Printre marii pedagogi din toate timpurile un loc special îi se cuvine lui Ján Amos Komenský (Comenius).

Timp de 7 ani, dumneavoastră ați avut o viață dureroasă, ați locuit prin peșteri și adăposturi părăsite. La un moment dat ați dorit să muriți, dar totuși ați mers mai departe. Vă admir curajul, a trebuit să trăiți în mare parte în străinătate (Polonia, Anglia, Suedia, Ungaria, Olanda) unde v-ați descurcat. În ciuda greutăților, ați reușit să scrieți și să predați, considerați că munca învinge totul, însă este necesară simplitatea.

Înainte de toate, vă admir credința față de Dumnezeu, punerea în centru a acestuia, iar noi oamenii suntem ființe, unde asemănarea cu Dumnezeu este deplină. În opinia dvs., scopul omului în viață a fost cunoașterea lui Dumnezeu, dorința omului de a cunoaște tot ce se află în jurul său, să stăpânească peste sine, însă doar prin virtuți stăpânește corect darurile oferite de Dumnezeu. Domnia voastră l-ați perceput pe Dumnezeu printr-o singură expresie- apropierea ființei umane față de acesta.

Didactica, opera cea mai cunoscută, scrisă în limba cehă și terminată în anul 1630 în orașul polon Leszno. Când v-ați pierdut cu total speranța de întoarcere în patrie, ați tradus cartea în limba latină și ați publicat-o sub numele de Didactica Magna.

Am lecturat pagini din această operă și am rămas profund impresionată de complexitatea expresiilor și explicația acestora. Expresia de bază la dumneavoastră a fost ca “toți să învețe toate”. Ați avut grijă să se asigure un cerc larg de cunoștințe, din care fiecare să își selecteze esențialul, ceea ce îi va folosi în viață. Consider că este important în viață să cunoști mai multe lucruri, mai multe arii, iar tu apoi să îți selectezi ce îți va fi de folos pentru a te simți împlinit în plan profesional.

Însă domnia voastră ați pus accent pe ce era mai important și anume, școala pune bazele, însă experiența te învață cu adevărat.

Vă admir pentru faptul că nu ați făcut discriminări, și anume școlile trebuie să servească nu doar tinerilor bogați și nobili, ci tuturor tinerilor, nobili, nenobili, bogați, săraci, de ambele sexe, și asta pentru că toți oamenii care se nasc pe pământ au unul și același țel.

Ca un mare pedagog, toți oamenii pot fi educați, toți trebuie să primească o bună educație și să poată duce o viață decentă. Am apreciat la dumneavoastră un principiu foarte important, și anume egalitatea, toți oamenii sunt egali, toți au drepturi egale la educație. Astfel ar exista o dezvoltare armonioasă a capacităților fizice care conduce la cultivarea minții, voinței și simțurilor.

Apreciez comparația făcută între educație și natură. Așa cum procedează natura, asemeni unui meșteșugar, la fel trebuie să facă și educatorul, învățătorul.

După părerea dvs., esența Didacticii constă în propunerile de reformare a învățământului școlar, care trebuie să se bazeze pe activitățile elevului, acestea trebuie organizate în așa fel încât să îi folosească în viață, să învețe din plăcere, nu din obligație.

Domnule pedagog, în opera dumneavoastră, s-a pus un mare accent pe motivarea elevilor de a învăța, se respectă cu strictețe particularitățile de caracter ale fiecărui elev, gradul de pregătire, ritmul de învățare.

Apreciez foarte mult opiniile dvs., cu privire la organizarea școlilor. Consider că primii șase ani chiar trebuie petrecuți în preajma mamei, copilul trebuie să deprindă anumite lucruri, să se obișnuiască, însă în zilele noastre acest lucru nu se mai practică. Datorită lipsei de timp, părinților care sunt foarte ocupați, aceștia își duc copiii de mici la 2-3 ani la creșă.

Am observant importanța acordată de dumneavoastră relației dintre profesor și elev.

Profesorii trebuie să fie oameni aleși, cinstiți, muncitori, loiali, ar trebui să fie independenți și un model elevilor săi. Ca pedagog trebuie să ai respect față de elevii tăi.

Printre aceste ultime rânduri, aș vrea să îmi exprim din nou admirația către marele om Comenius, care a avut putere să meargă mai departe, să se regăsească pe sine, și să ne lase în urmă o nouă pedagogie, pe care gândirea sa profundă o născuse parcă din nimic.

METODELE TRADIȚIONALE VS. METODELE MODERNE **- COMPETIȚIA PENTRU ÎNTĂIETATE -**

Prof. Mărioara CURCULESCU
Liceul Tehnologic „Tiu Dumitrescu” Mihăilești, Giurgiu

Metodele tradiționale, cum ar fi cele preponderent expozitive, care persistă de sute de ani, sunt apreciate acum la un standard inferior în comparație cu metodele de predare noi, revoluționare, care sunt folosite din ce în ce mai des în școlile de astăzi. Astfel se realizează o interacțiune mai intensă a elevilor, limitele didacticismului sunt restrâse și se pune accentul mai ales pe mediul creat în clasă. În calitate de profesori, este necesar să creăm premisele unei predări eficiente și să rămânem implicați pe parcursul întregului proces instructiv-educativ. Aceasta necesită un nivel mai ridicat de responsabilitate în crearea unor activități care să aibă efecte pozitive asupra tuturor elevilor. Vom prezenta mai jos câteva strategii moderne care au dovedit, în practica didactică, rezultate foarte bune în abordarea elevilor și conținuturilor:

ÎNVĂȚAREA PRIN ARGUMENTARE

Acest tip de învățare le permite elevilor să-și rafineze ideile în interacțiunea cu alții, astfel încât aceștia să învețe cum lucrează împreună oamenii de știință pentru a stabili sau a respinge diverse teorii. Profesorii pot spori semnificativ discuțiile în sălile de clasă, încurajând elevii să adreseze întrebări deschise, să transpună remarce în mai multe limbaje științifice, să dezvolte și să utilizeze modele pentru a construi explicații. Când elevii se contrazic în conținuturi științifice, învață să se reorienteze, să asculte în mod activ, să răspundă constructiv altora, să se documenteze. Profesorii pot ajuta elevii să învețe aceste strategii, să depășească provocările, să-și depășească limitele, să împărtășească achizițiile intelectuale cu alți colegi.

PREDAREA ADAPTATIVĂ

Știm cu toții că elevii sunt diferiți. Cu toate acestea, cele mai multe prezentări educaționale și materiale informative sunt aceleași pentru toți. Aceasta creează o problemă de învățare, punând presiune pe copii pentru a afla cum să se raporteze la conținut. Astfel, unii elevi vor fi plictisiți, alții vor fi confuzi și foarte puțini vor descoperi în conținuturi, modalități care duc la învățarea eficientă. Educația adaptativă oferă, astfel, o soluție la această problemă. Folosește date despre învățarea anterioară și actuală a elevului, pentru a crea o cale personalizată prin conținutul educațional.

Sistemele adaptative de predare recomandă cele mai bune momente pentru a începe un nou conținut și când să se revizuiască conținutul vechi. Ele oferă, de asemenea, diverse instrumente pentru monitorizarea progresului, bazându-se pe practici de învățare de lungă durată, cum ar fi utilizarea manualului și a unui suport ghidat de calculator. Datele precum timpul petrecut pentru lectură și scorurile de autoevaluare pot constitui baza pentru îndrumarea fiecărui elev în studiul materialelor educaționale. Învățământul adaptativ poate fi aplicat fie în activitățile din clasă, fie în mediile online, unde elevii își controlează propriul ritm de studiu.

ANALIZA EMOȚIILOR

Metodele automate de urmărire a ochilor și de recunoaștere facială pot analiza modul în care elevii învață, răspunzând diferit la stările lor emoționale și cognitive. Aspectele cognitive tipice ale învățării urmăresc dacă elevii au răspuns la o întrebare și cum își explică cunoștințele. Printre aspectele non-cognitive se numără dacă un elev este frustrat, confuz, distras sau dezinteresat.

În general, elevii au mentalități, strategii (cum ar fi reflectarea asupra învățării, căutarea de ajutor și planificarea învățării) și calități de implicare în cerință (cum ar fi voința) care afectează profund modul în care se raportează la învățare. Pentru predarea în clasă, o abordare promițătoare este aceea de a combina sistemele bazate pe calculator pentru consilierea cognitivă, cu expertiza cadrelor didactice în a răspunde emoțiilor și dispozițiilor elevilor, astfel încât predarea să devină adaptată și la emoțiile persoanei care învață.

INVĂȚAREA SUSȚINUTĂ DE LOCUL DE DESFĂȘURARE

Cu toții suntem de acord că este foarte important să ieșim din sala de clasă. Educația modernă susține valoarea și valorificarea spațiilor de învățare. Educația bazată pe locul de desfășurare face totul cu un pas înainte, concentrându-se pe integrarea școlilor și a comunităților,

prin pregătirea unor experiențe autentice de învățare pentru elevi. Educația bazată pe spațiul de desfășurare mărește implicarea elevilor, leagă elevii de comunitățile lor, într-o epocă plină de sentimente de deconectare, și îmbunătățește învățarea. Învățarea în mediile informale, cum ar fi muzeele, parcurile, pădurile etc., poate lega conținutul educațional de problemele care contează în viața elevilor.

Aceste conexiuni funcționează în ambele direcții. Învățarea informală poate fi aprofundată prin adăugarea de întrebări și cunoștințe din sala de clasă. Aceste experiențe conectate sporesc interesul și motivația de a învăța. O metodă eficientă este ca un profesor să propună și să discute o temă în sala de clasă, apoi elevii să exploreze răspunsul la acea provocare în cadrul unei vizite la muzeu sau într-o excursie, să colecteze fotografii sau note ca dovezi, apoi să împărtășească constatările lor în clasă.

Aceste experiențe de învățare încrucișată exploatează punctele forte ale ambelor medii și le oferă elevilor oportunități autentice și interesante de învățare. Deoarece învățarea are loc pe mai multe căi, bazându-se pe experiențe din mai multe situații, este oportun să sprijinim elevii în înregistrarea, conectarea, reactualizarea și împărtășirea diverselor lor experiențe de învățare.

CONECTAREA CU LUMEA REALĂ

Această nouă strategie de învățare, numită “implicare practică”, încurajează elevii să se conecteze cu lumea reală, să analizeze tot ceea ce se întâmplă în diferite sfere ale vieții (economie, afaceri, sfere sociale etc.). În locul metodelor tradiționale de predare, elevii sunt îndrumați să viziteze mediile de afaceri locale, unde pot să-și dea seama cum cunoștințele pe care le învață le pot aplica în lumea reală. Sunt rezervate mai multe zile pentru această practică și toți elevii sunt obligați să poarte costumații specifice pentru a putea participa la diferite activități. Ideea este de a atrage elevii și de a le conecta învățarea cu lumea reală. Dacă profesorii le pot arăta că ceea ce învață se leagă de lumea reală, eforturile lor de învățare vor fi intensificate.

EVALUAREA ASCUNSĂ

Colectarea automată a datelor care se desfășoară în fundal, atunci când elevii lucrează cu medii digitale bogate, poate fi utilizată pentru o evaluare ascunsă a proceselor lor de învățare. Evaluarea ascunsă împrumută tehnici de la jocuri online, cum ar fi *World of Warcraft*, în care sistemul colectează în mod continuu date despre acțiunile jucătorilor, extrăgând concluzii cu privire la scopurile și strategiile lor, pentru a prezenta noi provocări adecvate. Această idee de încorporare a evaluării într-un mediu de învățare simulat este acum extinsă în școli moderne.

Evaluarea ascunsă poate testa aspectele greu de măsurat ale învățării, cum ar fi perseverența, creativitatea și gândirea strategică. De asemenea, poate colecta informații despre starea și procesele de învățare ale elevilor. În principiu, tehnicile de evaluare ascunsă pot oferi cadrelor didactice informații permanente despre modul în care fiecare cursant progresează.

Cu toate acestea, s-au ridicat întrebări cu privire la colectarea unor cantități mari de date despre învățare și la etica utilizării calculatoarelor pentru a monitoriza fiecare acțiune a unei persoane.

STRATEGII DE PREDARE-ÎNVĂȚARE **A LIMBII ȘI LITERATURII ROMANE**

Prof. Mărioara CURCULESCU
Liceul Tehnologic „Tiu Dumitrescu” Mihăilești, jud. Giurgiu

În învățământul modern, strategiile didactice interactive sunt mult folosite, deoarece au un pronunțat caracter activ-participativ din partea elevilor, dezvoltând abilitățile de cooperare și eficientizând comunicarea. Pentru a fi atinse finalitățile educaționale se impune îmbinarea activităților individuale cu cele desfășurate pe grupe, precum și susținerea învățării prin cooperare, corelată cu învățarea prin competiție constructivă interindividuală și intra/intergrupală.

Se consideră că învățarea în grup dezvoltă capacitatea de decizie și de inițiativă, imprimând o notă mai personală activităților elevilor, și o complementaritate mai mare aptitudinilor și talentelor, ceea ce asigură o participare mai activă. Printre avantajele interacțiunii la nivelul grupului se pot menționa: efectele pozitive în planul dezvoltării cognitive și sociale a personalității; stimularea și dezvoltarea capacității cognitive complexe (gândirea divergentă, gândirea critică, gândirea laterală); reducerea timpului de soluționare a problemelor; reducerea blocajului emoțional al creativității.

Acest tip de abordare a învățării preconizează o metodologie bazată pe acțiune, operatorie, promovând metodele interactive care să solicite mecanismele gândirii, ale inteligenței, ale imaginației și ale creativității, toate în scopul formării unui om apt a de adapta și a se afirma în societatea aflată în continuă schimbare și evoluție. Noua calitate a educației și reconfigurarea sistemelor educaționale din învățământul românesc, determinată de integrarea României în structurile europene, implică noi abordări conceptuale și metodice, noi strategii în sfera predării-învățării-evaluării limbii române, ca disciplină de studiu și ca limbă de școlarizare. Având ca reper fundamental viziunea europeană asupra educației, care situează comunicarea în limba maternă pe primul loc, studiul limbii și literaturii române în învățământul preuniversitar va fi orientat spre următoarele ținte:

- schimbarea paradigmei instrucționale, cu deplasarea centrului de greutate spre formarea competențelor funcționale, esențiale pentru reușita socială: comunicarea în limba maternă (competențe pentru utilizarea corectă și adecvată a limbii române în receptarea și în producerea mesajelor), gândire critică, dezvoltarea unor valori și atitudini adecvate societății contemporane, prelucrarea și utilizarea contextuală a unor informații complexe, inclusiv a celor din domeniul literaturii române raportate la un context național, european sau universal;

- formarea capacității de a reflecta asupra lumii, asupra modelelor și valorilor culturale, asupra valorilor literaturii române și a capacității de a formula opinii și judecăți de valoare, de a manifesta discernământ și spirit critic în argumentarea propriilor opțiuni și în exprimarea sensibilității estetice;

- valorizarea propriilor experiențe, a cunoștințelor din domeniul limbii și literaturii române, a competențelor de comunicare și interlocutive, în scopul formării unei personalități armonioase, modelate de conștiința propriei identități culturale și de autonomie morală;

- dezvoltarea capacității de integrare activă în grupuri socio-culturale diferite – familie, mediu profesional, grup de prieteni etc. – prin promovarea învățării cooperative, prin dezvoltarea componentei sociolingvistice și socioculturale a comunicării;

- cultivarea expresivității și a sensibilității, în scopul împlinirii personale și a promovării unei vieți de calitate.

În învățământul actual se pune accentul pe consolidarea unei educații calitative, a unui demers didactic calitativ. Asigurarea calității procesului instructiv-educativ la limba și literatura română, din perspectiva pregătirii elevilor pentru o societate bazată pe comunicare și cunoaștere are în vedere următoarele aspecte:

- asigurarea calității procesului instrucțional centrat pe elev și orientat spre formarea competențelor cognitive, acționale, funcționale, pragmatice; modernizarea strategiilor educaționale, a metodelor de instruire și a resurselor didactice;
- focalizarea demersului didactic asupra dezvoltării competenței lingvistice și sociolingvistice, în vederea asigurării succesului școlar și a reușitei sociale;
- re-proiectarea procedurilor de evaluare a competențelor și a cunoștințelor elevilor, creșterea obiectivității actului de evaluare, monitorizarea, evaluarea și optimizarea calității procesului educațional, prin aplicarea unor proceduri standardizate de evaluare a eficienței activităților didactice

Metodele de predare – învățare au evoluat, astăzi fiind preferate cele preponderent interactive, participative și colaborative, centrate pe elev, în defavoarea celor centrate pe profesor. Centrarea pe elev înseamnă utilizarea cunoașterii experiențiale a elevului ca individ și crearea condițiilor de împărtășire a acestei cunoașteri cu ceilalți indivizi care sunt formați sau educați și ei potrivit unei experiențe mixte, individuale și colective, mărindu-se în acest fel gradul de experiență colectivă la toți membrii grupului.

Deși pare o strategie foarte democrată există factori obiectivi care împiedică educația prin centrarea pe elev. Generalizarea acestui tip de cunoaștere a unui individ pentru alți indivizi poate însemna limitarea la experiențe fundamentale. În faza predării – învățării, conținuturile științifice riguroase, dirijate, reclamă centrarea pe profesor și numai în situații potrivite centrarea pe elev. Aceasta este o abordare în logica educațională, deoarece furnizarea de informații științifice aparține de responsabilitățile și activitatea profesorului, iar fixarea, care înseamnă repetarea aceluiași cunoștințe, poate fi interactivă, participativ – colaborativă. Se evită astfel experiența veche, fragmentară, furnizându-se o experiență nouă și comună întregului colectiv de elevi.

În predarea și studierea limbii și literaturii române, se intenționează să se transmită elevilor dragostea pentru carte, pentru lectură și pentru capacitatea de a ști să prețuiască literatura. Pentru aceasta este nevoie și de unele criterii de selecție, înțelegere și apreciere a operelor literare care le vor fi utile și după terminarea școlii. Operele înscrise în programele școlare trebuie să satisfacă atât cerințele educației morale, cât și educația estetică a elevilor.

Ca o concluzie a celor prezentate consider ca noi, cadrele didactice, trebuie să găsim soluția optimă de împlinire atât a profesiei, cât și a procesului instructiv-educativ calitativ întrucât nu există strategii educaționale preconceptuate sau rețete pentru alcătuirea lor, ele trebuie adaptate nivelului clasei cu care se lucrează.

Bibliografie:

- Cerghit, Ioan, *Metode de învățământ*, Editura Didactică și Pedagogică., București, 1997.
Eftenie, Nicolae, *Introducere în metodică studierii limbii și literaturii române*, Editura Paralela 45,

Pitești, 2008.

Goia, Vistian, *Didactica limbii și literaturii române pentru gimnaziu și liceu*, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 2002.

Oprea, Crenguța-Lăcramioara, *Strategii didactice interactive*, Editura Didactică și Pedagogică, R.A., 2009.

Secrieru, Mihaela, *Didactica limbii române*, Editura Ovi-art, Botoșani, 2004

FORME ȘI METODE DE EVALUARE

prof. înv. preșcolar Adriana DAN
G.P.N. Runcu, Vâlcea

Exigențele vieții contemporane de a conferi activității de instrucție și educație o eficiență sporită au dus la perfecționarea acțiunilor de evaluare a rezultatelor școlare. Preocupările privind perfecționarea activității de evaluare a performanțelor elevilor sunt stimulate de recunoașterea faptului că evaluarea este o componenta esențială a activității didactice.

Esența evaluării constă în cunoașterea rezultatelor activității desfășurate în vederea perfecționării procesului în etapele următoare. Evaluarea reprezintă un act necesar în conducerea unei activități, în general, în procesul luării deciziilor în desfășurarea activității respective. Ea este menită să furnizeze informații necesare reglării și ameliorării activității pentru ca aceasta să devină un demers în spirală, în sensul unei reglări și perfecționări continue. Rostul evaluării rezultatelor școlare nu se limitează la cunoașterea acestora și în clasificarea și selecționarea elevilor în funcție de performanțele obținute, ci constă, mai ales, în stabilirea elementelor izbutite ale procesului, care au asigurat succesul și aspectele slabe, punctele critice care urmează să fie remediate.

Promovarea tehnologiei didactice moderne antrenează schimbări importante în evaluarea rezultatelor și performanțelor școlare. Astfel, e necesară o mai bună integrare a proceselor evaluative în actul didactic, permițând realizarea unei verificări sistematice a performanțelor elevilor, depistând operativ eventualele lacune care pot frâna progresul școlar și furnizând informații în vederea ameliorării continue a acestora. De asemenea, prin folosirea probelor de evaluare care verifică toți subiecții și acoperă întregul conținut esențial predat se pot înlătura neajunsurile verificării cu caracter de sondaj în rândul elevilor. Tehnicile de evaluare au fost diversificate și a crescut gradul de adecvare a acestora în situații didactice concrete. S-a realizat trecerea către centrarea evaluării asupra rezultatelor pozitive și nesancționarea în permanență a celor negative, prin transformarea elevului într-un partener autentic al profesorului în evaluare, inter-evaluare și evaluare controlată.

Cunoaștem trei tipuri de evaluare:

a. *Evaluare inițială*

Performanțele viitoare ale elevilor depind și de capacitatea de învățare, elemente pe baza cărora va trebui să alcătuim programul de instruire. În acest scop, probele inițiale de evaluare orale, scrise sau practice sunt de un real folos.

b. *Evaluarea continuă* se desfășoară pe tot parcursul programului de instruire în cadrul lecțiilor și la încheierea unui capitol, acoperind întregul conținut, conform programei. Profesorul

poate să întreprindă în timp măsurile necesare prevenirii unor insuccese școlare și să perfecționeze metodele de predare-învățare.

c. *Evaluarea sumativă* este evaluarea tradițională efectuată de cadrele didactice la încheierea unui semestru sau an școlar.

Sistemul metodologic al evaluării performanțelor școlare cuprinde mai multe forme de verificare, metode și procedee de examinare. Metodele tradiționale de evaluare au căpătat această denumire datorită consacrării lor în timp ca fiind cele mai des utilizate. Din această categorie fac parte probele orale, probele scrise și probele practice. Metodele tradiționale constituie la momentul actual elementele principale și dominante în desfășurarea actului evaluativ. Pornind de la această realitate obiectivă, strategiile moderne de evaluare caută să accentueze acea dimensiune a acțiunii evaluative care să ofere elevilor suficiente și variate posibilități de a demonstra ceea ce știu, ca ansamblu de cunoștințe, dar, mai ales ceea ce pot să facă (priceperi, deprinderi, abilități). Acest lucru se realizează prin metode moderne complementare de evaluare. Acestea sunt observarea sistematică a activității și a comportamentului elevilor, investigația, proiectul, portofoliul, tema pentru acasă, tema de lucru în clasă și autoevaluarea.

Metode tradiționale

a. *Probele orale* – reprezintă metoda cel mai des utilizată la clasă. Ion T. Radu o consideră tehnică de examinare, V. Pavelcu – probă, iar I. Nicola metodă și procedeu evaluativ- stimulatîv „o formă de conversare prin care profesorul urmărește volumul și calitatea cunoștințelor, priceperilor și deprinderilor elevilor și capacitatea de a opera cu ele.

Unele dintre caracteristicile probelor pot fi percepute ca avantaje, cum ar fi:

- flexibilitatea și adecvarea individuală a modului de evaluare prin posibilitatea de a alterna tipul întrebărilor și gradul lor de dificultate în funcție de calitatea răspunsurilor oferite de către elev;
- posibilitatea de a clarifica și corecta imediat eventualele erori sau neînțelegeri ale elevului în raport cu un conținut specific;
- formularea răspunsurilor urmărind logica și dinamica unui discurs oral, ceea ce oferă mai multă libertate de manifestare a originalității elevului, a capacității sale de argumentare etc.;
- posibilitatea dată profesorului de a realiza evaluări de ordin atitudinal sau comportamental;
- stabilirea unei interacțiuni optime profesor-elev.

Alte caracteristici trebuie văzute ca limite ale acestor probe, dintre care se pot menționa:

- diversele circumstanțe (factori externi) care pot influența obiectivitatea evaluării, atât din perspectiva profesorului, cât și a elevului;
- nivelul scăzut de fidelitate și validitate;
- consumul mare de timp, având în vedere că elevii sunt evaluați individual

b. *Probele scrise* – sunt practicate și uneori chiar preferate, datorită unora dintre avantajele lor imposibil de ignorat în condițiile în care se dorește eficientizarea procesului de instruire și creșterea gradului de obiectivitate în apreciere. Ioan Cerghit consideră că probele scrise se datorează unor „considerente obiective (număr redus de ore la unele discipline, programă și clase aglomerate) cât și unor considerente psihopedagogice, deoarece lucrările scrise dau posibilitatea elevilor să lucreze în ritm propriu, relevând mai pregnant capacitatea lor de organizare a cunoștințelor lor după un plan logic, expunere, disciplină în gândire, deprindere de muncă, independență, putere de sinteză și de exprimare în scris etc.”. Un alt avantaj al probelor scrise ar fi acela că au o valoare de obiectivitate și imparțialitate mai mare decât cele orale.

Probele scrise aduc desigur și dezavantaje și anume:

- oferă elevului o slabă retroinformare utilă;
- îngrădesc sever sfera cunoștințelor ce urmează a fi verificate;
- lipsește climatul psihologic și cel afectiv.

c. *Probele practice* – oferă posibilitatea evaluării capacității elevilor de a aplica cunoștințele în practică, precum și a gradului de stăpânire a priceperilor și a deprinderilor formate anterior.

EVOLUTIA NUVELEI ÎN LITERATURA ROMÂNĂ

Prof. Daniela Simona ANIȚOIU

Liceul Tehnologic „Victor Frunză” Rm. Sărat, Buzău

Specie a genului epic, în proză, de întindere medie, prezentând un singur fir narativ și un conflict puternic, nuvela înglobează puține personaje, însă bine individualizate. Protagonistul este cel în jurul căruia se țese acțiunea, cel analizat și căruia i se acordă o mai mare importanță, în defavoarea firului narativ care este plasat într-un plan secund. În ceea ce privește situația nuvelei în literatura română, ea a fost percepută mult timp ca un loc de trecere, nu unul stabil, de sine stătător. Acest lucru s-a întâmplat din cauza împrejurării speciale în care literatura română se afla la momentul respectiv. Proza scurtă de la noi s-a dezvoltat mai ales în perioada pașoptistă. De-a lungul timpului, în literatura română au existat autori de romane care în prealabil scriseseră povestiri sau nuvele. Astfel, aceste opere au fost considerate mai degrabă încercări și nu creații literare în adevăratul sens al cuvântului.

Raportându-ne la conținut, această specie literară se clasifică în: nuvelă socială, psihologică, istorică, fantastică, iar dacă facem referire la curentul literar în care se încadrează, nuvele pot fi: romantice, realiste, naturaliste, postmoderniste. Cu o structură bine pusă la punct, nuvela este un text epic de întindere medie, în care narațiunea este principalul mod de expunere. Caracterizată prin obiectivitate narativă, ea prezintă evenimente organizate pe un singur fir narativ. Faptele pe care nuvela le înglobează sunt verosimile, încadrate fiind de indici spațio-temporali clar precizați.

Deși personajele nuvelilor sunt bine individualizate și urmărite evolutiv pe tot parcursul textului literar, foarte importante sunt de asemenea intriga riguroasă și conflictul puternic. Întreaga structură a acestei specii literare este una clară, unitară, având la bază un subiect la fel de concis și de clar. Întrucât nuvela aduce în prim-plan personaje complexe, puternice, intriga este de fiecare dată rezultatul unor situații limită, care sporesc intensitatea desfășurării evenimentelor și conturează caractere memorabile. Personajele, prin măiestria cu care sunt conturate, domină mediul în care se dezvoltă, acesta fiind plasat într-un plan secundar. Ion Vlad afirma că nuvela „are considerabile merite în descoperirea rolului personajului central al unei creații epice, iar sondajul analitic, tehnicile introspecției, ale punerii în abis, ale relației dintre protagonist și planurile secunde ale textului, mecanismul actanțial” (Vlad, 1996, p.123) sunt elemente ce contribuie la o mai bună prezentare a individului. Tehnicile utilizate de narator vizează doar aspectele esențiale ale operei epice; ce este în plus nu este în mod obligatoriu și util. Naratorul se concentrează doar asupra acelor elemente necesare unei mai bune înțelegeri a operei în ansamblu și a personajului. Ca să poată fi analizat și înțeles de către cititor, personajul principal se conturează pe baza unor conflicte care îi

scot în evidență trăsăturile definitorii. Conflictele puternice creionează firi complexe. Detaliile privind viața personajelor sunt, de cele mai multe ori, omise de către narator. Acesta preferă să expună protagonistul în fața cititorului, fără a-l încărca suplimentar cu informații inutile. Personajul se dezvoltă pe parcursul operei, iar receptorul are posibilitatea de a asista la evoluția și, uneori, la declinul său. Trecutul este amintit succint, în măsura în care detaliile sunt importante, accentul căzând pe latura prezentului și a viitorului.

Nuvela, așa cum am amintit anterior, este o narațiune de mai mică amploare decât romanul, care vizează un singur fir narativ, prezintă cronologic evenimentele și se concentrează pe surprinderea și analiza personajului din mai multe unghiuri, ce pot contribui la conturarea unei imagini de ansamblu. Protagonistul poate fi urmărit pornind de la mediul în care trăiește, relațiile pe care le stabilește cu ceilalți, limbajul, comportamentul, trăirile interioare, în măsura în care naratorul ne facilitează accesul la ele. Personajul principal devine deci un intermediar între narator și cititor. Verosimilitatea și autenticitatea sunt create prin distanțarea naratorului de evenimente, deși omniprezența și omnisciența acestuia sunt vizibile și necesare. Stilul utilizat vizează surprinderea aspectelor esențiale, cele care contribuie la conturarea personalității protagonistului.

Nuvela psihologică a fost adesea asociată cu anumite curente literare, de cele mai multe ori, cu realismul și naturalismul. Explicația ar fi aceea că tehnica utilizată în cadrul operelor literare de acest tip vizează o analiză în amănunt a protagonistului, pornind de la lumea sa exterioară, relații, comportament și concentrându-se în final pe lumea lui interioară, poate cea mai importantă în definirea personajului.

În nuvela *Moara cu noroc* de Ioan Slavici, naratorul urmărește îndeaproape transformările pe care personajul principal, Ghiță, le înregistrează. Astfel, asistăm la decăderea iminentă a personajului, la dezumanizarea sa treptată. Abordarea este una distanțată și obiectivă, protagonistului părând să îi fie întocmită o fișă de analiză medicală. Aflat sub continuă observație, personajul se descoperă în fața cititorului, iar acesta are posibilitatea de a-l observa începând cu mediul exterior în care își desfășoară existența și continuând cu lumea sa interioară. Introspecția este o altă tehnică ce permite o bună cunoaștere a individului, a luptelor sale interioare, a neliniștilor și temerilor care îl macină. Conflictul exterior este unul simplu, lăsând astfel loc analizei celui interior, care oferă explicații pentru evoluția personajului. Răspunsurile pe care cititorul le caută se vor regăsi mai puțin în conflictele exterioare și mai mult în cele interioare. Doar introspecția și monologurile interioare ale lui Ghiță ne ghidează către înțelegerea acțiunilor sale. În cazul nuvelilor psihologice, este sondat psihicul protagoniștilor. Sunt observați inși inadaptați, aflați într-o continuă luptă cu societatea și cu destinul care, în cele din urmă, îi va învinge. Naratorul analizează în detaliu stările emoționale ale individului, insistând asupra cauzelor care ar fi putut produce dezechilibrul. Conflictul exterior este înlocuit de cel interior.

Deși apărută în perioada romantică, nuvela fantastică va cunoaște cu adevărat o perioadă de înflorire abia în secolul al XX-lea în literatura modernă. Contrar modelului clasic, nuvela fantastică depășește normele impuse de specie, aspecte care explică încadrarea în modernism. Evenimentele nu mai sunt narate sub forma unui tot unitar, cronologia nu mai reprezintă o condiție obligatorie, locul și timpul de desfășurare a evenimentelor pot varia, înlănțuirea faptelor nu mai are logica drept o condiție obligatorie. Nuvela fantastică are tendința de a depăși barierele literaturii tradiționale din toate punctele de vedere. Fie că este vorba despre tehnica narativă, personaje, subiect, tendința este

aceea de a promova ineditul, fabulosul, fantasticul. Scopul unei astfel de creații epice nu mai este, ca în cazul altor nuvele, acela de a crea senzația de verosimilitate. Cititorul beneficiază de libertatea înțelegerii și a interpretării. Ca și în cazul basmului, acest tip de nuvelă prezintă atât aspecte ce aparțin lumii reale, cât și elemente din lumea fantastică. Se creează în acest fel ideea de alternativă care aparține exclusiv cititorului. Avem o alternanță a planurilor temporale (trecut, prezent, viitor), prezența lumii reale, a celei fantastice și implicit a personajelor ce pot fi asociate oricăreia dintre cele două. Cititorul este cel care găsește propria interpretare a aspectelor relatate.

Nuvela istorică se bazează, în cea mai mare parte, pe fapte atestate istoric, pe evenimente extrase din diverse documente (cronici, letopisețe). Toate acestea reprezintă, de fapt, surse de inspirație pentru autor. Firul epic poate suferi modificări, evenimentele sunt expuse din perspectiva scriitorului, personajele pot reflecta sau nu trăsăturile reale ale celor prezentate în istorie. Relațiile stabilite pe parcursul textului literar, conflictele, anumite personaje pot fi, de cele mai multe ori, rezultatul imaginației autorului. (Vlad, 1996, p.122) Cel mai important aspect al unei nuvele istorice este reprezentat de capacitatea autorului de a reda culoarea locală a epocii respective. Limbajul, vestimentația, obiceiurile sunt importante pentru că oferă cititorului posibilitatea de a recrea mental, ajutat de imaginație, atmosfera unei anumite perioade istorice. În nuvela *Alexandru Lăpușneanul* de Costache Negruzzi, memorabile sunt pasajele în care sunt descrise ținutele domnitorului, ale doamnei Ruxanda, ale boierilor.

Bibliografie:

Vlad, Ion, *Aventura formelor: Geneza și metamorfoza „genurilor”*, EDP, 1996

METODA CONVERSAȚIEI ÎN PREDAREA LITERATURII ROMÂNE

Prof. Daniela Simona ANIȚOIU

Liceul Tehnologic „Victor Frunză” Rm. Sărat, Buzău

Conversația este considerată una dintre cele mai eficiente și practice modalități de instruire. Ea se bazează pe dialogul spontan între profesor și elevi sau doar între elevi. Întrebările trebuie să fie adaptate nivelului de gândire al elevului, capacității sale creatoare și mai puțin capacității de memorare. Devenit partener în dialogul cu elevii, profesorul nu se limitează doar la a dirija procesul de învățare sau

doar la a corecta răspunsuri; el susține și stimulează implicarea tuturor. Spiritul de observație la elev, capacitatea sa de analiză, sinteză, generalizare și abstractizare, deprinderile de exprimare corectă sunt câteva aspecte dezvoltate de utilizarea acestei metode. Prin intermediul dialogului organizat pe verticală (de la profesor la elev) și pe orizontală (de la elev la elev), intelectul, imaginația creatoare și trăirea afectivă ale celui care întreabă se confruntă cu ale celui care răspunde. Astfel, fiecăruia i se oferă oportunitatea de a se manifesta într-un mod creator și creativ. Profesorul devine un simplu îndrumător. El corectează, ghidează, răspunde la întrebări, clarifică.

Conversația poate fi introductivă (se folosește la începutul oricărei lecții), euristică, însoțită adesea de o demonstrație sau de un exercițiu, conversația folosită pentru aprofundarea cunoștințelor, conversația folosită pentru fixarea și sistematizarea cunoștințelor, conversația de verificare a cunoștințelor. Făcând referire la conversația euristică, profesorul Ioan Cerghit consideră că „o întrebare cuprinzătoare lasă libertate de manifestare spontaneității și inițiativei elevilor în descoperirea căilor prin care se ajunge la noi cunoștințe, le lasă timp de gândire, de judecată.”(Cerghit, 2006,p. 141) Tipul de conversație este stabilit de profesor în funcție de tipul de lecție, de necesitățile și capacitatea elevilor.

Alegând să folosesc metoda conversației în predarea nuvelei *Catastrofa* de Liviu Rebreanu la clasa a X-a, nu am urmărit simpla relatare, narare a evenimentelor, ci și interpretarea anumitor aspecte definite în urma lecturii. Elevilor nu le-a fost solicitată redarea subiectului nuvelei; ei au găsit noi semnificații, pornind de la comportamentul personajului principal și culminând cu deznodământul tragic. Interpretarea a fost personală, copiii au descoperit aspecte noi ale operei, ascultând ideile colegilor. Au avut posibilitatea să interacționeze cu ceilalți colegi și libertatea de gândire necesară pentru o mai bună înțelegere a nuvelei.

Conversația introductivă:

1. În ce roman ce îi aparține scriitorului Liviu Rebreanu întâlnim imaginea războiului?
2. Care este modul în care personajele se raportează la aceasta experiență traumatizantă, generatoare de suferință?
3. De ce este războiul esențial în definirea adevăratei firi a personajului?
4. Care sunt asemănările dintre David Pop și Apostol Bologa? Dar deosebiri?
5. Cum argumentați calitatea care caracterizează personajul principal la începutul nuvelei?
6. Care credeți că sunt etapele traversate de David Pop de la început și până la sfârșit?

Conversația euristică este, de cele mai multe ori, însoțită de exercițiu și demonstrație. În urma lecturii integrale a nuvelei *Catastrofa*, comentariul literar a început cu o conversație bazată pe caracterizarea personajelor. Elevii au fost solicitați să răspundă la următoarele întrebări:

Este David Pop un personaj ce aparține realismului?

Ce procedeu de realizare a personajului a fost utilizat de Liviu Rebreanu?

Ce trăsături de caracter se desprind din modul în care David Pop interacționează cu celelalte personaje, din felul în care se gândește la cruda realitate care se deschide în fața lui?

Care este explicația aparentei stări de liniște pe care o încearcă personajul?

De ce crezi că agitația celor din jur influențează în mod negativ starea de spirit a personajului principal?

De ce consideri că sentimentul datoriei îl însoțește până în final pe David Pop, devenind și motivația uciderii altor români din linia inamică, în timp ce pentru Apostol Bologa nu se găsește nicio justificare pentru uciderea „fraților”?

Este David Pop un individ laș? De ce? Cum argumentezi acest răspuns?

Cum îți se pare replica din final: „Datoria!”?

Care sunt elementele realiste identificate pe tot parcursul textului?

Care sunt etapele parcurse de personajul principal de la început până la final ?

Ce trăsături de caracter ale lui David Pop se desprind din replicile pe care acesta le are cu soldații întorși de pe front?

Ce elemente comune identifiți în nuvela *Catastrofa* și romanul *Pădurea Spânzurașilor*?
Argumentează de ce *Calvarul* este o nuvelă realistă.

Prin utilizarea la clasă a acestei metode, elevii au fost încurajați să își exprime punctul de vedere, să gândească liber, fiind motivați de faptul că au avut posibilitatea să interacționeze în mod direct cu ceilalți colegi, să îi asculte, să îi aprobe.

TRADIȚIONAL ȘI MODERN ÎN PROCESUL EDUCATIV

Prof. Daniela Simona ANIȚOIU

Liceul Tehnologic „Victor Frunză” Rm. Sărat, Buzău

Procesul de învățământ este, indiferent de sistemul educațional la care ne raportăm, unul extrem de important și de complex, rezultatul unei îmbinări armonioase între tehnicile de predare și cele de învățare. Transpunerea în practică a idealului educațional, dezvoltarea optimă a personalității elevului sunt indici care confirmă sau nu un act educațional bun. Strategia didactică aleasă este decisivă în acest sens. Aceasta denumește „ansamblul de acțiuni și operații de predare-învățare în mod deliberat structurate, orientate în direcția atingerii, în condiții de maximă eficacitate a obiectivelor prestabilite.”(Cerghit, 2002, p.276) Ea nu se rezumă doar la identificarea și utilizarea mijloacelor tehnice pentru transmiterea informației, ci înglobează toate elementele specifice procesului de învățământ, stabilind un echilibru perfect între conținuturi și organizare, relația profesor-elev, metodele, mijloacele și procedeele folosite.

Pentru că „școala de astăzi se declară în favoarea diversificării și flexibilizării metodologiei de instruire”(Cerghit, 2001, p.64), modernizarea procesului de învățământ a însemnat o evoluție la nivelul metodelor și al procedeele de învățare, ele reprezentând modalități de organizare a cunoștințelor și a deprinderilor, raportate la obiectivele didactice, tipul lecției, vârsta elevilor, tipul de conținut și în ce măsură acesta este adecvat.

Constantin Parfene susține că „se impune ca elevii să fie permanent puși în contactul direct cu operele literare, să fie stimulate pe această cale, sensibilitatea lor, ceea ce presupune abandonarea obiceiului de a transmite obiceiurile critice ale altora.[...] Tot din natura specific artistică a disciplinei reiese cerința ca profesorul să devină din transmițător de informații, un ghid priceput care să conducă elevii în înțelegerea limbajului literar ”(Parfene, 1999, p. 116) Sunt întru totul de acord cu afirmația domnului profesor. Însă, pentru ca această trecere de la statutul de transmițător de informații la cel de ghid, de îndrumător, să fie de succes, esențiale sunt metodele, strategiile didactice pe care profesorul decide să le utilizeze în procesul de predare. Cu cât acestea sunt mai variate, mai interactive, cu atât elevul va manifesta un interes sporit față de lecția propusă. Metodele au fost analizate, reevaluate, îmbunătățite de-a lungul timpului, existând o raportare permanentă atât la profesori, cât mai ales la elevi, ei situându-se, în fond, în centrul procesului instructiv-educativ. Procedeele didactice, aproape la fel de importante ca metodele, permit o trecere rapidă de la o

activitate la alta, stimulează afirmarea și dezvoltarea inițiativei și a inovației, înviorează atmosfera și fac lucrul la clasă mult mai atractiv.

În procesul de predare-învățare-evaluare a limbii și literaturii române metodele sunt extrem de importante, fiecare având un rol bine stabilit. Pot fi utilizate fie individual, fie în asociere cu altele, scopul fiind eficientizarea activității elevilor în clasă. Metodele de predare clasice, tradiționale au fost și încă mai sunt intens discutate de pedagogi. Ele nu sunt excluse sau ignorate ci, din contră, se propune reinventarea lor prin asocierea cu cele moderne.

Situațiile de instruire variate au determinat diversificarea metodelor. Astfel, dacă facem referire la criteriul istoric, ele pot fi tradiționale sau moderne. Cele două categorii nu se resping; ambele contribuie la buna funcționare a procesului de învățământ. S-a demonstrat de multe ori că nu întotdeauna vechi înseamnă demodat, cum nici noul nu reprezintă de fiecare dată ideea de modern. După gradul de generalitate, metodele pot fi generale sau particulare, după modul de organizare a colectivului, sunt fie axate pe munca individuală, fie pe cea în echipă sau în colectiv (Cucoș, 1996, p.85). Funcția fundamentală îndeplinită determină identificarea metodelor de transmitere și asimilare de noi cunoștințe, de formare a priceperilor și a deprinderilor, de consolidare, de aplicare, de verificare, etc.

Bibliografie:

1. Cerghit, Ioan (coord.), Neacșu, Ioan, Negreț-Dobridor, Ion, Pânișoară, Ion-Ovidiu, *Prelegeri pedagogice*, Editura Polirom, Iași, 2001;
2. Cerghit, Ioan, *Sisteme de instruire alternative și complementare. Structuri, stiluri și strategii*, Editura Aramis, București, 2002;
3. Cucuș, Constantin, *Pedagogie*, Editura Polirom, Iași, 1996.

PE SCURT DESPRE EVALUARE

prof. înv. primar Ioana - Maria DASCĂLUL
Școala Gimnazială „Ștefan Luchian” Moinești, Bacău

1. Evaluarea inițială

Evaluarea inițială se efectuează la începutul unui program de instruire cu scopul de a stabili nivelul de pregătire al elevilor în acel moment, condițiile în care aceștia se pot integra în activitatea care succede. Importanța acestei evaluări este subliniată și de R. Ausubel care spunea că: „ceea ce influențează cel mai mult învățarea sunt cunoștințele pe care elevul le posedă la plecare. Asigurați-vă de ceea ce știe și instruiți-l în consecință”. Așadar, performanțele viitoare ale elevilor depind și de capacitatea lor de învățare și de volumul și calitatea cunoștințelor acumulate, a deprinderilor, capacităților ce vor fi utilizate în noua învățare. Proba inițială devine instrument de diagnoză a stării de instruire și indică programul de instruire, felul în care se poate concepe demersul didactic viitor.

2. Evaluarea continuă

Evaluarea continuă are rolul de a urmări schimbări în comportamentul elevilor în timpul învățării. Fiecare etapă a învățării este apreciată și întărită, asigurându-se o învățare în pași mici. Elevul câștigă încredere, își reglează efortul, ritmul de muncă și tehnicile de lucru, evaluarea

continuă fiind formativă prin efecte dacă se sprijină pe elemente de întărire pozitivă (aprecieri, laude).

Probele de evaluare continuă asigură o îmbinare a muncii frontale cu munca individuală și constituie instrumente specifice în evaluarea formativă.

Evaluarea formativă are următoarele avantaje:

- asigură efectuarea de corelații interdisciplinare;
- exersează operațiile de analiză, sinteză, comparație, generalizare, abstractizare;
- verifică atingerea scopului formativ și informativ propus în activitatea respectivă, la nivelul fiecărui elev;
- verifică eficiența modului de lucru în activitatea respectivă sau într-o suită de activități de către învățător;
- verifică ritmul de lucru;
- verifică gradul de interdependență în gândire și acțiune a elevilor;
- verifică posibilitățile de transfer a celor învățate în situații noi;
- constată deficiențele în activitatea învățătorului (exprimată în greșeli tipice ale elevilor) și lacunelor (individuale) ale elevilor.

Folosirea metodelor alternative la ore, nu are influență numai pe plan intelectual și al pregătirii școlare, ci și pe plan atitudinal și al trăsăturilor de personalitate, chiar și pe plan social.

3. Evaluarea sumativă

Evaluarea sumativă intervine după o secvență mai lungă de învățare sau la sfârșitul unui an de studiu, stabilind un bilanț final al secvenței de învățare și dând verdictul. Aprecierea rezultatelor se face prin raportarea la cerințele generale ale formării elevilor, la nivelul inițial al acestora, la particularitățile individuale, la obiectivele cadru și implicit, la cele de referință ale disciplinei respective.

METODE ȘI STRATEGII ALE PROCESULUI INSTRUCTIV-EDUCATIV **CARACTERISTICE PREDĂRII LIMBII ENGLEZE**

Prof. Cristina-Iulia DINCĂ
Școala Gimnazială Ionești, Vâlcea

Strategiile de învățare eficiente pot face diferența între succes sau insucces școlar și conduc, de obicei, la rezultate pozitive în achizițiile academice. Pe măsură ce se maturizează, elevii cu succes în învățare manifestă comportamente auto-direcționate spre acumularea de informații. Aceste informații provin din surse variate cum ar fi cărțile sau materialele primite la clasă. Elevii cu succes în învățare sunt strategici în adunarea informațiilor: ei fac planuri și adună informațiile într-o manieră strategică. Aceștia ascultă când profesorul dă instrucțiunile, iau notițe, pun și răspund la întrebări și contribuie la discuții. Când primesc o sarcină, își folosesc eficient timpul. Consultă manualele ca surse de informații pentru a răspunde la întrebări și termină sarcina la timp. Aceste abilități sunt esențiale pentru succesul academic. Din păcate, mulți elevi cu dificultăți de învățare nu au formate aceste abilități.

Teoriile învățării prin observare sau modelare a învățării au la bază modelul inițial de învățare în care personajul principal este profesorul. (Prezentarea, practicarea, producerea altfel cunoscută sub numele de PPP este un model de instruire care a fost folosit de zeci de ani- Present, Practice, Production- metodă extrem de des aplicată în predarea limbii engleze, îndeosebi a noțiunilor gramaticale). Astfel, modelul instruirii derivat din perspectiva constructivistă asupra învățării este foarte important. Învățarea centrată pe elev s-a dovedit a fi mult mai eficientă, metodele didactice prin care se realizează modelul învățării constructiviste fiind cele activ-participativ de tipul dezbaterilor, învățarea prin cooperare, întrebări și nu în ultimul rând activitatea complexă a întregului grup. Așadar, această metodă a procesului instructiv-educativ conduce la creșterea productivității învățării fiind, totodată, eficientă și autentică.

Acumularea informațiilor în clasele de masă se bazează în mare parte pe abilitatea elevului de a extrage informațiile importante. Abilitățile de învățare permit elevului să facă diferența între informațiile esențiale și cele mai puțin esențiale. De exemplu, când iau notițe dintr-un text citit, elevii trebuie să poată extrage ideea principală. Aceasta pune elevii cu dificultăți de învățare în dezavantaj. Ei nu pot să extragă ideea principală dintr-un text și nu se pot concentra pe învățare și se pot concentra pe informații irelevante sau distractorii din clasă. Pe de altă parte, ei trebuie să își concentreze atenția pe primirea informațiilor, înțelegerea textului, în loc să se concentreze pe procesarea informațiilor relevante. Astfel, teoriile învățării prin descoperire stau la baza cunoașterii prin intermediul acțiunii elevilor de a cauta informația, de a o înțelege, generaliza, și mai ales, de a o aplica, prin inițiativa proprie, prin colaborarea cu ceilalți elevi sub conducerea și coordonarea profesorului.

Strategiile didactice interactive au efecte formative evidente, aspect care nu exclude și posibilitatea manifestării unor limite ale acestora, în condițiile în care profesorul nu deține solide competențe de aplicare a acestora în practica educațională. Așadar, învățarea autonomă, ce are la bază autoreglarea, se creionează în jurul următoarelor acțiuni: auto-observare, auto-judecare, auto-reacție. Munca activă și progresul unui elev au la bază procedee de construcție a cunoașterii, de restructurare a ideilor, de regândire a gândirii. Însușirea strategiilor metacognitive are în vedere reflectarea din partea elevului asupra propriei identități, ca subiect al învățării, efectuând analize de nevoi și așteptări educaționale proprii intereselor sale, în concordanță cu particularitățile și posibilitățile cognitive, practice și efort intelectual și fizic de care dispune. Învățarea tinde să devină tipul fundamental de activitate, de care elevii încep să devină conștienți odată ce ajung la școală. Fiind stimulați intelectual (atât prin joc, prin socializare, cât și prin lucrul independent), elevii realizează progrese în activitatea psihică, dezvoltând strategii de învățare și antrenându-și atenția cu scopul de a progresa.

Deci, strategiile de învățare trebuie învățate încă din clasele mici, printr-un proces liniar, la care să se adauge noi cunoștințe, printr-un demers concentric. În ceea ce privește procesul de învățare specific contextului actual al învățământului, accentul se deplasează de la conținuturile achiziționate de elevi la strategiile inițiate de aceștia cu scopul de a-și îmbunătăți performanțele.

O caracteristică actuală generală a predării limbii engleze este de a apropia elevii de formulele de comunicare reală, așa cum sunt ele conținute de aspectul actual al limbii. Elevul nu trebuie să știe doar definiții, clasificări și să facă analize gramaticale, ci trebuie să folosească în comunicare ceea ce știe, să creeze el însuși situații prin care să exerseze și să-și demonstreze abilitățile dobândite. Evoluția societății impune ea însăși această schimbare, deoarece în prezent este nevoie de persoane capabile nu doar să stocheze informații, ci să le valorifice. Bine cunoscută

de elevi, limba engleză contribuie la dezvoltarea tuturor laturilor conștiinței lor- spirit de observație, imaginație, capacitate creatoare, dar și la cultivarea disponibilității de a colabora cu alți oameni, de a întreține realități interumane eficiente pe diverse planuri de activitate. Procesul studierii limbii engleze în școala este parte integrantă a acțiunii de cultivare a gândirii elevilor, știut fiind faptul că ideile se prefigurează și persistă în mintea omului pe baza cuvintelor, propozițiilor și frazelor.

Printre cele mai eficiente metode de predare a limbii engeze se mai numara si: Predarea limbajului comunicativ (CLT- Communicative Language Teaching) - bazat pe achiziție, cu alte cuvinte teoriile învățării pe baza acțiunilor mintale (Piaget, Leontiev) prin care se corelează noțiuni teoretice cu cele practice.

O alta metodă este cea de traducere gramaticală (Grammar Translation Method) - bazată pe învățarea conștientă a limbilor străine, fiind o metoda traditională se concentrează pe citire si traducere. Metoda audio-lingvistică (The Audio-lingual Method) este o metodă traditională ce pune accentul pe repetiție si reproducere. Abordările umaniste (Humanistic Approaches – Suggestopedia), pe de alta parte au rolul de a accelera procesul de învățare prin jocuri, folosind cântece.

Prin diverse metode și strategii didactice, profesorul ajută eficient elevii să își dezvolte capacitățile intelectuale, priceperile, deprinderile, aptitudinile, sentimentele și emoțiile. Acestea constituie un ansamblu complex și circular de metode, tehnici, mijloace de învățământ și forme de organizare a activității, complementare, pe baza cărora profesorul elaborează un plan de lucru cu elevii, în vederea realizării cu eficiență a învățării.

Bibliografie:

- Amelia Georgiana Boncea, 2016, STRATEGII DIDACTICE MODERNE. METODE INTERACTIVE DE PREDARE – ÎNVĂȚARE – EVALUARE;
- Ana Gorea, 2000, DIDACTICA PREDARII LIMBII ENGLEZE;
- Adriana Vizental, Metodica predării Limbii Engleze, Editura Polirom, Iași, 2008;
- Ana Stoica, „Creativitatea elevilor – Posibilități de cunoaștere și educare”, Ed. Didactică și Pedagogică, București, 1983;
- Jeremy Harmer, „The Practice of English Language Teaching”, Longman, New York, 1991;
- <https://busyteacher.org/22908-present-practice-produce-four-go-to-strategies.html> - Metode de predare a limbii engleze.

PERSONALITATEA. DEFINIRE ȘI CARACTERIZARE GENERALĂ

Educatoare Diana-Maria DÎRLE
G.P.P. „14 Mai”, Satu Mare

Conceptul de personalitate implică atât existența omenească sub raport substanțial, spiritual cât și ansamblul de valori produse istoric de omenire însușite de om realizate în prezent și proiectate în viitor. Ideea de personalitate are profunde rădăcini în istoria vieții sociale și culturale ale unui popor. De aceea pentru a-i preciza esența este necesar ca personalitatea să fie raportată la contextul concret istoric și specific al vieții sociale.

Personalitatea se poate referi la un complex de atribute prin care un individ este fie integrat în cadrul unui grup cu aceleași caracteristici fie diferențiat. Personalitatea reflectă cel mai bine modul

în care persoana se manifestă în diferite situații. Putem spune despre o persoană care reușește să obțină de cele mai multe ori ceea ce dorește că „are personalitatea unui învingător” Pe de altă parte modul în care cineva interacționează cu ceilalți ne poate da indicii despre tipul de personalitate „este o fire sociabilă, vorbește cu toată lumea este o persoană retrasă, nu află prea ușor ce gândește”

În literatura de specialitate găsim o serie de definiții ale personalității: G.W.Allport enumeră nu mai puțin de 50 de definiții, iar McClelland găsește peste 100 de definiții ale aceluiași termen. Personalitatea poate fi definită ca fiind un model al caracteristicilor de gândire, simțire și comportamente ce persistă peste timp și situație, de distincții ale unei persoane față de alta. Pe de altă parte personalitatea este: „*acel element stabil al conduitei unei persoane; ceea ce o caracterizează și o diferențiază de o altă persoană*” (Sillamy, 1996, p.231) ca „*ansamblul de trăsături morale și intelectuale, de însușiri și aptitudini sau defecte care caracterizează modul propriu de a fi al unei persoane, individualitatea ei comparativ cu alte persoane*” (Gorgos, 1989, p. 428)

În cartea psihopedagogia învățământului preșcolar de Colceriu Laura, personalitatea este descrisă ca „*sistem deschis*” fiind de altfel și rezultatul dezvoltării unitare prin procesul învățării și a însușirilor înăscute și dobândite sub influența mediului socio-cultural care asigură fiecărei individualități o adaptare originală dar și activă la mediul înconjurător. Astfel că „*în structura și dinamica personalității componentele acesteia interacționează unele cu altele, se organizează, se relaționează reciproc dând naștere unei structuri specifice.*” (Colceriu, 2008, p.47)

Personalitatea este descrisă și de către Popescu Neveanu ca „*un sistem bio-psiho-socio-cultural format din organismul individual, structuri psihice, relații sociale în care este prins, mijloace culturale de care dispune. Omul este atât ființa naturală, cât și socială. La individ, determinările externe trec în autodeterminări, iar măsura autodeterminării este măsura proeminenței personalității.*” (Popescu-Neveanu, 1995, p.49) Prin urmare ea este cea care ne determină stilul vieții, datorită ei suntem ceea ce suntem, ea ne determină să simțim ceea ce simțim, să facem ceea ce facem, să gândim cum gândim; aceasta la rândul ei fiind constituită din temperament, caracter și aptitudini.

Temperamentul este considerat ca fiind unul dintre cele mai importante și definiții subsisteme ale personalității care își pune totodată amprenta asupra tuturor celorlalte subsisteme și dimensiuni ale personalității. În general atât activitatea umană cât și cea profesională constituie activitatea de manifestare a întregii vieți psihice iar în sens larg această activitate psihică desemnează relația sau raportul dintre mediu și persoana umană. Rubinstein consideră că „*activitatea umană este o interacțiune a subiectului cu lumea*”, (Rubinstein, 1995, p.121) iar N. Neveanu este de părere că „*activitatea psihică se referă la totalitatea manifestărilor de conduită exterioare și mentale ale omului care conduc spre rezultate adaptative*”. (Popescu-Neveanu, 1995, p.111) Se știe că activitatea psihică reprezintă cadrul de existență și de formare a componentelor psihice având ca dimensiuni forța, energia, mobilitatea, profunzimea, complexitatea, ireversibilitatea, continuitatea, energia și stilul fiecărei persoane în parte atât la adulți cât și la copii. Așadar temperamentul exercită un puternic rol adaptativ atât cu privire la modul de raportare a omului la munca pe care o exercită zi de zi, cât și la semenii săi cu care intră în contact. Acesta se implică în trasarea conduitelor proprii omului, ajută la formarea unor opinii față de lume și de viață având un rol decisiv asupra vocației profesionale a omului.

Din moment ce temperamentul reprezintă latura dinamico-energetică a personalității, caracterul se referă la elementele de conținut ale personalității pe baza cărora omul este evaluat din punct de vedere al valorii sociale. Chiar cuvântul caracter care vine din grecescul „*character*” se referă la o simțire înăuntrul omului care îi direcționează gândurile, gusturile, acțiunile, năzuințele și întreg comportamentul. Caracterul este de multe ori confundat cu temperamentul, se știe totuși că ne naștem cu temperamentul pe când caracterul ni-l formăm pe tot parcursul vieții. Această mare greșală este făcută și de marii filosofi precum Platon care susține că „*caracterul unui om se formează în generații și se transmite genetic*”. (Platon, 1578; apud. Branconner, 2015, p. 206)

Caracterul este considerat ca ansamblul unitar de însușiri psihice esențiale și stabile ale unei persoane care-și pun amprenta pe felul său de a se comporta și dobândesc o apreciere morală, pozitivă sau negativă. Altfel spus, caracterul este un ansamblu încheșat de atitudini și trăsături care determină un mod relativ stabil de orientare și raportare a omului la ceilalți oameni, la societate în ansamblu și la sine însuși. Pornind de la această definiție, explicarea optimă a formării caracterului unui anumit om rezidă în analiza biografică (Thomas, Cosmovici, Zörgö; apud Branconner, 2015), ținând seama de condițiile concrete, socio-economice și culturale în care s-a dezvoltat.

Aptitudinile sunt cele care intră în relații cu toate celelalte componente ale vieții psihice, cu întregul sistem al personalității și cu celelalte subsisteme din cadrul personalității, fapt care se repercutează asupra performanței. Toate succesele care se obțin în diverse domenii ale activității umane presupun existența într-un înalt grad de dezvoltare a mai multor aptitudini. Aptitudinile se pot compensa în mare măsură unele pe altele, absența uneia neputând constitui o piedică pentru desfășurarea cu succes a unei activități sau a alteia. Unul și același rezultat poate fi realizat prin mijloace diferite, prin punerea în funcțiune a unor procese psihice diferite.

Așadar orice om sănătos posedă posibilitatea de a-și dezvolta multilateral aptitudinile. Nu există om care să nu fie înzestrat pentru ceva, să nu aibă nici o aptitudine, să nu poată obține unele reușite într-un domeniu de activitate sau altul. Ca atare aptitudinile nu sunt ereditare ci se dezvoltă și se constituie în cursul vieții individului.

Bibliografie:

1. Branconner, A. (2015). *Optimismul inteligent*. București: Editura Trei;
2. Branden, G. (2009). *Vindecarea spontană a credinței*. București: Editura For You;
3. Buchanan, G.M. & Seligman, M. & Erlbaum L. (1995). *Explanatory Style*, Hillsdale, volum 29, p.251-253.

STILUL COGNITIV ȘI STILUL DE ÎNVĂȚARE

Masterand Ionuț-Adrian DRĂGULEASA

Universitatea din Craiova, Facultatea de Științe, Departamentul de Geografie

Stilul cognitiv desemnează un anumit mod de receptare și prelucrare a informațiilor, un anumit mod de gândire, de abordare și rezolvare a problemelor, prin utilizarea diferitelor tipuri de strategii cognitive.

Abordarea conceptului de stil în situații de învățare este strâns legată de tipurile de personalitate, care gestionează interacțiunea persoanei cu mediul înconjurător, de stilurile

cognitive care, intervin în procesarea informațiilor în moduri asemănătoare cu caracteristicile personalității, de stilurile de gândire, de modul în care sunt gestionate cunoștințele/aptitudinile/competențele și de stilul de luare a deciziilor, care reprezintă modul caracteristic al individului de a percepe și răspunde unor sarcini care implică luarea de decizii în situații de învățare.

Stilurile de învățare, stilurile cognitive, stilurile de gândire și cele de luare a deciziilor, ca și tipurile de personalitate se află în strânsă legătură, după cum este reprezentat în (Fig. nr. 1).

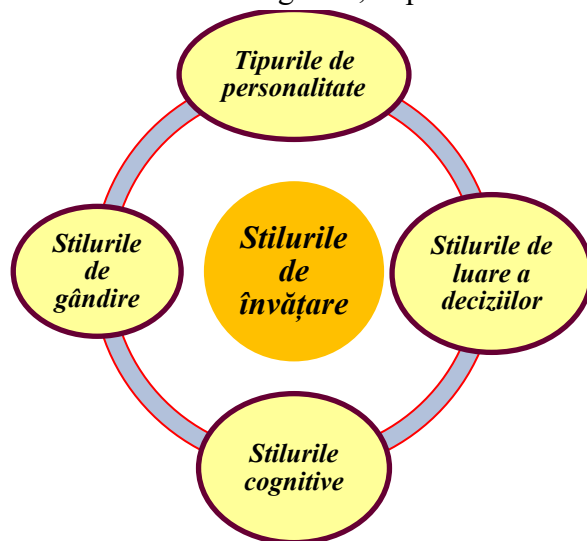

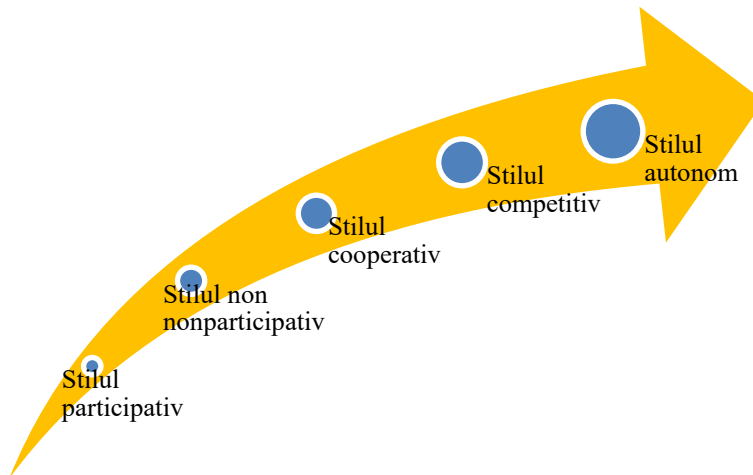
Fig. nr. 1 Interdependența între stilurile de învățare și stilurile cognitive

Sursa: prelucrare proprie

Diversitatea conceptuală care s-a dezvoltat în încercarea de a defini și caracteriza stilul de învățare se regăsește și în tipologiile propuse. Aceste tipologii se înscriu în perspective diferite și în cadre conceptuale mai mult sau mai puțin precise.

1. Tipologiile care iau drept cadru de referință mediul pedagogic, respectiv preferințele elevilor pentru anumite aspecte ale contextului pedagogic, sunt cele ale lui Grasha și Riechman (1975) și cele ale lui Renzulli și Smith (1978), toți oferind și instrumente de evaluare a stilului de învățare.

Astfel, Grasha și Riechman (1975) diferențiază șase stiluri de învățare, situate pe trei dimensiuni bipolare (Fig. nr. 2).

Sursa: prelucrare proprie

2. Tipologiile bazate pe modalitățile de encodaj senzorial sunt cele mai cunoscute și mai frecvent invocate tipologii în practica educațională. Barbe, Swassing și Milone (1979, 1988) diferențiază trei stiluri de învățare (Fig. nr. 3).

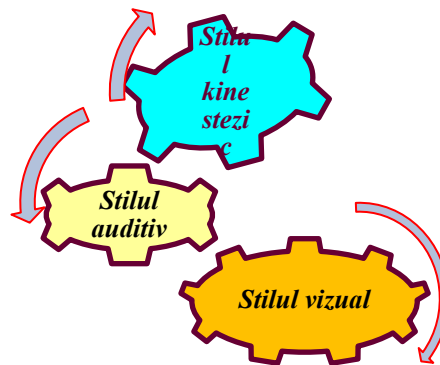

Fig. nr. 3 Tipologia modalităților de encodaj senzorial, pentru stilurile de învățare

Sursa: prelucrare proprie

3. Tipologiile bazate pe modalitățile de tratament a informației ar putea fi considerate mai apropiate de stilul cognitiv decât de stilul de învățare. Astfel, G. Pask (1976) observă că unii elevi privilegiază o abordare holistică a informațiilor, în timp ce alții preferă o abordare serială.

G. Pask (1976), identifică trei stiluri de învățare (Fig. nr. 4).

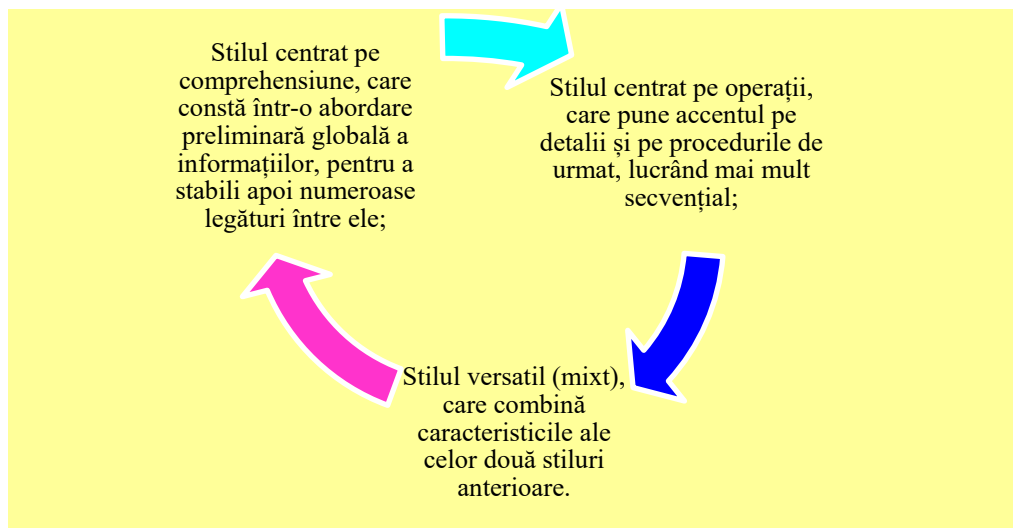

Fig. nr. 4 Stilurile de învățare

Sursa: prelucrare proprie

Tipologiile care iau drept cadru de referință ciclul învățării experiențiale se fundamentează pe teoria lui David A. Kolb (1984), care susține că o persoană învață în principal prin descoperire și experiență.

Astfel, o axă se tratează pe continuumul experiență concretă – conceptualizare abstractă, iar o altă axă unește polii formați din observația reflexivă și experimentarea activă. Fiecare pol al axei exercită o atracție și creează o tensiune, de unde rezultă stilul de învățare.

David A. Kolb propune patru stiluri de învățare care se regăsesc în cadranele rezultate din intersecția celor două axe: stilul divergent (concret-reflexiv), stilul convergent (abstract-activ), stilul asimilator (reflexiv-abstract), stilul adaptiv (concret-activ).

Bibliografie:

Barbe, W.B.; Swassing, R.H.; Milone, M.N. (1979); ed. a II-a , 1988), Teaching through modality strengths: concepts and practices, Zaner-Bloser, Columbus, Ohio;

Grasha, A. F.; Riechman, S. W. (1975), Student learning styles questionnaire, University of Cincinnati Faculty Resource Center, Cincinnati, Ohio;

Kolb, D.A. (1984), Experiential Learning: Experience as The Source of Learning and Development, Prentice-Hall, Englewood Cliffs, New Jersey;

Pask, G. (1976), „Styles and Strategies of Learning”, în British Journal of Educational Psychology, vol. 46, pp. 128-148;

Renzully, J.S.; Smith, Linda H. (1978), Learning styles inventory: a measure of student preference for instructional techniques, Creative Learning Press, Mansfield Center, Connecticut.

DEZVOLTARE DURABILĂ – INTERDEPENDENȚĂ CU MEDIUL ÎNCONJURĂTOR

Masterand Ionuț-Adrian DRĂGULEASA

Universitatea din Craiova, Facultatea de Științe, Departamentul de Geografie

Noțiunea de dezvoltare durabilă a luat naștere din încercarea de a evidenția interdependența dintre creșterea economică și valoarea mediului înconjurător.

Cauza apariției problemelor de calitate a mediului este provocată de faptul că, de cele mai multe ori, avantajele consumatorilor individuali de resurse naturale este realizat pe cheltuiala comunității locale, ceea ce înseamnă că resursele naturale, care sunt consumate peste limita intereselor comune, astfel încât rezervele sunt în pragul epuizării pentru o perioadă îndelungată de timp, până se regenerează.

Economistul finlandez Malaska explică mai pe larg: „ Dezvoltarea umană este ecologic durabilă, în relație cu mediul, dacă intervențiile și efectele impuse de activitățile umane, fie ele economice, tehnologice, sociale sau culturale, nu alterează rata schimbării naturii și ecosistemelor într-un fel necontrolabil de natură sau într-o formă ireversibilă din punct de vedere al generațiilor viitoare”. Prin urmare, esențial pentru dezvoltarea durabilă este respectul și responsabilitatea pentru interesele celor care vin după noi.

Mediul reprezintă totalitatea factorilor fizici, chimici, meteorologici, biologici, dintr-un loc dat, cu care un organism vine în contact (Vișan et al., 2000). Prin urmare, acești factori sunt: temperatura, umiditatea factorului edafic, solul, apa etc.

Așa cum practica a demonstrat de-a lungul timpului, turismul a contribuit la dezvoltarea durabilă prin lupta împotriva sărăciei, prin protecția și apărarea mediului natural, cultural și social. În același timp turismul poate fi și cauza deficitului și riscurilor imense, dacă creșterea sa nu este controlată și nu se respectă mediul înconjurător și socio-cultural (Firoiu, 2003).

Dezvoltarea Durabilă presupune promovarea valorilor care încurajează standardele de consum, fără a se depăși limitele posibilităților economice la care pot să aspire, toți membrii societății; dezvoltarea durabilă implică o abordare sistematică a celor trei elemente: economic – social – ecologic.

Ideea centrală este să nu epuizăm resursele naturale existente, de care avem nevoie.

Conceptul de ecodezvoltare, așa cum este definit de Raportul Comisiei Mondiale pentru Mediu și Dezvoltare (1984) reunit sub egida ONU și condus de fostul premier laburist norvegian Gro Harlem Brundtland, presupune realizarea unei interdependențe între cele trei modalități principale de atingere a acestui deziderat (Fig. nr. 1). Acest raport intitulat „Viitorul nostru comun” mai este cunoscut și sub numele de „Raportul Brundtland” (Boiers, Bosh., 1993).

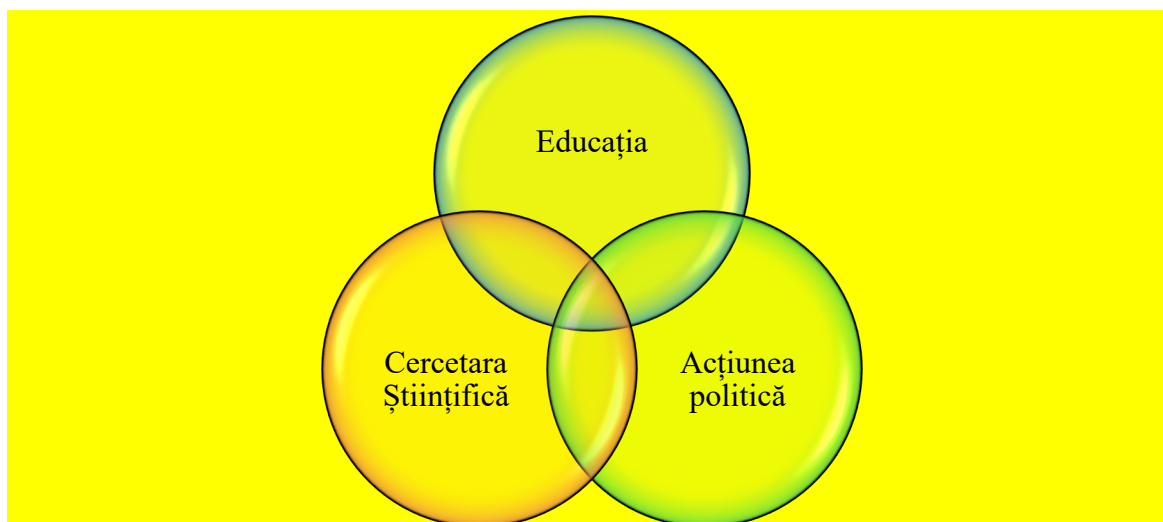

Fig. nr. 1 Modalități de atingere a conceptului de dezvoltare durabilă

Sursa: prelucrare proprie

Principalele elemente ale mediului natural reprezintă baza activităților turistice (Tabelul nr. 1), astfel, ariile naturale/rezervațiile protejate au fost introduse în circuite turistice, solicitând un management special al turiștilor/vizitatorilor.

Rezervații naturale protejate		
Nr. Crt.	Componentele mediului natural	Elementele
1.	Relief și Geologie	Forme de relief bizare, fenomene geologice: erupții vulcanice, cutremure, gheizere etc.
2.	Climă	Topoclimate diferite de la regiune la alta, stratul de zăpadă, Durata de strălucire a soarelui etc.
3.	Hidrografie	Ape subterane: izvoare, izbucuri, bazine hidrografice, fluvii etc.
4.	Vegetație	Toate tipuri de păduri specifice fiecărei rezervații naturale.
5.	Faună	Fondul cinegetic piscicol și de vânătoare.

Tabelul nr. 1 Componentele mediului natural

Sursa: prelucrare proprie autor

Fructificarea corespunzătoare a elementelor mediului natural, la nivelul capacității de suport a mediului, acceptă consacrarea echilibrată a turismului durabil, pe când supravalorificarea afectează foarte grav mediul, iar necunoașterea modului potrivit de dezvoltare lasă rezervațiile naturale în afara extinderii turistice.

Apariția și dezvoltarea turismului este o consecință firească a progresului omului în domeniile economic, social și cultural, care a condus la creșterea nivelului său de trai și de civilizație, inclusiv a timpului disponibil. Turismul trebuie să fie durabil, deoarece activitățile turistice care prejudiciază mediul și care au un imens impact negativ asupra societății, distrug chiar baza pe care este construit acest sector (Bănuț, Drăguleasa, 2021). Relația dintre turism durabil și mediu, este justificată prin faptul că, pe de-o parte, mediul înconjurător poate fi conservat prin activitățile turistice care se pot realiza, dar și degradat din cauza supraexploatării masive, pe de altă parte, prin poluarea cauzată de alte activități (pedologice, hidrologice, geomorfologice,

atmosferice etc.) iar, în același timp, odată cu aceste elemente și potențialul turistic al zonei respective poate fi influențat, mai mult sau mai puțin, pentru generațiile viitoare.

Mediul înconjurător, prin componentele sale naturale și antropice, oferă resurse de bază cu cea mai mare importanță pentru un turism durabil; un mediu echilibrat, bine îngrijit și conservat, stimulează activitățile din sectorul turistic, întrucât el reprezintă principala materie primă din industria turismului.

Bibliografie:

- Bănuț M., Drăguleasa I. A. (2021), Dezvoltarea Turismului Durabil – Rezervația Biosferei Delta Dunării, Demersuri Didactice. Studii de Specialitate, Nr. 5, Editura Educația Azi, Suceava;
- Boiers H., Bosh M.(1993), „Viitorul nostru comun”, Institute for Environmental Communications and Netherlands;
- Firoiu D. (2003), Economia turismului și amenajarea turistică a teritoriului –Ediția a II-a, Editura Sylvi, București;
- Vișan S., Angelescu A., Alpopi C. (2000), Mediul înconjurător poluare și protecție, Ediția a II-a revizuită, Editura Economică, București.

EVALUAREA ÎN GRĂDINIȚĂ

Prof. înv. primar Nina-Amalia DUMITRU
Prof. înv. primar Roxana-Mădălina ORBU
Școala Gimnazială Valea Măcrișului, Ialomița

În învățământul preșcolar actul de evaluare păstrează caracteristicile evaluării activității didactice, dar cu note specifice determinate de treapta de învățământ și de natura conținutului de evaluat, având drept scop măsurarea și aprecierea cunoștințelor dobândite de copii în cadrul actului educațional. Evaluarea, însă, nu vizează doar preșcolarul, ci și educatoarea. Pentru educatoarea, aceasta reprezintă un feed-back asupra eficienței activității didactice desfășurate; îi arată cât de eficient își dozează materialul, cât de bine comunică cu preșcolarii, cât de utile au fost metodele folosite în timpul predării.

Deși toate cadrele didactice se încred în onestitatea lor în ceea ce privește evaluarea, după cum observa G de Landsheere (1975), un profesor trebuie mereu să știe ce succes a avut actul didactic pe care îl organizează. Astfel, prin intermediul evaluării, educatoarea poate afla ce au acumulat preșcolarii, ce lacune există în pregătirea acestora, care sunt posibilitățile și ritmurile proprii de învățare, interesele copiilor. În ceea ce îl privește pe copil, scopul principal al evaluării este de a supraveghea și determina tendințele acestuia de învățare, ajutându-l să-și cunoască și să-și dezvolte aptitudinile, formându-i deprinderi de muncă independentă.

Evaluarea include trei operații principale: măsurarea, aprecierea, decizia.

Măsurarea constă în aplicarea unor tehnici sau probe prin care educatoarea cunoaște rezultatele actului educațional. Măsurarea este primul pas în evaluare, aceasta fiind înțeleasă ca o operație prin care lucrurile sunt observate și diferențiate. Exactitatea acesteia depinde de calitatea

instrumentelor utilizate și de modul în care educatoarea le îmbină. Procedeele de măsurare furnizează atât date cantitative, cât și calitative asupra performanțelor preșcolarilor.

Aprecierea presupune emiterea unor judecăți de valoare asupra rezultatelor obținute în urma măsurării. Aceste date/rezultate se raportează la un sistem de referință, la un sistem de valori sau criterii. Calitatea unei aprecieri este dependentă de experiența și de trăsăturile personalității evaluatorului/ educatoarei. Trebuie avut în vedere faptul că măsurarea și aprecierea sunt două procese complementare pe care educatoarea trebuie să le armonizeze. Aprecierea rezultatelor preșcolarilor se poate realiza în funcție de anumite criterii: obiectivele stabilite la începutul programului educativ, obiective raportate la cerințele programei, prin raportare la grup, la nivelul atins de populația preșcolară evaluată, progresul sau regresul înregistrat față de ultima evaluare, nivelul anterior de pregătire, potențialul psihologic și social al copilului.

A treia operație, decizia, se exprimă prin concluziile desprinse în urma interpretării / aprecierii datelor și prin măsurile introduse de educatoare pentru îmbunătățirea activității în etapa următoare a procesului educativ. Deci, procesele evaluative susțin și stimulează activitatea de predare-învățare, evaluarea fiind concepută ca o cale de perfecționare continuă a activității formativ-educative desfășurată în grădiniță. Cunoașterea rezultatelor obținute și aprecierea obiectivă a acestora permit evaluării să orienteze și să corecteze procesele educative.

Evaluarea performanțelor în învățare ale copilului preșcolar se realizează în modalități specifice acestui nivel de educare și instruire având în vedere faptul că achiziționarea de cunoștințe nu reprezintă un scop în sine în această etapă de vârstă. Învățământul preșcolar nu face din transmiterea de cunoștințe un obiect expres de preocupări, ci se folosește de cunoștințe pentru a ușura și optimiza procesul integrării copilului în mediul social, ca și pentru a declanșa și stimula dezvoltarea potențialului biopsihic de care dispune nativ copilul. Pentru aceste considerente procesele evaluative sunt orientate în învățare, fapt ce se relevă hotărâtor în îmbunătățirea parametrilor generali ai dezvoltării psiho-fizice, în dobândirea unei anumite autonomii acționale și funcționale.

În accepția didacticii moderne evaluarea reprezintă o a treia funcție a procesului de învățământ, deoarece completează și încheie intervenția cadrelor didactice asupra copiilor. Procesul de învățământ reprezintă o exercitare într-o unitate organică a celor trei funcții principale (predare-învățare-evaluare) deosebite prin finalitate, motivare și metodologie. Prin colaborarea a două criterii: cantitatea informației și axa temporară s-au conturat trei forme de evaluare: inițială (predintivă), formativă (continuă), sumativă (cumulativă).

- a) Evaluarea inițială care constă în aprecierea nivelului general al dezvoltării copilului la intrarea în grădiniță sau în momentul integrării lui în diferite categorii de vârstă ale preșcolarității (niv. 3-5 ani sau niv. 5-6 ani);
- b) Evaluarea continuă pe care o regăsim în derularea tuturor activităților curente din cadrul grădiniței și se realizează de-a lungul întregului proces instructiv-educativ;
- c) Evaluarea sumativă intervine la sfârșitul de semestru sau a unei unități de învățare, când se revizuiesc cunoștințe, deprinderi, abilități dobândite.

Evaluarea inițială se realizează:

- la începutul unui an școlar, a unui ciclu școlar;
- la integrarea în grupă sau într-o altă categorie de vârstă;
- în primele două săptămâni din anul școlar;

Metodele și instrumentele de evaluare sunt:

✓ tradiționale și complementare;

Metodele și instrumentele tradiționale sunt: probele orale, probele scrise, probele practice.

Probele orale de evaluare sunt: conversația de verificare, interviul, evaluarea orală cu suport vizual, redarea sau repovestirea, descrierea și reconstituirea, descrierea și explicația sau instructajul, completarea unor dialoguri incomplete.

Probele scrise sunt fișele independente și testele.

Probele practice constau în confecționarea unor obiecte, efectuarea de experiențe, lucrări în curtea grădiniței, întocmirea unor desene, schițe, interpretarea unui fragment muzical, interpretarea unui rol sau trecerea unor probe sportive.

Metode și instrumente de evaluare complementare sunt: observarea sistematică a copiilor; metoda consemnării grafice a preferințelor copiilor; portofoliul; autoevaluarea.

Evaluarea inițială ajută la conturarea activităților în trei moduri: modul adecvat de predare-învățare a noului conținut; aprecierea oportunității unui program de recuperare cu întreaga grupă; măsuri de recuperare numai cu unii dintre copii.

În actul de evaluare, educatoarea trebuie să se ferească de aprecieri de valoare morală sau intelectuală, să se ocupe de analiza produselor/lucrărilor, tehnicilor utilizate și a algoritmilor parcurși. Evaluarea didactică în grădiniță se înscrie în direcții și tendințe de aducere, și în învățământul preșcolar, a unui plus de rigoare, de aliniere la standarde europene și mondiale a acestui segment al învățământului românesc. Evaluarea în procesul instructiv-educativ din grădiniță este abordată:

- din perspectivă sistemică: fiind o componentă a procesului didactic, ea nu poate fi tratată separat de celelalte componente (obiective, conținuturi, strategii), reprezentând mecanismul fundamental al conexiunii inverse, conferind caracterul reglabil și autoreglabil;

- din perspectivă integrată: după modelul lui Yvan Albernot (1996)

Doar în urma efectuării unei precise evaluări inițiale fiecare educatoare își poate întocmi în mod just o planificare anuală pentru care, în prealabil, trebuie să stabilească lacunele existente, ritmul de asimilare și de dezvoltare al fiecărui copil și să întocmească o caracterizare a grupei.

Apoi, tot în acest mod își poate prevedea corespunzător în planificarea anuală reluarea unor obiective cu întreaga grupă, dacă este cazul și concret, activitățile recuperatorii/ameliorative necesare, iarăși, dacă este cazul și mai ales, cu câți copii (în vederea stabilirii grupelor de lucru). Toate aceste elemente aparțin de funcția diagnostic a evaluării inițiale. Aceleași date se folosesc și în îndeplinirea funcției prognostice a aceleiași evaluări.

Majoritatea cadrelor didactice au apreciat că, în momentul evaluării sunt transmise cu claritate sarcinile pe care copii le au de îndeplinit, criteriile de evaluare a rezultatului și finalitatea întregii sarcini. Comunicarea rezultatelor evaluării este considerată a avea un rol foarte important pentru că: stimulează interesul copilului pentru a veni la grădiniță; evită formarea unui tip de judecată socială bazată pe etichetare; ajută copilul să își formeze o imagine corectă despre sine;

O condiție extrem de importantă a unei evaluări, cu efect benefic asupra progresului în învățare a fost considerată nuanțarea aprecierilor verbale („Și tu poți!”) și tonul cald, „sfătuitor” al vocii educatoarei în situația identificării greșelilor. „Nu trebuie ascuns copilului că are lacune, trebuie să știe că a greșit, dar totul trebuie făcut cu zâmbet și stimulativ : „Și tu ai făcut bine, dar poți și mai bine!” După cum bine știm, evaluarea inițială începe prin observări directe/spontane asupra copilului, prin discuții cu părinții și apoi prin celelalte metode și tehnici de evaluare de aceea părinții acceptă mai ușor aprecierile educatoarei la adresa copilului lor, dacă informațiile evaluative

le sunt comunicate individual, decât dacă le sunt comunicate în grup când reacționează emoțional, unii părinți nu acceptă rezultatele negative ale evaluării copiilor lor.

Ce li se comunică părinților în privința evaluării copiilor lor:

- rezultatele reale în urma aplicării diverselor instrumente de evaluare cu comentarii aferente-fișe de lucru, obiective ale activității la grupă, mapa de lucru a copilului;
- aspecte legate de comportarea copiilor, în special când acesta este neadecvat;- aprecierea rezultatelor copiilor pentru a-i informa privitor la ce ne-am propus și ce am realizat, unde au întâmpinat greutăți copiii și cum ar putea să-i ajute;
- „ceea ce a învățat copilul și ce dificultăți a întâmpinat în învățare, pentru a-și înțelege și evalua corect copilul”, „unde a greșit la fișele de evaluare, pentru a ști la care aspecte să mai lucreze cu copilul acasă”.

Pentru reușita actului de evaluare este bine ca educatoarea să ofere sugestii privind modul de rezolvare a sarcinilor și să intervină chiar cu unele îndemnări sau întrebări suplimentare atunci când preșcolarii întâmpină dificultăți.

Dincolo de aspectul exterior al actului evaluării, trebuie văzută și dinamica psihologică pe care acesta o antrenează. „A evalua înseamnă a da un verdict”, acesta provocând copiilor comparații, judecări, trăiri, atitudini ce devin factori emoționali cu efecte stimulativ sau blocante, în funcție de caz, pentru performanță.

Potrivit cercetărilor de specialitate, evaluarea implică anumite tipuri de comportamente, atât din partea educatoarei, cât și din partea preșcolarului. În ceea ce privește educatoarea, aceasta nu trebuie să sancționeze preșcolarul, ci să semnaleze erorile și să-l incite la corectarea lor. Nu trebuie luat în considerare numai produsul învățării, ci și drumul parcurs de preșcolar în învățarea cunoștințelor. Preșcolarul, la rândul său, prin intermediul evaluării, își învinge dificultățile, își formează controlul și autocontrolul în ceea ce privește autoperfecționarea.

În concluzie, evaluarea, indiferent de forma pe care o îmbracă, trebuie să respecte anumite norme pedagogice: să fie echitabilă; să exprime gradul de îndeplinire a obiectivelor propuse; să fie motivantă; să utilizeze mijloacele adecvate; să nu fie stresantă pentru preșcolari; să fie completă; să fie baza reglării continue a procesului de învățământ; să se realizeze prin diferite procedee. (Dumitru Popovici – „Soluții noi la probleme controversate”)

Metode tradiționale și alternative.

Cel mai cunoscut criteriu de clasificare a metodelor de evaluare tradiționale este după natura probei. În funcție de aceasta distingem: verificările orale, scrise, practice, unii autori incluzând aici și verificările cu ajutorul ordinatorului.

Evaluarea orală

Examinarea orală se realizează prin întrebări-răspunsuri și prin îndeplinirea unor sarcini de lucru sub directă supraveghere a educatorului. Este folosită ca verificare curentă și parțială pe parcursul programului de instruire, ca și în cadrul examenelor.

Examinarea orală constă în probe în care răspunsurile sunt date oral. Obiectivele generale ale probei orale privesc: ce știe subiectul în legătură cu o temă, abilitățile verbale orale. În funcție „de ceea ce se evaluează” se disting trei tipuri de probe orale:

- probe care evaluează o capacitate lingvistică productivă;
- probe în care tema implică un stimul verbal;

- probe în care tema nu implică un stimul verbal și în care capacitățile de evaluare nu sunt evaluate în mod direct.

Ioan Nicola (1996) identifică următoarele forme de examinare orală:

- ✓ conversația de verificare - este puternic structurată; inițiativa aparține exclusiv educatorului evaluator. Presupune, în final, comunicarea aprecierii.
- ✓ Interviuul - alături de întrebări, cuprinde și punerea în discuție a unor probleme, dobândind caracterul unei discuții relativ libere. Presupune disponibilitatea educatorului de a ceda candidatului inițiativa privind traseul discuției.
- ✓ verificarea realizată pe baza unui suport vizual care presupune o discuție având ca suport imagini, scheme, grafice, chiar fenomene prezentate în condiții naturale, pe care candidatul este solicitat să le descrie, să le explice, să le comenteze.
- ✓ verificarea orală cu acordarea unui timp de pregătire a răspunsurilor, frecvent utilizată în condiții de examen.
- ✓ redactarea unui conținut, a unui ansamblu de informații, evenimente, fapte, situații, prezentate oral, în scris sau înregistrate fonice.
- ✓ citirea unor dialoguri incomplete și completarea acestora, astfel încât să dobândească sensul adecvat.

Evaluarea prin probe scrise

Probele scrise sunt mijloace de evaluare utilizate la toate nivelurile de școlaritate și la marea majoritate a disciplinelor de învățământ. În învățământul preuniversitar se operează cu următoarele tipuri de probe scrise:

- probe curente: cu durată scurtă (extemporale) care cuprind arii restrânse de conținut, de obicei conținuturi curente;
- probe de evaluare periodică - au o arie de cuprindere mai mare și îndeplinesc și o funcție diagnostică;
- teze semestriale - cuprind o arie de conținut mai mare decât cele periodice și îndeplinesc o funcție diagnostică și prognostică.

Testele, numite și teste docimologice, sunt instrumente de evaluare care măsoară cu mare precizie performanțele școlare ale elevilor prin raportarea la răspunsuri standard. Testul docimologic reprezintă un set de probe sau întrebări cu ajutorul cărora se verifică și se evaluează nivelul asimilării cunoștințelor și al capacităților de a opera cu ele prin raportarea răspunsurilor la o scară de apreciere etalon, elaborată în prealabil. (Nicola, I., 1996 *Tratat de pedagogie școlară*, Editura Didactică și Pedagogică, București, p.403)

Chestionarele sunt instrumente care verifică opiniile și atitudinile elevilor în raport cu cele învățate. Construirea unui chestionar de evaluare presupune gradarea întrebărilor, utilizarea unor scale de măsurare, motivarea răspunsurilor.

Probele practice sunt utilizate în vederea evaluării capacității copiilor de a aplica anumite cunoștințe teoretice, precum și a nivelului de dezvoltare a deprinderilor și priceperilor de ordin practic.

Metodele și tehnicile moderne de evaluare (*hărțile conceptuale, metoda R.A.I., tehnica 3-2-1, proiectul, portofoliul, jurnalul reflexiv, investigația, observația sistematică a comportamentului elevilor, autoevaluarea etc.*) au multiple valențe formative care le recomandă ca

modalități adecvate de optimizare a practicilor evaluative, fiind susceptibile, în primul rând, să faciliteze coparticiparea elevilor la evaluarea propriilor rezultate.

➤ Evaluarea în mediul on-line

Situația globală actuală a impus noi tendințe în sistemul de învățământ, prin mutarea conținutului și a interacțiunii în mediul online. Nimeni nu prevăzuse o astfel de schimbare, dar contextul actual a făcut în așa fel încât educatorii au găsit soluțiile potrivite pentru a continua procesul de învățare.

Dacă într-o primă fază atenția s-a axat pe organizarea clasei virtuale, pe sincronizarea conținutului și instruirea elevilor, acum a sosit momentul evaluării conținutului parcurs.

Evaluarea didactică modernă este o evaluare formativă, axată pe proces. Ea este dinamică, flexibilă și asigură reglarea din mers a activității educaționale. Toate aceste principii simple funcționează perfect în mediul educațional din cadrul unei clase fizice. Dar ce se întâmplă, dacă suntem nevoiți să realizăm o evaluare în mediul digital. Cum se pot asigura profesorii că este transparentă și reflectă adevăratul potențial al elevilor?

Există mai multe platforme de evaluare la care profesorii au apelat. Totuși, soluția propusă de către cei de la Google este una dintre cele mai complexe, asigurând un flux informațional continuu pe durata întregului proces educativ. Pentru cadrele didactice care utilizează platforma Google Classroom, totul se simplifică și devine ușor de gestionat; la fel, și pentru elevi și părinți.

Dar, odată cu primele rezultate ale unei evaluări digitale, multe enigme au fost înlăturate. Astfel, părinții au constatat că rezultatele evaluării vin singure către ei, datorită sistemului ce permite ca și părintele să fie parte din procesul educațional. Se pot purta dialoguri constructive împreună cu copilul, iar anumite recomandări ale profesorului (legate de evaluare) pot fi urmărite și de către părinte.

Pe viitor, aceste tipuri de evaluare pot fi menținute ca modalități curente de evaluare. Astfel, percepția părinților față de școală și relația lor cu școala vor deveni mult mai bune, deoarece vor fi implicați continuu în acest proces.

În concluzie, să ne amintim că, la vremuri noi, apar și tipuri noi de evaluare – care determină evoluția modernă și constructivă a școlii românești.

APTITUDINI PLASTICE PE FOND MUZICAL LA CLASELE LICEALE

Profesor Elena LUPAȘCU
Liceul de Arte „Nicolae Tonitza” București

Psihologii și pedagogii consideră aptitudinile ca fiind înclinații, dispoziții native, pentru anumite domenii de activitate, care nu se dezvoltă însă de la sine ci numai prin cultivare într-un mediu prielnic.

Ele nu au caracter static. Se dezvoltă sau involuează în condițiile neexercitării. Unii consideră aptitudinile o fază superioară a înclinațiilor și predispozițiilor. Toate au beneficiat de cercetări și investigații pornite din diferite direcții: psihologice, antropologice, etnologice, etnomuzicologice, pedagogice etc. În pofida unor puncte de vedere divergente, mai ales în ceea ce privește pictura,

pentru domeniul educației plastice rămân importante:culoarea, „ochiul artistic”, desenul, percepția, gândirea, imaginația și memoria imaginilor.Aptitudinile muzicale sunt abordate,în general, din două perspective, ambele privind-l pe educat:

- a) a dotării sale generale pentru a deveni un iubitor de artă;
- b) a dotării necesare pentru o eventuală profesionalizare

Psihologul care face distincția dintre cele două categorii de iubitori de artă este Nicolae Mărgineanu.După ce subliniază că"simțul auditiv e alături de cel vizual cel mai exersat în practica obișnuită a vieții",el precizează că"educabilitatea profesioniștilor muzicali înseamnă cu totul altceva decât educabilitatea acuității auditive".

Tratarea aptitudinilor va fi limitată aici la nivelul la care aceste date servesc demersului nostru,fiind deci abordate din perspectiva educației plastice,în acest sens remarcându-se lucrările lui -E.H.GOMBRICH -Studiu de Psihologie a Reprezentării Picturale „Arta și Iluzie” și Constantin A.Ionescu care realizează o istorie a psihologiei muzicale:"Istoria psihologiei muzicale ".Desenul înseamnă punerea unei linii în jurul unei idei."

Termenul "aptitudine" se bucură de o varietate și o vechime destul de evidentă. Odată cu dezvoltarea istorică a psihologiei a evaluat și acest termen.

Deși au existat preocupări pentru explicarea aptitudinilor încă din antichitate, aptitudinea ca noțiune științifică devine obiect de studiu abia odată cu dezvoltarea psihologiei experimentale și diferențiale. Una dintre cele mai vechi definiții tratează aptitudinile ca fiind niște calități ale sufletului uman, un ansamblu de procese și stări psihice.

Definiția actuală a aptitudinilor ne comunică că ele reprezintă niște însușiri psihice și fizice relativ stabile, care conferă activităților eficiență, fiind suportul psihologic important al randamentului înalt și al realizării cu succes a activităților.

După Savca aptitudinile reprezintă realizarea cu succes a diferitelor activități ce sunt determinate de prezența unei însușiri de personalitate. Aptitudinile sunt o totalitate de dispoziții ale persoanei ce corespunde cerințelor de realizare a anumitor activități la nivel superior. Din cele expuse conchidem că prezența aptitudinilor într-o anumită activitate se remarcă după următoarele indici:

- 1. rapid și facil, fără efort vizibil se însușesc abilitățile necesare pentru realizarea unei activități noi;
- 2. activitate în cauză se efectuează la un nivel calitativ superior.

Pentru ca aptitudinile să iasă în vîleag este rațional ca de la vârsta cea mai fragedă copilul să fie antrenat în diverse activități cu prezența aptitudinilor care urmează să fie dezvoltate.

Aptitudinile constituie latura instrumentală și executivă personalității. Este o instrumentație psihică: uneori se spune despre inteligență că este tăioasă sau pătrunzătoare, se vorbește despre finețea auzului, despre urzeala imaginației, despre concentrarea și distribuitatea atenției etc.

Meritul de a înainta problema analizei structurale a aptitudinilor pentru tipuri concrete de activitate îi aparține lui B. M. Teplov.

Dupa Teplov proiectarea și realizarea unei lucrări de artă plastică este imposibilă fără o imaginație dezvoltată, care se manifestă în combinație, accentuare și tipizare. Importanța memoriei vizuale, indispensabil legată de imaginație, este condiționată de faptul că anume pe baza ei se produc asociațiile, fără de care este imposibilă perceperea și gândirea imaginativă.

O condiție necesară pentru creația artistică este imotivitatea, care determină atitudinea artistului față de obiectul reprezentat și caracterul activității lui.

În urma studierii literaturii și rezultatelor cercetărilor realizate de savanți, psihologi s-a ajuns la concluzia că un factor important în dezvoltarea aptitudinilor pentru arta plastică este interesul, care face parte din sistemul factorilor motivaționali, participând la motivația comportamentului și stimularea acestuia.

Sensibilitatea, percepția, reprezentarea, memoria, imaginația și gândirea plastică și mai ales culoarea sunt considerate ca elemente necesare pentru profesionalizarea plastică, dar până la un anumit nivel ele și-au dovedit utilitatea și pentru educația muzicală, pentru atingerea celor două obiective de bază privind latura interpretativă și de receptare estetică a imaginii artistice.

Sensibilitatea cromatică este considerată predispoziția nativă constând în capacitatea copiilor de a simți culoarea pe fonduri muzicale și de a-și manifesta satisfacția și interesul pentru pictură în același timp de a asculta anumite lucrări muzicale pentru a crea și a se dezvolta prin practicarea diferitelor tehnici de grafică și pictură.

Cred că sensibilitatea cromatică este asociată cu înțelegerea conținutului de idei ale temelor date sau a subiectelor propuse, arta fiind o modalitate superioară de a exprima idei, sentimente ideale.

Percepția imaginii pe fond muzical se formează pe baza sensibilității muzicale prin activitățile specifice începute din cea mai fragedă copilărie. "Până la un anumit punct afirmă Robert Frances - toată percepția muzicală este o recunoaștere a unor elemente (intervale, acorduri) sedimentate la un om nu printr-o experiență preterestră, ci în cursul unei psihogeneze care datează din copilărie. Se învață a asculta intervalele, trecând prin valorile notelor, cum se învață la clasa culorilor."

Reprezentarea muzicală este capacitatea de a reproduce sau a descrie imagini muzicale (coduri-partituri) însușite prin repetiții la care copilul participă cu plăcere și interes.

Memoria reprezintă activitatea de întipărire, de păstrare și de reproducere a reprezentărilor imaginilor și se dezvoltă prin activități sistematice și de durată, concretizate în activități de memorare și reproducere a unor lucrări de artă, integrale sau fragmente.

Imaginația artistică reprezintă procesul psihic prin care se creează noi reprezentări plastice, pornind de la cele însușite anterior și se dezvoltă prin activități specifice.

Gândirea compozițiilor plastice pe fond muzical cumulează elemente de reprezentare, de memorare și de sensibilitate și se dezvoltă prin formarea de priceperi și deprinderi de a gândi și recepta structura compozitională și mai ales prin dezvoltarea deprinderilor de audiție a imaginilor compozițiilor create. Acestea au un rol deosebit în dezvoltarea atenției auditive, condiție psihologică esențială pentru cultivarea capacităților de receptare a muzicii.

STABILIREA RELATIEI **ÎNTRE DIDACTICA ȘTIINȚEI ȘI DIDACTICA APLICATĂ**

Profesor Elena LUPĂȘCU
Liceul de Arte „Nicolae Tonitza” București

Leția, ca formă de organizare a procesului de învățământ, asigură materializarea dezideratelor educaționale. E absolut necesar ca între activitatea de predare și cea de învățare să se stabilească o relație funcțională care să permită atingerea scopului educativ propus. De menționat,

că societatea noastră se află în continuă schimbare: se schimbă și scopurile, și obiectivele învățământului. Dacă, numai câteva decenii în urmă, accentul procesului instructiv era pus pe acumularea cunoștințelor, astăzi obiectivul principal al procesului de învățământ constă în formarea competențelor. Profesorul este din ce în ce mai mult un coordonator care să îndrepte pașii copiilor în direcția potrivită, iar elevii trebuie să învețe cum să învețe. Ion Bontaș menționează că orice sistem de învățământ trebuie să realizeze trei funcții educaționale principale: cognitivă care îl formează pe om ca „homo cogitas” (omul care gândește), praxiologică care îl formează pe om ca „homo faber” (omul care muncește și creează) și axiologică care îl formează pe om ca „homo estimans” (omul care apreciază) .

În urma cercetării literaturii de specialitate, axându-ne pe sinteza făcută de S. Cristea , am constatat existența a cinci tipuri fundamentale de lecție, fiecare dispunând de mai multe variante (vom prezenta doar variantele specifice lecțiilor de limba și literatura română):

Tipul de lecție

Variante de lecție

Lecția mixtă care vizează realizarea, în măsură aproximativ egală, a mai multor scopuri sau sarcini didactice: comunicare, sistematizare, fixare, verificare. Este tipul de lecție cel mai frecvent întâlnit în practică, îndeosebi la clasele primare și gimnaziale, datorită diversității activităților implicate dar și la clasele liceale.

În funcție de strategia dominantă, de mijloacele de învățământ folosite, de modul în care se interpătrund activitatea frontală cu cea pe grupe , putem delimita: lecția bazată pe conversația euristică, lecția bazată pe dezbateri, lecția bazată pe cercetare și descoperire, lecția bazată pe cercetare prin problematizare etc.

Lecția de comunicare/însușire de noi cunoștințe are un obiectiv didactic fundamental: însușirea de cunoștințe (și, pe baza acestora, dezvoltarea unor capacități și atitudini intelectuale), dar prezintă o structură mixtă, îndeosebi la clasele primare și gimnaziale mici. Când obiectivul didactic fundamental al lecției îl constituie însușirea unor cunoștințe noi, celelalte etape corespunzătoare tipului mixt sunt prezente, dar au o pondere mult mai mică; ponderea celorlalte etape este determinată, în principal, de vârsta elevilor: la clasele liceale, lecția de comunicare tinde către o structură monostadială.

- lecția introductivă: are rolul de a oferi o imagine de ansamblu asupra unei discipline sau a unui capitol și de a-i sensibiliza pe elevi în scopul eficientizării receptării noilor conținuturi;
- lecția prelegere, practicabilă doar la clasele liceale, când conținutul de predat e vast, iar puterea de receptare a elevilor e foarte mare;
- lecția seminar: presupune dezbateri de un subiect în timpul orei pe baza studiului prealabil de către elevi a unor materiale informative; se realizează, de asemenea, la clase gimnaziale mari și liceale, când nivelul de pregătire și interesul elevilor pentru disciplină sunt ridicate;
- lecția programată, concepută pe baza manualului sau textului programat sau pe baza unor programe de învățare computerizate etc.

Lecția de formare de priceperi și deprinderi:

- intelectuale – acea categorie de lecție în care elevii exersează procedee de activitate intelectuală, organizează și desfășoară activități independente, cultivându-și tehnicile și capacitățile de activitate intelectuală și capacitățile de aplicare în practică a cunoștințelor;

- practice – acea categorie de lecție în care elevii sunt obișnuiți cu organizarea și desfășurarea de activități practice în care să-și aplice cunoștințele și abilitățile pe care le dețin, să își formeze și să își exerseze comportamentele.
- lecția de formare de deprinderi de activitate intelectuală: analiză studiu caz, analiză artistică, analiza unor lucrări consacrate, realizarea unei , rezolvare de exerciții, scrierea unui referat etc.;
- lecția cu caracter practic (aplicativ), realizabilă, de obicei, în afara clasei (de ex., la bibliotecă, la muzeul literar, în cadrul unr etc.);

Lecția de recapitulare și sistematizare vizează, în principal, consolidarea cunoștințelor însușite, dar și aprofundarea lor și completarea unor lacune. Se realizează prin recapitulare. Condiția de bază a eficientizării acestui tip de lecție o constituie redimensionarea conținuturilor în jurul unor idei cu valoare cognitivă relevantă, astfel încât elevii să fie capabili de conexiuni care să permită explicații din ce în ce mai complete și de aplicații optime și operative în contexte din ce în ce mai largi ale cunoașterii.

În funcție de întinderea conținutului supus recapitulării (o temă, un capitol, materia unui trimestru sau a unui an școlar) propunem câteva dintre variantele posibile:

- lecția de repetare curentă: se realizează după câteva lecții de comunicare în care au fost abordate cunoștințe de bază, fără de care înțelegerea altor conținuturi și formarea unor deprinderi de activitate nu sunt posibile;
- lecția de recapitulare pe baza unui plan dat sau alcătuit de profesor împreună cu elevii: se realizează la sfârșitul unor capitole sau teme mari din programă;
- lecția de sinteză: se realizează la sfârșitul unor unități mari de conținut: capitole mari, trimestru sau an școlar.

Lecția de verificare și apreciere a rezultatelor școlare urmărește, în principal, constatarea nivelului de pregătire a elevilor dar și actualizarea și încadrarea cunoștințelor în noi cadre de referință și semnificare, cu consecințe importante asupra viitoarelor traseee de învățare.

Variantele lecției de verificare și apreciere se stabilesc, în principal, în funcție de metoda sau modul de realizare a evaluării:

- lecția de evaluare orală;
- lecția de evaluare prin lucrări scrise;
- lecția de evaluare prin lucrări practice;
- lecția de evaluare cu ajutorul programelor computerizate.

Considerăm că structurarea lecției în concordanță cu strategia ERRE este una dintre cele mai eficiente. Această strategie presupune patru etape distincte ale procesului instructiv, și nici una dintre ele nu poate fi omisă: Evocarea, Realizarea Sensului, Reflecția, Extinderea.

Practica instructiv-educativă poate sugera noi modalități de structurare a lecției, dar structura pe etape a procesului de instruire rămâne neschimbată: predare – învățare – evaluare.

Predarea este latura procesului de învățământ intenționată, programată, organizată și conștientă de comunicare (transmitere) de către profesor a cunoștințelor teoretice și practice care stau la baza învățării. În viziune curriculară, predarea cuprinde toate calitățile instructiv-educative conduse de profesor, inclusiv cele care privesc formarea calităților psihice, afective, volitive, caracteriale etc. Din perspectiva proiectării curriculare, literatura de specialitate identifică mai multe modele de predare:

Modelele de predare comportamentale, centrate pe mesajul pedagogic orientat spre atingerea unor performanțe finale, în termeni de deprinderi intelectuale sau psihomotorii și de strategii de

rezolvare a unor probleme și situații-problemă. O importanță aparte îi revine evaluării inițiale și finale, în scopul verificării evoluției („de unde s-a pornit și unde s-a ajuns”).

Modelele de predare raționale, orientate spre procesele cognitive logice (gândirea și memoria subordonate gândirii) care stimulează corelația dintre mesajul pedagogic transmis de profesor și acțiunea de învățare eficientă a elevului.

Modelele de predare bazate pe programare care acordă o atenție deosebită mesajului pedagogic condus la nivelul raporturilor dintre variabilele de intrare și cele de ieșire dirijate în termeni de algoritimizare, semialgoritimizare, simulare.

Modelele de predare interacționale, orientate prioritar în direcția valorificării structurii de funcționare a activității de instruire, calitatea predării-învățării fiind (auto)reglabilă prin integrarea deplină a evaluării în termeni de evaluare continuă / formativă.

Modelele de predare formativ-persuasive care acordă o atenție prioritară factorilor psihologici, de continuă comunicare pedagogică, și se bazează pe realizarea efectivă a corelației dintre profesor și elev. Predarea atinge astfel condiția sa pedagogică esențială de „a învăța pe altul”, respectiv a determină învățarea la nivelul stabilirii obiectivelor, gradării sarcinilor, elaborării strategiilor, cu implicarea resurselor (auto)reglatorii proprii evaluării continue, formative, ca parte integrată deplin în structura de funcționare a oricărei activități de educație/instruire.

Toate aceste modele condiționează definirea acțiunii de predare prin următoarele trăsături:

- planificarea, proiectarea, pregătirea introducerii schimbărilor, deoarece, pentru apariția noului, trebuie pregătit „terenul”, pentru o optimă joncțiune dintre precedent și consecvent;
- conturarea fizionomiei schimbărilor prin desemnarea finalităților: ce tipuri de comportamente, conduite, atitudini etc. așteptări;
- identificarea conținuturilor celor mai potrivite care pot genera „forma” proiectată (dorită, convertită, ascunsă) prin finalități;
- dirijarea și pregătirea conștientă a situațiilor generatoare de cunoștințe, de „instrucționare” de noi atitudini și valori;
- activarea unor metode și cadre strategice facilitatoare de asimilare a cunoștințelor sau a generării acestora la elevi;
- întărirea, marcarea, evaluarea și validarea acelor parcursuri care conduc la noi competențe în a achiziționa (eventual autonom) viitoarele cunoștințe și dobândirea de noi capacități.

METODA „STIU – VREAU SĂ ȘTIU – AM ÎNVĂȚAT” **(Bilanțul contabil – Contabilitate – Clasa a X-a)**

Prof. Simona-Aurelia GEAMĂNU
Liceul Tehnologic Roșia-Jiu, Fărcășești, Gorj

Alegerea metodelor de învățământ care să participe la includerea elevilor în activitatea didactică nu presupune renunțarea la cele folosite în mod clasic în procesul studierii disciplinelor economice. Este necesară reducerea metodelor expositive, iar în momentul în care activitățile școlare o cer, să dețină un puternic caracter activ.

ETAPE:

- a) Se împarte clasa de elevi în grupe a câte 5 elevi;
- b) Fiecare grupă își alege un secretar care va nota pe fișă cele stabilite de membrii grupului și un lider;
- c) Profesorul anunță tema: Bilanțul contabil și prezintă pe tablă un tabel cu 3 coloane (Știu, Vreau să știu, Am învățat).

La început se cere elevilor să întocmească o listă cu ceea ce știu despre Bilanțul contabil, apoi liderul va citi de pe fișă ceea ce a notat secretarul. Împreună cu profesorul, elevii vor stabili ce ar trebui notat în tabelul de pe tablă la rubrica „ȘTIU”.

ȘTIU
- Cum se definește bilanțul contabil; Bilanțul reprezintă documentul contabil de sinteză prin care se prezintă elementele de Activ și Pasiv ale întreprinderii la închiderea exercițiului financiar. - Se prezintă sub forma literei „T”; - Se exprimă în etalon bănesc; - Are la bază dubla reprezentare (A =P); - Face parte din Situațiile financiare anuale.

Etapa „VREAU SĂ ȘTIU”: Profesorul solicită elevilor să formuleze întrebări despre ceea ce ar dori să cunoască referitor la Bilanțul contabil. Se notează fiecare întrebare în coloana a doua a tabelului, atât pe tablă cât și pe fișe.

VREAU SĂ ȘTIU
- Care sunt funcțiile Bilanțului? - În câte forme se poate elabora Bilanțul? - Care este structura Bilanțului? - Cum se completează Bilanțul?

Etapa „AM ÎNVĂȚAT” : După predarea conținutului se revine asupra întrebărilor pe care le-au formulat în etapa anterioară și pe care le-au trecut în coloana "VREAU SĂ ȘTIU". Se reia fiecare întrebare și se notează răspunsul în coloana "AM ÎNVĂȚAT"

AM ÎNVĂȚAT	
Funcțiile bilanțului sunt:	
1. Funcția de informare – informațiile prezentate în Bilanțul contabil servesc atât factorilor de decizie din entitate cât și altor persoane fizice sau juridice.	
2. Funcția de analiză – pe baza bilanțului se calculează și se analizează periodic activitatea economico-financiară a entității calculându-se indicatori care ajută la perfecționarea activității economice	
3. Funcția previzională - consta în posibilitatea oferita de bilanț de a orienta activitatea viitoare.	
Bilanțul se poate elabora în două mari forme:	
a) Bilanțul orizontal se prezintă sub formă de tablou în care activul și pasivul sunt prezentate în oglindă, elementele de activ în stânga iar cele de pasiv în dreapta.	
b) Bilanțul vertical apare sub formă de listă unde este prezentat mai întâi activul și în continuare datoriile și capitalul propriu.	
Structura bilanțului orizontal:	
ACTIV	PASIV
A. Active imobilizate	A. Capitaluri proprii
B. Active Circulante	B. Provizioane pentru riscuri și cheltuieli
C. Ch. în avans	C. Datorii
D. Prime privind rambursarea obligațiunile	D. Venituri în avans
Total Activ	Total Pasiv
Completarea lui se realizează printr-o fișă de lucru ținând cont de structura fiecărui tip de bilanț.	

AVANTAJELE METODEI:

- Rată crescută a retenției informației;
- Creșterea capacității de a realiza categorizări;
- Interes crescut față de învățare;
- Dezvoltarea capacității de exprimare orală (elevii sunt puși în situația de a reformula cu propriile cuvinte cele învățate), etc.

Bibliografie :

1. Albulescu Ion, Albulescu Mirela, Metodica predării disciplinelor economice, Editura Napoca Star, Cluj Napoca, 2009;
2. Burja Vasile, Voiculescu Florea, Burja Camelia, Voiculescu Elisabeta, Didactica științelor economice - Ghid metodologic cu caracter aplicativ, Editura Irecson, București, 2006;
3. Drăgan Cristian, Brabete Valeriu, Bazele contabilității, Editura Universitaria, Craiova, 2012.

STRATEGII DIDACTICE UTILIZATE ÎN CADRUL ACTIVITĂȚILOR
PRACTICE DIN GRĂDINIȚĂ

prof. înv. preșcolar Narcisa GHERASIM
Școala Gimnazială „George Enescu”, G.P.N. „Pinochio” Moinești, Bacău

Realizarea diferitelor sarcini didactice în cadrul activităților este condiționată de alegerea și folosirea celor mai adecvate metode și procedee de învățământ.

În alegerea și folosirea acestora trebuie să ținem seama de:

- Conținutul specific al activităților practice
- Scopul și sarcinile activităților practice
- Particularitățile de vârstă și individuale ale copiilor.

Știm că deprinderile practice sunt însușite prin învățare și automatizare prin exerciții. Prin urmare, acest complex proces implică folosirea unor metode care să ducă la perfecționarea deprinderilor.

Metodele care se folosesc la cunoașterea materialelor și a procedeelelor de lucru sunt:

Explicația

Demonstrația

Conversația

Exercițiul

Exercițiul este metoda de baza care duce la formarea deprinderilor practice și la crearea unui produs finit. Cunoașterea rezultatelor și analiza conștientă a greșelilor se realizează prin metode de verificare și apreciere a conștințelor și priceperilor.

Deoarece la această vârstă copiii nu pot urmări timp îndelungat explicațiile educatoarei și obosesc repede când efectuează independent o lucrare este necesară alternarea metodelor și folosirea unor metode și procedee adecvate. De exemplu, în demonstrarea și explicarea acțiunilor, copiii pot fi antrenați să verbalizeze înțelegerea mișcărilor, ordinea acestora și rezultatele obținute, astfel tenția lor se va îndrepta spre aspectele esențiale ale procesului de lucru și vor realiza lucrări de calitate.

Din ansamblul metodelor generale, metoda demonstrației este folosită cu precădere în orientarea copilului asupra acțiunii pe care o are de executat. Importanța ei se datorează imposibilității preșcolarului de a reda procesul confecționării celui mai simplu obiect, sau de a folosi unealta cea mai simplă, dacă în prealabil nu i s-a demonstrat modul de acțiune.

Metoda demonstrației are o largă utilizare în special la grupele mici, întrucât gândirea copiilor la această vârstă are un pronunțat caracter concret – intuitiv. Uneori, când se dă numai modelul acțiunii, copilul execută mecanic, printr-o simplă intuiție, acțiunea, fără a înțelege sensul lucrării. De aceea este necesar ca explicațiile să fie simple, precise, să cuprindă esențialul.

O pondere mare o are și demonstrația sincronizată cu explicația verbală, în diferite etape ale activității, care este aleasă în funcție de sarcina didactică principală. Astfel, în activitatea de predare, demonstrarea se face atât pentru cunoașterea materialului de lucru și a uneltelor, cât și pentru cunoașterea procedeelor de lucru, în succesiunea cerută de tehnica executării temei alese.

Deoarece în cadrul acestor activități copiii întâmpină greutăți în efectuarea operațiunilor, demonstrarea se poate folosi și în etapa executării lucrărilor de către copii. Dacă în activitatea de predare demonstrația se utilizează în majoritatea etapelor, în special la grupele mici și mijlocii, în exersarea acțiunilor de către copii, adică în activitatea de consolidare, accentul cade numai pe demonstrarea procedeelor de lucru în succesiunea cerută de tehnica de lucru.

Explicația se folosește concomitent cu demonstrația tocmai pentru a orienta copiii asupra aspectelor esențiale care determină înțelegerea modalităților de efectuare a diferitelor operațiuni. Precizia, corectitudinea și gradul de accesibilitate al explicației contribuie la reușita activității

Metoda prin care educatoarea stimulează gândirea copiilor în vederea însușirii cunoștințelor, a fixării și sistematizării lor este **conversația**. Această metodă, în cadrul activităților normale, se folosește numai după ce copiii și-au însușit anumite cunoștințe, cu un material variat – aperiectiv, pe baza căruia să poată discuta. Conversația se folosește în mod deosebit la grupele mijlocii și mari, în diferite etape ale activității în momentul însușirii materialelor și a analizei modelului în etapa demonstrării și explicării diferitelor procedee de lucru, precum și în finalul activității.

O altă metodă pe care o putem folosi este **metoda descoperirii**, în care copilul este pus în situația de a descoperi noi adevăruri și denumirea lor prin intermediul activităților practice pe care trebuie să le efectueze cum ar fi : să măsoare, să rupă să taie, să îndoie.

Din multitudinea procedeelor de lucru folosite în cadrul activităților practice pe care le-am efectuat, voi enumera câteva și anume : am folosit ghicitori, proverbe cum ar fi : “ Graba strică treaba,, cântece, fragmente din poezii, povești, jocuri didactice, jocuri-exerciții, imitația unor mișcări specifice unei munci, prezentarea unor machete, etc. Toate acestea contribuie la formarea corectă a deprinderilor practice predate, la sporirea îndemnării și a programului în realizarea temelor.

În concluzie, subliniez că metodele și procedeele de lucru folosite în cadrul activităților practice, se aplică în funcție de specificul procesului de formare a deprinderilor practice și de particularitățile de vârstă a copiilor din grupa la care se lucrează.

Priceperea educatoarei de a folosi metode si procedee cât mai eficiente pentru a trezi interesul copiilor pentru aceste activități, contribuie la dezvoltarea „**inteligentei mâinii**” și la dezvoltarea inteligenței creatoare a fiecărui copil în parte.

Metodele de învățare constituie instrumente de prim rang în mâna educatorului, este calea eficientă de organizare și conducere a învățării, un mod comun de a proceda, care reunește într-un tot familiar eforturile cadrului didactic și ale copiilor.

IMPORTANTA ACTIVITĂȚILOR EDUCATIVE ÎN PARTENERIAT CU PĂRINȚII

Prof. înv. primar Ionela - Cristina HORCHIDAN
Școala Gimnazială Pârjol, Bacău

Termenul parteneriat este „definit ca asocierea a doi sau mai mulți parteneri, iar în literatura de specialitate, parteneriatul reprezintă modalitatea, formală sau informală, prin care două sau mai multe părți decid să acționeze împreună pentru atingerea unui scop comun.”

Prin încheierea parteneriatelor cu părinții, aceștia sunt încurajați să ia parte la planificarea și derularea programelor educative pentru copii, ceea ce implică o responsabilizare și o eficiență sporită. Astfel, părinții au posibilitatea să-și cunoască mai bine copiii, modul lor de manifestare în viața de grup, pot înțelege mai bine rolul lor educativ.

Educația este un proces împărțit între părinți și profesori, al cărui obiectiv este formarea integrală a copiilor.

Pentru a duce la bun sfârșit o educație integrală este necesar să existe canale de comunicație și acțiuni ale familiei cu școala, doar așa se produce dezvoltarea intelectuală, emoțională și socială a copiilor, în cele mai bune condiții. Colaborarea familiei cu școala/grădinița dezvoltă copiilor impresia că, deși se află în două spații diferite, ele sunt complementare. Participarea activă a părinților în viața școlară a copiilor se materializează printr-o mai bună autostimă a copiilor, un randament școlar mai bun, relații și atitudini pozitive ale părinților despre școală.

Familia și școala trebuie să împartă responsabilitățile în educarea copiilor. Ambii au un rol fundamental în dezvoltarea integrală a copilului. Colaborarea familiei cu grădinița/școala are o importanță majoră, cu efecte pozitive asupra elevilor, părinților, profesorilor, școlii și comunității.

Între familie și școală trebuie să existe o comunicare foarte strânsă. Dacă un profesor vrea să educe, trebuie să colaboreze cu părinții, pentru ca efortul pe care îl realizează la clasă să aibă continuitate și în restul zilei. Atât școala cât și familia sunt responsabile de:

- ✓ Transmiterea de norme, valori și obiceiuri;
- ✓ Dezvoltarea autonomiei copilului;
- ✓ Transmiterea de cunoștințe (deși acest proces are loc în școală, familia transmite copilului modalități de învățare, completează cunoștințele și dezvoltă dragostea pentru lectură);
- ✓ Învățarea responsabilităților (implică acceptarea normelor de comportament, de ordine, curățenie, mici responsabilități familiare și școlare).

În societatea noastră, educația familială și școlară joacă un rol foarte important în achiziția de cunoștințe și comportamente ale copilului, de aceea ambii trebuie să aibă responsabilități și roluri complementare. O bună interacțiune între școală și familie, oferă copilului o imagine de apropiere între persoanele care se ocupă de el, astfel, acesta se simte familiar și în siguranță în cadrul școlii.

Fiecare relație familie-profesor este unică și originală, de aceea trebuie să fie individualizată și bazată pe încredere și cunoaștere reciprocă.

Există mai multe forme concrete de colaborare dintre grădiniță și familie, ele se deosebesc în funcție de scopul urmărit și de modul de realizare:

- ✓ Referatele prezentate în fața părinților cu anumite prilejuri, cu teme pe bază de fapte și date concrete (ex. "Influența familiei asupra personalității copilului);
- ✓ Organizarea unor expoziții cu lucrări executate de copii; *Participarea părinților la activități demonstrative;
- ✓ Convorbirile cu familia (pot avea loc spontan sau organizat, din inițiativa educatoarei/profesorului sau a părinților);
- ✓ Consultări individuale;
- ✓ Vizitele-constituie o altă formă de colaborare. Includem aici ambele variante, vizitarea familiei de către cadrul didactic și vizitarea unității de învățământ de către părinți;
- ✓ Organizarea de activități extracurriculare, organizate și desfășurate împreună cu părinții (vizite la muzee, patiserii, fabrici, etc);
- ✓ Participarea părinților alături de copii la diverse ateliere de lucru, organizate de cadrul didactic;
- ✓ Serbările copiilor cu diferite ocazii (Crăciun, 8 Martie, Sfârșit de an școlar, etc).

În concluzie, familia și școala sunt cele care influențează dezvoltarea individului și procesul educativ, de aceea este foarte importantă colaborarea tuturor celor care intervin în procesul de dezvoltare și formare al copilului.

Bibliografie:

1. Allport, G. W., Structura și dezvoltarea personalității, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1998;
2. Alb, G., Achim, V., Elevul – participant la propria formare, în *Învățământul primar*, nr. 2-4, Editura Miniped, București, 2004;
3. Athanasiu, A., Elemente de psihologie medicală, Editura Medicală, București, 1999;
4. Beznea, N., Familia și școala în relație de parteneriat educațional, în *Învățământul primar*, nr. 1-2, Editura Miniped, București, 2005.

FOLOSIREA JOCURILOR DIDACTICE CA STIMULENT CREATIV AL ABILITĂȚII DE COMUNICARE LA COPILUL PREȘCOLAR

Prof. învă. preșcolar Mariana LAZĂR
G. P.P. Nr. 16 Focșani, Vrancea

Procesul de îndrumare a formării abilităților de comunicare cuprinde mai multe etape care se întrepătrund: ascultarea vorbirii celor din jur, reproducerea ei pe baza imitației, construirea unui sistem verbal propriu și consolidarea lui prin exersarea zilnică, prevenirea unor deficiențe de înțelegere sau de pronunție și corectarea vorbirii. Situațiile de instruire ce presupun comunicarea se diversifică în funcție de modalitățile, căile și mijloacele la care poate apela cadrul didactic.

În procesul de învățământ, jocul este conceput ca mijloc de instruire și educare a copiilor, ca procedeu metodic de realizare optimă a sarcinilor concrete propuse de educator și ca formă de organizare a activității de cunoaștere și de dezvoltare a capacităților psihofizice pe toate planurile.

Ceea ce caracterizează în esență jocul didactic este realizarea unei îmbinări armonioase între sarcinile specifice activității ludice și sarcinile și funcțiile specifice învățării.

În literatura de specialitate jocul didactic este considerat ca fiind cel mai eficient mijloc de instruire și educare, folosindu-se în scopul formării și consolidării cunoștințelor, priceperilor și deprinderilor. Deci, jocul didactic urmărește un dublu scop:

- instruirea copiilor într-un domeniu al cunoașterii ;
- stimularea interesului pentru activitatea desfășurată prin folosirea unor elemente distractive caracteristice jocului.

Astfel, se facilitează atingerea scopului formativ-educativ urmărit și, împreună cu celelalte activități frontale, se exercită o puternică influență asupra copilului în vederea pregătirii sale pentru școală.

Jocurile didactice se diferențiază între ele prin conținut, sarcini didactice, reguli și acțiunea de joc. Fiecare joc didactic trebuie să îmbine într-o manieră inspirată momentul instructiv și exercițiul cu momentul distractiv.

Prin jocul didactic se asigură înțelegerea, fixarea sau repetarea anumitor cunoștințe în mod plăcut, fără ca interesul celor care comunică să scadă. Jocul se constituie ca activitate fundamentală la vârsta preșcolară. J. Piaget (1976, p. 73) denumește jocul ca fiind un anumit tip de activitate, înțeleasă ca un exercițiu funcțional.

Copilul preșcolar ajunge să rezolve prin joc sarcini didactice cu mari valențe formativ-educative:

- identificarea unor personaje și descrierea lor;
- identificarea unei situații și descrierea ei;
- formularea de întrebări pentru clarificări;
- elaborarea de răspunsuri la întrebările formulate de cadrul didactic sau colegi;
- interpretarea unor roluri;
- extrapolarea consecințelor unei acțiuni etc.

Jocul este activitatea preferată a preșcolarului, o activitate aparent gratuită, fără scop material, a cărei motivare este intrinsecă. Ea satisface în cel mai înalt grad trebuințele copilului de mișcare, de exprimare originală, de realizare a speranțelor și dorințelor pe care nu și le poate satisface în mod real.

Când copilul se joacă cu alți copii învață să respecte reguli și algoritmi ce constituie temeiul conformării la normele de comportare socială, morală, învață să împartă jucăriile cu alții, să colaboreze cu coechipierii, își dezvoltă altruismul, spiritul de echipă, comunicarea cu ceilalți, prin urmare devine mai sociabil, mai tolerant față de cei din jur, mai atent la dorințele și sugestiile celorlalți.

Prin intermediul jocului didactic se pot asimila noi informații, se poate exersa comunicarea orală, se pot verifica și consolida anumite cunoștințe, priceperi și deprinderi, se pot dezvolta capacități cognitive, afective și volitive ale copiilor, se pot educa trăsături ale personalității comunicante și creatoare etc., fiind o bună modalitate de conturare și dezvoltare a competenței comunicative la preșcolari.

Jocul exprimă experiența socială a copilului sub forma comunicării cu cei din jur.

Restabilind echilibrul în activitatea copiilor, jocul didactic fortifică energiile intelectuale și fizice ale acestora, generând o motivație stimulativă în ritmul muncii acestora. Când jocul este utilizat în procesul instructiv-educativ, el dobândește funcții psihopedagogice semnificative,

asigurând participarea activă a preșcolarilor la diferitele activități, sporind atenția și interesul lor de cunoaștere față de conținutul acestora și nu numai.

STUDIAREA DIMENSIUNII AXIOLOGICE ȘI PRAXIOLOGICE ALE DIDACTICII ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL LICEAL

Profesor Elena LUPAȘCU
Liceul de Arte „Nicolae Tonitza” București

Dimensiuni axiologice

Principalul subsistem al sistemului educativ îl reprezintă procesul de învățământ. În cadrul acestuia „are loc activitatea de instruire organizată conform obiectivelor educației care orientează formarea-dezvoltarea personalității elevului-studentului.” Orice sistem de învățământ realizează trei funcții educaționale principale: cognitivă, praxiologică și axiologică.

Axiologia poate fi definită și ca teorie a valorilor ce studiază geneza și evoluția valorilor; și ca domeniu al cunoașterii ce caută să răspundă la întrebarea ce este de valoare; și compartiment al filosofiei care încearcă să stabilească un echilibru între bine și rău, corect și incorect; ca știință despre valori ce se ocupă de studiul amplu și profund al valorilor: volumul, polaritatea, gradualitatea, generalitatea, semnificația valorilor etc. Or, în esență, axiologia se ocupă de valori. Unii exegeți abordează valorile în dependență de umanitate, alții susțin că valorile sunt fundamental independente de om și societate, dând naștere la teorii obiective și subiective ale valorii.

Cercetarea fenomenului educațional din perspectivă axiologică impune operarea unei distincții între două planuri de raportare la perimetrul valorilor: planul teoretic, asigurat prin degajarea unui orizont în științele educației, care poate fi numit axiologia educației sau axiologie pedagogică, și planul practic, pe care îl vom circumscrie prin intermediul expresiei de educație axiologică, ce își propune în mod explicit orientarea axiologică a praxisului educațional. Astfel, „Axiologia educației reprezintă o disciplină pedagogică integrată în zona științelor educației, construită interdisciplinar, la nivel primar (relația pedagogie-filosofie) și secundar prin hibridarea realizată între unele științe pedagogice (teoria generală a educației, teoria generală a curriculumului) și un domeniu al filosofiei (axiologia)” .

Cercetarea fenomenului educațional din perspectivă axiologică impune operarea unei distincții între două planuri de raportare la perimetrul valorilor: planul teoretic, asigurat prin degajarea unui orizont în științele educației, care poate fi numit axiologia educației sau axiologie pedagogică, și planul practic, pe care îl vom circumscrie prin intermediul expresiei de educație axiologică, ce își propune în mod explicit orientarea axiologică a praxisului educațional. Astfel, „Axiologia educației reprezintă o disciplină pedagogică integrată în zona științelor educației, construită interdisciplinar, la nivel primar (relația pedagogie-filosofie) și secundar prin hibridarea realizată între unele științe pedagogice (teoria generală a educației, teoria generală a curriculumului) și un domeniu al filosofiei (axiologia)” .

Arta este, în esență, cea mai profundă expresie a creativității umane. Pe cât de dificil de definit, pe atât de dificil de evaluat, având în vedere faptul că fiecare artist își alege singur regulile și parametrii de lucru, se poate spune, totuși, că arta este rezultatul alegerii unui mediu, a unui set de reguli pentru folosirea acestui mediu și a unui set de valori ce determină ce anume merită a fi exprimat prin acel mediu pentru a induce un sentiment, o idee, o senzație sau o trăire în modul cel mai eficient posibil pentru acel mediu. Prin modul său de manifestare, arta poate fi considerată și ca o formă de cunoaștere (cunoașterea artistică).

Dimensiuni praxiologice

Desfășurarea activității instructiv-educative în cadrul sistemului de învățământ, al instituției școlare, ia forma procesului de învățământ. Din punct de vedere praxiologic, procesul de învățământ reprezintă o interacțiune dintre trei elemente: predare, învățare și evaluare. Totodată, pentru a menține o bună relație de parteneriat, de colaborare și pentru a evita monotonia, stereotipia în relațiile cu elevii, profesorul poate organiza elevii în diferite forme de activitate și poate aborda diferite tehnici de lucru

Formele de organizare a activităților de instruire, axate pe binomul profesor-elev pot fi: frontale (cu clasa de 20-40 de elevi), (micro)grupale (în perechi sau cu grupe de 3-8 elevi, dar și de 8-15 elevi) și individuale (cu 1-2 elevi). Indiferent de forma de organizare, toate activitățile desfășurate de elevi împreună cu profesorul în procesul instructiv-educativ reprezintă un parteneriat. Activitățile pot fi desfășurate în clasă sau în afara ei, în funcție de obiectivele sau competențele urmărite. Pentru a menține o bună relație de parteneriat, de colaborare și pentru a evita monotonia, stereotipia în relațiile cu elevii, profesorul poate organiza elevii în diferite forme de activitate și poate aborda diferite tehnici de lucru.

Activitatea frontală a fost considerată mult timp cea mai importantă formă de organizare a clasei, fiind și cea mai veche, cu o fundamentare teoretică realizată de J. A. Comenius în „Didactica Magna” (1657).

La orele de educație vizuală, această formă de activitate se poate folosi pentru reactualizarea cunoștințelor, la captarea atenției, la predarea noilor cunoștințe sau la fixarea și sistematizarea acestora. Ea este utilă în procesul de predare-învățare în timpul prezentărilor artiștilor tuturor timpurilor, a mini expunerilor/prelegerilor cu caracter informativ.

Metoda didactică cea mai utilizată în cadrul acestei activități este expunerea. Transmiterea de cunoștințe unei clase întregi adesea reduce învățarea la achiziționarea pasivă de cunoștințe, deaceia didactica modernă recomandă profesorilor să implice elevii în activitatea frontală, folosind metoda conversației (catehetică sau euristică).

Printre activitățile frontale organizate în afara clasei se numără excursiile și vizitele tematice (la muzee sau case memoriale), cercurile și expozițiile de artă. Aceste activități pot constitui modalități eficiente de îmbogățire și de valorificare a capacităților și competențelor dobândite în timpul lecțiilor.

În plan social, învățământul frontal satisface cerințele societății prin cheltuieli mai mici din partea statului și a părinților și, totodată, el valorifică resursele învățării sociale, realizată în clasa de elevi, superioare celor oferite de instruirea individuală sau pe microgrupe, prin faptul că este susceptibil de largi posibilități de optimizare.

În plan psihologic, învățământul frontal se așează pe resursele interne comune tuturor elevilor de o anumită vârstă, integrați în cadrul clasei (capacitatea de valorificare a atenției în funcție de obiectivele didactice propuse, motivația pentru învățare, aptitudinile generale care asigură eficiența activității, atitudinea pozitivă față de activitatea în care este angajat elevul etc.).

Astăzi, forma frontală de organizare a instruirii cedează locul activităților pe grupe și în perechi.

În cadrul orelor de educație vizuală pe un fond muzical, această formă este recomandată pentru pregătirea dezbaterilor, a studiilor de caz, pentru realizarea proiectelor și rezolvarea diverselor teme.

Desfășurarea unei activități pe grupe presupune respectarea unei metodologii de realizare: stabilirea conținutului de învățare în grup: temă, obiective, acțiuni de îndeplinit; împărțirea sarcinilor de învățare pe echipe și alegerea liderului echipei; rezolvarea sarcinilor și discutarea la nivelul echipei a rezultatelor obținute; discutarea, corectarea, completarea și omologarea rezultatelor obținute la nivelul clasei.

De menționat că activitatea instructivă în grupe asigură mai multe avantaje, decât dezavantaje. Deci, această formă de activitate contribuie la dezvoltarea relațiilor sociale, la dezvoltarea spiritului de echipă și a colaborării între membrii unei echipe. Este o modalitate de

realizare a activității importantă în măsura în care „ajută elevii să asimileze noțiuni noi prin procesare activă a informației” .

Activitatea individuală (independentă) presupune ca fiecare elev să execute o anumită sarcină didactică singur, fără coordonarea cadrului didactic sau a altcuiva. „Activitatea de instruire individuală reprezintă prima formă particulară de organizare a procesului didactic, experimentată în istoria educației înainte de organizarea învățământului frontal, pe clase și lecții” .Prin intermediul acestei forme de activitate se formează responsabilitatea elevului față de sarcinile primite, se cultivă capacitatea de concentrare, inițiativa, flexibilitatea gândirii, originalitatea și creativitatea, se dezvoltă încrederea în forțele proprii ale elevului.

Activitatea independentă este cea în cadrul căreia se poate realiza cel mai bine tratarea diferențiată a elevilor. Sarcinile pe care elevii trebuie să le rezolve pot fi unice (la fel pentru toți elevii – în momentele de fixare și sistematizare a cunoștințelor) sau diferențiate în funcție de nivelul de pregătire al elevului (elevii care dispun de un potențial intelectual mai mare vor primi sarcini cu grad mai mare de dificultate, care urmăresc să le stimuleze capacitățile intelectuale și să evite apariția stărilor de plictiseală și de plafonare, în timp ce elevii care au dificultăți în parcurgerea conținuturilor vor primi sarcini simplificate, dar care să-i facă să înregistreze anumite succese, crescându-le astfel încrederea în forțele proprii și determinându-i să-și dorească să obțină astfel de rezultate și în viitor).

ROLUL DESENULUI PE FOND MUZICAL ÎN DEZVOLTAREA **PERSONALITĂȚII UMANE**

Profesor Lupașcu Elena
Liceul de Arte „Nicolae Tonitza” București

De-a lungul timpului,arta pe fond muzical înțeală ca fenomen artistic cu implicații în viața spirituală și-a conturat mai multe funcții care trebuie cunoscute de către învățători,profesori sau de către viitorii educatori,oferind sugestii ,soluții pentru realizarea corespunzătoare a educației plastice/muzicale .În același timp ele trebuie cunoscute de către factorii decizionali pentru a acorda atenția ce se cuvine domeniului-care reprezintă un important mijloc de cultivare spirituală-și a oferi educaților cadrul cel mai favorabil dezvoltării personalității lor.Nu vor fi abordate funcțiile muzicii din punct de vedere estetic ci mai curând pedagogico-estetic,insistând asupra laturilor educaționale ale muzicii in pictura și asupra interferenței esteticului cu pedagogicul,mai pregnant în domeniul artistic plastic și muzical.Cele mai recente programe europene sunt elaborate pe obiective și conținuturi,punând accentul pe receptarea muzicii,pe cunoașterea elementelor de limbaj puse în slujba receptării și interpretării lucrărilor artistice și pe dezvoltarea personalității elevului.

Cea mai recentă programă de educație muzicală elvețiană stabilește trei activități principale pentru realizarea ei:

- 1.trăirea muzicii prin deprinderile de a o picta;
- 2.trăirea picturii pe fond muzical prin practicarea ei ;
3. trăirea pictării prin deprinderea de a o cunoaște pe diverse planuri:senzorial practic; afectiv,emoțional,imaginativ;cognitiv,istoric,sociologic.

Propun o programă pentru învățământul general din țară Realizarea educației plastice pe fond muzical în care subliniez faptul că pictura pe fond muzical poate îmbogăți viața spirituală a elevilor asigurând oportunitatea dezvoltării și îmbogățirii personale, intelectuale, sociale și culturale. Realizarea educației plastice pe fond muzical este structurată în această programă pe 6 paliere: practică la șevalet/ instrumentală, investigarea și explorarea sunetului pentru utilizarea lui în creații proprii prin diferite tehnici grafice, interpretarea personală și audierea unor lucrări reprezentative pentru a descoperi elemente specifice exprimării elementelor de limbaj plastic .

Cercetările din domeniul medicinei și al fiziologiei au arătat că, culorile au efecte benefice asupra organismului uman, contribuind la reglarea circulației sanguine, a tensiunii arteriale, a metabolismului, la o bună respirație și digestie, la aerisirea creierului. Specialiștii în meloterapie au analizat mecanismele psiho-neuro-endocrine implicate în contactul cu muzica și modificările somato-viscerale induse de muzică furnizând date esențiale și pentru cei preocupați de educația muzicală. Sunt menționate cazuri de vindecări prin terapie prin arta pe fond muzical a unor tulburări de limbaj, generate de manifestări predominant aritmice, depășirea unor inhibiții motrice și a unor blocaje psihice. Așadar funcția anatomo-fiziologică se intersectează cu cea terapeutică, adresându-se, în primul rând, oamenilor afectați mai ales psihic și deci nu privesc ființa umană în general.

Funcția hedonică este cea mai ușor de depistat și rămâne singura pentru mulți oameni, cei în cauză limitându-se la senzațiile de plăcere, de satisfacție, de delectare primară, determinate de o anumită categorie de imagini din arta sau chiar practică pe fond muzical, în multe cazuri de proastă calitate. Așa cum profesorii de literatură și de artă plastică nu se limitează la genurile simple, subculturale și de kitsch-elemente de populism educațional, având ca principal susținător accesibilitatea-ei își construiesc activitățile pentru a urca înțelegerea elevilor spre adevăratele valori ale celor două arte, tot așa cei implicați în educația muzicală își vor direcționa activitățile educative pentru ca elevii să depășească faza plăcerilor primare stârnite de muzica de consum cu slabe sau inexistente virtuți artistice, pentru a urca spre receptarea adevăratelor valori ale artei plastice și muzicii românești și universale de factură populară sau cultă, bisericească sau de divertisment. Cantonarea educației muzicale doar la limita hedonică nu poate fi decât păguboasă nu numai pentru zona culturii muzicale dar și a celei generale, limitând rolul școlii la periferia lor. Din acest punct de vedere trebuie să înțelegem că școala nu are dreptul să devină o discotecă, o instituție la cererea ascultătorilor, ci trebuie să-și păstreze statutul de instituție de cultură, de inițiere în marea cultură a omenirii. Handle afirma "Aș regreta mult dacă muzica mea nu ar face decât să distreze ascultătorii, căci eu am tins să-i fac mai buni". La fel Dimitrie Cuclin atrăgea atenția că muzica nu este, cum se crede, doar o recreație, un mijloc de corupție a simțurilor organice, un gol al unui timp pierdut în înșelăciunea unei plicticoase nevroze. Muzica este revelatoarea imensului nostru univers sufletesc, fără de care nu se poate spune că trăiești cu adevărat: "Muzica este o necesitate în funcție de viața însăși"

Aceasta nu înseamnă excluderea totală a funcției hedonice, programele și manualele actuale nu ignoră muzica de divertisment, ușoară, ce încearcă să găsească valorile autentice și resorturile educative, morale și civice ale acelor lucrări care urmăresc și realizează aceste obiective.

Funcția psihologică este strâns legată de cea fiziologică și anatomică, extinzându-se asupra unor procese psihice complexe și servind ca element terapeutic având un dublu impact (psihic și organic) asupra organismului privitorului și ascultătorului, pe baza decodificării de către acesta a

unui mesaj pe care el îl conferă combinației de sunete recepționate pe calea analizatorului acustic. Cercetătorii care se ocupă de funcția psihologică pornesc de la nevoia de muzică a sufletului uman și de la implicațiile ei în viața afectivă, emoțională, volițională dar și în etic și în estetic. Pe de altă parte, absența artei și a muzicii dăunează vieții psihice, aspect asupra căruia atrage atenția un personaj al marelui Shakespeare, cel care încredințează unui personaj din "Neguțătorul din Veneția" următoarea replică devenită celebră: "Omul care nu are muzica în sine și care nu se emoționează de acordurile dulci ale sunetelor este capabil de trădare, de curse și de furtișaguri. Mișcările sufletului său sunt întunecate ca noaptea și pasiunile negre ca iadul. Feriți-vă de un asemenea om!".

CASTELE DE NISIP

Prof. Marcu Stela
Școala Gimnazială Tâmboești, Vrancea

Recunosc, nu mi-a plăcut niciodată să construiesc castele de nisip și acum înțeleg de ce, pentru că dispar ca și cum nu ar fi existat și toată munca de a le fi ridicat nu pare să aibă vreo valoare. Așa se întâmplă acum cu tot ce încercăm să construim în mintea elevilor. Întrucât nu am o experiență de lungă durată la catedră, am tot dat vina pe mine, mi-am reproșat și am reluat lupta de fiecare dată mai dornică să ajung la acea satisfacție a profesorului care lasă urme pe orinde trece. Consider că este grav ceea ce se întâmplă și, dacă până acum observam că disponibilitatea pentru învățare este tot mai mică, acum constat cu îngrijorare că elevii ajung la un deficit de atenție și la o tot mai pregnantă pierdere a capacității de concentrare. Aș vrea să pot afla dacă și alte cadre didactice îmi împărtășesc această impresie și dacă situația despre care vorbesc este una generalizată sau poate apărea în anumite circumstanțe, în anumite locuri.

Dintotdeauna calea evoluției a fost una plină de dificultăți de tot felul, iar unul dintre aspecte este dat de teama de nou, de atitudinea refractară în fața lucrurilor neprobate încă, așadar acum, în era tehnologiei care se dezvoltă într-un ritm amețitor, în calitate de responsabili ai sănătății fizice și mentale a copiilor pe care îi educăm, nu putem să nu ne gândim și la dezavantajele pe care le aduce în viața lor, la modul acaparator în care tehnologia ocupă timpul și mintea copiilor, la modul în care comportamentele pot fi afectate pe termen lung dacă nu se stabilesc limitele atât de necesare mereu unui psihic echilibrat. Acum o să prezint și modul meu de percepere a situației cu care ne confruntăm plecând de la ceea ce văd ca efect radiant asupra copiilor acestor vremuri. Competențele noastre digitale sunt depășite cu mult de cele ale copiilor și explicația este clară, motivația de a învăța să manevreze tot ce ține de tehnologie îi împinge să cerceteze, să descopere, să își însușească rapid și eficient cunoștințe, dar dacă din poziția de părinte sau profesor încerci să îl provoci să își dezvolte cunoștințele, deja motivația este doar exterioară și nu sunt receptivi la genul de informații care nu își găsesc aplicabilitate în activitatea lor imediată și preponderent situată în zona distracțiilor. Copiii crescuți cu informația la un click distanță își arogă dreptul de a alege informațiile pe care le primesc și poate că și în alte vremuri în care școala, dacă nu era guvernată de reguli stricte și nenegociabile, ar fi avut aceeași abordare. Nu intenționez să transmit vreun mesaj care să semnifice că eu consider rigorile eficiente, doar sunt în poziția de a observa luând în calcul

diferențele de metode, de reguli, de comportamente. Natura umană nu trebuie nici ea lăsată deoparte în analizarea situației și stim prea bine că, deși natura este extrem de darnică cu noi, nu oferă tuturor acelasi pachet de capacități, de abilități de asimilare sau adaptabilitate și atunci, pentru a menține activ interesul pentru învățare, nu este suficient efortul de a atrage copiii către școala, este nevoie de mai mult de atât. De ce anume? La acest răspuns trebuie să lucrăm împreună. Dacă elevul își alege ce vrea să primească și dacă natura umană nu dozează conștiințiozitatea în mod egal la naștere, atunci cum intervenim noi profesorii? Răspunsurile mele la problemele cu care mă confrunt sunt la acest moment următoarele:

*Atâta timp cât elevul este diferit, profesorul de care are nevoie este diferit, deci metodele vechi nu fac decât să îndepărteze elevul de obiectivul cel mai important al școlii. Știu că nu este o idee revoluționară, dar schimbarea pe care ne-o dorim pentru copiii noștri și pentru elevii noștri, deși nu poate apărea dintr-o dată, poate fi antrenată, puțin câte puțin, de fiecare pas pe care îl facem fiecare dintre noi, iar pasul pe care îl fac eu acum are ca scop contribuția mea minusculă, dar necesară pentru mine, la deblocarea acestui angrenaj în care sunt sacrificați copiii tot mai mulți. Așadar mă voi adresa profesorilor care intră în categoria celor care au mereu la îndemână replica "Mai lăsați-mă cu pedagogia modernă" și vă avertizez că aici intervine o mică doză de subiectivism matern care mă face să fiu cât se poate de categorică spunând că, dacă nu îl vezi pe copil, pe fiecare în parte cu ce are el bun, dacă susții în ciuda tuturor evidentelor schimbări în psihologia copilului și insiști că doar făcând presiuni poți ajunge la rezultate, te contrazic, draga profesore, cu toată convingerea. Dacă din banca te privește un copil care învață, dar tu nu îl vezi pentru că nu ești obișnuit să îl privești, ai o imagine de ansamblu de care nu te poți dezbăra pentru că ți-ai creat-o în ani de experiență la catedră, ei bine acel copil pe care nu ai cum să îl apreciezi având în vedere că pedagogia modernă contravine principiilor tale, va renunța să își asume o muncă care nu duce la nimic vizibil și măsurabil. Copiii care iubesc școala nu sunt și nici nu au fost vreodată în număr mare, deci nu ne putem permite luxul de a îi ignora, avem nevoie să vedem că îi vedem ca să poată continua pe drumul ales, cel al educației primite cu brațele deschise. Repet de câte ori am ocazia, trebuie să îi atragem, nu să îi împingem către carte.

*Atata vreme cât prezența psihologilor este sporadică printre elevi, cu toată strădania profesorilor de a gestiona lucrurile, asistăm adesea la eșecuri în stabilirea punților necesare a se crea între cei prezenți în spațiul școlii, deci iarăși ajung să spun și să repet fără încetare, avem nevoie de psihologi mulți și buni.

Formarea ca profesori axați pe disciplinele noastre fiecare nu este suficientă pentru a ne dirija către utilizarea celor mai eficiente pârgii de comunicare, psihologul are în schimb pregătirea necesară să vadă omul în toată complexitatea lui, să ajute copilul să găsească mai ușor calea spre liniște, acceptare, redescoperire sau reinventare.

*Si dacă vorbeam la început despre castele de nisip, acum, spre încheiere, mă întorc să pun încă o dată accentul pe atenție și concentrare, capacități pierdute în confruntarea minților fragede cu inepuizabilele resurse anti-educative care sunt tot la un click distanță, dar au marele avantaj că oferă efecte imediate, plăcute și ușor de obținut. Dacă nu mai vrem castele de nisip și ne dorim să creăm o bază solidă a cunoașterii și priceperii, atunci provocarea pentru noi profesorii este să aducem în clasă toate instrumentele pe care vremurile moderne le descoperă din nevoia tuturor de a se reechilibra la fiecare pas în necunoscut. Trebuie să fim mereu bine ancorați în toate planurile existenței noastre, să fim cei care îi conduc pe copii pe căile necunoscute, nu avem dreptul să îi

însoțim băjbâind în jur și să mimăm doar o percepere obiectivă a realității. Dacă vrem să avem un impact pozitiv și vizibil, în primul rând trebuie să pătrundem și noi tainele psihologiei, ale strategiilor de educare a minții, ale tehnicilor de reechilibrare, ale mijloacelor de constientizare ca primă etapă în educarea eficientă.

JOCUL – STIMULATOR ÎN PROCESUL INSTRUCTIV-EDUCATIV

Prof. Maria-Loredana TRUCĂ
Liceul Teoretic Mihai Viteazul Caracal, Olt

Semnificația jocului și impactul pozitiv și /sau negativ asupra dezvoltării unei personalități armonioase au fost evidențiate de psihologul francez Jean Piaget în lucrarea *Psihologia copilului: Este deci necesar, pentru echilibrul său afectiv și intelectual, ca el să poată dispune de un sector de activitate a cărui motivație să nu fie adaptarea la real, ci dimpotrivă, asimilarea realului la eul său, fără constrângeri sau sancțiuni. Acesta este jocul, care transformă realul printr-o asimilare mai mult sau mai puțin pură la trebuințele eului...* (op. cit., p. 50).

Lipsit de umbrele inhibatoare ale pedepselor, jocul devine, în activitatea didactică, un mijloc instructiv cu efecte educative. Prin joc, elevii regăsesc cu plăcere multe din pasiunile lor, nevoia de mișcare și de colaborare, motiv pentru care participă activ la desfășurarea lui. Considerat, adesea, un remediu pentru înlăturarea stării de plictiseală, jocul are un rol stimulator în procesul instructiv-educativ, în special în prima fază a învățării, când interesul pentru lecție nu funcționează încă. Atrăși de ideea de acțiune, de competiție cu sine însuși sau cu ceilalți colegi (parteneri), copiii de orice vârstă adoră jocul. Deși presupune disciplină, o serie de reguli de respectat, este de remarcat faptul că participanții la joc le consideră firești, creându-se un echilibru între cerințele impuse prin reguli și subordonarea acceptată a jucătorilor.

Activitatea didactică permite integrarea în cadrul lecțiilor a unor forme variate de joc, evitându-se astfel monotonia, plictisul, fiind simultan o oportunitate atât pentru cadrul didactic cât și pentru elevi de a crea legături, relații indestructibile. Profesorul poate participa ca partener, cu drepturi și obligații egale, alături de elevii săi. Specifice învățământului preșcolar și primar, jocurile didactice pot fi aplicate cu ușurință și în învățământul gimnazial grație multiplelor valențe: se adresează disponibilității spre joc a acestor vârste și dorinței de cunoaștere a copiilor, asigură învățarea fără eforturile vizibile în cazul celorlalte activități și aduc în procesul de învățământ o atmosferă de bucurie, de mișcare și de relaxare.

În cadrul orelor de limba și literatura română, pot fi utilizate următoarele tipuri de jocuri:

a) *potrivirea* – un joc desfășurat în scris ce poate fi adaptat la specificul clasei, respectiv tipul de lecție – dobândire de noi cunoștințe, consolidarea cunoștințelor – și care constă în organizarea pe două coloane a noțiunilor verificate, iar elevii să stabilească corespondențe între prima și a doua coloană.

b) *proverbul* – un joc de mișcare, menit să evidențieze agerimea elevilor care trebuie să selecteze dintr-un flux al comunicării cuvintele necesare pentru a decodifica mesajul (proverbul); jocul necesită atenție; elevul care trebuie să descopere proverbul, adresează celorlalți colegi (aceștia au primit câte un cuvânt din proverb) întrebări la care trebuie să răspundă formulând un enunț care

să conțină la început cuvântul repartizat. De exemplu, un grup de elevi primește proverbul: *Cine are carte, are parte*. Primul elev va trebui să răspundă la întrebarea formulată de un alt coleg (cel care trebuie să descopere mesajul) folosind cuvântul *cine*. Jocul continuă până la aflarea proverbului.

c) *jocul de-a scriitorul* – utilizat pentru dezvoltarea imaginației și îmbogățirea vocabularului; având o temă propusă de profesor și folosind un caiet (ce devine cartea clasei) fiecare elev continuă acasă povestea, conform propriei viziuni, iar la final, scrierea este lecturată în fața clasei.

d) *puzzle* – este folosit atât în cadrul orei de literatură cât și în cadrul celei de gramatică. De exemplu: Se dă următoarea frază: *Când tu mi-ai vorbit despre Ana, eu mă gândeam că Alina știe mai multe și nu mă temeam deloc să meargă ea ca să-i spună ce hotărâre am luat, fiind convinsă că mâine lucrurile se vor rezolva. Toți ne dădeam seama că la școală este locul cel mai potrivit pentru a discuta.* Delimitați fraza în propoziții, identificați propozițiile subordonate completive indirecte, detașați primul cuvânt cu sens lexical din fiecare CI și veți obține o nouă propoziție formată din: subiect, predicat, complement circumstanțial de timp și complement circumstanțial de loc. Soluție: propozițiile subliniate sunt CI, iar noul enunț este: Alina să meargă mâine la școală.

e) *jocuri de enigmistică* – presupun:

1) *jocuri de completare* a unui text din care au fost omise cuvinte (litere, silabe); în acest sens, putem folosi în cadrul lecției despre fonetică un joc denumit generic *Fuga vocalelor și a semivocalelor*: elevii primesc un text din care lipsesc vocalele și semivocalele, completându-l își verifică și consolidează cunoștințele dobândite anterior: *Ș_ l _ m _ n _ , c _ _ n _ F _ n _ c _ , s _ tr _ _ t _ ! gr _ _ d _ t _ t* (I.L.Caragiale, *O scrisoare pierdută*). Rezolvare: Și la mine, coane Fănică, să trăiți! greu de tot.

2) *criptograme* – cuvintele unui text unitar sunt împărțite în unități/ litere care sunt înscrise într-o formă geometrică regulată; elevul trebuie să identifice locul de unde începe succesiunea unităților pentru a descoperi textul camuflat. Jocul dezvoltă gândirea și atenția elevilor.

TE	I	H	B	U	N	U	V	I
N	S	C	E	I	I	N	E	R
I	I	O	S	U	A	I	S	T
M	B	I	C	E	L	M	C	S
R	U	S	S	I	U	E	C	U
O	Z	I	I	C	M	D	O	N
M	E	R	F	A	I	A	R	U
I	S	O	L	C	I	L	O	E

Soluția este: *Eu nu strivesc corola de minuni a lumii/ căci eu iubesc/ și flori și ochi și buze și morminte...*(L. Blaga – *Eu nu strivesc corola de minuni a lumii*).

3) *logogriful* constă în obținerea de noi cuvinte prin suprimarea unor silabe sau litere; elevii reușesc astfel să-și îmbogățească vocabularul. De exemplu: acasă – (a)casă = casă; fiecare – fie(ca)re = fiere; partener – parte(ner) = parte.

4) *aritmogriful* este asemănător cu rebusul. Poate fi întrebuițat cu ușurință în cadrul orelor de gramatică. Oferim, în continuare un exemplu: aritmogriful adjectivelor:

A

F	A	L	N	I	C
R	O	T	U	N	D
U	M	B	R	O	S
M	O	D	E	R	N
O	T	O	M	A	N
S	E	R	I	O	S

1. Măreț, impunător
2. Sferic
3. Care face umbră
4. Actual
5. Imperiul turcesc

6. Cuminte, grav

Pe verticala A-B: Simpatic, arătos

B

Prin rezolvarea jocului, elevii descoperă noi adjective, generând perechi sinonimice.

Uzitând jocul ca metodă de predare, ora de limba și literatura română devine mai antrenantă, mai atractivă, toți elevii implicându-se activ și receptând cu lejeritate mesajul transmis.

Cu toate că, de-a lungul timpului, jocului i s-au descoperit mai multe hibe printre care: aceea că proclamă fantezia și nu ia în serios realitatea, iar elevii învață doar să se joace, primatul acestuia în activitățile instructiv educative demonstrează contrariul, fiind purtător al unor beneficii majore, precum dezvoltarea gândirii logice, critice și analitice, dezvoltarea vocabularului, antrenarea memoriei vizuale și auditive a elevilor: *Dacă reușim să îmbrăcăm procesele instructive, în special pe cele cu caracter de exerciții, în forme de joc, plăcerea funcțională ce acționează în timpul jocului va crea o nouă formă de interes și de participare care nu poate ajunge la nivelul calitativ al unor interese obiective nemijlocite, dar care va fi însă, în orice caz, mult superioară atenției relizate prin constrângere; înainte de toate, din cauză că elevul, solicitat de joc, va avea o comportare activă. Ocupația respectivă devine pentru el o acțiune ludică, aducătoare de plăcere, determinată de tendința spre repetare ce acționează în joc* (E. Geissler, *Mijloace de educație*, p. 217-218).

Bibliografie:

Geissler, Erich E., *Mijloace de educație*. Ediția a 4-a, complet revăzută. Trad. de Ana Aronescu și Lorentz Aronescu, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1977;

Piaget, Jean, *Psihologia copilului*, Editura Didactică și Pedagogică, București, f.a.

COMPETENȚE DIGITALE

Prof. Elena MĂRUNȚELU
Școala Gimnazială Conțești, Teleorman

Competențele sunt o combinație dinamică, complexă de cunoștințe, înțelegeri, abilități, deprinderi, atitudini și valori, formate și dezvoltate prin învățare, care conduc la realizarea unor sarcini într-un anumit domeniu.

În contextul actual când lumea contemporană tinde să se transforme într-o societate informațională apare nevoia de cunoaștere și la nivel informațional prin utilizarea calculatorului în educație, prin crearea de competențe digitale care vor oferi tinerilor o pregătire diversificată în viitor.

Tehnologiile digitale au început să fie din ce în ce mai prezente în activitățile noastre. Competențele digitale au evoluat în complexitate, dar și conceptual, împreună cu evoluția tehnologiei și sunt folosite pentru muncă, timp liber și comunicare. Nevoia de dezvoltare a competențelor digitale, în rândul tinerilor și nu numai, a devenit o prioritate cu precădere în această situație generată de pandemia de COVID 19, lucru care adus la măsuri de distanțare socială, context

în care tehnologia a devenit instrumentul mijlocitor pentru foarte multe activități. Accesul la tehnologie este un factor important în dezvoltarea competențelor digitale, însă accesarea tehnologiei fără suport de contexte de învățare nu va facilita dezvoltarea competențelor digitale complexe necesare în procesele educaționale sau profesionale viitoare.

Informatica este studiul lucrului individual, al creării de competențe și priceperi proprii, al dezvoltării deprinderilor de a lucra singur și de a crea un mod de gândire aparte. Elevul trebuie să se adapteze cerințelor școlii, să aibă capacități de lucru cu calculatorul, să știe să manipuleze informațiile pe care le deține, să colaboreze cu profesorul astfel încât să achiziționeze cunoștințe pe care, treptat, le va pune în practică. Introducerea în școală a tehnologiilor informației și ale comunicării duce la schimbări importante în procesul de învățământ. Actul de învățare nu mai reprezintă în totalitate munca profesorului, ci rodul interacțiunii elevilor cu calculatorul și al colaborării profesorului cu clasa de elevi. Se constată faptul că gradul de atractivitate al cursului sau al activităților școlare și extrașcolare crește datorită utilizării calculatorului în proiecte educaționale, prezentări multimedia, conținut predat.

În rândul profesorilor, conceptul de *e-learning* câștigă teren. Deoarece performanța în învățare este determinată în mare parte de strategii de instruire și demersuri didactice bine conturate, cadrele didactice caută să se adapteze mediului școlar modern. Deși dezvoltarea profesională continuă a cadrelor didactice în această direcție nu a fost o prioritate în ultimii ani, din dorința de a evolua, de a transmite elevilor conținut informațional nou, profesorii aleg să participe la programe de formare profesională, să se documenteze, să se înscrie în forumuri de discuții pe teme de interes școlar, să acceseze materiale existente pe diverse medii de stocare, să parcurgă etapele necesare dezvoltării personale care le vor ușura munca didactică. În activitatea desfășurată, profesorii folosesc calculatorul ca suport pentru obținerea abilităților de lucru. Sunt deschiși la tot ce presupunere inovație în educație pentru a livra cunoștințe moderne de actualitate astfel încât elevii să facă față, pe viitor, testelor de evaluare, dar și mediului lucrativ când vor urma o carieră. Se pot remarca, astfel, valențele benefice pe care le are internetul în actul de predare-învățare-evaluare, necesitatea accesului la informație, adaptarea rapidă la nou. Chiar dacă se configurează ideea că elevii asociază, din ce în ce mai des, internetul cu un veritabil profesor, calculatorul nu va înlocui niciodată total acțiunea profesorului, rolul acestuia neputând fi ignorat, fiind mai mult decât constructiv.

Un exemplu interesant, centrat pe competențe cheie, la Limba și literatura română-

Text narativ:

Competențe de comunicare în limba maternă:

1. realizarea unor scurte povestiri, pornind de la termeni dați în avans;
2. citirea în ritm propriu a unui text scurt, cu adaptarea intonației impuse de semnele de punctuație, în forme variate (citire cu voce tare, în lanț, selectivă);
3. identificarea informațiilor din textul audiat prin completarea acestora în enunțuri lacunare;
4. formularea corectă a enunțurilor (întrebări/ răspunsuri/ mesajul textului/ opinii personale) în legătură cu textul citit.

Competențe de comunicare în limbi străine:

5. pronunțarea corectă a numelor din textul citit;
6. descrierea unui personaj folosind termeni din limba străină studiată;

7. realizarea unor corelații între cuvintele din limba română (termenii dați în avans) și cuvintele din limba străină studiată.

Competențe matematice și competențe de bază în științe și tehnologii:

8. compunerea unor probleme pornind de la textul citit;
9. completarea cadranelor respectând cerințele date;
10. completarea cuvintelor în tabel.

Competențe – digitale

11. audierea textului propus, folosind manualele digitale (accesare GOOGLE – vizualizare manual digitale), având ca resursă materială tabletele din școală;
12. realizarea unor desene (Paint) – personajele textului citit;
13. căutarea pe GOOGLE (folosind tabletele) a termenilor dați în avans în limba străină studiată.

Competența de - A învăța să înveți

14. extragerea informațiilor de detaliu din textul studiat;
15. utilizarea eficientă a informațiilor din textul citit pentru a formula mesajul textului;
16. folosirea mijloacelor didactice moderne pentru a căuta informații, pentru a folosi manualele digitale.

Competențe sociale și civice:

17. colaborarea în cadrul grupului pentru îndeplinirea sarcinilor de lucru;
18. respectarea opiniei fiecărui coleg (discuții în grup referitoare la comportamentele personajelor, modul în care s-au comportat acestea).

Competențe - Spirit de inițiativă și antreprenoriat

19. precizarea legăturii dintre emoții și comportamentele personajelor:
a. Exemplu: *Apreciez gestul personajului de a ..... /Nu apreciez gestul personajului de a .....*
20. realizarea unor bilete de mulțumire, de informare, de solicitare pe diverse teme, vizând participarea la activitățile extrașcolare ale clasei noastre și distribuirea acestora colegilor de la clasele primare.

Competențe - Sensibilizare și exprimare culturală

21. vizionarea unui film despre locuri/clădiri din diverse zone ale lumii;
22. realizarea unei expoziții cu lucrări plastice: EMOȚIILE MELE ȘI TEXTELE CITITE.

Bibliografie:

Suport de curs **CRED**, Modulul I:

- a. Un nou Curriculum național pentru învățământul primar și gimnazial – conceptualizări necesare;
b. M 1.1. Competențele cheie – repere de adecvare a sistemelor de educație și formare europene la societatea cunoașterii;

Tehnologie digitală și creativitate didactică-Ed Universală, București 2020, Autori-M. Alexandru, A. Aramă, O. Gheorghe, S. Velea;

<https://iteach.ro/pg/blog/elisabeta.orza/read/30311/rolul-tic-in-dezvoltarea-competentelor-de-lectura-ale-elevilor>;

<http://www.tvet.ro/index.php/educatie-si-formare-profesionala-in-europa/instumente-europene-pentru-invatarea-pe-tot-parcursul-vietii/cadrul-european-de-referinta-al-competenelor-cheie-pentru-invatarea-pe-tot-parcursul-vietii.html#4>
[phttp://www.ecdl.ro/articol/competente-digitale_90.html](http://www.ecdl.ro/articol/competente-digitale_90.html)

AMENAJAREA CENTRELOR DE INTERES ÎN GRĂDINIȚĂ, NOI PROVOCĂRI

prof. înv. preșcolar Cornelia SOPORAN

G. P.P. Nr. 2 Aiud

prof. înv. preșcolar Delia Emilia MIF

G. P.P. Nr. 2 Aiud

MOTTO: „Locurile în care învață copiii, trebuie să fie la fel de frumoase ca și copiii înșiși.”

Grădinița trebuie să fie pentru copii un spațiu dorit, cu activități care să-i implice, să le ofere posibilitatea de a se dezvolta într-o atmosferă deschisă, stimulatoare. Prima impresie se formează în primele 20 de secunde, așa că, un copil care intră pentru prima dată într-o sală de grupă, ar trebui să găsească sala în așa fel încât să vină, în fiecare zi, cu plăcere, la grădiniță.

Organizată pe zone, centre de interes, centre de activitate sau arii de stimulare, sala de grupă devine un cadru adecvat situațiilor de învățare. Prin felul în care este amenajată, ea oferă copilului ocazia să se simtă bine în intimitatea lui, stimulându-i interesul și invitându-l la învățare prin descoperire și explorare. Sala de grupă îi vorbește copilului prin ceea ce îi oferă ca posibilitate de acțiune și experiență. Noul curriculum structurează experiențele copilului pe domenii experiențiale. Astfel, având în vedere setul de interese și aspirații ale copilului, nevoile acestuia, sala de grupă poate fi delimitată în mai multe centre de activitate/interes: Bibliotecă, Știință, Arte, Construcții, Joc de rol, Nisip și apă.

Centrul „Bibliotecă” este spațiul în care copiii își exersează limbajul sub toate aspectele sale (vocabular, gramatică, sintaxă, înțelegerea mesajului), în timp ce comunică (verbal sau nonverbal) sau asimilează limbajul scris. Contribuțiile asupra dezvoltării globale sunt multiple și pot include: dezvoltare motricități fine, dezvoltarea abilităților de interacțiune cu copiii de vârstă apropiată, curiozitatea și interesul, inițiativa și creativitatea. Acest centru trebuie să fie de dimensiuni medii, dotat cu perne, covorase, scaune, o masă de scris și desenat unde copiii pot scrie felicitări sau chiar cărți. Așezate ordonat pe rafturi, cărțile trebuie expuse, astfel încât copiii să le găsească cu ușurință, să aibă acces la ele și să-și poată alege una la care să privească în liniște, așezați pe covor. Pentru a-i stimula pentru citit și scris, centrul „Bibliotecă” poate fi decorat cu diverse forme ale cuvântului scris sau tipărit, ca și imaginile și cuvintele ajută copilul de toate vârstele să înceapă să înțeleagă importanța scrisului și cititului. Alături de cărți, educatorul poate îmbogăți centrul cu alte materiale: litere din autocolant, litere decupate din ziare, reviste, ambalaje pe care copiii le decupează și formează silabe sau cuvinte. În acest centru copilul are la îndemână o

multime de creioane, carioca, hartie liniata si neliniata. Prin selectarea atenta a unor specii literare si a instrumentelor de scris, educatorul pregateste terenul pentru o utilizare activa a limbajului.

In acest Centru copiii creeaza povesti cu ajutorul marionetelor si a papusilor pe degete care pot fi inregistrate si apoi audiate cu toata grupa. La masa de confectionat carti, copiii deseneaza, scriu dar mai ales, dicteaza educatoarei intamplari, povesti, despre familiile lor sau despre ei. Copiii autori isi pot prezenta propria carte grupului, inainte ca aceasta sa fie inclusa in colectia bibliotecii. Copiii creeaza texte pe care educatoarea la inceput le noteaza, apoi, pe masura ce ii stimuleaza sa-si exprime ideile, le ofera posibilitatea sa le scrie singuri, prin copiere, cu litere de tipar sau la tabla magnetica. Invatarea scrisului se face spontan, ca raspuns la intrebarile ce provin din necesitatile reale ale copilului.

De asemenea copilul are la îndemână, în acest centru, o mulțime de creioane, carioca, hârtie liniată și neliniată. În acest centru copiii creează povești cu ajutorul materialelor și a păpușilor pe degete, care pot fi înregistrate și apoi audiate cu toată grupa. La masă, copiii pot confecționa cărți, scrie, dar mai ales, desena. Multe săli de grupă sunt dotate cu televizoare, dar utilizarea acestora trebuie făcută cu multă precauție. Televizorul trebuie introdus pentru a completa cunoștințele copiilor și nu ca un element concurent pentru activitățile din sala de grupă, în scopul vizionării desenelor animate.

Centrul „Științe” subsumează elementele care aparțin de „Domeniul Științe”, respectiv, dezvoltarea gândirii logice, înțelegerea relațiilor dintre obiecte și fenomene, exersarea capacității de a rezolva probleme, familiarizarea și aplicarea cunoștințelor și deprinderilor elementare matematice sau a celor care privesc cunoașterea și înțelegerea lumii vii. Copiii sunt oameni de știință, care caută permanent să se informeze în legătură cu lumea care-i înconjoară, de aceea este necesar să existe și un loc pentru instrumentele de investigație: magneti, oglinzi, termometru, recipiente, clepsidră, diferite obiecte de măsurare.

In Centrul „Științe” este util să existe:

- un spatiu pentru expunerea permanenta a materialelor din natura (ghinde, pietre, scoici, seminte, fructe, legume, cereale, colectii de insecte, ierbare); mulate din plastic reprezentand animale sau pasari;
- un loc pentru animale vii (acvariu cu pesti sau cu broscute testoase, suport de sticla pentru hamster sau porcutor de Guineea, colivie pentru papagali sau perusi);
- un loc pentru instrumentele de investigatie care sa serveasca activitatilor de tip experimente fizice si chimice (magneti, oglinzi, carbuni, recipienti, obiecte de masurare, prisma, baterii, termometru, clepsidra etc.);
- un loc insozit pentru plantele de interior sau cele semanate si plantate de copii;
- un loc pentru pliante, imagini, planse, atlase de anatomie, botanica, zoologie, enciclopedii cu mijloace de locomotie, harti geografice etc

Totodată, în acest centru, copiii își construiesc cunoștințele matematice, durabile și utile, prin utilizarea de jocuri cu numere, dominouri, puzzle-uri, jocuri Lotto, jocuri matematice, rigle, rulete, cântare, balanțe, piese lego, table magnetice cu numere, etc.

Centrul „**Arte**” are influențe asupra dezvoltării copiilor în toate domeniile, deoarece acestea se întrepătrund în sarcinile și tipurile de activități de aici și pot asigura dezvoltarea globală a copilului. Gama de materiale din acest centru poate cuprinde: blocuri de desen, hârtie de toate dimensiunile și culorile, creioane colorate, acuarele, foarfece, pastă de lipit, planșete, plastilină, cocă, coloranți alimentari, autocolant, sfoară, sârmă, gheme de lână divers colorate, casetofon, radio, casete sau CD-uri cu muzică, muzicuțe, fluier, tamburine. În acest centru li se oferă copiilor posibilitatea să exerseze pictura cu degetele, cu buretele, cu dopuri sau rulouri de carton, imprimă materiale textile, pictează cu ceară, modelează, confecționează colaje. Așadar, în amenajarea acestui spațiu, educatorul se va asigura de confortul și intimitatea în care copiii lucrează.

Centrul „**Joc de rol**” este spațiul în care dezvoltarea socio-emoțională se regăsește din plin. Aici, copilul se regăsește într-un mediu ideal și poate să învețe cu plăcere. Prin jocul în acest centru, copiii refac locuri, evenimente, imită comportamentul părinților sau joacă roluri ale unor persoane cunoscute; reproduc lumea așa cum o înțeleg ei, repetă, reinterpretează, reproduc și retrăiesc experiențe. Jocul de rol îi ajută pe copii să-și exprime și să-și gestioneze emoțiile, să comunice cu ceilalți, să accepte diversitatea. În acest centru se pot desfășura activități de gătit și de cunoașterea hranei. Este necesar un spațiu în care să nu se joace în mod frecvent copiii, să fie un loc sigur și ușor de supravegheat. Aici, activitățile de gătit reprezintă o distracție și o relaxare pentru copii, aceștia exersându-și toate simțurile, dar în mod special cel olfactiv și gustativ.

Centrul „**Construcții**” mijlocește dezvoltarea cognitivă, socio-emoțională, fizică, dar și inițiativa, creativitatea și perseverența, prin activitățile individuale sau de grup. Spațiul alocat acestui centru trebuie să fie destul de mare pentru ca un grup de copii să poată lucra aici împreună sau fiecare separat, fără ca șantierele lor să se intersecteze. E de preferat să existe un covor care să acopere podeaua, pentru a reduce zgomotul făcut de blocurile de lemn sau cele de plastic în cădere, iar copiii și adulții vor putea sta mai comod. Este ideal ca toate cuburile să fie așezate pe rafturi, sortate după formă și mărime, iar rafturile cu materiale de construcții să fie marcate și etichetate cu forma și mărimea pieselor. De asemenea, centrul poate fi decorat cu imagini care reprezintă construcțiile pe care le vor realiza copiii: poduri, nave cosmice, vapoare, blocuri etc. Centrul trebuie dotat și cu jucării de tip mijloace de locomotie, de diferite mărimi. Dezvoltându-și gândirea creatoare, imaginația, copiii își formează concepte matematice referitoare la mărime, formă, înălțime, volum, spațiu, direcție, echilibru, măsurare, numărătoare, ordonare.

Centrul „Nisip și apă” este gazda experiențelor care asigură dezvoltarea fizică a copiilor preșcolari. În sala de grupă, copiilor trebuie să li se ofere posibilitatea de a explora senzația atingerii nisipului și apei și fiecare sală ar trebui să fie dotată cu suporturi pentru nisip sub diverse forme, cuve din plastic, ligheane, deoarece copiii se simt atrași de nisip și apă, indiferent de vârstă. Masa cu nisip și apă trebuie să fie înaltă, până la talia copilului, iar podeaua unde aceasta este plasată trebuie acoperită deoarece se risipește nisip și apă și devine alunecoasă. La dispoziția copiilor trebuie puse prosoape, măști și fârașe pentru a strânge nisipul și apa, ori de câte ori este nevoie. Materialele și accesoriile care se folosesc la acest centru cuprind: vase și unelte, materiale din natură, substanțe lichide sau solide, care se dizolvă. Masa cu nisip trebuie pusă într-un loc mai retras, nu în drumul copiilor, deoarece pot transporta pe încălțăminte nisip, sau pot aluneca din cauza apei. Din acest motiv și materialele de curățenie trebuie așezate la îndemâna copiilor și, mai mult decât atât, aceștia trebuie învățați să le folosească.

Ambianța în care copilul își trăiește direct experiența de viață trebuie să pregătească un climat socio-afectiv, punând preșcolarul în fața mai multor posibilități dintre care el trebuie să aleagă, să decidă ceea ce i se potrivește. Ochiul critic al copilului vede, explorează, analizează și interpretează încă din primele secunde spațiul în care urmează să fie primit și își exprimă acordul sau dezacordul de a intra în sală prin intenția de a face sau nu primii pași. Organizarea spațiului educativ prin delimitarea centrelor oferă atât părinților cât și educatoarelor oportunitatea de a-i observa mai bine pe copii în interacțiunea cu materialele, cu alți copii sau cu adulții.

Mijlocul sălii trebuie să fie permanent liber pentru fluidizarea circulației copiilor și pentru a putea desfășura întâlnirea de dimineață sau alte activități de grup. Este totodată necesar ca mobilierul, mesele, scaunele, covorașele, pernițele existente la fiecare centru de activitate, să fie dimensionate potrivit vârstei copiilor și poziționate astfel încât să se poată lucra în grup, dar să nu se creeze conflicte între membrii grupului.

De menționat este faptul că, pentru preșcolari, este foarte important să existe un loc special amenajat unde se pot expune în fiecare zi lucrările acestora: desene, cântece, poezii învățate, picturi macheta ș.a. Acest spațiu trebuie să fie destinat exclusiv creațiilor copiilor și trebuie amenajat undeva la îndemâna părinților, însă având grijă să nu se suprapună cu spațiile de joacă ale copiilor sau cu centrele de interes. Preșcolarii au nevoie și de aprecieri ale părinților cu privire la activitățile pe care ei le-au desfășurat în fiecare zi. Fiecare obiect sau jucărie din sala de grupă trebuie să își păstreze locul dinainte stabilit și cunoscut de preșcolari. Aceștia trebuie responsabilizați în ceea ce privește aranjarea obiectelor și jucăriilor pe care le folosesc și trebuie să cunoască locul fiecăreia în sala de grupă. În cazul în care educatoarea decide să schimbe locul unui obiect, va face acest lucru prin anunțarea întregului grup și prezentarea motivului care a dus la luarea respectivei decizii.

Nu în ultimul rând, pereții sălii de grupă trebuie decorați ținând cont de particularitățile individuale ale copiilor. Fie că se vor confecționa personaje din povești, peisaje din diferite anotimpuri, cifre sau litere animate sau orice alte decorații, se va avea în vedere specificul grupului, nivelul de cunoștințe și vârsta preșcolarilor. Așadar, se poate concluziona faptul că amenajarea corespunzătoare a sălii de grupă reprezintă o condiție necesară pentru ca un preșcolar să aibă curaj să pășească pentru prima dată într-o sală de grupă, iar cadrul didactic are obligația de a respecta particularitățile de vârstă și individuale ale copiilor, tocmai pentru ca educația timpurie să se poată desfășura în condiții optime

și pentru ca personalitatea copiilor să se poată forma încă de la cea mai fragedă vârstă. Deci, se poate afirma că, dintre dimensiunile managementului clasei de elevi, dimensiunea ergonomică nu este lipsită de importanță, ci ocupă un loc frontal pentru succesul profesional al cadrului didactic.

Bibliografie :

Atelier Montessori ,Ed. Litera , 2016

Curriculum pentru educația timpurie a copiilor de la 3 la 7 ani

Liliana Exechil, Laborator prescolar, București 2002

PRET- Noi reperi ale educației timpurii în grădiniță

EDUCAREA AFECTIVITĂȚII,
PLEDOARIE PENTRU IUBIREA INTELIGENTĂ

Prof. înv. primar Mihaela TROFOR
Școala Gimnazială „General Nicolae Șova” Poduri

Adolescența este vârsta la care majoritatea tinerilor se raportează într-un mod special la celălalt și descoperă iubirea. Trebuie să recunoaștem că ei caută și au nevoie de iubire. Își exprimă această nevoie prin căutarea persoanei asupra căreia să-și manifeste acest frumos sentiment. Flirtul pare a fi mijlocul cunoașterii de sine și al cunoașterii reciproce, dar dacă tinerii nu sunt avertizați asupra pericolelor pe care le ascunde în sine acest „joc de-a iubirea”, el poate degenera până la degradarea „jocului”- când se uită de simțul măsurii, de respectul datorat partenerului, atunci când discreția și pudoarea sunt denaturate, fiind socotite ca niște atribute ale unei civilizații „trecute” și care își mai găsesc locul doar într-un moralism demodat.

Considerarea de către unii tineri a bunei-cuviințe drept exigență a unor conveniențe demult apuse nu este decât una din marile erori conținute în ideea de emancipare. Discreția și decența, ca expresii ale respectului datorat personalității celor cărora se adresează educația, vor porni de la cunoașterea adevărului că, pentru adolescenți, problemele iubirii și ale sexualității nu sunt indecente sau triviale. Purtând amprenta epocii pe care o parcurge, tineretul este dornic de o cunoaștere exactă, limpede și obiectivă a adevărilor ce privesc viața lor particulară. Ei caută să gândească asupra modului cum pot și trebuie să-și subordoneze viața afectivă celei raționale, cum pot să tempereze asperitățile trecerii prin adolescență.

Pregătirea tinerilor pentru viață și pentru viața de familie în particular, nu trebuie să se facă în mod brutal. Discreția și decența educatorului se vor sprijini pe o ținută fără echivoc, deoarece ezitățile și falsele scrupule nu fac decât să strecoare nesiguranța și presupunerea că ne aflăm pe terenul unor domenii din care chestiunile obscene nu pot fi evitate. Grija trebuie să fie cu atât mai mare, dat fiind faptul că tineretii îi sunt proprii avânturile nobile, dar ea este fierbinte și înfocată, ceea ce deseori o face imprudentă.

Se întâmplă în cazul tinerilor ca emoția de îndrăgostire să fie confundată cu sentimentul autentic al iubirii și, în consecință, să-i determine la trecerea spre „nivelul următor”. Pentru adolescenții din toate timpurile și din toate locurile, a se îndrăgosti înseamnă, tot de atâtea ori, transfigurare dramatică și neașteptată, ca o iluminare lentă sau bruscă, ce apare, la prima vedere, decisivă pentru formarea unui cămin. Convingerea în neputința de a continua să trăiască separați

este însoțită aproape întotdeauna de credința că prezența iubirii „unice și hotărâtoare” este suficientă pentru a le asigura succesul conjugal.

Din păcate, tocmai adevărurile extrase din realitate demonstrează că nu ardoarea iubirii hotărăște reușita familială, ci aceasta o poate împiedica sau întârzia, tocmai pentru că iubirea nu și-a parcurs toate stadiile cristalizării, ci s-a oprit la etapa exaltării imaginative. Pentru reușită nu este suficientă prezența pasiunii. De multe ori, ei își îndreaptă preocupările numai spre căutarea partenerului care să corespundă unor chemări pornite dinlăuntrul ființei lor și, odată formată convingerea sau iluzia corespondenței dintre imaginea visată și cea reală, întruchipată în ființa iubită, se cred îndreptățiți să ia decizii hotărâtoare. Aici trebuie să intervină ajutorul pedagogic: în deslușirea ideii că apariția iubirii este doar un prilej și un început al comuniunii în afectivitate. Educația morală a adolescenților în vederea pregătirii lor pentru viață presupune formarea progresivă a maturității afectiv-sexuale, în care este implicată și capacitatea de alegere matură a partenerului.

Spre deosebire de emoția de îndrăgostire, sentimentul de dragoste presupune o intensă interacțiune și intercomunicare, o întrepătrundere a celor două personalități, o cunoaștere și apreciere interpersonală, o acomodare progresiv-ascendentă a acestora, ceea ce va duce la o anumită stabilitate a legăturii afective dintre ei. Putem vorbi astfel de un sentiment conturat al iubirii care, spre deosebire de emoția de îndrăgostire cu care nu trebuie confundat, constituie o garanție psihologică și psihosocială a viabilității și longevității cuplului. Bineînțeles nu trebuie să generalizăm, deoarece nu în absolut toate cazurile încheierea cuplului doar pe baza emoției de îndrăgostire poate conduce la urmări regretabile, însă din punct de vedere psihologic și psihosocial, sentimentul de dragoste, ca atitudine și puternică legătură afectivă, oferă o mai serioasă garanție evoluției și funcționalității pe termen lung.

Geneza și evoluția sentimentului de dragoste nu presupun întotdeauna o traiectorie rectilinie, ci una plină de confruntări, contradicții și chiar conflicte, ajungându-se fie la organizarea și cristalizarea acestui sentiment la nivelul personalității, fie la dezorganizarea sa și, în consecință, la răcirea relațiilor afective dintre cei doi parteneri. Iubirea nu dispare brusc, dar se poate degrada, micșorându-se treptat dacă nu i se acordă prioritate. Când este protejată și întreținută cu grijă, ea se dezvoltă devenind tot mai frumoasă. Iubirea este un proces activ. Ea nu stagnează. Crește sau regresează. Ea poate fi ucisă dar poate fi și reînviată prin efortul creativ al unei iubiri înțelepte, efort în care se angajează cel puțin unul din parteneri.

Iubirea ca mod esențial de intercomunicare, intercunoaștere și intermodelare a celor două personalități angajate în „parteneriat”, transformă treptat interacțiunea acestora dintr-o superficială raportare referențială, de proiecții aspiraționale și expectative de identificare, într-un mod autentic de a fi unul cu celălalt și unul pentru celălalt. Iubirea reală este creația comună a două personalități una prin intermediul celeilalte. Dimensiunea esențială a iubirii este cunoașterea și îmbogățirea permanentă a ființei celuilalt, pătrunderea și mulțumirea de ființa celuilalt, trăirea lăuntrică, inefabilă a bucuriei de a fi lângă partener.

Necesitatea educației afectivității este vădită pentru această generație grăbită, care uneori își trăiește sentimentele cu violența soluțiilor imediate și totale, considerând demodate anumite considerații etice ale adulților. Tinerii trebuie să înțeleagă valoarea răgazului, a așteptării, care aureolează trăirea anticipată a împlinirii și aduce un spor de cristalizare, o nuanță de romantism și meditație momentului așteptării obiectivate. E bine ca ei să înțeleagă că între dorință și împlinire

trebuie interpus un spațiu psihologic de cunoaștere reciprocă, însoțită de stima de sine cât și pe cea pentru persoana iubită.

Ardoarea iubirii poate fi uneori efemeră, dar reușita familială este decisă de valoarea personalității încercată de împrejurări. Iubirea este comuniune, dar pentru a fi inteligentă, ea nu trebuie să desființeze personalitatea celui iubit până la absorbție. Anularea a ceea ce are partenerul ca persoană umană unică și irepetabilă înseamnă însăși desființarea complexului iubirii, ea rămânând fără obiect, încetând de a mai fi o relație. De aceea în dragoste stima este fundamentală, la fel și responsabilitatea, iar tendința atingerii fericirii se însoțește cu ideea realizării de sine, alături și împreună cu cel iubit. Căci iubirea nu este o stare pasivă, ea înseamnă o privire în aceeași direcție din partea ambilor parteneri, ceea ce nu înseamnă neapărat o coincidență a idealurilor, ci contribuția fiecăruia în realizarea idealurilor urmărite. Dăruirea spre regăsire trebuie să fie condiția unei relații reușite.

METODE MODERNE DE PREDARE

Profesor Economist Corina-Mihaela MIHĂIȚĂ
Liceul Tehnologic „Tiu Dumitrescu” Mihăilești, Giurgiu

Modalitatea eficientă prin care profesorul îi ajută pe elevi să accedă la cunoaștere și să-și dezvolte capacitățile intelectuale, priceperile, deprinderile, aptitudinile este strategia didactică. Ea se realizează printr-un ansamblu complex și circular de metode, tehnici, mijloace de învățământ și forme de organizare a activității, complementare, pe baza cărora profesorul elaborează un plan de lucru cu elevii, în vederea realizării cu eficiență a învățării.

Strategia didactică devine astfel rodul unei participări colaborative desfășurate de profesor împreună cu elevii, aceștia completând planul de lucru cu propriile interese, dorințe de cunoaștere și de activitate intelectuală. Astfel, aceștia pot să-și manifeste dorința de a învăța prin cooperare, în echipă, colectiv sau individual, pot să opteze pentru anumite materiale didactice pe care să le folosească, pentru anumite metode, tehnici sau procedee de lucru.

O metodă modernă de predare este metoda Turnirului care reprezintă o modalitate prin care poate fi realizată *recapitularea cunoștințelor*, la finalul unui capitol sau al unei unitati de învățare. Prin natura regulilor jocului, sunt implicați toți elevii clasei. Metoda prezentată dezvoltă spiritul de competiție și fiind o modalitate de evaluare apreciată de către elevi. Aceasta procedura presupune următoarele etape:

Clasa se împarte în trei – patru echipe, echipe care nu se modifică pe parcursul anului școlar. La fiecare **“masă de joc”** se va afla câte un reprezentant al fiecărei echipe, de același nivel (*un criteriu ar putea fi media elevului la materia respectivă*). Pentru fiecare masă de joc sunt necesare: fișe cu întrebări, fișe cu răspunsuri, cartonașe numerotate, numărul lor fiind același cu numărul întrebărilor de pe fișă. Această metodă este potrivită unei lecții de recapitulare, activitatea fiind mult mai captivantă, elevii vor pune întrebări profesorului în legătură cu itemii din fișă care nu au fost pe deplin clarificați.

O altă metodă modernă este Brainstorming care se remarcă prin creativitate și prin care se generează cât mai multe idei, fără teama de a greși, deoarece totul este acceptat. Urmărește dezvoltarea imaginației și a spontaneității, toleranței la elevi. Etape: alegerea temei, exprimarea tuturor ideilor (chiar trăsnete/ neobișnuite), notarea tuturor ideilor, combinarea lor și gruparea pe categorii, analiza critică, dezvoltarea și selectarea ideilor originale.

Metoda asaltului de idei se desfășoară în cadrul unui grup nu foarte mare (maximum 30 de elevi), de preferință eterogene din punct de vedere al pregătirii, sub coordonarea unui moderator, care îndeplinește rolul atât de animator cât și de mediator. Durata optimă este de 20- 45 de minute. Această metodă dezvoltă abilitatea de a lucra în echipă, creativitatea, stimulează participarea activă și creează posibilitatea schimbului de idei, având aplicabilitate largă, aproape în toate domeniile.

Exemplu:

În urma prezentării la calculator a situației vânzărilor pentru o societate aleasă în mod arbitrar (S), s-a inițiat o ședință de brainstorming cu tema: „Modalități de creștere a vânzărilor în cadrul societății S.

Între ideile emise de elevi s-au aflat:

- participarea la târguri și expoziții în țară și străinătate;
- încheierea unor contracte comerciale cu rețele de magazine din țară și străinătate;
- monitorizarea nivelului cererii pe fiecare categorie de produs;
- sensibilizarea consumatorilor prin diferite moduri de pre/entare a produselor;
- sporirea preocupărilor pentru creșterea performanțelor produselor realizate;
- conceperea, în cadrul unor colective de specialiști a unei strategii de marketing bine fundamentate;
- îmbunătățirea reclamei;
- numirea unor reprezentanți regionali, care să se ocupe de vânzarea produselor;
- îmbunătățirea acțiunilor de relații cu publicul: demonstrații de utilizare, simpozioane, conferințe etc.;
- îmbunătățirea aspectului ambalajului.

În plus, o metodă modernă cât și eficientă este metoda Învățării prin cooperare - în care echipele alcatuiesc întrebări pe baza materialului. Este același lucru ca în cazul “predării prin întrebări”, cu excepția faptului că sunt asigurate diferite materiale. Elevilor li se va cere să se folosească de text pentru a răspunde la întrebarea/întrebările pregătite/e de profesor.

• Aceste întrebări sunt legate de punctele-cheie ale textului și de obiectivele-cheie ale lecției. Ele trebuie să fie provocatoare.

Ex : „Care sunt obiectivele marketing-ului și rolul acestora în economia de piață?”

• Răspunsurile nu trebuie să apară într-un singur loc în text sub forma unor afirmații simple și neinteresante. Elevii ar trebui să fie nevoiți să citească, să înțeleagă și apoi să reformuleze (mai

exact sa gandeasca din nou) textul pentru a putea raspunde la intrebari. Este nevoie ca elevii sasi construiasca propria lor intelegere si nu doar sa reproduca textul.

- Ideal ar fi sa existe materiale cu grade diferite de dificultate care sa circule printre elevi. Alternativ, diferiti elevi pot avea la dispozitie resurse variate, pentru ca mai apoi sa li se ceara sa ajute la gasirea raspunsurilor.
- Este foarte util sa dati elevilor sarcini individuale in cadrul grupului lor, cum ar fi cea de a scrie, cea de a verifica problemele de vocabular etc, dupa cum au fost descrise in sectiunea despre modul de a conduce munca de echipa pentru o participare maxima. Elevii lucreaza in grupuri si cand termina, se poate solicita feedback-ul din partea grupurilor, ideile fiind expuse pe rand, cum se procedeaza in ‘‘predarea prin intrebari’

CÂNTAREA RELIGIOASĂ, MIJLOC DE ACTIVITATE MISIONARĂ

Prof. Dan Romeo MIHALACHI
Școala Gimnazială „Tristan Tzara” Moinești

Trăim într-o epocă în care descentrarea valorică persistă și se adâncește. Astăzi, mesajul omenirii este unul straniu societatea afirmând uneori despre sine că este creștină, însă puțin din viața ei dovedește acest lucru. Motivul acestui fel refractar de abordare a vieții religioase stă în exacerbarea raționalului în detrimentul misterului, în certitudinea de autosuficiență a individului, certitudine creată și întreținută de gândirea autosuficientă și materialistă despre lume care oferă orice oricui și de modernism.

Ruptura (κρυσις-ul) omului modern de Dumnezeu devine „criză” individuală și socială. Problemele lumii apar ca fiind consecințe ale unui proces tot mai accentuat de îndepărtare de Dumnezeu. E o lume care trăiește după propriile-i norme, într-o îngustare egoistă, lucru cu atât mai grav, cu cât omul este o ființă creată spre comuniune și care nu-și găsește împlinirea decât în deschiderea spre Dumnezeu și spre semenii săi.

Din perspectiva acestei triste realități, religia este calea prin care se poate ajunge, grație potențialului său formativ-educativ, la o reșezare firească a valorilor general-umane, reducând efectele negative ale crizei contemporane de identitate și orientare, propunând modele viabile de bunătate și sfințenie și oferind tinerilor repere clare în viața personală și în raporturile cu ceilalți.

Importanța cântării religioase ca mijloc de activitate misionară în școală și nu numai este vitală ca bază a sănătății spirituale a elevului și ca temei pentru o credință mărturisitoare. Prin intermediul unui demers educativ responsabil, cu evaluarea permanentă a propriilor acțiuni raportate la Dumnezeu și la semenii, se ajunge la fortificarea ființei umane prin interiorizarea valorilor sacre, contribuind la formarea unui sens existențial propriu și la definirea unui caracter. Este educația care propune elevului noțiuni ce trezesc în sufletul său sentimente și convingeri apte de a-l determina să acționeze nu doar pentru propria perfecționare spirituală, ci și pentru a celor din jur, toate acestea sub semnul iubirii și al libertății, într-o permanentă legătură cu voia lui Dumnezeu: „Voia lui Dumnezeu cea desăvârșită este a-și întipări cineva în suflet chipul viețuirii binecredincioase”(Sfântul Grigorie de Nyssa). Această „viețuire” este manifestarea religiozității în

fapte curente de viață, având la bază credința vie, puternică și „lucrătoare prin iubire”(Galateni 5, 6), izvor al înălțării în lume și dincolo de ea.

În cultura generală a unui om și în cultura lumii antice și moderne se regăsesc noțiunile de religie sau cult în vocabularul fiecărui popor. Melodia religioasă a însoțit cultul Bisericii încă din antichitate. În Siria s-au format cele mai importante și mai tipice varietăți ale psalmodiei de cult și ale creației de imnuri.

Muzica în sine este cea mai nobilă dintre arte iar când pronunțăm cuvântul muzică știm că aceasta nu este legată de rău, de violență, ci ea crează o stare plăcută pe care noi o vizualizăm cu ochii noștri interni și totodată o trăim. Realizarea frumosului se obține foarte greu, iar muzica are rolul de a aduce armonia și orizontalitatea ființei noastre.

Studierea istoriei muzicii religioase ne ajută să cunoaștem care popoare au stat la originea acesteia, ce rol a jucat de-a lungul timpului la curțile regale, în școli sau mănăstiri, iar folosirea muzicii bisericești în școală este complementară și auxiliară predării religiei. Conținutul mesajului religios poate fi receptat mai ușor și în mod plăcut de elevi folosind muzica religioasă deoarece aceasta ține de latura afectivă a ființei umane. Un cântec religios cu mesajul său poate fi folosit la o lecție îmbunătățind predarea noilor cunoștințe și fixarea lor.

Prin însăși construcția lor, elevii ne îndeamnă să îi conducem la Dumnezeu, dar pentru acesta trebuie cunoscuți îndeaproape și formați pentru a primi cu dragoste misterele divine. Realitatea lor sufletească este în permanentă structurare și repercursiune, o geneză permanentă, o creație continuă, ei fiind coparticipanți la propria instruire și educare.

De aceea, mai presus de toate, să-L rugăm pe Dumnezeu să ne dea mereu cuvânt cu putere multă, pentru ca elevii noștri să devină buni creștini, mărturisitori ai „vieții în Hristos”, conștienți de prezența Lui în viața și acțiunile lor.

ROLUL FAMILIEI ÎN REUȘITA ȘCOLARĂ

Prof. înv. primar Mădălina Paula MIHUȚA
Școala Gimnazială „Nicolae Popoviciu” Beiuș, Bihor

Dezvoltarea psihică a copilului are o "istorie individuală" a cărei bază se realizează în familie, dacă nu chiar în embriogeneza. Legătura afectivă dintre făt și mamă este prima relaționare a viitorului om cu lumea. Copilul crescut într-un anumit tip de climat afectiv și intelectual, va asimila mai ușor acele valori socio - culturale cu care vine în contact repetat și nemijlocit încă prin modelele de conduită ale părinților (Tucicov-Bogdan, A., 1973). Încă din fașă copilului i se formează personalitatea, modul de comportarea al părinților încă de atunci afectează copilul. De exemplu: un copil neprotejat, neapreciat la valoarea pe care o are, tot timpul va lupta să ocupe primul loc, pentru că nu îl deține, sau se va complăce într-o situație mediocră de viața, nu va avea încredere în sine, va căuta mereu protecție pentru că îi simte lipsa. Pe când copilul care nu este lăsat să plângă, simte protecția, atenția, importanța cuvenită, el devine un copil cu încredere în sine, cu imagine bună de sine.

Familia îndeplinește, prin funcția sa de socializare a copilului, un rol nebănuț de important în formarea ierarhiei valorilor individuale (Chipea, F., 2003). Familiile cu nivel ridicat de aspirație,

orientate spre succes și performante (materiale, spirituale, sportive, sociale, etc.), acordă o importanță deosebită reușitei școlare a copilului. În acest tip de familie, la baza motivării lucrurilor sau a necazurilor, a succeselor sau insucceselor, etc., într-un cuvânt a autoevaluării, stau realizările. Încrederea în sine observată la elev este "oglindea" încurajării și a încrederii ce i se acordă în familie și în școală. Pe baza evaluării sistematice a randamentului școlar de către părinți și învățători, copilul își formează autoevaluare din ce în ce mai realistă, care se manifestă la rândul său, în nivelul de aspirație al elevului. Din păcate mai întâlnim și familii care subapreciază școala și învățătura ceea ce reduce frecvent gradul de mobilizare al elevului în vederea obținerii succesului școlar. Iată unul din argumentele care pledează pentru **educarea părinților, ca o variabilă socială importantă a succesului școlar.**

Modelele comportamentale ale părinților exercită o influență specifică asupra naturii raporturilor elev-învățare școlară. Principalele **tipuri de conduită** care contribuie la structurarea valorilor sociale și școlare în familie sunt (Neacșu, I., 1978):

- **autoritariste** (dictatoriale), întemeiate pe imperativele autorității, ascultării necondiționate;
- **cooperatoare**, construite pe relații de prietenie, înțelegere și comunicare ;
- **oscilante**, care concep relația cu copilul ca fiind subordonată valențelor pozitive sau negative ale situațiilor în care se pot găsi părinții și elevii;
- **integratoare**, direcționate de valori adaptative, cu intensități variabile.

Autoritatea exercitată de părinți în relațiile cu copiii variază de la hiperprotecționism până la agresivitate verbală sau fizică împotriva acestora. În cazul părinților hiperprotectori, copiii pot deveni anxioși, ceea ce poate conduce la eșec școlar. Pe de altă parte, indulgența părinților alimentează agresivitatea, încăpățânarea și negativismul copilului ce se vor manifesta și în relațiile lui cu colegii sau cu cadrele didactice, putând duce chiar la nereușite școlare.

În schimb, în familiile care cultivă un stil optim de relaționare cu copilul, care combină autoritatea, fermitatea cu dragostea și respectul, cultivarea inițiativei și independenței în acțiune sunt factori ce vor contribui la obținerea unor rezultate școlare satisfăcătoare sau chiar foarte bune.

Așadar, prin toate acțiunile, opiniile și modelele oferite, familia rămâne unul din factorii educogeni importanți, alături de școală și mediul social. De fapt, conform **teoriei învățării sociale**, elevii asimilează și aplică experiența, structurile și modelele atitudinale ale părinților, cu o probabilitate mărită, în relațiile cu ceilalți și mai târziu cu proprii lor copii. **Fenomenul identificării**, care explică această situație, are la bază un suport afectiv și este favorizat de (Iluț, P., 2005):

- afecțiunea, controlul și dominarea părinților;
- imitarea cu efecte gratifiante asupra performanțelor subiecților;
- contiguitatea model-subiect;
- reprezentările simbolice despre conduita modelului;
- similitudinea și percepția interacțiunii similitudinilor (ține seama de manifestarea variațiilor interpersonale și de intensitatea motivației sociale).

Valorile ce definesc comportamentele părinților sunt confruntate cu cele ale celui alt model cu care se confruntă elevul: cadrul didactic. Alături de părinte, cadrul didactic este modelul de adult spre care tinde dezvoltarea copilului, modelul pe care tinde să-l depășească, model accesibil prin muncă (Iluț, P., 2005).

„Familia ne apare, înainte de orice, ca un mediu optim în care, cu toată incapacitatea sa de a face față ambianței fizice și sociale care îl încadrează, copilul poate trăi și se poate iniția în viață” (Chipea, F., 2003). Funcțiile îndeplinite de familie, alături de acțiunea agenților educaționali,

reprezintă mecanismele care contribuie definitiv la accesoriile indispensabile educării și formării personalității copilului, astfel încât acesta să se individualizeze în mod distinct, prin capacitatea de a-și asuma, la rândul său, atribuțiile specifice solicitate de comuniunea de interes a societății și, nu în ultimul rând, a familiei.

Valorile familiale reprezintă o sinteză a experiențelor și trăirilor de viață ce se transmit în mod unitar, prin puterea exemplului, de la părinte la copil. Prin acțiunile lor, părinții trebuie să urmărească în mod consecvent progresul sau involuția progeniturilor, să creeze un climat favorabil, bazat pe afecțiune și căldură sufletească, autoritate și înțelegere, înlăturând carențele unei creșteri izolate în cazul unei familii cu un singur copil sau a creșterii și educării „de unul singur” în cazul unei familii cu mulți copii.

Bibliografie:

1. Chipea, F., *Familia contemporană*, Oradea, Ed. Expert, 2003
2. Iluț, P., *Sociopsihologia și antropologia familiei*, Iași, Ed. Polirom, 2005
3. Neacșu, I., 1978 Neacșu, I., *Motivație și învățare*, E.D.P., București, 1978
4. Tucicov-Bogdan, A., *Psihologie generală și psihologie socială*, vol. II., București, 1973

FACTORI DE RISC ÎN DEZVOLTAREA
COMPETENȚELOR SOCIO-EMOȚIONALE LA PREȘCOLARI

Prof. înv. preșc. Adelina MIREA
G.P.N. Rătești, Buzău

Copiii de aceeași vârstă pot fi diferiți din punct de vedere al nivelului de dezvoltare a competențelor emoționale și sociale. Aceste competențe sunt influențate de factori intrapersnali și interpersonal. Dezvoltarea optimă a competențelor emoționale și sociale este rezultatul unor aspecte cu o puternică competență genetică, specifică fiecărui copil, precum și a influențelor de mediu, provenite din familie și mai târziu din mediul educațional. Interacțiunea optimă a acestor factori poate reprezenta o sursă de protecție, care asigură adaptarea eficientă a copilului la cerințele mediului. Din acest motiv, conștientizarea rolului acestora este esențială pentru prevenția problemelor de sănătate mentală și menținerea unei funcționări normale. Pe de altă parte, interacțiunea inadecvată a acestor factori poate contribui la dezvoltarea deficitară a competențelor emoționale și sociale, care în timp pot deveni sursa unor tulburări mentale și emoționale.

Manifestarea unuia sau mai multor factori de risc nu înseamnă neapărat că respectivul copil va dezvolta o tulburare psihică. Nu există un factor de risc specific care să predisună în mai mare măsură decât altul la probleme de sănătate mentală la această vârstă, însă riscul crește în funcție de numărul factorilor de risc la care sunt expuși copiii.

Rolul educatorilor în dezvoltarea competențelor emoționale și sociale ale copiilor este extrem de important mai ales datorită faptului că începând cu vârsta preșcolară, timpul pe care copiii îl petrec la grădiniță este în multe cazuri mai mare decât cel petrecut cu părinții.

Grădinița reprezintă în sine un context social în care copiii au ocazia să interacționeze cu alți copii în mai mare măsură decât în cadrul familiei. De aceea, în aceste situații copiii pot să învețe

sistematic despre emoții și comportamente sociale adecvate. Calitatea relației educator-copil este substratul oricărei interacțiuni pozitive. Este adevărat că unii copii pot dobândi un statut privilegiat datorită faptului că reușesc fără prea multe dificultăți să se adapteze și să se conformeze cererilor educatorului.

Pe de altă parte, alți copii, care nu corespund excepțiilor, riscă să fie percepuți drept o problemă și să fie tratați în consecință. Mai exact, dacă așteptările față de ei sunt negative, atunci orice comportament pozitiv poate fi perceput ca fiind un „accident”, o întâmplare și s-ar putea să nu fie încurajată repetarea comportamentului adecvat. Ca urmare, nici copilul nu va încerca să se comporte dezirabil și nici nu va primi suficient sprijin din partea educatorului pentru a repeta respectivul comportament. La fel ca și în cazul părinților, atitudinea educatorilor față de disciplină, precum și consecvența cu care se aplică recompensele și pedepsele este extrem de importantă. Educatorii care nu obișnuiesc să le explice copiilor regulile și nu aplică consecvent consecințele stabilite în legătură cu încălcarea lor, favorizează lipsa sentimentului de control și împiedică dezvoltarea autonomiei copiilor.

Astfel, copiii care trăiesc într-un mediu pe care nu-l percep ca fiind controlabil și predictibil au mai multe dificultăți în reglarea emoțională și în integrarea în grup. Pe de altă parte, copiii cu care se discută regulile și în cazul nerespectării lor, se aplică consecințe discutate, vor dezvolta abilități de reglare emoțională optime.

Reacțiile educatorilor la manifestările emoționale ale copiilor reprezintă o sursă importantă de învățare despre emoții. Utilizarea în diferite contexte a cuvintelor care denumesc emoții este o modalitate de a învăța copiii să recunoască și să denumească emoțiile proprii sau ale celorlalți. Dacă educatorul nu obișnuiește să le atragă copiilor atenția asupra emoțiilor, nu discută despre consecințele emoționale ale unor comportamente, atunci aceștia riscă să nu achiziționeze cuvintele care denumesc emoții. De exemplu, dacă un copil spune că l-a lovit pe celălalt pentru că acesta l-a mințit, educatorul ar putea spune „Soluția nu era să-l lovești. Poți spune: mă supăr atunci când minți și nu-mi place. Ar fi bine să ai grijă de prietenii tăi, nu să-i lovești.”

Astfel, educatorul devine la rândul său un model, dar și un antrenor pentru dezvoltarea competențelor emoționale și sociale ale copiilor. Utilizarea de către educator a unui limbaj prin care atrag atenția copiilor asupra emoțiilor sau a evidențierii reacțiilor emoționale în contextul interacțiunilor obișnuite, scade riscul copiilor de a avea dificultăți în înțelegerea emoțiilor, precum și a consecințelor pe care le au comportamentele lor. Învățarea modalităților de reglare emoțională și înțelegerea emoțiilor sunt esențiale pentru capacitatea copiilor de a dezvolta relații sociale și de a se comporta adecvat în situații de conflict. După cum arătăm mai sus, calitatea atașamentului dintre părinte și copil are implicații și asupra naturii interacțiunilor și relațiilor cu celelalte persoane din afara familiei. Relația de atașament securizat dintre copil și educator, îi oferă copilului surse suplimentare de adaptare la mediu și de compensare a posibilelor relații insecurizante cu părinții. Explicația efectului compensatoriu constă în faptul că relația de atașament securizant cu educatorul poate furniza copilului un model alternativ de relaționare și atenuază efectele negative ale relației de atașament. Acest lucru îi permite copilului să dezvolte relații sociale adecvate cu alți adulți sau copii de aceeași vârstă.

COMPETENȚE DE COMUNICARE ÎN MANAGEMENT ȘI FORMARE BARIERE ÎN COMUNICARE

Prof. înv. primar Livia MOLDOVAN
Școala Gimnazială „Nicolae Russu” Sita Buzăului, Covasna

Tema *Bariere în comunicare* este una de actualitate și foarte des întâlnită în procesul comunicării. Foarte mulți oameni se confruntă cu fel de fel de bariere, unele ușor de gestionat, altele nu; motiv pentru care, de foarte puține ori reușesc să transmită cu ușurință ceea ce au de spus și să fie la fel de ușor de înțeles.

De aceste bariere putem avea parte fie și măcar o dată în existența noastră. Le întâlnesc copiii în raport cu profesorii, cu colegii, cu părinții, cunoscuții etc; le întâlnesc profesorii în raport cu elevii, directorul, colegii de muncă și chiar și managerul unei instituții sau organizații, în raport cu proprii angajați, în raport cu diferite autorități publice și nu numai. Aceste bariere pot apărea între emițători și receptori, datorită valorilor diferite ale acestora, datorită culturii diferite, datorită unor convingeri proprii/perspective diferite, datorită abordării unui limbaj preasofisticat ori ambiguu etc. Am ales această temă deoarece și noi ne-am aflat într-o asemenea situație la un moment dat și dorim să identificăm cauzele apariției acestora, dar și modalitățile de prevenire sau combaterea lor. Ca și manageral unei instituții, considerăm imperios necesar să știm cum să mediem un posibil conflict, apărut în urma unei comunicări deficitare.

Comunicarea îndeplinește multiple funcții:

- prima funcție face referire la *înțelegere și cunoaștere*;
- cea de a doua, pune accentul pe dezvoltarea unor *relaționări consistente cu ceilalți*;
- cea de a treia funcție, accentuează dimensiunea de *influență și persuasiune a comunicării*.

(apud T.K și M. Gamble, 1993, I. Ovidiu Pânișoară, 2008, p.40)

Despre prima dintre ele se poate spune că pune accentul pe autocunoaștere și cunoașterea celor din jur, prin intermediul comunicării. Următoarea funcție subliniază ideea de construire a unor semnificații a realității, împreună cu cei din jur, iar ultima funcție evidențiază faptul că, prin comunicare putem fi influențați și putem influența.

O comunicare eficientă deci presupune ca mesajul transmis de unul dintre parteneri, în mod integral și corect celuilalt să fie receptat de acesta din urmă, în același mod. În realitate însă, de multe ori comunicarea este imperfectă. Aceste imperfecțiuni poartă numele de bariere, blocând de cele mai multe ori comunicarea. Barierele sunt multiple; ele pot fi bariere care țin de sistem și bariere care țin de proces.

Barierele care țin de sistem, sunt de fapt micile probleme apărute la nivelul elementelor componente ale comunicării (emițător, receptor, la nivelul canalului de comunicare). Spre exemplu, pot apărea deficiențe de transmisie și recepționarea informației, de alegere greșită a mijloacelor de comunicare, de alegere greșită a limbajului, fie el verbal, nonverbal sau paraverbal.

Barierele ce țin de proces, se referă mai concret la rezultatul interacțiunii din interiorul comunicării. Ca exemplu, în acest tip de bariere se înscriu intențiile manifeste și intențiile ascunse ale partenerilor comunicaționali. Altfel spus, cu cât diferența între ceea ce comunicatorii afirmă în

interiorul relațiilor de comunicare și ceea ce urmăresc cu adevărat este mai mare, cu atât comunicarea devine inefficientă, își pierde din autenticitate și conduce spre conflict. Ion Ovidiu Pânișoară consideră că, barierele majore în actul comunicării sunt: „*blocajele emoționale, incapacitatea emițătorului de a se exprima corespunzător, repertoriile comunicaționale diferite, respectiv caracteristicile personale ale unuia sau altuia dintre comunicatori*” (I.Ovidiu Pânișoară, 2008, p.110). De asemenea, autorul referindu-se la mesaj ca element central al comunicării, afirmă că, „*receptorul poate să-l amplifice, să-l ignore sau să-l interpreteze într-o manieră eronată*”, aceste operațiuni purtând denumirea de *autoselecție* și *autopercipție*. Așadar, barierele concrete ce se desprind dintr-o asemenea perspectivă, pot cuprinde următoarele elemente: diferențe educaționale, diferențe de interes privitoare la mesaj, diferențe privind nivelul de inteligență, fonduri experiențiale divergente ale participanților, lipsa respectului mutual, diferențe privind vârsta, sexul, etnia, statutul/clasa socială, diferențe privind stăpânirea limbajului, lipsa unor abilități de comunicare ale emițătorului, lipsa unor abilități de receptare a mesajului, limitare în ceea ce privește fondul informațional (I.Ovidiu Pânișoară, 2008).

În realitatea de zi cu zi, se întâlnesc frecvent trei tipuri de bariere în comunicare, după cum urmează: distorsiunea, omisiune și supraîncărcarea. Acestea sunt mult mai evidente în procesul educațional.

Distorsiunea ilustrează faptul că mesajul suferă o alterare, datorită impreciziei limbajului, a diferențelor de repertoriu între emițător și receptor, a distanței sociale etc. *Omisiunea* indică faptul că emițătorul filtrează în mod intenționat mesajul pe care urmează să-l transmită. *Supraîncărcarea* evidențiază faptul că, de multe ori, receptorul trebuie să facă față unei abundențe informaționale externe.

O altă barieră în procesul comunicațional este evidențiată de conceptul de etică a comunicării. O comunicare neetică, rezultă din obligarea oamenilor *de a face alegeri pe care în mod natural nu le-ar face și de a nu face alegeri, pe care în mod firesc le-ar face* (I.Ovidiu Pânișoară, 2008).

Scopul studierii barierelor în actul comunicării, este acela de a le reduce sau elimina. Acestea se pot grupa în bariere: - *de natură internă* (fiziologice, perceptivă, semantice, interpersonale sau intrapersonale)

- *de natură externă* (apărute în mediul fizic, în care are loc comunicarea-poluare fonică puternică, întreruperi succesive ale procesului de comunicare).

Metode de ameliorare/combaterea barierelor din actul comunicării:

Deși îmbracă forme diferite, constituind reale perturbații ale comunicării, barierele nu sunt de neevitat. Pentru înlăturarea lor se vor lua în considerare mai multe aspecte:

1. *Se atacă problema, și nu persoana*

Trebuie evitată tendința de a judeca. Convingerea unor persoane că cei din jurul lor își vor îmbunătăți comportamentul doar dacă sunt criticați, constituie o barieră în calea unei comunicări eficiente. În loc de: „*Tu ești vinovat pentru această situație...*”, se spune: „*Să vedem cum putem rezolva problema ...*”.

2. *Se vorbește la concret, și nu la general*

Nu se permite folosirea etichetelor în caracterizarea unei persoane care a greșit sau a avut un comportament neadecvat. Urmează să precizăm locul, timpul și condițiile în care a greșit.

3. *Se sesizează ascultarea suportivă*

Aceasta înseamnă recepționarea mesajelor prin modul de ascultare și prin reacțiile de feedback. Felul în care ascultăm, trebuie să-i sugereze interlocutorului că suntem interesați de persoana sa, că îi respectăm sentimentele, emoțiile, gândurile și, chiar dacă nu împărtășim punctul său de vedere, avem convingerea că acesta este important și valid pentru el.

Există și alte modalități de a diminua/elimina barierele din actul comunicării, de a evita

Declanșarea și/sau menținerea unei situații conflictuale, după cum urmează: -planificarea comunicării; -determinarea scopului fiecărei comunicări; -alegerea unui anumit moment pentru comunicarea unui lucru important/intim; -clasificarea ideilor înaintea comunicării; folosirea unui limbaj adecvat.

De asemenea, putem acționa în vederea aușurării procesului de comunicare prin:

-focalizarea pe ceea ce simte emițătorul și pe comportamentul interlocutorului, prevenind astfel posibilele reacții defensive în comunicare;

-se pot comunica emoțiile și se pot descrie comportamentele fără a face evaluări și atacuri la persoană;

-se va evita impunerea propriului punct de vedere. Manipularea este o formă de comunicare care transmite mesajul de non-acceptare și neîncredere în deciziile luate;

-ascultarea activă, care poate duce la îmbunătățirea înțelegerii reciproce și la depășirea obstacolelor în comunicare. Comunicarea empatică conține mesaje de înțelegere, compasiune și afecțiune față de interlocutor;

-se evită stereotipurile și prejudecățile, deoarece conduc la opinii negative despre ceilalți, duc la discriminare, violență și genocid;

- se evită sfătuirea cuiva, deoarece poate fi percepută ca o insultă la inteligența sa, ca o lipsă de încredere în capacitatea respectivei persoane de a-și rezolva singură problema;

-se exclud amenințările și moralizarea;

-în actul comunicării, participanții trebuie să dea dovadă de egalitate și nu de superioritate;

-dacă ceea ce s-a transmis nu este clar, se solicită mai multe informații;

-de multe ori trebuie utilizată parafrizarea: o metodă în comunicare care are rolul de a clarifica mesajul, de a comunica mai eficient nevoile;

-se dă posibilitatea explorării unor soluții alternative prin folosirea brainstorming-ului, ascultării reflectivă, discutarea posibilelor rezultate ale alegerii uneia dintre alternative, obținerea unui angajament;

-se utilizează confirmările verbale, vizuale și nonverbale, precum și sunete care îi fac pe vorbitori să înțeleagă că sunt ascultați cu interes și respect;

-trebuie să fie asigurat confortul necesar în timpul comunicării, atât în raport cu emițătorul, cât și cu receptorul.

Putem concluziona astfel că pentru o comunicare eficientă este nevoie de asigurarea condițiilor de desfășurare corectă a acestui proces. Atât emițătorul cât și receptorul trebuie să depună eforturi pentru transmiterea și receptarea mesajului, cu utilizarea unui cod comun și într-un context adecvat. O dată cu apariția barierelor în comunicare este necesară o autoreglare cu concursul partenerilor comunicatori care pot optimiza din mers procesul.

Trebuie să mergeți să-i comunicați ceva urgent șefului, însă acesta este extrem de furios. Cum

procedați? Vă împiedică starea lui de spirit să comunicați? Dece?

Aveți printre cunoscuți sau în clasă, o persoană, respectiv un elev care nu prea comunică. Identificați posibile cauze ale acestei situații.

Bibliografie:

- Abric, J.(2002), Psihologia comunicării, Editura Polirom, Iasi
Baban, A.(2001), Consiliere educațională, Editura Ardealul, Cluj-Napoca
Boniface, J.; Legrand, J-A; Peretti, A.(2001), Tehnici de comunicare, Editura Polirom, Iași
Pânișoară, Ion-Ovidiu (2008), Comunicarea eficientă-ediția a III-a, revăzută și adăugită, Editura Polirom, Iași
Usaci, Doina (2012), Curs comunicare educațională, Editura Transilvania, Brașov
- Webografie:
<http://www.slideshare.net/BrindusaSecuiu/elemente-de-teoria-comunicarii>, accesat azi
01.11.15, ora 18.00
<https://www.youtube.com/watch?v=8Ox5LhIJSBE> - film bariere in comunicare
<https://www.youtube.com/watch?v=D3a3fgUkw6c> – film

PROFESORUL – ORGANIZATOR ȘI CONDUCĂTOR **AL PROCESULUI EDUCAȚIONAL**

p.i.p. Alina MUNTEANU

Școala Gimnazială „General Nicolae Șova” Poduri, Bacău

Managementul educației reprezintă teoria și practica, știința și arta proiectării, organizării, coordonării, evaluării, reglării elementelor activității educative (nu numai a resurselor), ca activitate de dezvoltare liberă, integrală, armonioasă, a individualității umane, în mod permanent, pentru afirmarea autonomă și creativă a personalității sale, conform idealului stabilit la nivelul politicii educaționale.

O profesie semnifică un sistem de trăsături fizice, intelectuale, morale, tehnologice, formate special pentru rezolvarea sarcinii specifice, într-un aspect al unui domeniu de activitate: genul de muncă, forma de activitate definită, sistemul de solicitări specifice, drepturi și obligații, statut și roluri, indicații și contraindicații, norme de activitate, evaluare și perfecționare, relații și atitudini specifice. Managementul întrunește condițiile unei profesii pentru că necesită o pregătire, urmărește obținerea unor rezultate prin eforturi comune, solicită participarea continuă, un complex de cunoștințe teoretice și practice, de capacități și competențe.

Profesia de manager are două sensuri:

- Unul larg, de activitate prin care se câștigă existența, o ocupație;

- Unul restrâns, pentru a defini pregătirea personalului de specialitate.

Pregătirea managerială asigură un nivel înalt al profesionalizării ca educator rațional, creativ, în conceperea, realizarea și optimizarea activității educative.

A fi educator nu înseamnă a exercita o meserie, înseamnă a împlini o meserie, a face un apostolat. Profesorul ocupă un loc important în activitatea educațională deoarece contribuie la formarea personalității elevilor, la conduita lor în societate, la formarea lor ca indivizi și cetățeni etc.

Didactica modernă și teoria educației, militează deopotrivă pentru creșterea rolului elevilor în procesul propriilor lor formări, rolul conducător al profesorului în activitatea educațională rămâne un fapt real. Schimbările înregistrate până acum nu fac decât să sporească rolul activ, formativ, de organizator și conducător, al profesorului în activitatea de pregătire a tinerelor generații pentru muncă și viață.

Pregătirea și specializarea profesorului în activitatea didactică și educativă îl îndreptățește să devină proiectantul, organizatorul și conducătorul principal al operei de formare a personalității elevilor.

Profesorul, fiind cel care cunoaște modelul de personalitate ce trebuie format într-o etapă dată, care înțelege mecanismul complicat al construirii personalității, care stăpânește tehnologia activității educaționale, care posedă aptitudinile necesare conducerii unui colectiv și pricepera organizării vieții acestuia, este firesc să fie principalul specialist și participant la opera educativă. Aceste calități îl îndreptățesc pe profesor să fie conducătorul procesului educativ.

Profesorul trebuie să-și proiecteze activitatea în toate detaliile (obiective, resurse, tehnologie, evaluare, decizie) stabilind precis ceea ce vrea să realizeze. Proiectarea muncii didactice și educative pe o perioadă mai apropiată sau mai îndelungată, presupune utilizarea unei tehnici pretențioase, sprijinită pe datele cercetării științifice.

Ca *proiectant*, profesorul trebuie să cunoască bine cel puțin următorii trei parametri:

- obiectivele ce stau în fața școlii;
- materia cu care va lucra elevul;
- tehnologia specifică proceselor respective, didactice și educative, pe care le va conduce în

activitatea sa.

Profesorul va căuta să afle care sunt disponibilitățile fiecărui elev, pe care va trebui să le pună în valoare.

În calitate de *conducător* el trebuie să creeze condiții optime de lucru și viață, să imprime un stil de muncă plăcut, să introducă o notă de optimism, să mențină o disciplină liber consimțită, să aplice principiile științifice în stabilirea regimului zilnic, a orarului de lucru, a alternării timpului de lucru cu cel liber, să stimuleze la muncă pe fiecare elev și să facă din colectivul clasei un factor educativ. Calitatea de educator îl obligă să exercite și să transpună în practica, la nivelul clasei, toate funcțiile conducerii:

- organizarea ;
- planificarea;
- îndrumarea;
- coordonarea;
- evaluarea;
- decizia.

Ca *organizator* profesorul trebuie să dovedească însușiri obiective în activitatea didactică și educativă, în predarea specialității prin care acționează asupra formării elevilor. Conducerea activității de învățare, crearea motivației necesare, dozarea sarcinilor și stimularea interesului pentru obiectul de învățat pe care îl predă, evaluarea sistematică a rezultatelor obținute și înarmarea elevilor cu un stil de muncă intelectuală, constituie cerințe de bază ale activității sale.

Profesorul trebuie să fie principalul animator al vieții colectivului, sarcină pretențioasă, dar importantă și delicată. A ști să însuflească entuziasm, să inspire încredere, să mobilizeze forțele, să polarizeze toate energiile și toți factorii, să creeze o atmosferă tonică, optimistă, să producă un climat favorabil muncii, înseamnă să fie o personalitate puternică, să dispună de calități deosebite și să-i cucerească pe cei cu care lucrează.

Animator al vieții unui colectiv de elevi poți fi numai dacă ești încălzit de dragoste pentru copii, pasionat pentru munca educativă, animat de dorința de a-i ajuta pe alții, numai dacă te poți transpune în situația altora, dacă ești generos, capabil de sacrificiu și de dăruire. A ști să lupți pentru un scop comun, a ști să-i atragi și pe alții în această acțiune, a ști să perseverezi și să obții ceea ce vrei. Mai mult decât oricare altă profesiune, cea de educator impune să fii entuziast, întrucât este vorba de o activitate colectivă care se desfășoară cu tineri în formare, care au nevoie de entuziasm, de încredere în ei înșiși, în cel ce-i îndrumă și de asemenea, încredere în viitor.

Educatorul trebuie să știe care sunt coordonatele unei activități colective reușite, condițiile antrenării membrilor unui colectiv în realizarea unui scop comun, ce fel de perspective i-ar putea atrage și ce stimulente le-ar putea întreține elanul în muncă un timp îndelungat. Aici se îmbină cel mai mult știința cu arta, tehnica de lucru cu talentul, experiența cu inițiativa, tactul cu măiestria, calmul cu entuziasmul, căutările cu siguranța. Orice profesor este și un creator de modele, de proiecte educaționale, de profile, de metode și procedee, un inovator. O asemenea calitate îi pretinde profesorului imaginație, abilitate, inovație în toate împrejurările, nu numai în cadrul lecțiilor. Orice elev este un unicat și fiecare cere un anumit tratament pentru a se realiza optimal. A stabili condițiile, tratamentul și modalitățile prin care fiecare elev își poate pune în valoare mai bine disponibilitățile și calitățile sale și a obține succese, înseamnă a descoperi specificul fiecăruia și a ști să adaptezi tehnologia educației acestor particularități.

Creativitatea profesorului poate acționa la diferite niveluri: la nivelul concepției de organizare a predării unei discipline (a specialității sale) la nivelul sistemului de predare prin originale și eficiente forme de organizarea activității și prin lecții creatoare, la nivelul utilizării unei metodologii diversificate, atractive, interesante; la nivelul relațiilor profesor – elev, spre mobilizarea acestuia pentru autoformare, autoinstruire și autoeducare sub îndrumarea competentă a profesorului.

Profesorul este creator în sensul adaptării tehnologiei de lucru la specificul fiecărui colectiv și al fiecărui elev, în sensul anticipării, inventării și proiectării de noi modele, obiective, tipologii sau prototipuri de metode, caractere, structuri. Contribuția lui la perfecționarea învățământului și al educației trebuie să fie 12 continuă, consistentă și înnoitoare. Creativitatea profesorului se manifestă în toate domeniile învățământului și educației, cuprinde și activitatea extrașcolară.

A construi lecții interesante, a organiza activități formative variate, atractive, multiple și complexe, a iniția pe elevi în „tainele” specialității și a-i ajuta să-și programeze activitatea, înseamnă a fi creatorul unui sistem de muncă pasionant, captivant, atrăgător. Implicarea profesorului în activitatea de cercetare pedagogică urmărește să valorifice potențialul creator al unui detașament atât de numeros și să accelereze ritmul progresului în învățământ.

Bibliografie:

- Bontaș I., „Pedagogie” Editura Bic All, București, 2001;
Cristea S., „Pedagogie generală. Managementul educației”, Editura Didactică și pedagogică, București, 1996;
Cucuș C., „Pedagogie” Editura Polirom, București, 2002.

IMPORTANTA PARTENERIATULUI CU PĂRINȚII

Profesor Alina OBREJA
Școala Gimnazială Nr.1 Tanacu, Vaslui

Principalul factor de formare al unui copil este familia, acest mediu are un rol crucial în evoluția acestuia de la naștere până în momentul în care poate lua singur decizii. Un copil se poate dezvolta armonios numai dacă se simte în largul său, adică în mediul lui familial, înconjurat de membrii familiei, de lucrurile sale. De aceea părinții sunt primii și cei mai esențiali pionieri în formarea personalității copilului. Al doilea pionier important este școala iar al treilea este comunitatea. Pentru eficientizarea activității educative desfășurate cu elevii trebuie să existe o acțiune comună între cei 3 factori.

Școala și familia sunt 2 entități care au nevoie una de alta, ele trebuie să își găsească un drum comun presărat cu încredere, ajutor reciproc, respect, sprijin, iubire față de copil, drum al cărei destinație finală este formarea elevului. Sunt situații în care familia se preocupă doar de nevoile primare ale copilului (îmbrăcăminte, hrană, cheltuieli zilnice etc.) și ignore o latură importantă: implicarea în viața școlii. Este absolut necesar ca această categorie de părinți să conștientizeze că întâlnirile din mediul școlar au drept scop îmbunătățirea relației dintre părinte și copil, părinte și cadru didactic. Cercetările arată că, în momentul în care părinții sunt activi în viața școlară a copilului acesta are rezultate mai bune la școală. Colaborarea dintre școală și familie presupune nu numai o informare reciprocă asupra situației copilului ci și pregătirea părinților pentru o abordare mai eficientă cu copilul și cu școală.

O bună colaborare între cele 2 părți: familie și școală se poate realiza doar prin parteneriate. Ele sunt o componentă impetuoasă în organizarea școlii și a clasei de elevi, nu sunt activități cu caracter optional. Scopul principal al parteneriatelor este de a ajuta elevul să aibă performanțe la școală și mai târziu în viață., deasemenea parteneriatele dintre școală, familie și comunitate pot îmbunătăți climatul școlar, abilitățile educaționale și de lideri ale părinților.

Familia este considerată sâmburele societății noastre, nucleul în jurul căruia orbitează educația copilului, latura afectivă, socială și mai târziu profesională a acestuia.

Prin urmare, familia trebuie să fie și în cadrul școlii sâmburele din care se dezvoltă armonios mlădița principală a procesului educativ și anume elevul. Influența educativă a familiei depinde foarte mult de exemplele vii, adevărate de care reușește să dea dovadă aceasta. Un părinte trebuie să îi acorde copilului său șansa de a se afirma, de a se exprima, de a se manifesta, iar acesta se poate întâmpla doar dacă adultul are multă răbdare, stăpânire de sine și o permanentă dragoste trează.

Bibliografie:

1. Bătrânu, E., *Educația în familie*, Editura politică, București, 1980;

2. Dolean, I., Dolean, D., *Meseria de părinte*, Aramis, Print srl, București, 2002;
3. Stan, E., *Autoritate și educație*, Editura Polirom, Iași, 2018;
4. Tsabary, Sh., *Familia conștientă*, Editura Herald, București, 2018.

METODE MODERNE DE PREDARE A LIMBII ENGLEZE

Prof. Alina OBREJA
Prof. Florentina BUHUS
Școala Gimnazială Nr.1 Tanacu, Vaslui

Tranziția de la o cultură a modernității, din perspectiva căreia cadrele didactice „își exercită mai mult puterea decât autoritatea” (Păun, 2002, 19), la o cultură postmodernă ale cărei valori, principii, idei se află încă în plin proces de coagulare, a început deja. O schimbare de optică, de strategii și practici educaționale devine condiție sine qua non a asigurării calității în educație.

Una dintre țintele procesului educațional este de a-i instrumenta pe elevi cu abilitatea de a face față situațiilor problematice cu care se confruntă, deci de a rezolva probleme. Spre deosebire de celelalte componente ale sistemului cognitiv (ex: procesarea informației vizuale, atenția, memoria etc.), care formează sisteme funcționale specifice, mecanismele rezolvării de probleme au un caracter globalist, cuprinzând toate celelalte sisteme. Rezolvarea de probleme este, așadar, o rezultată a funcționării interactive a tuturor mecanismelor cognitive. Problema cu care se poate confrunta elevul „se asociază cel mai frecvent cu bariera, obstacolul, semnul de întrebare, dificultatea teoretică sau practică, lacuna cognitivă – toate intervenite pe traseul gândirii - care se ce a fi înlăturate, depășite, rezolvate” (Zlate, 2007, 316)

Pentru a putea deveni capabili de a rezolva probleme, elevii trebuie să identifice și definească o problemă, să cunoască metode specifice de investigare a procesului rezolutiv (strategii algoritmice și euristice) și, de asemenea, să poată realiza raționamente.

Metoda brainstorming-ului (asalt de idei, furtună în creier)

Această metodă are drept scop emiterea unui număr cât mai mare de soluții, de idei, privind modul de rezolvare a unei probleme, în vederea obținerii, prin combinarea lor, a unei soluții complexe, creative, de rezolvare a problemei puse în discuție. Este o metodă de rezolvare creativă a problemelor, inițiată de A. Osborn, în 1948.

Metoda brainstorming-ului se bazează pe patru principii fundamentale: - căutarea în voie a ideilor; - amânarea judecății ideilor; - cantitatea mare de idei; - schimbul fertil de idei.

Se desfășoară în cadrul unui grup de participanți nu foarte numeros (maxim 30 de elevi/cursanți), iar profesorul trebuie să-și asume rolul de moderator. Durata optimă pentru o ședință de brainstorming este de 20-45 de minute. Etapele brainstorming-ului sunt următoarele:

1. Etapa de pregătire care cuprinde: - faza de organizare; - faza de antrenament creativ; - faza de pregătire a ședinței;
2. Etapa productivă, de emitere de alternative creative: - stabilirea temei de lucru, a problemelor de dezbătut; - rezolvarea subproblemelor de dezbătut; - faza de soluționare a subproblemelor formulate;

3. Etapa selecției ideilor emise, care favorizează gândirea critică: - analiza listei de idei emise și evaluarea gândirii critice; - faza optării pentru soluția finală.

Avantaje ale metodei: stimularea creativității; dezvoltarea gândirii critice și a capacității de argumentare; dezvoltarea competențelor de comunicare; formarea și dezvoltarea capacității reflective; participarea activă a tuturor elevilor/cursanților; sporirea încrederii în sine și a spiritului de inițiativă; dezvoltarea unui climat educațional pozitiv.

Limite: consum mare de timp; reușita metodei depinde de calitățile moderatorului de a conduce discuția în direcția dorită; poate fi obositoare și solicitantă pentru participanți; propune soluții posibile de rezolvare a problemei, nu și o rezolvare efectivă a acesteia.

Metoda privitului pe gaura cheii - Looking through the key – hole

Aceasta este o metoda complexă, pentru că ea înglobează și alte metode și tehnici de predare și evaluare, vizând astfel probele orale și scrise, dar mai ales observarea capacității și abilității de exprimare până la acea dată. Este o metodă care ajută și implicit dezvoltă deprinderile lingvistice și mentale ale elevului, ajungând astfel la un rezultat foarte bine conturat și definit. Această metodă creează acea posibilitate „de a-ți da drumul la gura” (în limbaj popular), ceea ce înseamnă foarte mult în învățarea unei limbi străine. De asemenea caracteristic acestei metode este și faptul că oferă elevului posibilitatea de a aplica în mod creativ cunoștințele însușite în situații noi și variate. Pentru ca obiectivele propuse să fie atinse se folosesc mai multe tipuri de itemi și anume: itemi de transformare-transformation items, itemii subiectivi care permit testarea deprinderilor care vizează originalitatea, creativitatea și caracterul personal al 17 răspunsului. Acești itemi cer elevului un efort de gândire și de organizare a gândirii pentru a se exprima în mod coerent. Maxima eficiență a acestei metode poate fi atinsă foarte ușor tocmai datorită flexibilității acesteia putând fi folosită în scopul atingerii numeroaselor obiective. În concluzie, avantajele metodelor tradiționale constau în faptul că asigură cunoștințe solide de gramatică și vocabular, dezvoltă capacitățile de exprimare scrisă. Se pune accentul pe cultura și literatura străină, care sunt aprofundate. Profesorul are un mai mare control al clasei decât în cazul metodelor moderne. Metodele moderne sunt preferate datorită eficacității lor sporite în ceea ce privește comunicarea, dezvoltându-se capacitatea de exprimare orală. Alte avantaje ale acestora ar fi faptul că interacțiunea între profesor și elevi și între elevi și elevi este sporită.

Suggestopedia

Inventatorul metodei este G. Lozanov. Metoda consta în aplicarea studiului sugestiei în pedagogie, dezvoltată cu scopul de a ajuta studenții să depășească barierele învățării. Principalul obiectiv este de a accelera procesul învățării folosind puterile mentale. Elevii stau cât de confortabil posibil (scaune moi, muzică, o atmosferă plăcută). Ei primesc noi nume și noi ocupații, de-a lungul cursului creându-și chiar noi biografii. Sunt două stadii ale lecției: una receptivă și una activă. Elevii participă la diferite activități: citesc, interpretează dialoguri, exersează diverse jocuri, dramatizări. Elementele pe care se pune accent sunt vocabularul, capacitatea de exprimare orală, capacitatea de receptare a mesajului scris și capacitatea de exprimare scrisă. Gramatica nu este considerată ca fiind foarte importantă. Limba maternă a elevilor este folosită dacă e necesar. Greșelile nu sunt corectate imediat, accentul fiind pe fluentă. Nu există teste formale, fiind evaluată performanța elevilor în clasă.

Calea tăcerii (The Silent Way)

Este o metodă introdusă de C. Gattego, principiul de bază atestând faptul că predarea trebuie subordonată învățării. Elevii au un rol activ, fiind responsabili de propria lor învățare.

Aceștia exersează mult, principalele domenii pe care se pune accent fiind pronunția și gramatica. Toate cele patru dimensiuni ale predării limbii sunt dezvoltate: capacitatea de exprimare orală, capacitatea de receptare a mesajului oral, capacitatea de receptare a mesajului scris și capacitatea de exprimare scrisă. Limba nativă este folosită doar atunci când este necesar. Rolul profesorului este acela de a ajuta elevii. Profesorul este tăcut, dar foarte activ; vorbește doar pentru a da anumite sugestii. Există interacțiune între studenți. Greșelile sunt considerate ca fiind normale; studenții sunt încurajați să se autocorecteze. Se pune accentul pe evaluarea continuă.

Bibliografie:

1. Cucuș Constantin, *Pedagogie*, Polirom, 1996;
2. Păun Emil, *Pedagogie provocări și dileme privind școala și profesia didactică*, Polirom, 2002;
3. Vizental Adriana, *Metodica predării limbii engleze*, Polirom, 2008;
4. Zlate Mielu, *Tratat de psihologie organizațional-managerială*, Polirom, 2007.

METODE INOVATIVE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PRIMAR

Înv. Raluca-Emilia OROS

Liceul Tehnologic „Ioachim Pop” Ileanda, Sălaj

Metodele inovative de învățare sunt modalități moderne de stimulare a învățării și dezvoltării copiilor, sunt instrumente didactice care favorizează interschimbul de idei, de experiențe, de cunoștințe, asigurând perfecționarea și optimizarea demersului educațional. Metodele utilizate la școlari sunt atât cele „clasice”, cât și cele „moderne”, numai abilitatea cadrului didactic poate face ca orice metodă folosită să stârnească interesul elevului și să-l determine să învețe în modul cel mai plăcut. Procesul de formare interactiv presupune acțiune atât din partea cadrului didactic cât și din partea copilului. Pentru a crea cadrul optim de învățare este necesar ca dascălul să țină cont de anumite criterii în aplicarea metodelor moderne de învățare, cum ar fi: competențele ce urmează a fi dezvoltate la elevi, nivelul de dezvoltare intelectuală și capacitățile copiilor, resursele materiale accesibile și gradul de complexitate al conținutului. Astfel metodele inovative trebuie adaptate acestor criterii, pentru ca procesul instructiv-educativ să se desfășoare într-un cadru activ-participativ, de stimulare a învățării.

Metodele inovative presupun o învățare prin comunicare, prin colaborare, care produce o confruntare de idei, opinii și argumente, creează situații de învățare centrate pe disponibilitatea și dorința de cooperare a copiilor, pe implicarea lor directă și activă, pe influența reciprocă din interiorul microgrupurilor și interacțiunea socială a membrilor unui grup. În învățământul primar sunt utilizate o multitudine de metode moderne însoțite de tehnici specifice și resurse materiale, dintre care amintim:

Explozia solară – steluța mare și cinci steluțe mici

Este o metodă de stimulare a creativității, o modalitate de relaxare a copiilor și se bazează pe formularea de întrebări pentru rezolvarea de noi probleme și noi descoperiri.

Obiective – formularea de întrebări și realizarea de conexiuni între ideile descoperite de copii în grup prin interacțiune și individual pentru rezolvarea unei probleme.

Descrierea metodei – copiii propun problema de rezolvat. Pe steaua mare se scrie sau se desenează ideea centrală. Pe cele cinci steluțe se scrie câte o întrebare de tipul CE, CINE, UNDE, DE CE, CÂND, iar cinci copii din grupă extrag câte o întrebare. Fiecare copil din cei cinci își alege alți trei-patru colegi, organizându-se în cinci grupuri. Grupurile cooperează pentru elaborarea întrebărilor. La expirarea timpului, copiii revin în cerc în jurul stelei mari și spun întrebările elaborate fie individual, fie un reprezentant al grupului.

Copiii celorlalte grupuri răspund la întrebări sau formulează întrebări la întrebări. Se apreciază întrebările copiilor, efortul acestora de a elabora întrebări corect, precum și modul de cooperare, interacțiune.

Avantaje:

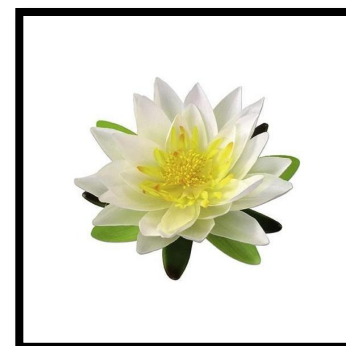
- ❖ Stimulează creativitatea individuală și de grup;
- ❖ Dezvoltă spiritul de cooperare și de competiție;
- ❖ Pune accentul pe stimularea fiecărui participant la discuție;
- ❖ Creează posibilitatea contagiunii ideilor;
- ❖ Este una dintre cele mai relaxante și mai plăcute metode didactice;
- ❖ Dezvoltă spontaneitatea și creativitatea de grup, dar și abilitățile de lucru în echipă;
- ❖ Nu necesită acordarea unei perioade mai mari de timp pentru explicații prealabile, întrucât este foarte ușor de înțeles de către toți elevii.

Tehnica Lotus – este o modalitate interactivă de lucru în grup care oferă posibilitatea stabilirii de relații între noțiuni pe baza unei teme principale din care derivă alte opt teme.

Obiective – stimularea inteligențelor multiple și a potențialului creativ în activități individuale și în grupe, teme din domenii diferite.

Descriere:

- construirea schemei sau diagramei tehnicii de lucru;
- plasarea temei principale în mijlocul schemei grafice;
- grupul de copii se gândește la conținuturile, ideile, cunoștințele legate de tema principală;
- abordarea celor opt teme principale pentru cadranele libere;
- stabilirea în grupuri mici de noi legături, relații, conexiuni, pentru aceste opt teme și trecerea lor în diagramă;
- prezentarea rezultatelor muncii în grup, analiza produselor, aprecierea în mod evaluativ, sublinierea ideilor noi.

Avantaje:

- Stimulează potențialul creativ
- Dezvoltă capacități și abilități: cognitive, de relaționare, de lider de grup, de autoevaluare și autoapreciere

Metoda mozaicului

Metoda „**MOZAICULUI**” sau metoda „**JIGSAW**” este o metodă promovată de susținătorii predării-învățării în maniera gândirii critice și poate fi utilizată la diverse discipline.

Mozaicul urmărește învățarea prin colaborare la nivelul unui grup de elevi și predarea achizițiilor dobândite de către fiecare membru al grupului „expert” unui alt grup de elevi

Ca toate celelalte metode de învățare prin cooperare și aceasta metodă are avantaje:

- ✓ dezvoltarea răspunderii individuale și de grup;
- ✓ dezvoltarea abilităților de comunicare argumentativă și de relaționare în cadrul grupului;
- ✓ dezvoltarea gândirii logice, critice și independente;
- ✓ optimizarea învățării prin predarea achizițiilor altcuiva;
- ✓ stimulează încrederea în sine a elevilor;

Mozaicul presupune următoarele etape:

☞ Împărțirea clasei în grupuri eterogene de 4 - 5 elevi, fiecare dintre aceștia primind câte o fișă de învățare numerotată de la 1 la 4. Fișele cuprind părți ale unei unități de cunoaștere.

☞ Prezentarea succintă a subiectului tratat

☞ Explicarea sarcinii care constă în înțelegerea întregii unități de cunoaștere

☞ Regruparea elevilor, în funcție de numărul fișei primite, în grupuri de experți: toți elevii care au numărul 1 „**EXPERTII 1**” vor forma un grup, cei cu numărul 2 „**EXPERTII 2**” vor forma alt grup ș.a.m.d.

☞ Învățarea prin cooperare a părții care a revenit grupului din unitatea de cunoaștere desemnată pentru oră: elevii citesc, discută, încearcă să înțeleagă cât mai bine, hotărâsc modul în care pot preda ceea ce au înțeles colegilor din grupul din care au făcut parte inițial. Strategiile de predare și materialele folosite rămân la latitudinea grupului de experți. Este foarte important ca fiecare membru al grupului de experți să înțeleagă că el este responsabil de predarea secțiunii respective celorlalți membri ai grupului inițial.

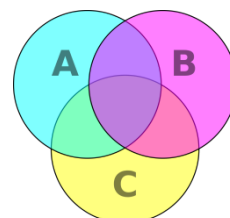
☞ Revenirea în grupul inițial și predarea secțiunii pregătite celorlalți membri. Dacă sunt neclarități, se adresează întrebări expertului. Dacă neclaritățile persistă se pot adresa întrebări și celorlalți membri din grupul expert pentru secțiunea respectivă. Dacă persistă dubiile, atunci problema trebuie cercetată în continuare;

☞ Trecerea în revistă a unității de cunoaștere prin prezentare orală cu toată clasa/ cu toți participanții.

Diagrama Venn – se aplică cu eficiență maximă în activitățile de observare, povestiri, jocuri didactice, convorbiri.

Obiective: sistematizarea cunoștințelor – restructurarea ideilor unui conținut abordat.

Descriere:

- ✓ Comunicarea sarcinii de lucru;
- ✓ Activitatea în pereche sau în grup;
- ✓ Activitate în grup;
- ✓ Activitate frontală

Aplicarea cu regularitate a metodelor inovative, de cooperare, duc în timp la rezultate superioare, relaționări heterogene mai pozitive, motivație intrinsecă mai mare, respect de sine mai crescut și dezvoltă abilități sociale deosebite, solicitate de piața muncii.

Bibliografie:

- ✚ Scheau, Ioan, „*Gândirea critică: metode active de predare-învățare*”, Ed. Dacia Educațional, 2004;
- ✚ Uzum, Corina „*Strategii pentru eficientizarea învățării*” Ed. Universității „Aurel Vlaicu”, Arad, 2009.

METODE TRADIȚIONALE VS. METODE MODERNE

Prof. înv. preșcolar Ionela-Mihaela OUATU
Școala Gimnazială „Mihail Sadoveanu” – G.P.P. Nr. 29 Bacău, Bacău

MOTO: „Dacă îmi spui o să uit, dacă îmi arăți o să țin minte, dar dacă mă implici o să înțeleg.” Anonim

Lumea în care trăim este caracterizată de schimbare, schimbări apărute în numeroase domenii și implicit în domeniul educațional. Chiar dacă unele lucruri s-au schimbat esența este aceeași și anume că trebuie să contribuim la crearea unei generații pentru că viitorul depinde de ei și de munca pe care noi o depunem acum.

Actul educațional implică încă din cele mai vechi timpuri acțiunea combinată a profesorului cu elevul, toate activitățile implicând utilizarea unor metode tradiționale sau moderne care au rolul de a facilita învățarea. Fiecare individ învață în modul său iar noi, cadrele didactice suntem nevoite să descoperim alternative care să aducă cele mai bune rezultate în învățarea copilului.

Fie că ne place sau nu, tradiționalul va fi mereu împletit cu modernul, la fel se întâmplă și în secolul în care trăim, deși ne place noutatea și suntem atrași de tot ce e diferit, societatea ne dovedește că fără aspectele tradiționale cele moderne nu ar fi existat. Continuăm să folosim în actul de predare-învățare-evaluare metode tradiționale precum: probele scrise, probele orale și probele practice, deoarece au o serie de avantaje de care trebuie să ținem cont.

Probele orale ne ajută să clarificăm și să corectăm imediat o eroare, având totodată un grad mare de operativitate, de asemenea e necesar să fim conștienți și de dezavantajele pe care le prezintă această metodă: obiectivitatea, fidelitatea și implicit validitatea au un nivel scăzut, timpul necesar unei asemenea probe este mare luând în calcul numărul de elevi de la clasă și mai putem trece în revistă ideea că dezavantajează copiii timizi sau pe cei care au nevoie de un timp mai mare în vederea elaborării răspunsului.

Probele scrise au un grad ridicat de fidelitate, ocupă mai puțin timp și oferă copiilor oportunitatea de a elabora răspunsul într-un ritm propriu, dezavantajele acestei metode vizează faptul că profesorul nu are ocazia să dirijeze copilul în momentul în care formulează răspunsul și că erorile formulate nu pot fi corectate imediat.

Probele practice au rolul de a demonstra gradul de stăpânire a priceperilor și deprinderilor de ordin practic, totuși dacă analizăm o astfel de probă vom constata că baremul de notare este foarte greu de aplicat și necesită condiții specifice.

Metodele tradiționale prezentate mai sus sunt utilizate și în învățământul preșcolar, profesorul le poate utiliza luând în considerare copilul cu particularitățile de vârstă și individuale, dar și în funcție de domeniul de dezvoltare pe care își propune să-l abordeze în activitatea la grupă.

Metodele moderne aduc învățământului plus valoare dacă sunt utilizate în mod corespunzător, fiind adaptate nivelului de vârstă și particularităților fiecărui copil în parte. În preșcolaritate putem utiliza ca metode moderne: **observarea sistematică a activității și comportamentului** pentru că ne dorim să adunăm informații relevante în legătură cu performanțele prichindeilor noștri cu privire la acțiunea de a relaționa, competențele și implicit abilitățile de care dispun, avem la îndemână o serie de modalități de tipul: fișe de evaluare, scări de clasificare, liste de control, toate acestea ajutându-ne să construim o imagine clară și reală referitoare la educabilul din fața noastră; **proiectul** este o altă metodă modernă care captivează micuții fiind interactivă și necesitând muncă în echipă sau individuală pentru rezolvarea unor sarcini în vederea atingerii finalităților propuse, această metodă se pretează mai mult pentru clasele mai mari, dar dacă ne gândim și punem la punct un proiect adaptat preșcolariilor sunt sigură că îi vom captiva din primele momente și rezultatul va fi pe măsura așteptărilor; **portofoliul** în preșcolaritate face referire la colecția formată din produse ale activității prichindeilor, în acest document adunăm munca dintr-un semestru sau dintr-un an școlar al micuțului pentru a putea observa cum ne-am dezvoltat de la o zi la alta și cum ne-am perfecționat abilitățile de-a lungul timpului.

Toate metodele enumerate au avantaje și dezavantaje, rolul cadrului didactic este acela de a contribui la clădirea unor decalaje în beneficiul copilului și a unei învățări durabile.

Sunt numeroase metode ce pot fi utilizate, important este să le alegem pe cele mai potrivite pentru copiii pe care îi avem la grupă și să fim noi ca profesori foarte bine instruiți pentru a le putea pune în practică în manieră corespunzătoare. Utilizarea combinată a metodelor moderne cu cele tradiționale ne va ajuta să clădim o imagine pertinentă referitoare la copilul care se pregătește pentru viața de mâine, putem spune implicit pentru necunoscut, din moment ce nimeni nu știe cu exactitate în ce direcție ne îndreptăm.

Societatea are nevoie de oameni bine pregătiți, oameni care iubesc cu adevărat ceea ce fac zilnic, doar în felul acesta radiografia învățământului din România va putea căpăta o altă față. Alege să utilizezi combinat metodele și ajută copiii să fie pregătiți pentru viitor.

EDUCAȚIA DIGITALĂ ÎN SISTEMUL DE ÎNVĂȚĂMÂNT ACTUAL

**Prof. înv. primar Carmen Cristina PAPUC
Școala Gimnazială Novaci, Pociovaliștea, Gorj**

Sistemul de învățământ românesc a suferit o schimbare de paradigmă, activitatea didactică fiind strămutată din spațiul școlar în spațiul virtual, din cauza pandemiei generată de SARS CoV2. Contează foarte mult capacitatea umană la reziliență, felul în care reușim să facem față unei situații atipice pentru care nimeni nu a fost pregătit.

În ultimii ani a avut loc o schimbare majoră privind modul în care școlile abordează tehnologia. Apariția unor dispozitive și servicii mobile mai ușor de folosit și mai accesibile, alături de dorința de a adapta educația la generația de copii 'digitali', cu așteptări complet noi în ceea ce privește procesul de învățământ, a dus la schimbarea semnificativă a felului în care se înțelege și se practică actul de învățare, la școală. În loc să folosească tehnologia doar ca pe un instrument adițional la mijloacele tradiționale de predare și învățare, multe școli folosesc tehnologia pentru a influența în mod pozitiv actul educațional.

Educația digitală este una din preocupările de bază ale învățământului românesc, prin formarea culturii informației și comunicării digitale la nivelul oricărui cetățean. Fără o populație educată, doritoare să folosească tehnologiile informației și comunicării, nici o comunitate nu poate participa în mod real în rețeaua globală. Integrarea computerului în procesul de învățământ este o necesitate. În întreaga lume se observă convertirea conținutului cultural într-o formă digital, făcând astfel produsele disponibile oricui, oriunde și oricând. Din activitățile desfășurate on-line am observat că lecțiile digitale îi țin pe elevi la școală și îi fac să fie mai atenți la informații.

Tehnologia digitală a facilitat în bună măsură continuarea unor activități didactice la distanță, în perioada suspendării cursurilor. Cu toate acestea, o parte din activitatea didactică uzuală (față-în-față) nu se poate face online/ la distanță, având astfel un impact negativ asupra învățării temeinice. Pedagogiile tradiționale de multe ori s-au bazat pe prelegere urmată de discuții, examene sau proiecte. Cu toate că aceste metode continuă să fie folosite, în mediul on-line este nevoie de noi practici pedagogice din cauza lipsei de întâlniri față-în-față. Aceste noi practici permit studentului să se ocupe de procesul de învățare prin furnizarea diverselor materiale și oportunități de colaborare. Mediul on-line este în creștere, dar necesită participare și angajament activ în procesul de învățare. În realitate, în mediul online, fiecare elev poate să reprezinte pentru cadrul didactic o posibilă situație de dificultate în învățare, făcând astfel dificilă identificarea celor cu probleme reale. Chiar dacă profesorul își cunoaște bine clasa și elevii și știe cine are nevoie de sprijin suplimentar, acest lucru s-ar putea realiza eventual ulterior activității de predare online, prin consiliere individuală. Este foarte dificilă interacțiunea personalizată cu un elev anume în contextul în care contactul nu este direct, profesorul este urmărit online de o clasă întreagă și fiecare elev îi solicită atenția. Elevii cu rezultate școlare bune și foarte bune au o obișnuință de a învăța care se păstrează și în acest caz. Ei sunt în mai mare măsură pregătiți să lucreze și să se dezvolte în spațiul online decât elevii cu rezultate medii și slabe la învățătură. Aici este un aspect interesant care confirmă situarea lipsei obișnuinței elevilor de a învăța cu ajutorul noilor tehnologii pe poziția secundă între dificultățile semnalate de cadrelor didactice pentru că, deși elevii cu rezultate mai puțin bune la învățătură au și ei acces la tehnologie, aceștia sunt mai puțin pregătiți să o folosească în scopul învățării

Mai mult, în loc să o folosească înainte sau după ore, multe cadre didactice folosesc tehnologia în timpul orelor pentru a stimula interacțiunea cu și dintre elevi și a obține rezultate mai bune. În perioada stării de urgență, de suspendare a cursurilor „educația digitală” a devenit realmente principala formă de menținere a legăturii cu elevul. Reconfigurarea procesului de predare-învățare-evaluare a depins foarte mult măiestria profesorului, de competențele sale digitale. S-a trecut de la clasa tradițională la clasa virtuală. În activitatea pe care am desfășurat-o cu elevii, m-am străduit să depășesc bariera distanțării sociale prin sensibilizarea media, folosind diverse platforme și aplicații: Zoom, Meet Classroom, Adservio, WhatsApp, Messenger etc. Astfel, s-a realizat legătura profesor-elev, pentru a consolida și aprofunda noțiunile teoretice, pentru a parcurge materia, pentru pregătirea elevilor în vederea susținerii examenelor și pentru a-i conștientiza pe învățăcei că indiferent sub ce formă se desfășoară actul educațional, școala este esențială ca ei să-și urmeze visul de a deveni cineva.

Proiectarea didactică a fost regândită și reorganizată, astfel încât fiecare elev să aibă acces la resursele educaționale deschise. Activitățile de învățare au fost organizate sub formă de: lecții online, fișe de lucru, teme pentru acasă, chestionare, jocuri didactice, resurse audio sau video etc. puse la dispoziție în format digital sau pe un suport fizic. Utilizând o anumită platformă elevii au avut acces rapid la resursele puse la dispoziție de profesori, Toți elevii din clasa mea au participat cu interes în desfășurarea activităților didactice, au realizat cu succes toate sarcinile de lucru propuse. Lecțiile interactive îi determină pe elevii nativi digitali să își dorească să participe activ la ore. Pentru a ține pasul cu o astfel de generație de copii, cadrele didactice trebuie să fie deschise la schimbare. Din această perspectivă, focusul nostru este în egală măsură pe tehnologiile performante pentru educație, dar și pe formarea profesorilor.

Utilizarea platformelor virtual pentru realizarea proiectelor educaționale reprezintă un concept nou abordat în mediul educațional. Învățarea nu este centrată pe obiecte de studiu, ci pe calitățile și abilitățile pe care cel care învață trebuie să și le dezvolte, stimulează lucrul în echipă, favorizează atașamentul grupului la valorile promovate de proiect. O serie de proiecte folosesc platforme de învățare virtual – un spațiu comun de învățare, care poate fi accesat de la orice PC Prin internet.

Dacă pentru elevii cu rezultate bune și foarte bune aderența la modul de învățare cu ajutorul tehnologiei este una de lungă durată (și astfel dispun de un cod tehnologic elaborat) pentru elevii cu rezultate școlare medii și slabe acest lucru este mai dificil (ei dispunând de un anumit tip de cod tehnologic restrâns, bazat în special pe utilizarea tehnologiei pentru scopuri de socializare și entertainment). Școala trebuie să se implice mai mult în diminuarea acestei discrepante (dându-le mai des elevilor teme care implică utilizarea tehnologiei) astfel încât să diminueze ecartul dintre cele două tipuri de coduri tehnologice. Testele și bibliotecă online, o colecție în continuă creștere de materiale educaționale pentru profesori și elevi, sunt, de asemenea, extrem de utilizate. Foarte mulți dintre actanți și-au desfășurat aceste activități, partajat cu alți membri ai familiei.

Bibliografie:

- Istrate, Olimpiu, *Efecte si rezultate ale utilizării TIC în educație*;
Făt, Silvia & Adrian Labăr, *Eficiența utilizării noilor tehnologii în educație. EduTIC 2009. Raport de cercetare evaluative.*

ROLUL MATEMATICII ÎN DEZVOLTAREA GÂNDIRII

Prof. înv. primar Carmen Cristina PAPUC
Școala Gimnazială Novaci, Pociovaliștea, Gorj

În condițiile actuale de tranziție, școala românească trebuie să renască, să fie cu adevărat expresia vie, puternică, reală a năzuințelor omului nou. Ea trebuie să aibă ca ideal formarea de specialiști bine pregătiți profesional, capabili de a se angaja creator în transformarea societății. Nevoia omului de a se adapta în continuu la situații, procese și probleme de muncă mereu noi, impun ca școala, o dată cu funcția ei informativă, să dezvolte și atitudinile intelectuale ale elevilor, independența și creativitatea gândirii.

În prezent se formulează multiple exigențe față de personalitatea umană, pe primul loc situându-se gândirea, nu orice fel de gândire, ci o gândire creatoare.

Din păcate, ultimul deceniu a marcat o serioasă marginalizare a problemelor școlii românești, și în particular a învățământului matematic, care s-a multiplicat și a crescut în gravitate atingând un prag critic. Școala se confruntă nu numai cu indiferența familiei, ci și a societății civile și a media în general.

Matematica este o parte însemnată a acestui sistem. Importanța ei instrumentală stă în dezvoltarea gândirii logice, riguroase, dar și în aplicațiile pe care le are în diverse domenii. Ea este disciplina care, prin însăși esența ei – „de știință a structurilor”, creatoare de „modele și limbaje științifice ale realității” - poate și are menirea de a forma o gândire creatoare, mai aproape de necunoscut printr-un adevărat stil de cercetare. „Deci matematica înseamnă gândire, gândire organizată, în ultima perioadă extinsă, prelungită cu ajutorul calculatoarelor electronice”, afirmă N. Oprescu.

Putem afirma că matematica se învață nu pentru a se ști, ci pentru a se folosi, pentru a face ceva cu ea, pentru a se aplica în practică, ea fiind știința care a pătruns în aproape toate domeniile de cercetare și, care, își aduce o importantă contribuție la dezvoltarea tuturor științelor.

De asemenea, învățarea matematicii nu se poate rezuma la simpla asimilare de cunoștințe, ci trebuie să vizeze formarea unui anumit mod de a gândi, printr-un antrenament permanent al gândirii. Învățământul matematic are ca rezultat formarea unor deprinderi și capacități necesare în activitatea matematică, care devin utile în activitatea practică a omului.

Ca știință exactă Matematica dezvoltă o serie de atitudini: a gândi personal și activ, a face analogii, a analiza o problemă, a o descompune în probleme mai simple etc. Ordinea de rezolvare a unui exercițiu, a unei probleme disciplinează gândirea și aceasta poate deveni o trăsătură a personalității omului.

Munca cu problemele constituie terenul cel mai favorabil pentru dezvoltarea capacităților creatoare ale gândirii elevului, dacă ei dispun de o anumită independență în rezolvări și după propria lor experiență, personală. Profesorul, dascălul, învățătorul trebuie să creeze situații care fac să se nască probleme, care pun în joc facultățile creatoare ale gândirii elevului, legate de lumea sa afectivă, de sistemul său propriu de interese și reprezentări. Un mijloc stimulativ pentru gândire și pentru o atitudine activă a elevului în rezolvarea de probleme, îl constituie discuția asupra informațiilor inițiale ale problemei, comparațiile și analogiile care asigură elevilor angajarea proprie

și afectivă în procesul de rezolvare. De aceea cadrul didactic trebuie să intervină în activitate de rezolvare a problemelor și trebuie să participe astfel încât elevii să dobândească cunoștințe și deprinderi de natură matematică.

Este nevoie de iscusința și înțelepciunea profesorului de matematică pentru a găsi drumul succesului. Căci ce este altceva decât succes demersul asiduu al dascălului în tainele cifrelor, un demers - pledoarie în favoarea gândirii realiste?! Cum am putea privi educația fiilor noștri, dacă i-am amputa o parte importantă a "trunchiului"? Sigur am avea parte doar de niște hibrizi, indivizi cu gândire onirică, autistă, bazată doar pe imaginație. Am crea niște indivizi care și-ar satisface năzuințele și aspirațiile în plan imaginar. Am crea un fel de gândire "privată" necomunicată și necomunicabilă celorlalți. Aceasta duce la închiderea individului în propria lui subiectivitate. Vă puteți imagina o astfel de lume?

Într-un început de secol al marilor tehnici și tehnologii nu se poate pune în discuție importanța sau valoarea formativă a matematicii. Este ca și cum am încerca să demonstrăm importanța logicii unui individ. Căci ce altceva face matematica, dacă nu creează logici pe termen lung, ordonează gândirea, dezvoltă raționamentul, imaginația, capacitatea de analiză și sinteză, perspicacitatea și puterea de a lua decizii!

De fapt, matematica ne arată că acea algoritimizare a rezolvării problemelor trebuie să existe și în treptele pe care le parcurgem în viață. Încercând să sărim o etapă, ajungem la un rezultat fals, la o ecuație imposibilă. Matematica ne direcționează și în alegerea partenerilor de viață. Dacă nu ții cont de condițiile la limită, s-ar putea ca ele să vicieze răspunsul, lucru care s-ar putea întoarce împotriva noastră. Există o logică a lucrurilor, o logică a universului pe care cel care pătrunde tainele matematicii n-o contestă și nu încearcă s-o schimbe. Cel mult încearcă să o înfrumusețeze. Nichita Stănescu spunea "*N-ai cum să vezi zâne, dacă nu ești zânatec*". Parafrazându-l, am putea spune "*n-ai cum să vezi logic, dacă nu vezi matematica*". Căci, ce altceva este matematica decât un exercițiu al minții, pregătitor pentru marile probleme ale vieții, ale profesiei, ale carierei? Ce altceva poate fi matematica decât saltul peste timp, de la stadiul de gândire empirică, ineficientă la gândirea euristică, făuritoare de creații noi? Ce altceva poate fi matematica decât tiparul în care vom turna forma personalității noastre viitoare? Iată doar câteva idei care ne fac astăzi și oricând să exclamăm că nu poate exista cunoaștere care să nu treacă prin matematică. Că este necesar să-i facem pe copii să iubească matematica așa cum își iubesc păpușile, bicicleta și calculatorul. Să-i învățăm că doar descifrând tainele matematicii pot atinge limite care, altfel, li s-ar părea de neatins. Grigore C. Moisil spunea: "Matematica va fi limba latină a viitorului, obligatorie pentru toți oamenii de știință. Tocmai pentru că matematica permite accelerarea maximă a circulației ideilor științifice. Învățând matematica, înveți să gândești".

De aceea să facem tot ce ne stă în putința pentru ca tinerii pe care îi formăm în școlile noastre să îndrăgească minunata carte a matematicii, găsindu-i noi valențe și dimensiuni. Să-i convingem că, învățând matematica, lucrează la desăvârșirea viitorului lor și al nostru.

Matematica urmărește și dezvoltarea capacităților elevilor de a reflecta asupra lumii, de a formula și rezolva pe baza relaționării cunoștințelor din diferite domenii, precum și înzestrarea cu un set de competențe, valori și atitudini menite să asigure o înțelegere profesională optimă.

În acest context rolul profesorului de matematică este de neînlocuit în actuala societate. Închei parafrazându-l pe Marin Preda, după finalul romanului „Cel mai iubit dintre pământeni”: **Mi-aș dori ca profesorul de matematică să fie „cel mai iubit dintre pământeni”. Sau măcar dintre profesori...**

Bibliografie:

- Banea H., *Metodica predării matematicii*, Editura Paralela 45, Pitești, 1998;
Piaget J., *Psihologie și pedagogie*, Ed. Didactică și Pedagogică, București, 1972;
Neacșu I., *Motivație și învățare*, , Ed. Didactică și Pedagogică, București, 1978;
Golu M., *Dinamica personalității*, Editura Geneza, București 1993.

**DIVERSIFICAREA STRATEGIILOR DIDACTICE-CONDIȚIE A
PERFORMANȚEI ȘI A SUCCESULUI ȘCOLAR**

Prof. înv. primar Marinela Roxana PĂUN
Școala Gimnazială Nr. 194, București

Mulți dintre profesori au simțit în ultimii ani ca o provocarea captarea și menținerea atenției elevilor, în special a celor mici, din învățământul primar.

TIC și poveștile sunt micile mele secrete care se pare că funcționează de la clasa pregătitoare până la clasa a IV-a.

1. Proiectarea imaginii caietului elevului (în special clasa pregătitoare și I) este o modalitatea de a-l determina pe elev să fie atent; unoeri simpla explicație a pașilor de urmat nu este suficientă, elevul nu găsește sau nu reușește să rezolve o sarcină dată și, dacă nu este acel gen de elev care întreabă încă o dată, va rămâne în urmă și va pierde “firul lecției”.

2. Proiectarea spațiilor de scriere pe tablă și participarea elevilor la scrierea pe tablă a lecției îi determină să fie mai ordonați pentru a scrie corect la tablă pentru ceilalți colegi și nu mai auzim nici faimoasa replica “mai scriem mult?” deoarece totul devine o joacă, pentru unii o competiție.

3. Integrarea lecțiilor și utilizarea unor personaje din povești care nu au înțeles lecția la școală sau care au rezolvat tema greșit este o altă strategie de succes. Pe lângă faptul că îi distrează enorm imaginile cu personajul respectiv utilizate în contexte noi, este și o provocare de a demonstra ceea ce știu. Această activitate presupune mai multă muncă din partea profesorului, deoarece realizarea de ppt pentru fiecare lecție și gândirea integrată a tuturor disciplinelor dintr-o zi nu este ușoară. Câteva exemple: Pinocchio căruia îi era foarte greu să înțeleagă lecțiile, tatăl și greierașul îl ajută; cei 7 pitici fac lecții cu Albă ca Zăpada; cei 3 purceluși care știau doar adunări, iar lupul cel rău învățase și scăderi, acum purcelușii trebuie să învețe și ei scăderi; capra care își învață iezii să scrie și să citească etc.

4. Utilizarea softurilor educaționale puse la dispoziție de către edituri sau create cu ajutorul aplicațiilor online (Wordwall, Kahoot, Whell of name, BookCreator etc.). Acestea ne pot ajuta atât pentru captarea atenției, cât și pentru verificarea cunoștințelor acumulate.

Generații noi, strategii noi, dar nimic fără tehnologie mai ales când apare școala online!

ÎNCADRAREA LUI ION CREANGĂ ÎN LITERATURA ROMÂNĂ PENTRU COPII

prof. înv. primar Luminița PETROVICI
Școala Gimnazială „Vasile-Pârvan” Bârlad, Vaslui

Despre Ion Creangă s-a afirmat că „a înzestrat literatura română cu primul *roman* al copilăriei (Goia, 2003, p.179). „*Amintirile*- mărturisește același autor- nu au fost scrise deliberat ca o lectură pentru copii, dar prin conținutul lor, prin accesibilitatea și farmecul întâmplărilor narate constituie o carte de căpătâi pentru copiii de orice vârstă, ca și pentru maturi.” Despre *universalitatea* operei marelui povestitor au vorbit numeroși critici; de pildă, G. Munteanu afirma despre *Povești* că „plac și copiilor care ajung la vârsta cărții, dar și adulților de felurite vârste, și românilor, dar și străinilor...”(G. Munteanu, 1976, p.106). Așadar, suntem în fața unei opere ce poate fi receptată de două tipuri de receptori/cititori implicați: micul receptor și receptorul adult. Lectura este astfel una stratificată, ceea ce presupune decodarea textului pe nivele, în funcție de vârstă, sensibilitate și orizontul cultural al cititorului. Un astfel de text este *ambivalent* și „desfășoară un joc dinamic și ambiguu între cele două nivele, joc sesizat doar de receptorul adult/sofisticat (...) De fapt, ambivalența interioară este o însușire intrinsecă nu numai acestui tip de literatură, ci firii umane, în general. Ne dorim, cu toții, și aventură, și securitate; și libertatea de a hoinări (în orice sens), și siguranța că avem un refugiu sigur(acasă); și eliberarea de constrângeri, și nevoia de a ști că ne bazăm pe niște norme; și prezentul, și viitorul/trecutul.” (Gorodețchi, 2008, p.54-55)

Încadrată în „*literatura valorificabilă în formarea copiilor*, fără însă ca autorii să fi avut ca public-țintă copiii” (Hobjilă, 2010, p.207), proza lui Ion Creangă place foarte mult micilor cititori, în primul rând, datorită umorului care-i binedispune și-i deconectează. „De la un capăt la altul, cu foarte puține excepții, opera lui Creangă e un hohot de râs. Nu râsul cu gust amar al lui Caragiale sau Gogol, ci râsul tonic al țăranului cu concepție optimistă de viață, pe care toată tradiția înțelepciunii populare l-a învățat că forțele răului vor fi întotdeauna înfrante până la sfârșit. Povestitorul popular știe dinainte că întunericul va fi covârșit de lumină.” (Bușulenga, 2011, p.158). Sursele râsului, ce ne sunt bine cunoscute, sunt, pe de o parte, *comical personajelor*, iar, pe de altă parte, talentul de povestitor al lui Creangă, care povestește, *într-un anumit fel, plin de umor*, până și întâmplările dramatice. Criticul Nicolae Manolescu vorbește de o „artă a spunerii”, precum și de „plăcerea de a povesti”, ce vine din *pură gratuitate*, a scriitorului humuleștean.

Dacă umorul poate fi înțeles de copiii *ajunși la vârsta cărții*, *muzicalitatea* prozei marelui povestitor-o altă caracteristică dominantă- poate fi percepută și de către preșcolari. Opera, în întregul ei, este generatoare de *frumos acustic*. Rimele, asonanțele, frazele ritmate, „frumoasa cadență” reflectă acel *simț muzical*, acele *daruri muzicale* pe care le-a relevat Tudor Vianu (și nu numai) în *Arta prozatorilor români* (1973, p.116, 117). Așadar, apropierea textului de muzică facilitează înțelegerea, influențând benefic comportamentul micului ascultător, căci nimic nu bucură mai mult decât muzica mica ființă. Muzicalitatea devine, astfel, și o componentă a oralității.

Oralitatea-o altă modalitate artistică –realizată prin *formele graiului viu*, creează impresia puternică de spunere/povestire în fața unui auditoriu, implicând afectiv lectorul în

contemporaneitatea evenimentelor. Creangă „vorbește” nu ca autor, „ci ca povestitor, ca un om care stă pe o laviță și istorisește altora, fiind el însuși erou subiectiv în narațiunea obiectivă...” (Călinescu, 1941, p. 423). Prin asemenea mijloace, „unic prin geniul lui oral”, Creangă „restituie povestirea funcțiunii ei estetice primitive, care este de a se adresa nu unor cititori, ci unui auditor, capabil a fi cucerit prin toate elementele de sugestie ale graiului viu, cu tot ce poate transmite acesta pe înțelesul abstract al lucrurilor comunicate”. (Vianu, 173, p. 114). Abordarea operei lui I. Creangă în învățământul școlar și preșcolar din această perspectivă implică și talentul de povestitor al cadrului didactic.

Poveștile și basmele impresionează, în primul rând, prin pitorescul și grotescul personajelor, precum și prin latura lor comică. Sunt prezente și, uneori, chiar pregnant conturate, aspectele educative prin triumful binelui asupra răului, prin generozitate, prietenie, solidaritate umană etc. Personajele sunt măști alegorice, vizând tipuri umane și satirizându-le defectele. Cu toate acestea nu satiricul primează, ci tot comicul.

Prin *Amintirile* sale ne aflăm sub zodia aceluiași umor genial, realizat prin diverse mijloace artistice, proprii talentului marelui nostru povestitor. Plasată la granița dintre biografie și ficțiune, opera sa devine „primul roman al copilăriei țărănești în literatura noastră.”(Bușulenga, 2011, p.119). Iar copilăria evocată aici stă sub zodia unei fericiri paradisiace: „Așa eram eu la vârsta cea fericită, și așa cred că au fost toți copiii, de când îi lumea asta și pământul, măcar să zică cine ce-a zice.”(Creangă, 1987, p.208). Astfel, copilăria și jocul devin axa tematică centrală a operei. Retrăind farmecul clipelor și al întâmplărilor spumoase ale minunatei vârste a copilăriei, autorul „aduce în subtext- uneori și în text- oglinda distanțatoare a omului matur.”(Munteanu, 1976, p. 163). De aceea, multe pasaje din operă conturează imaginea copilului, într-un registru realist-poznaș, pe de o parte, iar pe de altă parte, imaginea naratorului matur copleșit de o melancolie luminoasă: „Dar vremea trecea cu amăgele și eu creșteam pe nesimțite, și tot alte gânduri îmi zburau prin cap și alte plăceri mi se deșteptau în suflet, și în loc de înțelepciune, mă făceam tot mai neastâmpărat și dorul meu era acum nemărginit; căci spințar și înșelător este gândul omului, pe ale căruia aripi te poartă dorul neconținut și nu te lasă în pace, până ce intri în mormânt! Însă vai de omul care se ia pe gânduri! Uite cum te trage pe furiș apa la adânc, și din veselia cea mai mare cazi deodată în uricioasa întristare. Hai mai bine despre copilărie să povestim, căci ea singură este veselă și nevinovată. Și drept vorbind, acesta-i adevărul.” (Creangă, 1987, p. 208).

Năzbâtiile copilului sunt pline de haz, generatoare de o mare intensitate emoțională. În episoadele evocatoare de întâmplări dramatice, construite pe un fir epic, cu un conflict, punct culminant și deznodământ, impactul emoțional e mult mai puternic.

Multe secvențe au substrat pedagogic, căpătând aspect de *bildungsroman*, „putând fi tradus, tematologic, prin formula: *cum se dobândesc cei șapte ani de acasă*” (Munteanu, 1976, p.190). Toate peripețiile, aventurile, drumurile parcurse de personajul-narator, de asemenea, itinerarul școlilor (Broșteni, Târgul Neamțului, Fălticeni, Iași) au loc sub semnul inițierii, al cunoașterii și autocunoașterii. Astfel, opera lui Creangă are certe *valențe morale și estetice*, reflectând categorii precum binele, frumosul, adevărul etc.

Vorbind, în general, despre „operele valoroase”, din acest sector, Vistian Goia afirmă că acestea au ceva în comun: „conțin o anumită generozitate părintească, emană prietenie, apelează la procedee artistice precum: fascinantul, umorul, grațiosul, patetismul, tandrețea, parabola, paradoxul, vitalismul, epica densă ș.a.” (Goia, 2003, p.12); iar aceste aspecte se reflectă, într-un mod pregnant, în creațiile marelui nostru povestitor.

Bibliografie:

- Cernăuți-Gorodețchi, Mihaela, *Literatura pentru copii. Sintează critică*, Iași, Editura Universitas XXI, 2008;
- Călinescu, George, *Istoria literaturii române de la origini până în prezent*, Editura Semne E, București, 2003;
- Dumitrescu-Bușulenga, Zoe, *Ion Creangă*, Iași, Princeps Edit, 2011;
- Goia, Vistian, *Literatura pentru copii și tineret: pentru institutori, învățători și educatoare*, Cluj-Napoca, Editura Dacia, 2003;
- Hobjilă, Angelica, *Literatura romană și literatura pentru copii*, în volumul pentru specializarea *Pedagogia Învățământului primar și preșcolar*, ID, anul II, semestrul I, Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 2009, p.229-312;
- Munteanu, George, *Introducere în opera lui Ion Creangă*, Editura Minerva, București, 1976;
- Vianu, Tudor, *Arta prozatorilor români*, București, Editura Dacia, 2003.

IZVOARE:

- Creangă, Ion, *Povești, Povestiri, Amintiri*, Editura Ion Creangă, București, 1987.

**STIMULAREA DEZVOLTĂRII ARMONIOASE LA VÂRSTA
PREȘCOLARĂ**

Prof. înv. preșcolar Cassandra-Dana PINTE
Prof. înv. preșcolar Mihaela-Neluța BLĂJAN
G.P.P. „Degețica” Cluj-Napoca, Cluj

La vârsta preșcolarității, prin intermediul relațiilor interpersonale ce se formează în cadrul grădiniței, copiii intră în contact cu o varietate de emoții. Colectivul de preșcolarii se constituie ca o adevărată sursă generatoare de experiențe emoționale inedite, fie ele pozitive, precum: bucuria, entuziasmul, încântarea, etc, fie negative, ca de exemplu: tristețea, teama, furia, etc. În această perioadă a schimbărilor și a provocărilor, preșcolarul dispune de o anumită instabilitate afectivă, cu alte cuvinte, acesta trece foarte repede de la o stare emoțională la o alta, astfel putem explica faptul că un preșcolar se întristează, dar imediat devine din nou fericit.

În contextul colectivelor de preșcolari, copilul intră în contact cu primele forme de socializare exterioare celor din cadrul familiei. Modul în care sunt organizate aceste colective conturează o atmosferă propice dezvoltării psihosociale și emoționale ale preșcolarului. Copilul își formează noi contacte sociale, experimentează stări emoționale dintre cele mai variate și învață să se adapteze la diferite situații de viață cotidiană.

Conform abordărilor teoretice ale lui Schaffer (2007), există trei aspecte importante pe care trebuie să le luăm în considerare atunci când discutăm sau abordăm problematica dezvoltării emoționale a copiilor de vârstă preșcolară, respectiv: „conștiința propriei stări emoționale, controlul expresiilor exterioare a propriilor emoții și recunoașterea emoțiilor la ceilalți” (Schaffer, 2007, p.

124). Prima abordare referitoare la conștientizarea de către preșcolar a propriei stări emoționale, evidențiază aspecte referitoare la abilitatea acestuia de a fi conștient de propriile emoții, de a fi capabil să le discrimineze, să identifice contextele în care ele se manifestă, precum și sentimentele pe care le experimentează cu privire la fiecare emoție în parte. Analizând cel de-al doilea aspect referitor la controlul expresiilor exterioare ale emoțiilor proprii, constatăm faptul că acesta implică o conexiune între dimensiunea emoțională internă și cea externă, mai exact, modul în care atât emoțiile pozitive, cât și cele negative declanșează reacții observabile în exterior. Acest aspect face trimitere mai mult la un exces în ceea ce privește manifestarea emoțiilor. Astfel, preșcolarii trebuie să-și formeze capacitatea de a gestiona eficient modul de exprimare exterioară a emoțiilor, în vederea facilitării integrării în societate. Și nu în ultimul rând, aspectul referitor la recunoașterea emoțiilor celorlalți impune o altă legătură importantă cu dimensiunea socială prin valorificarea empatiei. După ce copiii de vârstă preșcolară învață despre propriile emoții și gestionarea interioară, respectiv exterioară a acestora, ei trec la un nivel în care devin conștienți de emoțiile celorlalți din jurul lor. Copiii dobândesc treptat abilitatea de a recunoaște emoțiile prin prisma comportamentului manifestat de către ceilalți și astfel, ei învață să acționeze ca atare și implicit să-și dezvolte spiritul empatic.

Așa cum susține Schaffer, dimensiunii emoționale a vârstei preșcolare îi este caracteristic conceptul de „limbaj al emoțiilor” (Schaffer, 2007, p. 133). Pe parcursul creșterii și dezvoltării preșcolarelor, acest limbaj se perfecționează și capătă proporții tot mai complexe, fiind un factor cu implicații considerabile asupra dezvoltării emoționale a copiilor aflați în această perioadă de vârstă. Prin intermediul acestui concept este reliefată ideea potrivit căreia atâta timp cât copiii de vârstă preșcolară reușesc să vorbească despre emoții, aceștia pot implicit să aibă concepții și percepții asupra emoțiilor proprii, precum și asupra emoțiilor celorlalți, reușesc să le interpreteze și să le discrimineze. Simplul fapt că ei reușesc să verbalizeze aspecte ale dimensiunii emoționale, constituie o dovadă clară a interiorizării și conștientizării acestor aspecte. Acest limbaj al emoțiilor antrenează implicit gândirea, astfel preșcolarul elaborează viziuni și păreri cu privire la propriile emoții și la emoțiile celorlalți, încercând astfel să înțeleagă modul în care acestea funcționează și se manifestă.

În perioada preșcolară, dimensiunea dezvoltării emoționale implică și o anumită consolidare a bazei unor emoții și sentimente superioare, morale și estetice, printre care amintim: sentimentul de datorie, cel al respectului și al rușinii. În categoria sentimentelor de factură estetică se numără acele trăiri emoționale generate de artă și de natură, acestea fiind eficient exersate în cadrul activităților derulate în contextul domeniului experiențial estetic și creativ. Vârsta preșcolară este perioada unor achiziții de natură emoțională fundamentale, fapt pentru care este deosebit de important ca această dimensiune să fie tratată cu seriozitate și responsabilitate de partea adultului, fără a fi neglijată. Calitatea demersurilor realizate în acest sens al dezvoltării emoționale devine un element care va influența într-o mare măsură capacitatea de integrare și adaptare a copilului în etapele următoare de dezvoltare.

Vârsta preșcolară este perioada în care copilul își orientează atât acțiunile concrete, fizice, cât și cele verbale pe baza procesului imitației (Schaffer, 2007). Preșcolarul imită cu ușurință mișcările și acțiunile verbale observate la ceilalți, modelele principale pe care aceștia le imită fiind părinții și educatoarea. Întregul proces al dezvoltării emoționale este puternic conectat și cu procesul de identificare personală determinat de relațiile formate cu persoanele din realitatea înconjurătoare. (Schaffer, 2007). Modelele umane cele mai apropiate sunt, după cum spunem, cele

parentale, astfel, copilul se străduiește să se identifice cu cei doi părinți, identificarea fiind mai activă cu părintele de același sex.

Vârșă preșcolară este încadrată de către Piaget în stadiul preoperațional. Specificul acestei etape se constituie printr-o serie de elemente particulare, printre care menționăm capacitatea copiilor de a se centra asupra propriilor percepții și asupra propriilor imagini asupra situației în care se află. Rezultă din acest aspect influența categorică a egocentrismului asupra proceselor psihice ale preșcolarilor și implicit asupra dimensiunii cognitive a acestora. Gândirea copiilor aflați în stadiul preoperațional este centrată constant asupra unei situații de moment, de unde rezultă și incapacitatea preșcolarilor de a face distincție între realitatea obiectivă și cea personală. Regăsim influențe semnificative ale egocentrismului și în ceea ce privește limbajul copilului, explicându-se astfel momentele în care acesta vorbește cu bucurie despre ceea ce face chiar dacă nimeni nu-l ascultă, sau când vorbește singur, sau chiar și atunci când se află într-un grup de copii, unde fiecare vorbește fără a se realiza de fapt o conversație. Actul de comunicare a copilului cu sine însuși, mai exact momentul în care acesta vorbește de unul singur, este cât se poate de normal în această perioadă, întrucât, în acest fel el își ghidează acțiunile.

La această vârstă a preșcolarității, atenția copiilor este mai puțin eficientă. Copiii aflați în acest interval de vârstă prezintă o capacitate redusă a atenției, fie că vorbim de captarea acesteia sau de orientarea ei. Atenția preșcolarilor de dovedește a fi vulnerabilă, în sensul că, acești sunt foarte ușor distrați de factori mai puțin importanți din realitatea înconjurătoare. Observăm astfel că, momentul de captare a atenției capătă o importanță substanțială atât în demersul de proiectare a activității didactice, cât și în demersul de realizare propriu-zisă. Pentru a asigura eficiența acestui moment trebuie să luăm în considerare aspecte precum: utilizarea unor resurse materiale și verbale variate, atractive care să reflecte realitatea, precum și delimitarea clară a obiectivelor propuse și a direcțiilor de învățare, astfel încât preșcolarii să știe în ce sens să își orienteze atenția.

După Piaget, există două elemente, respectiv procese care stau la baza dezvoltării cognitive a copilului, procese pe care autorul le-a numit „asimilare” și „acomodare”. Procesul de asimilare este definit de către Schaffer ca fiind „termenul piagetian folosit pentru preluarea informației prin utilizarea structurilor mentale existente deja” (Schaffer, 2007, p 165), în timp ce procesul de acomodare este definit drept „termenul utilizat în teoria lui Piaget pentru modificarea structurilor mentale cu scopul de a încorpora noi informații” (Schaffer, 2007, p 165). Este evidențiat astfel faptul că această perioadă de vârstă implică un demers de procesare a informației bazat în mare parte pe simboluri. Capacitatea copilului preșcolar de a transpune o acțiune concretă, efectuată în cuvinte este susținută de funcția simbolică caracteristică limbajului. Dimensiunea cognitivă a preșcolarilor este caracterizată și de o gândire mai mult intuitivă, chiar rigidă, gândire care este ancorată în permanență în situații actuale și concrete. Această gândire operează în mare parte cu reprezentări (Schaffer, 2007).

Conform teoriei piagetiene, un alt element specific dezvoltării cognitive în acest stadiu preoperațional îl constituie scenariile cognitive. Aceste scenarii cognitive sunt factorii care permit codarea unor evenimente ce se repetă, evenimente care constituie o rutină. În cadrul grădiniței regăsim aceste evenimente de rutină sub forma următoarelor activități: sosirea copiilor la grădiniță, întâlnirea de dimineață, masa, odihna și celelalte activitățile din perioada după-amiezii, gustarea, plecarea copiilor acasă. Având în vedere faptul că la această vârstă copiii dețin un număr mare de scenarii cognitive, pe fondul acestora se dezvoltă capacitatea de a îmbina performanța la sarcini dificile cu comunicarea eficientă. Scenariile cognitive sunt utilizate cu precădere în învățarea de

către preșcolari a anumitor secvențe ce se succed și sunt vizibile în comunicarea verbală, de exemplu : „Înainte să mergem la masă, ne spălăm pe mâini.”

Printre funcțiile importante pe care le au scenariile cognitive, se evidențiază faptul că acestea dau stabilitate și structură vieții copilului de vârstă preșcolară, respectiv, îi dictează ce trebuie să facă într-un anumit moment și îi structurează experiența. Piaget arată prin teoriile sale modul în care schimbarea unui scenariu derutează copilul, acesta devenind confuz și nesigur în raport cu acțiunile pe care urmează să le realizeze. De asemenea, o altă funcție a scenariilor cognitive rezidă în faptul că acestea permit schimburi importante de informații, cât și stabilirea și facilitarea unor interacțiuni sociale esențiale în dezvoltarea preșcolarului.

Atmosfera ludică creată în cadrul jocului influențează considerabil procesul dezvoltării cognitive a copiilor aflați în perioada vârstei preșcolare. Jocul în sine se constituie ca o activitate de bază a acestei vârste și ca un instrument valoros în demersul instructiv-educativ. Jocul didactic creează contexte favorabile dezvoltării și exersării funcțiilor cognitive, stimulând participarea activă a preșcolarilor în propriul proces de formare și dezvoltare.

Vârsta preșcolarității este considerată ca fiind o perioadă a schimbărilor substanțiale, perioadă în care se formează achizițiilor fundamentale a căror calitate va influența în mare măsură capacitatea de adaptare și integrare a copilului în societate. Faptul că preșcolarul depășește poate pentru prima dată spațiul familiar, restrâns, îl face pe acesta conștient de lumea interesantă care există dincolo de acest spațiu, devenind astfel motivat să se implice în cunoașterea și înțelegerea acestei noi lumi.

Dezvoltarea cognitivă și emoțională a copilului de vârstă preșcolară se află în strânsă legătură cu dezvoltarea socială și cu cea motorie. Maturizarea motrică, apariția limbajului și a primelor elemente ale conștiinței de sine vor avea un impact considerabil asupra dimensiunii emoționale.

Bibliografie:

1. Cucuș, C. (2006), *Pedagogie*. Iași: Ed. Polirom;
2. Glava Adina, Glava C. (2002). *Introducere în pedagogia preșcolară*. Cluj-Napoca. Ed. Dacia Educațional;
3. Piaget, J. (1974) *Psihologia copilului*, București: Ed. Didactică și Pedagogică;
4. Schaffer, H.R. (2007). *Introducere în Psihologia copilului*. Cluj-Napoca: ASCR.

AVANTAJELE UTILIZĂRII METODELOR INTERACTIVE
LA VÂRSTA PREȘCOLARĂ

Prof. înv. preșcolar Alina Cristina POP
Școala Gimnazială Recea, structura Grădinița Săsar Vamă, loc. Recea, Maramureș

Specific metodelor interactive de grup este faptul că ele promovează interacțiunea dintre mințile participanților, dintre personalitățile lor, ducând la o învățare mai activă și cu rezultate evidente. Interactivitatea presupune atât cooperarea-definită drept forma motivațională a afirmării de sine, incluzând activitatea de avansare proprie, în care individual rivalizează cu ceilalți pentru

dobândirea unei situații sociale sau a superiorității, cât și competiția care este o activitate orientată social, în cadrul căreia individual colaborează cu ceilalți pentru atingerea unui țel comun. Ambele implică un anumit grad de interacțiune, în opoziție cu comportamentul individual. Interacțiunea stimulează efortul și productivitatea individului și este important pentru autodescoperirea propriilor capacități și limite, pentru autoevaluare. În acest fel se dezvoltă capacitățile copiilor de a lucra împreună ce se constituie într-o component important pentru viață și pentru activitatea lor profesională viitoare.

Avantajele interacțiunii:

- ❖ în condițiile îndeplinirii unor sarcini simple, activitatea de grup este stimulativă, generând un comportament contagios și o strădanie competitivă;
- ❖ în rezolvarea sarcinilor complexe, rezolvarea de problem, obținerea soluției corecte e facilitată de emiterea de ipoteze multiple și variate;
- ❖ stimulează efortul și productivitatea individului;
- ❖ este important pentru autodescoperirea propriilor capacități și limite, pentru autoevaluare;
- ❖ există o dinamică intergrupală cu influențe favorabile în planul personalității;
- ❖ subiecții care lucrează în echipă sunt capabili să aplice și să sintetizeze cunoștințele în moduri variate și complexe, învățând în același timp mai temeinic decât în cazul lucrului individual;
- ❖ dezvoltă capacitățile copiilor de a lucra împreună – component important pentru viață și pentru activitatea lor profesională viitoare;
- ❖ dezvoltă inteligențele multiple (lingvistică, logico-matematică, spațială, interpersonal, intrapersonală, naturalist, morală)
- ❖ stimulează și dezvoltă capacități cognitive complexe (gândirea divergent, gândirea critic, gândirea lateral – capacitatea de a privi și a cerceta lucrurile în alt mod, de a relaxa controlul gândirii);
- ❖ munca în grup permite împărțirea sarcinilor și responsabilităților în părți mult mai ușor de realizat;
- ❖ timpul de soluționare a problemelor este de cele mai multe ori mai scurt în cazul lucrului în grup decât atunci când se încearcă găsirea rezolvărilor pe cont propriu;
- ❖ cu o dirijare adecvată, învățarea prin cooperare dezvoltă și diversifică priceperile, capacitățile și deprinderile sociale ale copiilor;
- ❖ interrelațiile dintre membrii grupului, emulația, sporește interesul pentru o temă sau o sarcină dată, motivând copiii pentru învățare;
- ❖ lucrul în echipă oferă copiilor posibilitatea de a-și împărtăși părerile, experiența, ideile, strategiile personale de lucru, informațiile;
- ❖ se reduce la minim fenomenul blocajului emoțional al creativității;
- ❖ grupul dă un sentiment de încredere, de siguranță, antrenare reciprocă a membrilor ce duce la dispariția fricii de eșec și curajul de a-și asuma riscul;
- ❖ interacțiunea colectivă are ca effect și educarea stăpânirii de sine și a unui comportament tolerant față de opiniile celorlalți, înfrângerea subiectivismului și acceptarea gândirii colective.

„În activitatea didactică la nivelul învățământului preșcolar, nu trebuie să lipsească metode ca explicația, conversația, demonstrația, exercițiul, având în vedere nivelul vârstei preșcolarelor. Însă toate metodele de mai sus pot fi utilizate cu succes în măsura în care ele sunt îmbinate cu metodele interactive.” (Kelemen 2009:163)

Avantajele utilizării metodelor interactive la preșcolari constau în faptul că au un caracter formative, valorifică experiența proprie a copiilor, îi determină să caute și să dezvolte soluții pentru diferite probleme, le dezvoltă răspunderea individuală și de grup, echilibrează efortul cadrului didactic și al copilului favorizează înțelegerea conceptelor și ideilor, dezvoltă gândirea critică, logică și independentă, solicitându-i pe copii să facă reflecții și judecăți de valoare, să compare și să analizeze situațiile date.

Ca urmare a aplicării metodelor interactive, copiii devin dornici de perfecționare, își asumă responsabilități, vor avea posibilitatea de a înțelege unde au greșit și de a-și corecta greșelile, învață să abordeze corect subiectele din diverse domenii, să ia atitudine, să facă observații în cunoștință de cauză, să nu se exprime când nu știe sau nu au nimic de spus, să fie conștienți că pentru realizarea unor sarcini de grup au nevoie unii de alții.

Prin folosirea acestor tehnici, cadrul didactic câștigă: satisfacție profesională; încrederea că poate face lucruri mai bune; câștigă un anumit tip de experiență; are capacitatea de a reflecta la ceea ce se întâmplă în timpul programului, la felul cum predă și cum evaluează, reflecția fiind extrem de importantă pentru procesul de autoreglare a predării și învățării; învață să realizeze conexiuni între experiențele de la grupă și cele din viața personală a copiilor; să le acorde considerație pentru efortul depus, încurajându-i prin aprecieri verbale.

Bibliografie:

- Ardelean, D. M., (2016), Educația integrată în grădiniță. Ghid de bune practici, Editura Eurotrip, Baia Mare;
- Cerghit, I., (2005), Metode de învățământ, Editura Didactică și Pedagogică, București;
- Cerghit, I., (2006), Metode de învățământ, ediția a IV-a, Editura Polirom, Iași;
- Cucoș, C., (2009), Psihopedagogie, Editura Polirom, Iași;
- Ionescu, M., Chiș, V., (2001), Didactica modernă, Editura Dacia, Cluj-Napoca;
- Kelemen, G., (2009), Metodica activităților instructiv-educative în grădiniță de copii, Editura Universității Aurel Vlaicu, Arad;
- Oprea, C. L., (2008), Strategii didactice și interactive, Editura Didactică și Pedagogică, București;
- Todoran, D., (1964), Metode de învățământ, Editura Didactică și Pedagogică, București.

PREDAREA ONLINE – EFECTE ASUPRA DEZVOLTĂRII COGNITIVE ȘI EMOTIONALE A PREȘCOLARILOR

Prof. înv. preșcolar Elvira-Anamaria POPESCU
Grădinița Nr. 5 Popești-Leordeni, județul Ilfov

Genetic vorbind, omul a fost creat pentru a comunica și pentru a-și împărtăși cunoștințele cu semenii săi și implicit să exploreze toate mediile vieții, în special pe cele care au ca rezultat dezvoltarea sa cognitivă, emoțională, dar și profesională. Cei mai dornici de cunoaștere sunt copiii de vârste mici care caută cunoașterea în orice „particulă” din mediul înconjurător, atât interior cât și exterior.

Din păcate, confortul cotidian cu care au fost obișnuiți preșcolarii de-a lungul timpului a fost perturbat de un val de infecție cu Coronavirus și a generat un fenomen foarte mediatizat, numit „pandemie”.

Toată această tevdură legată de COVID-19 a dus la limitarea contactului direct dintre preșcolari și grădiniță, mai exact dintre copii și cadre didactice. Pentru a putea merge mai departe în procesul educațional a trebuit abordată o altă metodă mai puțin testată în țara noastră și anume „Școala online”.

Cadrele didactice din învățământul preșcolar și-au adaptat documentele școlare în funcție de perioada dificilă în care ne aflăm și au făcut tot posibilul să se perfecționeze în ceea ce înseamnă aplicații mobile și desktop care să faciliteze predarea la clasele mici. Având în vedere că preșcolarii trebuie să beneficieze de activități cât mai variate și mediul online a făcut un progres, devenind un mare producător de software pentru copii.

Revenind la subiectul principal al articolului și anume, efectele predării online asupra dezvoltării preșcolarilor, trebuie să recunoaștem că nimeni, nici măcar un adult nu este pregătit pentru a fi lipsit de interacțiunea între colegi și celelalte persoane aferente mediului educațional.

Dacă înainte de pandemie, copiii desfășurau o multitudine de activități didactice, în mediul online, acum, ei și educatoarea trebuie să se descurce cu ce le oferă programele de pe calculator la momentul respectiv. Se cunoaște faptul că, la grădiniță se lucrează pe caiete speciale și cu ajutorul diferitelor metode cum ar fi modelaj, observare de imagini, pictură, lipire, momente care trebuie atent supravegheate de cadrul didactic de la clasă. Însă din cauza mediului online și a lipsei de timp este posibil ca aplicațiile virtuale să nu aibă facilități care să îmbunătățească procesul de urmărire a activității copiilor care lucrează simultan.

Partea cea mai dificilă în cazul predării online este că preșcolarii trebuie să lucreze pe dispozitive mai mult timp, ceea ce îi poate afecta atât din punct de vedere fizic cât și emoțional. Un preșcolar are un timp prestabilit în care trebuie să participe la activitate și un timp pentru odihnă, dar în timpul predării online aceștia trebuie să fie atenți și să participe activ la activitățile expuse pe ecran, coordonați de părinți.

În opinia mea, singurul aspect pozitiv din această perioadă aprigă este că preșcolarii petrec mai mult timp liber alături de familie, desigur, nu trebuie să evităm în exces mediul exterior, deoarece tot ce ne înconjoară este foarte important pentru dezvoltarea noastră ca adulți care să aibă o inteligență emoțională foarte extinsă.

În final, nu trebuie să uităm de simplele momente în care copiii își apreciază profesorul sau un coleg, ceea ce nu poate fi exprimat mai bine decât prin comunicarea față în față și prin colaborarea dintre tot ce înseamnă ambianța exterioară.

DIMENSIUNILE MANAGEMENTULUI CLASEI DE ELEVI

Prof. Georgiana PRIESCU
Liceul Tehnologic Bîlteni, Gorj

Managementul clasei de elevi este un domeniu de cercetare în științele educației care studiază perspectivele de abordare a clasei de elevi și structurile dimensionale ale acesteia , în scopul asigurării conduitelor corespunzătoare pentru desfășurarea procesului de predare-învățare-evaluare.

Managementul clasei nu se confundă cu didactica specialității care te învață cum să predai o anumită disciplină de învățământ . Un bun manager al clasei trebuie să fie capabil să realizeze schimbări profunde în cultura , climatul și instrucția tuturor elevilor ,să introducă noi strategii instructionale care să încurajeze colaborarea, toleranța ,sporirea încrederii în forțele proprii și îmbunătățirea performanțelor școlare ale elevilor .Unul dintre cei mai apreciați specialiști în managementul clasei , profesorul Romita Iucu de la Universitatea din București , prezintă șase dimensiuni necesare pentru un management al clasei eficient și anume :

- Dimensiunea ergonomică;
- Dimensiunea psihologică;
- Dimensiunea socială;
- Dimensiunea normative;
- Dimensiunea operațională;
- Dimensiunea creativă/inovativă;
- Dimensiunea ergonomică urmărește dispunerea mobilierului în sala de clasă , asigurarea vizibilității și amenajarea sălii de clasă .
  - *Forme de organizare a mobilierului din sala de clasă :*
    - Aranjarea școlară clasică a mobilierului pe 2-3 rânduri , având în față catedra se pretează la activități educaționale de tip predare-învățare*
    - Așezarea în formă de “U” oferă o perspectivă bună a profesorului asupra elevilor , îi poate urmări când elaborează o lucrare.*
    - *Așezarea în formă de cerc se pretează la anumite activități de lucru în perechi sau în echipă .Acest tip de așezare creează o atmosferă de dialog .*

Dimensiunea psihologică : Elementele specifice dimensiunii psihologice sunt reprezentate de cunoașterea , respectarea și exploatarea particularităților individuale și de vârstă ale elevilor , trăsăturile lor de personalitate , iar rolul profesorului este acela de a influența pozitiv formarea competențelor socio-relaționale .De asemenea , problema gestionării eșecului este foarte important,elevii trebuie să învețe să întampine cu demnitate și curaj și acest aspect al vieții .

Dimensiunea socială : Analiza clasei de elevi din perspectiva sociologică reprezintă asocierea dintre clasa de elevi și grupul social , iar ariile de preocupare ale investigațiilor de tip sociologic se referă la : structură, sintalitate și problematica liderilor.

- *Caracteristicile clasei ca grup social sunt :*

- dimensiunea clasei sau numărul de elevi din care se compune (de obicei , 25-30);
- interacțiunea membrilor grupului clasă;
- scopurile comune ale grupului clasă (stabilite de profesor);
- structura grupului (legăturile dintre membrii grupului în plan interpersonal cât și ierarhia internă a grupului);
- compoziția și organizarea (reprezintă rezultatul interacțiunii tuturor celorlalte caracteristici ale grupului).

Dimensiunea normativă: La baza grupului clasă stau o serie de norme care îi asigură funcționalitatea.

Dimensiunea operatională vizează strategiile de intervenție ale cadrului didactic în scopul respectării normelor explicite de către elevi , care de cele mai multe ori dezvoltă o serie de strategii de rezistență ,” de supraviețuire “.

Dimensiunea inovatoare :În procesele de educație, schimbarea sau inovarea se manifestă des.Important este în ce scop se realizează și cum motivezi elevii să o accepte.Inovarea în educație trebuie astfel implementată încât să ducă la progres.

RELATIA PREDARE-ÎNVĂȚARE-EVALUARE

Prof. înv. preșcolar Mădălina-Ioana RAȚIU
Școala Gimnazială Ciugud, G.P.N. Șeușa, Alba

Predarea, învățarea și evaluarea sunt acțiuni de bază ale procesului de învățământ. Procesul de învățământ este o activitate de cucerire și asimilare de către elevi a bazelor științelor, sub îndrumarea profesorului. Este vorba de cooperarea dintre elevi și profesor în efortul comun de instruire și autoinstruire. Noțiunea prin care exprimăm activitatea desfășurată de profesor în procesul de învățământ, în clasă, este de predare, iar noțiunea prin care denumim tipul specific de activitate desfășurată de elevi este cea de învățare.

Procesul de învățământ este eficient numai atunci când cele trei activități fundamentale ale sale, predarea, învățarea și evaluarea, formează o unitate organică, atunci când activitatea comună a celor doi agenți asigură dezvoltarea treptată a elevilor, realizând obiectivele educaționale propuse. Procesul de învățământ este, în esență, un proces de comunicare. Dialogul permanent care se produce în clasă între profesor și elevi - uneori în mod expres (comunicare verbală), alteori în mod tacit (comunicare nonverbală) - fac ca predarea, învățarea și evaluarea să funcționeze în mod unitar ca o comunicare pedagogică, continuă. Aceasta a condus la necesitatea de a le exprima împreună, prin sintagma predare- învățare, care se încheie cu evaluarea. În ceea ce privește învățarea - de multe ori și evaluarea, acestea pot avea loc și independent de predare. Elevul învață (se autoinstruiește) și-și autoevaluează rezultatele și în afara lecției.

De regulă, activitatea de învățare se începe și se realizează în clasă, se completează acasă prin studiu individual și apoi se evaluează și se continuă în clasă. Predarea, ca latură a procesului de

învățământ, include toate activitățile instructive educative conduse de profesor, inclusive cele care privesc formarea calităților psihice afective, volitive, caracteriale. Răspunzând la întrebările cum se organizează secvențele de instruire și ce anume trebuie să învețe elevii, predarea reprezintă latura intențională a procesului de învățământ ,cuprinzând și conducerea elevilor, generalizarea constatărilor, planificarea conținuturilor etc. Predarea a fost multă vreme activitatea dominantă în învățământ, astăzi punându-se mai mult accent pe funcția învățării, pe participarea elevilor în dobândirea cunoștințelor și formarea de priceperi și deprinderi. Având statutul unei activități de inițiere a elevului în universul lumii valorilor, predarea este o componentă a instruirii, o componentă sistemică și ea integrează un număr mare de variabile.

În acest sens, noile documente ale conținutului învățământului stipulează că elemente de certă noutate: plasarea învățării - că proces - în cadrul demersurilor școlii (important este nu ceea ce profesorul a predat, ci ceea ce elevul a învățat), precum și orientarea învățării spre formarea de capacități și atitudini, prin dezvoltarea competențelor proprii rezolvării de probleme și prin folosirea strategiilor participative în activitatea didactică. Toate aceste atribute conferă profesorului rolul conducător al procesului instructiv-educativ. Învățarea presupune, în general, orice achiziție nouă, care se manifestă ca o schimbare în sfera comportamentală, că rezultat al exersării; ea are menirea de a asigura adaptarea organismului la mediu.

Evaluarea este ultima etapă, activitate fundamentală a procesului de învățământ, care este un proces de autoreglare. Cu evaluarea se încheie circuitul predare - învățare. Prin evaluare, profesorul obține informațiile strict necesare privitoare la rezultatele activității de învățare (cunoștințe, priceperi, deprinderi, capacități etc.) și ca urmare, reglează activitatea următoare în vederea obținerii unor performanțe superioare. Cunoașterea performanțelor obținute la un moment dat, a eventualelor lacune, a cauzelor acestora, constituie indicatorii care stau la baza aprecierii profesorului.

Rezultatele școlare sunt dependente de celelalte componente ale procesului de învățământ constituite într-un sistem unitar. Evaluarea trebuie privită și ca un moment aplicativ al învățării. De altfel, cunoștințele se însușesc cu adevărat, în mod temeinic, în procesul aplicării lor. În acest sens se poate spune că aplicarea informațiilor constituie un moment important al învățării și că un proces complet de însușire de cunoștințe este doar acela care pornește de la predare, se continuă cu învățarea și sfârșește prin evaluare.

Bibliografie:

Nicoleta Prepelită, *Factori ai învățării eficiente*;
Constantin Cucos, *Pedagogie*.

PARTENERIATUL AFECTIV ELEV-CADRU DIDACTIC PENTRU O EDUCAȚIE CREATIVĂ

Prof. înv. primar Silvia CORNEA-DUȚU

Prof. înv. primar Arabela TRICĂ

Școala Gimnazială „Nestor Urechia” Bușteni, Prahova

„Copilul este, prin definiție, o făptură a cărei gândire nu se exprimă încă, la care diferențierea simțurilor și a spiritului, ca și concentrarea lor, sunt încă puțin avansate. (...) Dar copilul nu este un adult incomplet: el este, la fiecare vârstă, o ființă sui generis (...)” [1] Scurta experiență a copilului face ca noțiunile posedate să fie vapoaze, nedistincte, iar capacitățile de reacție și creație să fie lipsite de o coordonare optimă. În multe privințe, copilul este un primitiv, un „echivalent al sălbaticului”, dar care are o întregă lume de virtualități latente, fizice și psihice, gata să iasă la suprafață. „Eruperea” normală și echilibrată a zestrei naturale are însă loc în anumite condiții, pe care școala, în speță profesorul, familia și societatea trebuie să le pregătească favorabil. Echilibrul moral și afectiv este esențial pentru o autoexprimare corectă, el trebuind să decurgă din putința copilului de a gândi/ simți liber, din existența care i s-a creat acestuia într-un mediu bogat în activități variate.

Conștiința spontană este instinctivă și precedă reflecția. Înainte de a face un copil să gândească, se ia în considerare că reflecția trebuie să fie provocată de concret și să reacționeze asupra concretului. Experiența lui trebuie să se formeze în sânul realității palpabile, să se hrănească din ea, pentru a putea ajunge la abstracții. Trecerea de la gândirea empirică la gândirea rațională trebuie să se facă spontan și, când vom înțelege acest lucru, nu ne vom mai mira că vârsta școlară mică este cea mai fertilă din punct de vedere al imaginației și al exprimării necenzurate. Răspunderea pentru acest salt al gândirii este prea mare pentru a fi încredințată unui dascăl oarecare.

Învățătorul este unul dintre modelele elevului, este stimulul care determină actul atitudinal, factorul motivațional, un anumit tip de mentalitate intelectuală. Învățătorul are nobila misiune să descopere și să cultive atent calitățile elevului, care se ivesc numai când acesta simte căldura sufletului, lumina minții și ambianța plăcută, oferite cu generozitate. Fără să forțeze natura, respectând transformarea progresivă și încurajând-o, învățătorul asigură dezvoltarea armonioasă a personalității fiecărui elev.

T. Carlyle definește creativitatea ca „o floare atât de delicată, încât elogiul o face să înflorească, în timp ce descurajarea o înăbușă adesea chiar înainte ca ea să se poată transforma în floare.” Mugurele devine plantă când cei care-l cresc respectă legile biologice și psihologice, aplică metodele cele mai utile, adaptate cu responsabilitate unicității și complexității ființei umane.

O condiție esențială pentru stimularea creativității este instaurarea unui climat afectiv favorabil, caracterizat printr-o tonalitate afectiv-pozitivă, de exigență și înțelegere, de responsabilitate și responsabilizare pentru partenerii învățător și elev. Micul artizan, ca și marele artist, are nevoie de blândețe și încurajare pentru a realiza ceva. Metodele potrivite sunt insuficiente, pentru că ele pot cădea repede în rutină. Comunicarea generoasă între învățător și elev, oferta de activități propice creativității reprezintă un transfer trainic și, de ce nu, reciproc de valori. Orice

activitate trebuie să țină seama de flexibilitatea, activismul și pasiunile școlare, de curiozitatea, încrederea în sine, de prezența unor disponibilități ale fiecărui copil, de spontaneitatea găsirii unor soluții noi și valabile, verificabile și aplicabile.

Ca etalon, pentru elev, nu numai pregătirea intelectuală și disponibilitatea afectivă a cadrului didactic sunt importante, ci și statutul social. În clasă, învățătorul este un lider formal, calitate dată de anumiți indicatori: status-ul de adult, cuantumul de cunoștințe, experiența socială, capacitatea de a fi un veritabil manager al clasei, autoritatea cu care este investit și care se întrevăde în organizarea colectivului, în relația cu părinții și, prin extensie, cu comunitatea socială. Elevul percepe cadrul didactic ca model polarizator al aspirațiilor sale. Răspunzând „așteptărilor” elevilor, cadrul didactic întruchipează o adevărată personalitate socială care se reactualizează în fața elevilor prin caracterul activ, novator, creativ al activității sale. Înglobând alte modele, am realizat un chestionar, dat unui număr de 50 părinți ai unor elevi de diferite clase, pentru a inventaria trăsăturile necesare cadrului didactic pentru a acoperi cerințele unui anumit context social. Am solicitat subiecților să aleagă trei trăsături de personalitate în funcție de importanța acordată, pe care le-am cuantificat astfel: trei puncte pentru prima trăsătură aleasă, două pentru următoarea și un punct pentru ultima opțiune. Din lista celor 14 calități (să se facă înțeles când explică lecția; să fie inteligent; să-i pese dacă elevul a înțeles sau nu lecția; să aibă experiență didactică; să fie autoritar; să muncească la clasă cu pasiune, cu dăruire; să poată răspunde elevului la orice întrebare; să solicite elevul cât mai mult în timpul lecțiilor, să aibă încredere în elevi; să aibă sensibilitate afectivă; să fie serios, sobru; să aibă simțul umorului; să vorbească frumos elevilor; să fie indulgent), ponderea semnificativă au avut-o: să se facă înțeles când explică lecția (90 puncte), să-i pese dacă elevul a înțeles sau nu lecția (77 puncte) și să muncească la clasă cu pasiune, dăruire (33 puncte). De remarcat este faptul că nu există calitate care să nu fi fost aleasă măcar o dată. Cele mai importante calități sunt modalități acționale, comportamente cerute de activitatea instructiv-educativă desfășurată de învățător. Ele exprimă aprecierea deosebită a părinților pentru implicarea deplină a învățătorului în activitatea desfășurată și față de rezultatele acestei activități. Rezultatele studiului confirmă importanța fundamentală a funcției sociale îndeplinite de învățător în școală, în pregătirea pentru activitatea socială a cetățeanului. De-a lungul timpului părinții au acreditat ideea că, de felul în care copilul pornește în ciclul primar, depinde formarea lor ulterioară. La rândul lor, dascălii se mândresc cu elevii lor, iar elevii se mândresc cu dascălii lor. Astfel, în societate are loc un proces de mare intensitate afectivă.

În cadrul școlii, mai precis în actul de predare-învățare, eficiența depinde în mare măsură de modul de comunicare a cunoștințelor. Înțeleasă ca modalitate de stabilire a relațiilor între cel ce emite informații, mesaje și cei ce receptează, comunicarea învățător-elev devine element esențial al realizării unei instruirii active, participative și creative. Repertoriul celor doi factori implicați în comunicare trebuie să aibă o zonă comună cât mai mare, care să cuprindă informații cunoscute, limbaj comun, reguli și criterii comune de apreciere, căi și atitudini similare. Astfel, prin conexiune inversă, atitudinea creatoare a învățătorului față de conținutul învățării, prin prisma comunicării, capătă și alte dimensiuni formativ-educative.

Este adevărat că, în cea mai mare parte, responsabilitatea unui bun parteneriat învățător-elev aparține cadrului didactic, care trebuie să țină seama de câteva strategii creative:

- care este starea adecvată când elevul poate maximum recepta și să parcurgă etapele necesare acestei stări;
- cum se îmbină diferitele tipuri de comunicare: scrisă/ orală, vizuală/ auditivă, individuală/ în grup, verbală/ nonverbală (gestica, mimica)/ paraverbală (ritm, pauză, ton, expresivitate,

construcție) pentru a stimula interesul, atenția, curiozitatea, evitând monotonia și armonizând aspectul informativ cu cel formativ- educativ;

- cât trebuie încurajată învățarea prin dialog și dezbateri colective;
- cum se evaluează continuu pentru a ști cât s-a reținut, cu ce nivel al calității, pe ce durată, de la ce bază. Dacă învățătorul face mereu apel la conexiunea inversă, atunci poate constata, analiza și adapta la noile condiții strategiile didactice.
- cum să învețe elevii să devină instrumente ale muncii intelectuale independente, obișnuindu-i cu mijloace de înțelegere și decodificare;
- cum să îmbine metodele, mijloacele și formele de organizare, construind progresiv, în raport cu secvențele lecției, modalități variate ale realizării comunicării, de la dialogul de reactualizare, la cel de dezvoltare, aplicație, creație și evaluare.

Relația învățător- elev este valabilă numai dacă este instalat climatul de învățare participativă, a stilului democratic, cooperativ, fără a face rabat de la exigență. Punând elevul în relații de comunicare și antrenându-l în interacțiuni mentale și verbale, pot fi depistate cauzele pentru care elevii se manifestă în grade diferite de creativitate.

Punctul de plecare al unei exprimări libere și creative este cultivarea încrederii elevilor în ei înșiși. Învățătorul trebuie să exploateze posibilitățile de stimulare a spontaneității, inițiativei, creativității elevului, care să înlăture timiditatea, rigiditatea sau alte tipuri de blocaje. Încrederea se poate instaura prin dezvoltarea responsabilității la elev, care favorizează transpunerea în practică a tratării diferențiate, elevii primind sarcini în funcție de „ce poate” fiecare. Astfel, „punctele forte” ale elevilor, raportate la forțele cadrului didactic pentru că educația pentru creativitate constituie o permanentă problemă de autointerogație și autocritică, reprezintă baza actelor comunicativ și instructiv- educativ. Să cunoști posibilitățile elevului (ce știe, ce poate să facă, e îi este îngăduit să realizeze, ce înclinații și abilități are) și capacitățile proprii înseamnă să definești un cuplu bipolar, care nu funcționează dacă unul dintre parteneri se anonimează, dar care devine antrenant printr-un șir de compatibilități reciproce. La polul opus „punctelor forte” se află slăbiciunile elevului și, bineînțeles, ale cadrului didactic: ce nu știe, ce n-a înțeles, ce nu poate să facă, ce abilități trebuie dezvoltate, ce nu îmi este permis mie, ca învățător, să fac. Aici intervin talentul și tactul pedagogic pentru a construi, în funcție de circumstanțe, trasee și artificii metodice pentru a ridica elevul la nivelul solicitărilor, pentru a-l face conștient de propria potențialitate.

Dincolo de încrederea pe care elevul o are în „puterile” sale, învățătorul trebuie să fie răbdător și îngăduitor, pentru că ezitățile copilului sunt inerente din dorința de a nu greși. Trebuie tolerate și rezolvări de sarcini mai puțin corecte sau „drumuri” în afara solicitărilor, cu condiția de a îndrepte greșeala prin înțelegere, de a ajunge la esență, chiar dacă într-un ritm mai lent. Replici de genul „Nu este bine!”, „Nu avem timp!”, „Ai greșit- du-te la loc/ stai jos!” blochează dorința de afirmare a copilului și-l complexează prin desconsiderare în proprii ochi și în raport cu colegii săi. Pentru a încuraja imaginația, creativitatea trebuie apreciată spontaneitatea și, în acest caz, notarea elevului în caietul învățătorului și după mai multe răspunsuri este binevenită.

Învățătorul are obligația de a oferi elevilor libertatea de a gândi independent, de a pune întrebări, de a găsi soluții. El trebuie să-i îndrume pe aceștia să se joace cu datele pe care le dețin, să le asocieze, să facă noi conexiuni, să-și imagineze, să se contextualizeze în diverse situații, să facă presupuneri (chiar și imposibile), să admită și alte păreri. Nu este bine să facem afirmații definitive sau să le satisfacem pe deplin curiozitățile, ci să le arătăm care sunt căile și resursele din care pot învăța și singuri, să-i îndrumăm să caute răspunsuri în diverse surse accesibile vârstei lor și

nivelului de înțelegere. Elevii interesați trebuie să simtă lipsa unor răspunsuri pentru a cere mai mult și a atinge performanța.

Toate lecțiile trebuie să fie problematizate, organizate ca sarcini de învățare variate, active, practice, adaptate preocupărilor, intereselor și înclinațiilor copilului. Competiția îi atrage și îi stimulează pe copiii creativi, iar desfășurarea activităților în grup și/ sau în scris scoate din carapace și pe cel mai timid elev. În scris se dă întreaga măsură a capacităților, iar în grup responsabilitatea nu este atât de apăsătoare. Sarcinile ușoare și, ca urmare, succesul asigură încrederea în forțele proprii, iar evidențierea și stimularea sunt metode care nu dau greș în activizarea elevilor. Accentul trebuie să cadă pe ceea ce știe și nu pe ceea ce nu știe elevul. Bine știut fiind faptul că lauda, recompensa și alte metode stimulative „dau aripi”, elevii sunt tot mai încrezători în capacitățile pe care le au și devin tot mai conștienți de valoarea lor, manifestându-se în conformitate cu interesele și energiile de care dispun.

Sintetizând, pentru a funcționa normal și a se dezvolta, creativitatea are nevoie de un climat cald (bazat pe relații socioafective pozitive), spontan, liber și, mai ales, ludic, pentru că *„destinderea și jocul facilitează eliberarea/ manifestarea spirituală și pătrunderea într-un univers mai puțin marcat de constrângerile rațiunii”*. [2]

A fi practicant într-un învățământ inovator, care cere validarea soluțiilor de optimizare a practicii educaționale, nu este suficient. Trebuie să se facă inevitabil apel la cercetarea pedagogică, la acel proces ce are drept scop reformarea și prospectarea activității de instruire și de educare. Este vorba despre o luptă cu anumite convingeri, comportamente, atitudini și mentalități nefavorabile unui proces instructiv- educativ, despre o mobilizare ce trebuie să aibă loc atât la nivelul individual, al cadrului didactic, cât și la nivelul resurselor colective, pentru stimularea întregului potențial creativ. Îmbinarea predării cu elemente de investigație asigură premisele exersării unui proces de învățământ practic, flexibil și creativ. Iată câteva recomandări adresate cadrelor didactice în acest sens:

- reflectarea și analizarea strategiilor utilizate frecvent, respectiv reinventarea acestor modalități prin identificarea unor conexiuni, noi variante didactice;
- selectarea unor teme care să aibă aplicație practică, care să aibă „priză” la real, dar care să se poată extinde dincolo de o graniță aparent fixă;
- înlăturarea „ego-ului” didactic prin colaborarea cu colegii învățători și compararea demersurilor instructiv- educative proprii cu cele ale celorlalte cadre;
- manifestarea unui spirit activ, analitic, critic, flexibil, îndrăzneț în relația cu elevii, dar și în raport cu sursele de instruire;
- orientarea spre cercetări- acțiune practice, în care să se colecteze date despre propriile comportamente profesionale care să fie analizate și interpretate, iar ulterior acceptate sau innoite;

Starea mental- educațională a cadrului didactic influențează relația cu elevii. Procesul de ghidare a elevului într-o anumită stare se numește elicitation și se definește ca *„un proces care apare în mod natural, permanent și prin care, conștient sau inconștient, cu scop sau fără, obișnuim să aducem în anumite stări sau să scoatem din ele pe ceilalți.”* [3] Starea mental- emoțională și motivațională a cadrului didactic interacționează și schimbă, la un moment dat sau pe durata unei zile, starea elevului. Ca educatori, avem capacitatea de a crea acele stări care să-i extragă pe copii din starea de scepticism, indiferență, plictiseală și de a-i introduce într-o stare de încredere, inducându-le sentimente de eficacitate și de utilitate.

Meseria de învățător solicită o permanentă învățare, de aceea sunt necesare pregătirea inițială și perfecționarea continuă, teoretică și practică, a cadrelor didactice. Nu mai puțin importante sunt învingerea reticențelor legate de punerea în aplicare a unor strategii, atitudini metodologice și autoeducarea în vederea depășirii rezervelor, inhibițiilor, temerilor pe care unele cadre didactice le au față de nou. În învățământ schimbarea se poate produce pe verticală, de jos în sus, începând cu interiorul fiecăruia dintre noi. Climatul personal poate fi o piedică în calea manifestării firești, dar poate constitui și un resort spre reușită. El influențează nu numai performanța acțiunilor noastre, ci și bunăstarea elevilor noștri.

Note bibliografice:

- [1]. Ferriere, A. **Școala activă**. București: EDP, 1973. p. 16;
[2]. Albu, Gabriel. **O psihologie a educației**. Iași: Institutul European, 2005. p. 292;
[3]. Zlate, Mielu. **Psihologia la răspântia mileniilor**. Iași: Polirom, 2001. p. 54.

CEI ȘAPTE ANI DE ACASĂ

Profesor pentru învăț. primar **Gilia-Iuliana STROIE**
Școala Gimnazială „Nicolae Russu” Sita-Buzăului, Covasna

„Copiii învață ceea ce trăiesc!

Dacă trăiesc în încurajare copiii învață să fie încrezători.

Dacă trăiesc în acceptare, copiii învață să iubească.

Dacă trăiesc în aprobare, copiii învață să se placă pe sine.

Dacă trăiesc înconjurați de recunoaștere, copiii învață că este bine să ai un țel.

Dacă trăiesc împărțind cu ceilalți, copiii învață generozitatea.

Dacă trăiesc în bunăvoință și considerație, copiii învață respectul.

Dacă trăiesc în prietenie, copiii învață că este plăcut să trăiești pe lume.”

(Dorothy Law Nolte, Revista învățământ primar, 4/2006)

Cei șapte ani de acasă reprezintă zestrea cu care copilul pleacă în lume, temelia pe care se va zidi în continuare. Dacă temelia e trainică, va susține greutatea cărămizilor care vor fi zidite, iar construcția nu se va dărâma.

Un rol important în formarea celor șapte ani de acasă îl are familia. Rolul familiei fiind esențial în dezvoltarea fizică (formarea deprinderilor de igienă personală, regim de viață sănătos); intelectuală (însușirea limbajului, dezvoltarea memoriei, a gândirii); morală (în familie se formează cele mai importante deprinderi de comportament cum ar fi respectul, cinstea) și estetică.

În familie înveți să vorbești, să te porți frumos cu cei din jur, să respecti pentru a fi respectat, să lupți pentru a reuși în viață, să iubești ceea ce e frumos. Pentru a lega prietenii, a te simți confortabil în prezența celorlalți e nevoie de cei șapte ani de acasă. De acest lucru depinde viitorul fiecăruia. Ai cei șapte ani de acasă vei ști să te porți în societate, nu vei fi marginalizat de cei din jur.

Cunoscându-se faptul că în ultima perioadă tot mai multe familii pleacă la muncă în străinătate, lasă copii mici acasă în grija bunicilor, unchilor, mătușilor, care nu se ocupă de aceștia

fie din lipsa timpului, fie nu știu cum să o facă, se ajunge că tot mai mulți copii au probleme de comportament, probleme de adaptare școlară.

Acești copii sunt retrași, cu o stima de sine scăzută, mereu marginalizați de cei din jur, se adaptează greu la mediul școlar și au mare nevoie de un ajutor - consilier școlar, psiholog.

La fel se întâmplă și în cazul copiilor care provin din familii destrămate, părinți divorțați, tata dependent de alcool și extrem de violent. Pentru ei cei șapte ani de acasă, nu sunt un exemplu tocmai bun de urmat. Ei nu sunt mulțumiți de propriile realizări, nu se simt iubiți de cei din jur, se adaptează cu greu la mediul școlar sau nu se pot adapta niciodată.

Adaptabilitatea se dobândește prin experiența personală și prin educație. E important ca pentru acești copii, pentru care cei șapte ani de acasă nu sunt un exemplu prea bun de urmat, să existe dascăli care să țină locul părinților plecați în străinătate pentru a-i ajuta să fie flexibili în fața noului, să rezolve cu ușurință situațiile destul de greoaie pe care viața le oferă, și nu în ultimul rând să-i facă conștienți de propria valoare. Crearea unui mediu educațional centrat pe elev, pe nevoile și disponibilitățile acestuia, bazat pe înțelegere, toleranță. E nevoie de o școală orientată spre elev, unde fiecare se servește în funcție de preferințe, nevoi și dorințe.

În concluzie consider că e important să-i ajutăm pe acești copii, pentru care cei șapte ani de acasă au fost mai „trști”, să fie încrezători în forțele proprii pentru a reuși în viață.

Webografie:

<http://www.scribub.com/sociologie/FAMILIA-SI-SCOALA-PARTENERI-IN65829.php>

<http://www.roportal.ro/articole/importanta-familiei-in-educatie-67-2.htm>

METODE TRADIȚIONALE

Prof. înv. primar Tabita MIHAI
Școala Gimnazială Niculești, Dâmbovița

Metodele tradiționale pun accentul mai mult pe învățător și pe activitatea acestuia și mai puțin pe elev, acesta fiind văzut ca un obiect al procesului de instruire. Metodele tradiționale sunt axate mai mult pe partea informațională, pe conținut, predominant conversația și explicația. Acestea sunt metode care stimulează competiția dintre elevi și nu cooperarea, are un caracter formal, se bazează și stimulează motivația extrinsecă. Mai jos vom analiza trei dintre metodele tradiționale cele mai utilizate în învățământul primar.

Explicația

Explicația este o metodă de comunicare orală expozitivă de asimilare a cunoștințelor pentru înțelegerea nivelului relațiilor de tip cauză-efect.

Pentru ca această metodă de învățământ specifică predării-învățării matematicii în ciclul primar să fie eficientă trebuie să îndeplinească următoarele condiții:

- Să favorizeze înțelegerea unui aspect din realitate;
- Să antreneze operațiile gândirii (analiza, clasificarea, discriminarea) și să justifice o idee pe bază de argumente;

- Să faciliteze dobândirea unor tehnici de acțiune, de lucru;
- Să influențeze pozitiv resursele afectiv-emoționale ale elevilor. (M.Neagu et al,2006,20)

Cerințele ce trebuie respectate în cadrul acestei metode sunt ca explicația să fie corectă, accesibilă, pe înțelesul copiilor, precisă și concise.

Metoda explicației este utilizată atât de către învățător, cât și de către elev, fiind prezentă pe tot parcursul demersului didactic. Învățătoarea explică modul de lucru (de exemplu grupare de obiecte, formare de mulțimi, ordonare), explică noțiunile matematice prin care se verbalizează acțiunea, explică regulile de joc, sarcinile de lucru ale învățării. Elevul explică modul în care a acționat într-o anumită situație, utilizează limbajul matematic pentru a explica soluțiile găsite la sarcinile didactice.

În timpul explicației se pot face întreruperi scurte pentru a formula și răspunde la întrebări, prin care se verifică gradul de înțelegere a celor receptate.

Demonstrația

Explicația însoțește întotdeauna demonstrația. Aceasta este o metodă care valorifică caracterul activ, concret-senzorial al percepției elevilor prin intermediul materialului intuitiv.

Demonstrația este prezentă alături de explicație pentru a înțelege un nou procedeu de lucru, o nouă situație de învățare. Eficiența metodei este dată dacă se respectă anumite cerințe psihopedagogice: să utilizeze material intuitiv ca substitut al realității pentru a oferi o prezentare schematică a unor concepte matematice, să respecte ordinea logică a etapelor de învățare a unui algoritm sau noțiuni matematice, să trezească interesul favorizând învățarea.

Demonstrația se poate face cu ajutorul:

- **Obiectelor și jucăriilor** (la clasa pregătitoare, chiar și la clasa I, în unele situații)-contribuie la formarea reprezentărilor despre noțiunile elementare ale matematicii (număr, corespondență, operație, mulțimi etc.)
- **Material didactic structurat**- reprezentat prin riglete, figuri și corpuri geometrice, favorizează atât latura formativă, cât și pe cea informativă în cadrul învățării perceptive.
- **Reprezentările iconice**- cum ar fi elementele unei mulțimi, vor fi prezentate mai întâi prin obiecte, apoi prin desene, pentru ca după aceea să fie reprezentate simbolic. (M.Neagu et al,2007,38)

Conversația

Conversația este o metodă de comunicare orală cu ajutorul dialogului întrebare-răspuns în scopul realizării unor sarcini de învățare.

Întrebările învățătorului trebuie să îndeplinească mai multe cerințe psihopedagogice:

- Să fie clare, concise, corect formulate din punct de vedere științific;
- Să respecte succesiunea logică a sarcinilor de lucru;
- Să stimuleze gândirea elevului;
- Să nu sugereze răspunsul.

Răspunsurile elevilor sunt acceptate numai atunci când acestea sunt corect formulate, independent, complete, motivate și argumentate, dau dovadă că au fost înțelese cunoștințele matematice și sunt în conformitate cu întrebarea adresată.

Conversația ca metodă de instruire îndeplinește diverse funcții pedagogice în funcție de obiectivele educative de atins și tipul de activitate în care este integrată:

- **Funcția euristică**- conversația de tip euristic- prin care se valorifică cunoștințele anterioare ale elevilor;
- **Funcția de clarificare, de aprofundare a cunoștințelor**-conversația de aprofundare;
- **Funcția de consolidare și sistematizare**- conversația de consolidare;
- **Funcția de verificare sau control**-conversația de verificare. (M.Neagu et all,2006, 22)

Didactica predării-învățării matematicii solicită integrarea într-o succesiune logică a întrebărilor: Care este? Ce este? Cum? etc.- întrebări de tip reproductiv-cognitiv și a întrebărilor “În ce scop? Din ce cauză? Ce se întâmplă dacă?” etc.-întrebări de tip productiv-cognitive.

Prezența unor întrebări care să solicite gândirea elevilor în a descoperi căi noi de acțiune, să emită judecăți proprii, să motiveze acțiunea matematică este imperios necesară. („Ce observi?” „Ce ai făcut?” „De ce?”).

Bibliografie:

Neagu. M., et all (2006), Metodica predării matematicii/ activităților matematice, București, Editura Nedion;

Oprescu,N., (1979), Modernizarea învățământului în ciclul primar, București, Editura didactică și pedagogică.

MUZICA ÎN VIAȚA NOASTRĂ

Prof. Monica Elizabet TIMARU

Colegiul Național de Muzică „George Enescu” București

Ce este Muzica? Muzica se regăsește în natură, în viața omului, a animalelor, a plantelor, a întregului Univers. *Muzica* este prima manifestare artistică a omului, abia după existența ei se poate vorbi de *Dans și celelalte arte*. Muzica este un *limbaj internațional* care ajunge la sufletele noastre cu ajutorul unui “translator”/muzician, prin intermediul sunetelor produse de instrumentele muzicale. Muzica este trăire, emoție și exprimarea sentimentelor, atât ale compozitorilor cât și ale interpreților, transmise ascultătorilor.

Cine iubește muzica? Cu toții o iubim și am fredonat măcar o dată, cu vocea, melodia preferată, căci și *vocea* este un „instrument” muzical. Nu toți iubim același “stil” muzical pentru că suntem diferiți, dar uniți în lumea minunată a sunetelor. Muzica este arta cea mai iubită de către oameni, deși pare cea mai accesibilă este în același timp și cea mai complexă.

Când începem să ascultăm / studiem Muzica? Zoltan Kodaly spunea că “*Educația Muzicală* a unui copil ar trebui să înceapă cu 9 luni înainte de naștere” și că „ce aude în primii ani de viață nu poate fi șters mai târziu.” Muzica ne însoțește pe tot parcursul vieții, de la naștere până

la moarte, în momentele de bucurie și tristețe, la bine și la rău. Putem să studiem muzica la orice vârstă, niciodată nu este prea târziu, însă cel mai bine este să se înceapă studiul încă din copilărie.

Meloman sau Interpret? Unii dintre noi rămânem toată viața simpli melomani, dar alții își doresc de mici să fie chiar ei cei care transmit mesajul minunat al muzicii, scris pe partituri de către marii compozitori. Indiferent de ce parte a scenei te afli, continuă să ascuți sau să interpretezi muzică de bună calitate și să-ți bucuri sufletul!

De ce să studieze Muzica / un instrument muzical? Dacă ești părinte, rudă, învățător sau profesor și ai observat că un copil este pasionat de muzică, nu ezita să-l îndrumi spre studiul acesteia. De ce? Studiarea unui instrument muzical poate fi o activitate relaxantă și plăcută, îl obișnuiește cu disciplina și îl face pe cel mic mai creativ, dezvoltându-i abilitățile cognitive, motorii și mentale. Sunt nenumărate beneficii, unul dintre ele fiind acela că muzica încurajează imaginea de sine, elevii gestionând mai bine situațiile dificile, trecând mai ușor peste anumite greutăți din viața de zi cu zi. Învățarea unui instrument îmbunătățește concentrarea, dezvoltă competențele sociale (muzicienii formează o comunitate extraordinară de oameni care gândesc la fel și în care oricine este primit cu drag), îl face pe copil mai răbdător și rezistent la efort mental. Nu în ultimul rând instrumentele muzicale sunt “buni prieteni”.

Unde se poate studia Muzica? Muzica poate fi studiată la nivel profesional în *Colegiile Vocaționale și Școlile de Muzică*, unde micuții artiști pot să-și împlinească visul.

Cum se studiază Muzica? La fel ca și în cazul studierii celorlalte discipline: Matematica, Limba Română, Geografia, Limba Engleză etc., și pentru Muzică există cadre didactice bine pregătite și pasionate, care te pot iniția în studiarea un instrument muzical și în învățarea magnificului “alfabet” al notelor muzicale: DO, RE, MI, FA, SOL, LA, SI, DO și cum sunt ele așezate pe portativul muzical.

Ce sunt Instrumentele muzicale? Instrumentele muzicale sunt un mijloc de emiterie al sunetelor muzicale. Acestea ne-au însoțit încă din timpuri străvechi și ne-au bucurat sufletele, unele dintre ele impunându-se în detrimentul celorlalte.

Instrumentele pot fi acționate prin: ciupire/frecare (*chitară, harpă, vioară, violă*), lovite (*pianul, toba*), sau prin suflare (*trompeta, naiul, fluiorul, saxofonul*) etc.

Cum fuzionează Muzica cu alte discipline?

Muzica și Matematica – Matematica este știința *numerelor și a formelor*. Aceasta a apărut din dorința oamenilor de a înțelege lumea ce îi înconjoară și cum *sunetul* face parte din această lume, matematica poate fi folosită pentru descrierea sau construirea acestei armonii a sunetelor numita muzică.

Câteva exemple: - DO RE MI FA SOL LA SI pot fi înlocuite cu 1 2 3 4 5 6 7

- Măsura se notează cu 2/4, 3/4, 4/4 etc

Muzica și Literatura - au fost deseori percepute ca fiind o unitate indisociabilă, având trăsături comune (ritm, emoție, lirism). Există poezii despre muzică și muzică despre poezii în întreaga istorie a muzicii.

Muzica și Istoria – simbioza dintre cele două a creat o nouă știință *Istoria Muzicii*, care se ocupă de relatarea succesivă în timp și spațiu a faptelor privind viața muzicală și relațiile sale cu viața socială.

Muzica și Dansul – sunt într-o armonie perfectă. Dependența dansului este mai mare față de muzică, deoarece este foarte greu să dansezi fără muzică (dar se poate realiza și fără ea).

Muzica și Fizica – ambele studiază sunetul, dar din alte puncte de vedere. Sunetul muzical se caracterizează prin înălțime, durată, intensitate și timbru. În Fizică, sunetul este o vibrație care se propagă de obicei sub formă de undă, printr-un mediu de transmisie, cum ar fi un gaz, lichid sau solid.

Muzica și Pictura – Mulți compozitori s-au lăsat inspirați de picturi celebre atunci când au compus marile opere. Spre exemplu *Dansul Macabru* al lui Giacomo Borlone este punctul de plecare al operei *Dansul Macabru* de Camille Saint-Saens, dar au fost și pictori inspirați de anumite concerte.

Muzica și Teatrul – sau *Teatrul muzical* este transmis prin cuvinte, muzică și mișcare.

Muzica și Medicina – *Meloterapia* sau terapia prin muzică îmbunătățește starea de spirit și funcțiile mintale. Se spune că, indiferent de boală, muzica ajută pacienții să răspundă mai bine la tratamentul cu medicamente, îi scapă pe aceștia de pesimism și depresie, îi ajută să fie creativi și fericiți.

Așa cum instrumentele muzicale produc sunete, la fel și natura are muzica ei. Muzica în natură este pretutindeni: în foșnetul frunzelor, în susurul și murmurul izvoarelor, în cântecul păsărilor, în vâjâitul vântului, în valurile mării.

Epilog: “Muzica este o lege morală. Ea dă suflet universului, dăruiește aripi minții, luminează imaginația și învăluie în farmec și veselie lumea și tot ce ne înconjoară”, spunea încă din Grecia Antică, Platon.

METODELE MODERNE ÎN PROCESUL DE ÎNVĂȚĂMÂNT

Prof. învă. preșcolar Marina-Simona VLACIU
Grădinița „Căsuța copilăriei” Buftea, Ilfov

În educația timpurie și nu numai, folosim metode de învățământ ca elemente ce aparțin strategiilor didactice. În accepțiune proprie, metoda de învățământ reprezintă orice cale prin care, preșcolarii ajung, în procesul de învățământ, sub îndrumarea educatorului, la însușirea de informații și cunoștințe, dar și orice cale prin care își formează deprinderi și priceperi.

O considerăm un adevărat instrument fără de care nu putem realiza instruirea copilului și, firește, dezvoltarea lui plinară. Cu alte cuvinte, metoda este cea care face trecerea între cele trei etape ale procesului de învățământ: predare, învățare, evaluare.

Având în vedere faptul că procesul educațional este foarte divers, acesta necesită în ansamblul său metode diferite, specifice anumitor situații.

Conform criteriul istoric, metodele de învățământ se clasifică în tradiționale (clasice): conversația, observația, demonstrația, explicația, exercițiul ș.a, și în moderne: brainstormingul, cubul, tehnica ciorchinelui, tehnica mozaicului, tehnica „Știu, Vreau să știu, Am învățat”, explozia stelară etc.

Cel mai adesea întâlnim în educația timpurie, metodele așa-zis moderne. Acestea sunt prezentate sub înfățișarea jocurilor de învățare, de cooperare, distractive care stimulează comunicarea, activează toți copiii și le formează independență în gândire și acțiune, le dezvoltă spiritul critic, îi îndeamnă în găsirea unor idei creative, de rezolvare a problemelor.

Dedesubt, descriu una dintre metodele moderne folosite cu precădere în învățământ: brainstorming, ocazie cu care îi valorificăm atuurile, dar și limitele. Înainte de toate, o definim astfel: Denumită și „asaltul sau furtuna de idei”, această metodă „atrage” în mijlocul furtunii, copiii, împărțiți în echipe, provocându-i să genereze cât mai multe idei în vederea rezolvării unei probleme. Ulterior, ideile sunt îmbinate în scopul descoperirii soluției optime. Brainstormingul reprezintă în sine un mod creativ de a rezolva probleme simple, dar și complexe, căpătând astfel, statutul de cea mai răspândită metodă de stimulare a creativității în condițiile activității în grup, încurajând toți membrii să participe.

Prin intermediul acestei metode moderne, aflăm ce știu copiii despre o anumită temă, ideile sau soluțiile privind un subiect sau o situație-problemă, dar și opiniile despre o experiență comună. Aceștia învață să asculte, să exprime păreri, să coopereze, să respecte ideile colegilor, să analizeze, să compare și să argumenteze. Ei devin mult mai curajoși să se exprime deschis, liber și capătă miază încredere în propria persoană.

Caracteristicile brainstormingului sunt redate prin următoarele cuvinte: creativ, stimulat și colaborativ. Privind în profunzime, descoperim avantajele pe care această metodă modernă le comportă, enunțând trei asemenea atitudini de luat în calcul.

Brainstormingul încurajează libertatea de exprimare, oferindu-le copiilor ocazia de a emite păreri despre posibile rezolvări ale unei situații-problemă.

Îmbinarea ideilor sprijină coeziunea de grup. Fiind liber manifestat, prin cooperare, spiritul de echipă face mai productivă munca.

Accentul pică pe calitate. Este foarte important să învățăm copiii să caute calitatea în toate lucrurile care îi înconjoară, în ciuda atractivității evidențiate de cantitate.

În pofida plusurilor identificate, există, totuși și limite. Trei dintre acestea se prezintă astfel:

Organizarea defectuoasă a metodei provoacă de cele mai multe ori larmă, zgomot pe fond, ceea ce duce la neatingerea obiectivelor în asemenea condiții improprii de gândire în liniște.

Copiii cu deficiențe în învățare tind să rămână la fel de tăcuți și retrași, apelând la o atitudine rezervată.

De obicei, copiii care sunt pasivi, se bucură de moment și nu valorifică nimic din ceea ce li se oferă prin intermediul acestei oportunități de învățare și de dezvoltare personală.

Conchid prin a spune că este realmente folositor să apelăm la brainstorming, dar și la celelalte metode moderne ori de câte ori ne permite situația de învățare, întrucât acestea vin, atât în ajutorul educatorilor, cât și în cel al educabililor.

REZOLVAREA PROBLEMELOR - MIJLOC DE DEZVOLTARE A GÂNDIRII ELEVILOR MICI

Prof. inv. primar ZAHARIA Costina- Iuliana
Școala Gimnazială „Miron Costin” Bacău

Activitatea de rezolvare de probleme are cele mai bogate valențe formative, în cadrul ei valorificându-se atât cunoștințele matematice de care dispune elevul, cât și dezvoltarea intelectuală a acestuia. Este cunoscut faptul că rezolvarea de probleme necesită un efort mai mare al gândirii

decât rezolvarea unui exercițiu. Copilul de vârstă școlară mică adoptă o atitudine creatoare atunci când, pus în fața unei probleme îi structurează datele, descoperă căile de a o rezolva într-un mod personal. În rezolvarea problemelor, gândirea elevilor este mereu confundată cu o necunoscută. Pentru descoperirea ei, elevii emit ipoteze, întreprind diverse căutări, stabilesc diferite relații, fac combinații pentru a găsi drumul spre rezolvare. Pe măsură ce ei pătrund în miezul problemei, necunoscuta se lasă descoperită.

Organizarea activității de rezolvare a problemelor se fundamentează pe cele cinci principale **etape** și moment de efort mental pe care le parcurg elevii, și anume:

 Cunoașterea enunțului problemei
 Înțelegerea enunțului problemei
 Analiza și schematizarea problemei
 Rezolvarea propriu-zisă a problemei
 Verificarea rezolvării problemei și punerea rezolvării sub formă de exercițiu, formularea de alte probleme ce se rezolvă după același exercițiu, generalizarea, etc.

Rezolvarea de probleme reprezintă o activitate complexă, de profunzime, cu caracter de analiză și sinteză superioară. Valoarea formativă a rezolvării de probleme este evidentă deoarece elevii sunt puși în situația de a descoperi modalități de rezolvare, de a formula ipoteze, de a face asocieri. Este necesară o preocupare permanentă din partea învățătorului pentru eficientizarea valențelor formative a activității de rezolvare a problemelor .

Există mai multe **metode de rezolvare a problemelor**. Pentru stimularea gândirii se poate expune o problemă căreia să îi lipsească întrebarea. Învățătorul poate lucra cu material concret sau semiconcret, cerând elevilor să deseneze schematic. Pe parcursul avansării în tainele disciplinei, se pot propune probleme a căror ordine de rezolvare nu coincide cu ordinea datelor din enunț. Elevul trebuie să aleagă perechile de date între care stabilește relații matematice care duc la rezolvarea problemei.

Printre **procedeele folosite în activitatea de rezolvare a problemelor** enumerăm:

- Complicarea problemei prin introducerea de noi date sau prin modificarea întrebării;
- Rezolvarea problemei prin două sau mai multe procedee;
- Scrierea rezolvării problemei într-o singură expresie;
- Alegerea celei mai scurte și mai economicoase căi de rezolvare;
- Determinarea schemei generale de rezolvare a problemelor care fac parte dintr-o anumită categorie și încadrarea sau nu a unei probleme dintr-o anumită categorie de probleme;
- Transformarea problemelor compuse în exerciții astfel încât ordinea operațiilor să fie în succesiunea judecăților și a realităților corespunzătoare conținutului problemei;
- Transformarea problemelor compuse în exerciții cu paranteze care să indice ordinea operațiilor;
- Transformarea și compunerea din 2 sau 3 probleme simple a uneia compuse;

Rezolvarea problemelor matematice poate deveni o activitate de tip creativ în măsura în care elevii reușesc să vadă că diversitatea infinită a problemelor are la bază o lege de generare, că orice problemă, simplă sau complexă, este produsul unei dezvoltări și că, la rândul ei, poate fi dezvoltată.

Nicolae Oprescu în lucrările sale despre învățământul matematic, consideră trei „capacități” mai importante **în rezolvarea problemelor**:

- ✓ Capacitatea de a înțelege semnificația **valorilor numerice**, ale datelor problemei și a relațiilor ce se dau ca elemente cunoscute.

- ✓ Capacitatea de a înțelege condiția problemei (relația ascunsă între **datele problemei** și valoarea necunoscută) de a dirija raționamentul pe calea aflării necunoscutei.
- ✓ Capacitatea cuprinderii în raza gândirii nu a unor secvențe din **raționamentul problemei**, nu a unor fragmente succesive pe care, să le pună cap la cap, ci a întregului raționament de rezolvare a problemei, fiind vorba de formarea unei gândiri sintetice.

În **rezolvarea problemelor**, **învățătorul** trebuie să înlăture tendința de a dirija pas cu pas către soluții deoarece aceasta frânează mișcarea liberă a gândirii. Un rol deosebit în dezvoltarea creativității elevilor îl joacă transpunerea rezolvării unei probleme sub formă de exercițiu cu datele problemei sau înlocuindu-le cu litere, indiferent dacă este sau nu o problemă tipică. O asemenea activitate cu **elevii** este o muncă de creație, de gândire, de stabilire de legături logice pentru a putea pune sub forma unui exercițiu ceea ce, de fapt, se realizează în mai multe etape, prin exerciții diferite. Dacă se înlocuiesc **numerele din exerciții** (datele problemei) prin litere, atunci procesul devine complet prin generalizare.

În rezolvarea problemelor este greu de precizat până la ce nivel avem de a face cu gândirea obișnuită și de unde începe să se manifeste gândirea creatoare. Și una, și cealaltă uzează de operații de analiză și sinteză, generalizări, abstractizări. Creatoare este și gândirea unui elev care găsește rezolvarea unei probleme de matematică, pe o cale diferită sau mai elegantă decât cea din manual sau cea care a fost prezentată de învățător în clasă.

În elaborarea textului unei probleme este necesar ca învățătorul să utilizeze date și expresii reale, mijloace și procedee de natură să le ofere elevilor împrejurări de viață corespunzătoare. Conținutul problemei ce urmează a fi propus trebuie astfel formulat încât să permită elevilor formarea de reprezentări ale acțiunii veridice, să-și fixeze date care să fie în concordanță cu realitatea. O atenție deosebită trebuie să acorde învățătorul problemelor ce admit **mai multe procedee de rezolvare**. Și acesta pentru că prin rezolvarea lor se cultivă mobilitatea gândirii, creativitatea sa, se formează simțul estetic al școlarii (prin eleganță, simplitatea, economicitatea și organizarea modului de rezolvare). Formarea priceperilor de a găsi noi procedee de rezolvare constituie o adevărată gimnastică a minții, educându-se astfel atenția, spiritual de investigație și perspicacitate al elevilor. De multe ori elevii nu sesizează de la început existența mai multor căi de rezolvare. Sarcina învățătorului este aceea ca prin măiestria lui pedagogică, prin analiza întreprinsă cu clasa, prin întrebări ajutătoare, să-i determine pe elevi să găsească și alte modalități de rezolvare.

O categorie de probleme căreia învățătorul trebuie să-i acorde o atenție deosebită este aceea în care datele sunt în relații de “cu atât mai mare (mai mică)” sau “de atâtea ori mai mare (mai mică)”. Pentru elevii clasei a II-a, aceste noțiuni au un caracter abstract și dacă nu se face o analiză foarte atentă a problemei ele pot fi luate ca valori numerice cunoscute. Înțelegerea relațiilor dintre mărimile unor probleme, între valorile cunoscute și cele necunoscute ale acestora este un proces care se desfășoară în mai multe etape, de la o etapă la alta rezolvitorul simțind că zona cercetată (problema) devine din ce în ce mai luminată după ce inițial, i se părea că este în beznă.

Examinarea unei **probleme compuse** se face, de regulă, prin metoda *analitică sau sintetică*. Cele două metode se pot folosi simultan sau poate să predomină una sau alta, caz în care metoda care predomină își impune specificul asupra căilor care duc la găsirea soluției. Atât o metodă cât și cealaltă constau în descompunerea problemei date în probleme simple care, prin rezolvare succesivă, duc la găsirea soluției finale. Deosebirea dintre ele constă, practic, în punctul de plecare al raționamentului. Prin metoda *sintezelor* se pleacă de la datele problemei spre găsirea soluției ei, iar

prin metoda *analizei* se pleacă de la întrebarea problemei spre datele ei și stabilirea relațiilor matematice între ele.

În practică, s-a demonstrat că metoda sintezei este mai accesibilă, dar nu solicită prea mult gândirea elevilor. Mai mult se constată că unii elevi pierd din vedere întrebarea problemei și sunt tentați să calculeze valori de mărimi care nu sunt necesare în găsirea soluției problemei. Metoda analitică pare mai dificilă, dar soliciă mai mult gândirea elevilor și, folosind-o, îi ajută pe copii să privească problema în totalitatea ei, să aibă mereu în atenție întrebarea problemei.

G. Polya spunea : „*A ști să rezolvi problema este o îndemânare practică - o deprindere - cum este înotul , schiul sau cântatul la pian ; care se poate învăța numai prin imitare și exercițiu . Dacă vrei să-i înveți pe copii înotul , trebuie să-i băgați în apă , iar dacă vrei să-i înveți să rezolve probleme , trebuie să-i puneți să rezolve probleme .*”

Învățătorul poate înlocui recomandarea „*rezolvă cât mai multe probleme*” cu recomandarea „*învață cât mai mult din rezolvarea fiecărei probleme*” !

Bibliografie:

Ardelean L., Secelean N. – *Didactica matematicii – noțiuni generale, comunicare didactică specifică matematicii*, Ed. Universității Lucian Blaga, Sibiu (2007);

Baltag-Iordache, Ioana - *Matematica. Metode de rezolvare. Probleme pentru clasele I-IV Ed. Corint* (2007);

Pârâială Viorica, Pârâială Dumitru – *Aritmetica. Probleme tipice rezolvate prin mai multe metode și procedee* , Ed. Euristica (2009).

METODE ȘI MIJLOACE DE ÎNVĂȚĂMÂNT

Propunător, prof. dr. Mirela DUMITRU-SAVIN
Colegiul Național Militar „Alexandru Ioan Cuza”, Constanța

În general, primele două etape ale lecției sunt cuprinse și în proiectul de lecție standard. A treia etapă, deloc neglijabilă, dar de multe ori ignorată, deține un rol cheie în actul de predare-învățare, elevii realizând, propriu-zis, învățarea conștientă care îi face să înțeleagă sensul actului de învățare, efortul acestora, motivația și le dezvoltă capacitățile metacognitive. Raportând acest lucru la taxonomia lui Bloom, notăm faptul că modalitatea de a gândi critic se găsește în partea superioară a abilităților cognitive, implicând analiza, sinteza și evaluarea. Mai mult decât atât, Bloom explică faptul că gândirea critică înseamnă informații dobândite, însușirea operațiilor de procesare a lor, formarea unor convingeri care fundamentează luarea deciziilor și se finalizează cu manifestarea unor comportamente adaptative eficiente și adecvate. În 1956, Benjamin Bloom a elaborat o taxonomie a domeniului cognitiv, adică a proceselor gândirii ierarhizate pe șase niveluri:

Capacități	Definiție	Cuvinte cheie
Cunoaștere	Amintirea informațiilor	identifică, descrie, numește, etichetează, recunoaște, reproduce, urmărește
Înțelegere	Înțelegerea sensului, parafraza unui concept	rezumă, modifică, apară, parafrazează, interpretează, dă exemple
Aplicare	Utilizarea informațiilor sau a conceptului într-o situație nouă	construiește, face, formează, modelează, prezice, pregătește

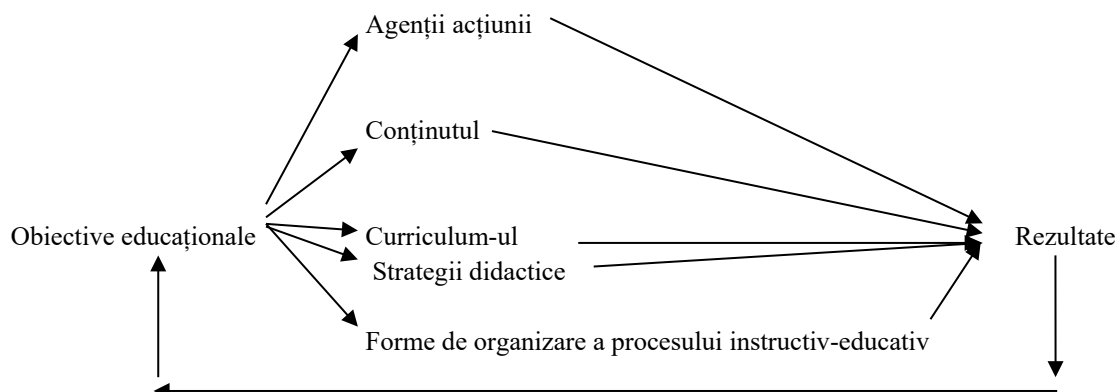
Analiză	Descompunerea informațiilor sau a conceptelor în părți pentru a le înțelege mai bine	compară/contrastează, descompune, distinge, selectează, separă
Sinteză	Folosirea ideilor pentru a produce ceva nou	repartizează pe categorii, generalizează, reconstruiește
Evaluare	Emiterea de judecăți de valoare	laudă, critică, judecă, justifică, argumentează, susține

Aceste elemente pot fi transpuse într-o nouă viziune⁷:

Cunoaștere	Înțelegere	Aplicare	Analiză	Sinteză	Evaluare
A cita	A clarifica	A aplica	A analiza	A actualiza	A aprecia
A defini	A confirma	A calcula	A aprecia	A asambla	A disputa
A descrie	A discuta	A alege	A atribui	A compune	A evalua
A enumera	A distinge	A calcula	A clasifica	A concepe	A verifica
A identifica	A exemplifica	A demonstra	A compara	A crea	A convinge
A eticheta	A explica	A utiliza	A conecta	A dezvoltă	A critica
A localizează	A exprima	A estimează	A decide	A proiectează	A deduce
A memora	A ilustra	A execută	A detectă	A generează	A recomandă
A numește	A deduce	A experimentează	A determină	A integrează	A revizui
A recită	A interpretează	A ilustra	A diferențiază	A inventează	A susține
A recunoaște	A localizează	A implementează	A discriminează	A modifică	
A consemnează	A parafrază	A modifică	A examinează	A inițiază	
A repovestește	A relatează	A operează	A generalizează	A produce	
A repetă	A raportează	A programează	A grupează	A propune	
A raportează	A reproduce	A rezolvă	A emite o ipoteză	A transformă	
A remediază	A alege		A imaginează		
A specifică	A traduce		A ordonează		
A declară	A extinde		A organizează		
A catalogă			A distinge		

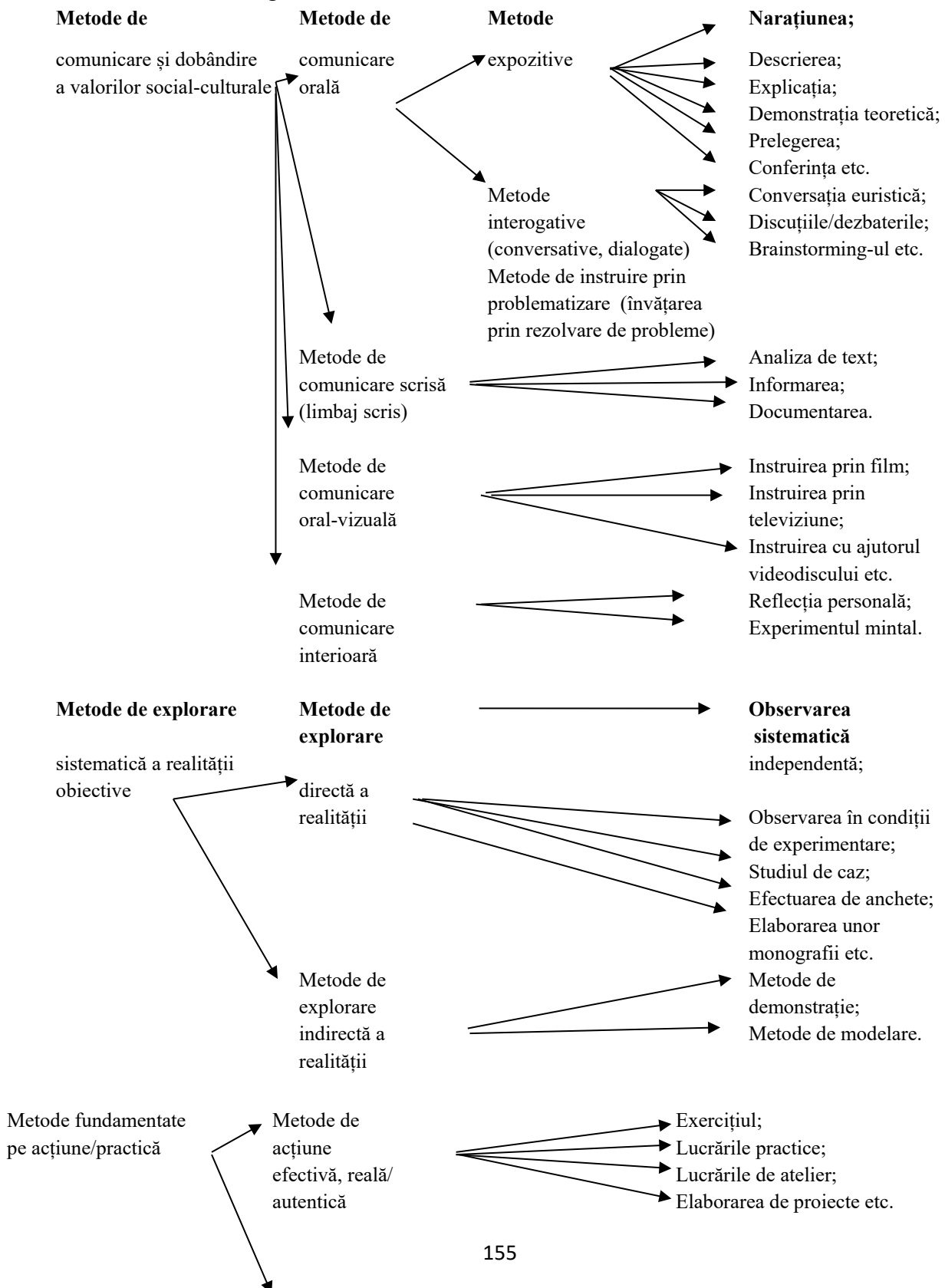
Chiar dacă și D. Krathwohl, A. Harrow sau L. Anderson au elaborat taxonomii mai complexe, totuși, pentru noi, fundamentul îl constituie abordarea lui B. Bloom care întărește faptul că optimizarea eficienței învățării înseamnă alăturarea celor două axe.

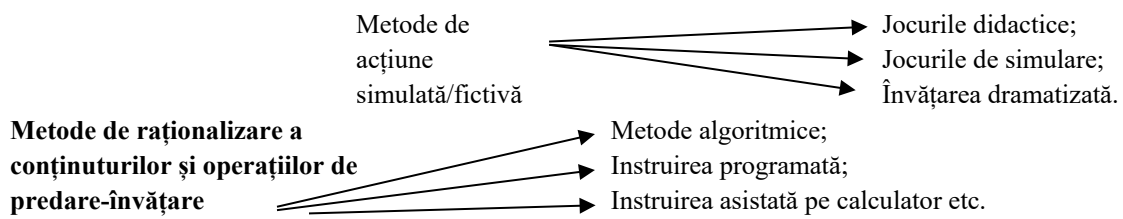
Pentru a putea vorbi despre diferite clase de metode, specificăm faptul că în alegerea metodei potrivite unui anumit conținut, în funcție de specificul clasei la care dorim să aplicăm acea metodă, trebuie să avem în vedere următoarele elemente:

⁷ A se vedea <http://webpedagogia.blogspot.ro/2010/05/taxonomia-lui-bloom.html>, 22.04.2021, 19.20 și <http://www.intel.com/content/www/us/en/education/intel-education.html>, 22.04.2021, 19.22.

Metodele, după cum am putut observa mai devreme, constituie un sistem complex, caracterizat prin relații de interdependență (metode-procedee-tehnici), funcții specifice și valorificare diversă, adaptată diverselor situații de comunicare didactică, proiectate și realizate atât de către profesor, cât și de către elevi în cadrul procesul instructiv-educativ. Acestea pot fi clasificate după criterii variate, taxonomiile fiind numeroase, în funcție de autor. Totuși, din punctul nostru de vedere, Ioan Cerghit are o clasificare clară:

CUPRINS

Nr. crt.	Titlul materialului publicat, autorul, școala, localitatea, județul	Pag.
1.	<u>Considerații introductive</u> Prof. învă. primar Maria BOTEZATU Prof. învă. primar Elena-Loredana TĂBĂCARU	3
2.	<u>INSTRUMENTE ȘI RESURSE EDUCATIONALE DIGITALE ÎN PROCESUL EDUCATIONAL</u> Prof. Daniela ACHIM Prof. Cătălin BĂRBURAȘ-PĂCURAR Școala Gimnazială „Lucian Blaga”- Jibou, jud. Sălaj	5
3.	<u>ACTIVIZAREA – FACTOR IMPORTANT ÎN ÎNSUȘIREA NOTIUNILOR MATEMATICE</u> Prof. Claudia Maricica ADĂMESCU Liceul Tehnologic „Transilvania” Deva- Hunedoara	7
4.	<u>METODELE TRADIȚIONALE ȘI MODERNE UTILIZATE ÎN PROCESUL DE PREDARE-ÎNVĂȚARE</u> Prof. învă. preșcolar Anca DUMITRU Prof. învă. preșcolar Crina ACIU G.P.P. Nr. 7 Satu Mare	10
5.	<u>ASERTIVITATEA ÎN ACTIVITATEA DIDACTICĂ</u> prof. învă. primar Elvira Ioana ANDREIANU Școala Gimnazială Slivilești, Gorj	13
6.	<u>EVALUAREA ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREȘCOLAR</u> Prof. învă. preșc. Daniela ANGHEL Grădinița CASTEL, sector 2, București	14
7.	<u>PRINCIPII DE ACȚIUNE PENTRU COPIII CU ADHD</u> Prof. Daniela Simona ANIȚOIU Liceul Tehnologic „Victor Frunză” Râmnicu Sărat, Buzău	16
8.	<u>ROLUL FAMILIEI ÎN ACTIVITATEA DE ÎNVĂȚARE</u> Prof. învă. primar Ioana Maria BOB Școala Gimnazială „Justin Ilieșiu” Anieș, Bistrița-Năsăud	18
9.	<u>COMUNICAREA, MIJLOC DE NEDISCRIMINARE ÎN SISTEMUL EDUCATIONAL</u> Prof. Ion Nicoleta BOGATU	20
10.	<u>EVALUAREA ÎNȚĂLĂ, PUNCT DE PLECARE ÎN ACTUL EDUCATIV</u> Prof. învă. primar Georgeta BOGHEAN Liceul Teoretic „Mihail Kogălniceanu” Mihail Kogălniceanu, Constanța	22
11.	<u>IMPORTANȚA VOCABULARULUI ÎN DEZVOLTAREA LIMBAJULUI COPIILOR PREȘCOLARI</u> Prof. învă. preșcolar Elena Mihaela BUCURESCU Grădinița „Căsuța Copilăriei” Buftea, Ilfov	24
12.	<u>ÎNVĂȚĂMÂNTUL SIMULTAN</u> Prof. învă. primar Alina BULARCA Școala Gimnazială „Andrei Șaguna” Barcani, Covasna	26
13.	<u>METODE DE INTEGRARE A COPIILOR CU C.E.S.</u>	29

ORIZONTURI DIDACTICE (BACAU. ONLINE) NR. 1 / NOIEMBRIE 2021
ARTICOLE DE SPECIALITATE

	Prof. înv. preșcolar Raluca-Iuliana CHIRICĂ Școala Gimnazială Asău, Bacău	
14.	<u>IMPORTANȚA EDUCAȚIEI LA VÂRSTELE TIMPURII</u> Prof. înv. preșcolar Ana Doina CÎMPIAN G.P.P. „Floare de Iris”, Cluj-Napoca	31
15.	<u>METODE TRADIȚIONALE ȘI MODERNE DE PREDARE ȘI ÎNVĂȚARE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PRIMAR</u> Prof. înv. primar Simona Elena CIOTLOȘ Școala Primară Popoiu, Palanca	32
16.	<u>METODELE TRADIȚIONALE ȘI MODERNE UTILIZATE ÎN PROCESUL INSTRUCTIV-EDUCATIV</u> Prof. înv. primar Ancuța-Georgiana CIURUMEL Școala Gimnazială Cotmeana, Argeș Prof. înv. primar Gabriela-Corina NICOLESCU Școala Gimnazială „Nae A. Ghica” Rucăr, Argeș	35
17.	<u>INFLUENȚA TULBURĂRILOR DE LIMBAJ ASUPRA COMPORTAMENTULUI ȘI PERSONALITĂȚII COPILULUI</u> Profesor logoped Corina MÎNCU Centrul Logopedic Interșcolar Buzău, C.J.R.A.E. Buzău	38
18.	<u>INTERDISCIPLINARITATEA-CALITATE ȘI CREATIVITATE</u> Înv. Nadia Iustina CRIȘAN Școala Gimnazială „Dr. Petru Șpan” Lupșa, Alba	41
19.	<u>SCRISOARE CĂTRE PEDAGOGUL TEMĂTOR DE DUMNEZEU, JAN AMO KOMENSKY (COMENIUS)</u> Pof. înv. primar Elena-Andreea CROITORU Școala Gimnazială Găgești, Bolotești, Vrancea	44
20.	<u>METODELE TRADIȚIONALE VS. METODELE MODERNE - COMPETIȚIA PENTRU ÎNTĂIETATE -</u> Prof. Mărioara CURCULESCU Liceul Tehnologic „Tiu Dumitrescu” Mihăilești, Giurgiu	45
21.	<u>STRATEGII DE PREDARE-ÎNVĂȚARE A LIMBII ȘI LITERATURII ROMANE</u> Prof. Mărioara CURCULESCU Liceul Tehnologic „Tiu Dumitrescu” Mihăilești, jud. Giurgiu	48
22.	<u>FORME ȘI METODE DE EVALUARE</u> prof. înv. preșcolar Adriana DAN G.P.N. Runcu, Vâlcea	50
23.	<u>EVOLUȚIA NUVELEI ÎN LITERATURA ROMÂNĂ</u> Prof. Daniela Simona ANIȚOIU Liceul Tehnologic „Victor Frunză” Rm. Sărat, Buzău	52
24.	<u>METODA CONVERSAȚIEI ÎN PREDAREA LITERATURII ROMÂNE</u> Prof. Daniela Simona ANIȚOIU Liceul Tehnologic „Victor Frunză” Rm. Sărat, Buzău	54
25.	<u>TRADIȚIONAL ȘI MODERN ÎN PROCESUL EDUCATIV</u> Prof. Daniela Simona ANIȚOIU Liceul Tehnologic „Victor Frunză” Rm. Sărat, Buzău	56
26.	<u>PE SCURT DESPRE EVALUARE</u> prof. înv. primar Ioana - Maria DASCĂLUL Școala Gimnazială „Ștefan Luchian” Moinești, Bacău	57

ORIZONTURI DIDACTICE (BACAU. ONLINE) NR. 1 / NOIEMBRIE 2021
ARTICOLE DE SPECIALITATE

27.	<u>METODE ȘI STRATEGII ALE PROCESULUI INSTRUCTIV-EDUCATIV</u> <u>CARACTERISTICE PREDĂRII LIMBII ENGLEZE</u> Prof. Cristina-Iulia DINCĂ Școala Gimnazială Ionești, Vâlcea	58
28.	<u>PERSONALITATEA. DEFINIRE ȘI CARACTERIZARE GENERALĂ</u> Educatoare Diana-Maria DÎRLE G.P.P. „14 Mai”, Satu Mare	60
29.	<u>STILUL COGNITIV ȘI STILUL DE ÎNVĂȚARE</u> Masterand Ionuț-Adrian DRĂGULEASA Universitatea din Craiova, Facultatea de Științe, Departamentul de Geografie	62
30.	<u>DEZVOLTARE DURABILĂ – INTERDEPENDENȚĂ CU MEDIUL ÎNCONJURĂTOR</u> Masterand Ionuț-Adrian DRĂGULEASA Universitatea din Craiova, Facultatea de Științe, Departamentul de Geografie	66
31.	<u>EVALUAREA ÎN GRĂDINIȚĂ</u> Prof. învă. primar Nina-Amalia DUMITRU Prof. învă. primar Roxana-Mădălina ORBU Școala Gimnazială Valea Măcrișului, Ialomița	68
32.	<u>APTITUDINI PLASTICE PE FOND MUZICAL LA CLASELE LICEALE</u> Profesor Elena LUPAȘCU Liceul de Arte „Nicolae Tonitza” București	73
33.	<u>STABILIREA RELAȚIEI ÎNTRE DIDACTICA ȘTIINȚEI ȘI DIDACTICA APLICATĂ</u> Profesor Elena LUPAȘCU Liceul de Arte „Nicolae Tonitza” București	75
34.	<u>METODA „ȘTIU – VREAU SĂ ȘTIU – AM ÎNVĂȚAT”</u> <u>(Bilanțul contabil – Contabilitate – Clasa a X-a)</u> Prof. Simona-Aurelia GEAMĂNU Liceul Tehnologic Roșia-Jiu, Fărcăsești, Gorj	78
35.	<u>STRATEGII DIDACTICE UTILIZATE ÎN CADRUL ACTIVITĂȚILOR PRACTICE DIN GRĂDINIȚĂ</u> prof. învă. preșcolar Narcisa GHERASIM Școala Gimnazială „George Enescu”, G.P.N. „Pinochio” Moinești, Bacău	80
36.	<u>IMPORTANȚA ACTIVITĂȚILOR EDUCATIVE ÎN PARTENERIAT CU PĂRINȚII</u> Prof. învă. primar Ionela - Cristina HORCHIDAN Școala Gimnazială Pârjol, Bacău	82
37.	<u>FOLOSIREA JOCURILOR DIDACTICE CA STIMULENT CREATIV AL ABILITĂȚII DE COMUNICARE LA COPILUL PREȘCOLAR</u> Prof. învă. preșcolar Mariana LAZĂR G. P.P. Nr. 16 Focșani, Vrancea	83
38.	<u>STUDIAREA DIMENSIUNII AXIOLOGICE ȘI PRAXIOLOGICE ALE DIDACTICII ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL LICEAL</u> Profesor Elena LUPAȘCU Liceul de Arte „Nicolae Tonitza” București	85
39.	<u>ROLUL DESENULUI PE FOND MUZICAL ÎN DEZVOLTAREA PERSONALITĂȚII UMANE</u> Profesor Lupășcu Elena Liceul de Arte „Nicolae Tonitza” București	87
40.	<u>CASTELE DE NISIP</u>	93

ORIZONTURI DIDACTICE (BACAU. ONLINE) NR. 1 / NOIEMBRIE 2021
ARTICOLE DE SPECIALITATE

	Prof. Marcu Stela Școala Gimnazială Tâmboești, Vrancea	
41.	<u>JOCUL – STIMULATOR ÎN PROCESUL INSTRUCTIV-EDUCATIV</u> Prof. Maria-Loredana TRUCĂ Liceul Teoretic <i>Mihai Viteazul</i> Caracal, Olt	91
42.	<u>COMPETENȚE DIGITALE</u> Prof. Elena MĂRUNȚELU Școala Gimnazială Conțești, Teleorman	93
43.	<u>AMENAJAREA CENTRELOR DE INTERES ÎN GRĂDINIȚĂ, NOI PROVOCĂRI</u> prof. învă. preșcolar Cornelia SOPORAN G. P.P. Nr. 2 Aiud prof. învă. preșcolar Delia Emilia MIF G. P.P. Nr. 2 Aiud	96
44.	<u>EDUCAREA AFECTIVITĂȚII, PLEDOARIE PENTRU IUBIREA INTELIGENTĂ</u> Prof. învă. primar Mihaela TROFOR Școala Gimnazială „General Nicolae Șova” Poduri	100
45.	<u>METODE MODERNE DE PREDARE</u> Profesor Economist Corina-Mihaela MIHĂIȚĂ Liceul Tehnologic „Tiu Dumitrescu” Mihăilești, Giurgiu	102
46.	<u>CÂNTAREA RELIGIOASĂ, MIJLOC DE ACTIVITATE MISIONARĂ</u> Prof. Dan Romeo MIHALACHI Școala Gimnazială „Tristan Tzara” Moinești	104
47.	<u>ROLUL FAMILIEI ÎN REUȘITA ȘCOLARĂ</u> Prof. învă. primar Mădălina Paula MIHUȚA Școala Gimnazială „Nicolae Popoviciu” Beiuș, Bihor	105
48.	<u>FACTORI DE RISC ÎN DEZVOLTAREA COMPETENȚELOR SOCIO-EMOTIONALE LA PREȘCOLARI</u> Prof. învă. preșc. Adelina MIREA G.P.N. Rătești, Buzău	107
49.	<u>COMPETENȚE DE COMUNICARE ÎN MANAGEMENT ȘI FORMARE BARIERE ÎN COMUNICARE</u> Prof. învă. primar Livia MOLDOVAN Școala Gimnazială „Nicolae Russu” Sita Buzăului, Covasna	109
50.	<u>PROFESORUL – ORGANIZATOR ȘI CONDUCĂTOR AL PROCESULUI EDUCATIONAL</u> p.i.p. Alina MUNTEANU Școala Gimnazială „General Nicolae Șova” Poduri, Bacău	112
51.	<u>IMPORTANTA PARTENERIATULUI CU PĂRINȚII</u> Profesor Alina OBREJA Școala Gimnazială Nr.1 Tanacu, Vaslui	115
52.	<u>METODE MODERNE DE PREDARE A LIMBII ENGLEZE</u> Prof. Alina OBREJA Prof. Florentina BUHUS Școala Gimnazială Nr.1 Tanacu, Vaslui	116
53.	<u>METODE INOVATIVE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PRIMAR</u> Înv. Raluca-Emilia OROS Liceul Tehnologic „Ioachim Pop” Ileanda, Sălaj	118

ORIZONTURI DIDACTICE (BACAU. ONLINE) NR. 1 / NOIEMBRIE 2021
ARTICOLE DE SPECIALITATE

54.	<u>METODE TRADITIONALE VS. METODE MODERNE</u> Prof. înv. preșcolar Ionela-Mihaela OUATU Școala Gimnazială „Mihail Sadoveanu” – G.P.P. Nr. 29 Bacău, Bacău	121
55.	<u>EDUCAȚIA DIGITALĂ ÎN SISTEMUL DE ÎNVĂȚĂMÂNT ACTUAL</u> Prof. înv. primar Carmen Cristina PAPUC Școala Gimnazială Novaci, Pociovaliștea, Gorj	123
56.	<u>ROLUL MATEMATICII ÎN DEZVOLTAREA GÂNDIRII</u> Prof. înv. primar Carmen Cristina PAPUC Școala Gimnazială Novaci, Pociovaliștea, Gorj	125
57.	<u>Diversificarea strategiilor didactice-condiție a performanței și a succesului școlar</u> Prof. înv. primar Marinela Roxana PĂUN Școala Gimnazială Nr. 194, București	127
58.	<u>ÎNCADRAREA LUI ION CREANGĂ ÎN LITERATURA ROMÂNĂ PENTRU COPII</u> prof. înv. primar Luminița PETROVICI Școala Gimnazială „Vasile-Pârvan” Bârlad, Vaslui	128
59.	<u>STIMULAREA DEZVOLTĂRII ARMONIOASE LA VÂRSTA PREȘCOLARĂ</u> Prof. înv. preșcolar Cassandra-Dana PINTE Prof. înv. preșcolar Mihaela-Neluța BLĂJAN G.P.P. „Degețica” Cluj-Napoca, Cluj	130
60.	<u>AVANTAJELE UTILIZĂRII METODELOR INTERACTIVE LA VÂRSTA PREȘCOLARĂ</u> Prof. înv. preșcolar Alina Cristina POP Școala Gimnazială Recea, structura Grădinița Săsar Vamă, loc. Recea, Maramureș	133
61.	<u>PREDAREA ONLINE – EFECTE ASUPRA DEZVOLTĂRII COGNITIVE ȘI EMOTIONALE A PREȘCOLARILOR</u> Prof. înv. preșcolar Elvira-Anamaria POPESCU Grădinița Nr. 5 Popești-Leordeni, județul Ilfov	135
62.	<u>DIMENSIUNILE MANAGEMENTULUI CLASEI DE ELEVI</u> Prof. Georgiana PRIESCU Liceul Tehnologic Bîlteni, Gorj	137
63.	<u>RELATIA PREDARE-ÎNVĂȚARE-EVALUARE</u> Prof. înv. preșcolar Mădălina-Ioana RAȚIU Școala Gimnazială Ciugud, G.P.N. Șeușa, Alba	138
64.	<u>PARTENERIATUL AFECTIV ELEV-CADRU DIDACTIC PENTRU O EDUCAȚIE CREATIVĂ</u> Prof. înv. primar Silvia CORNEA-DUȚU Prof. înv. primar Arabela TRICĂ Școala Gimnazială „Nestor Urechia” Bușteni, Prahova	140
65.	<u>CEI ȘAPTE ANI DE ACASĂ</u> Profesor pentru înv. primar Gilia-Iuliana STROIE Școala Gimnazială „Nicolae Russu” Sita-Buzăului, Covasna	144
66.	<u>METODE TRADITIONALE</u> Prof. înv. primar Tabita MIHAI Școala Gimnazială Niculești, Dâmbovița	145
67.	<u>MUZICA ÎN VIAȚA NOASTRĂ</u> Prof. Monica Elizabet TIMARU	147

ORIZONTURI DIDACTICE (BACAU. ONLINE) NR. 1 / NOIEMBRIE 2021
ARTICOLE DE SPECIALITATE

	Colegiul Național de Muzică „George Enescu” București	
68.	<u>METODELE MODERNE ÎN PROCESUL DE ÎNVĂȚĂMÂNT</u> Prof. învă. preșcolar Marina-Simona VLACIU Grădinița „Căsuța copilăriei” Buftea, Ilfov	149
69.	<u>REZOLVAREA PROBLEMELOR - MIJLOC DE DEZVOLTARE A GÂNDIRII ELEVILOR MICI</u> Prof. învă. primar ZAHARIA Costina- Iuliana Școala Gimnazială „Miron Costin” Bacău	150
70	<u>METODE ȘI MIJLOACE DE ÎNVĂȚĂMÂNT</u> Propunător, prof. dr. Mirela DUMITRU-SAVIN Colegiul Național Militar „Alexandru Ioan Cuza”, Constanța	153
71.	CUPRINS	157

ISSN 2810 – 3165

ISSN – L 2734 – 5661

Editura Educația Azi